

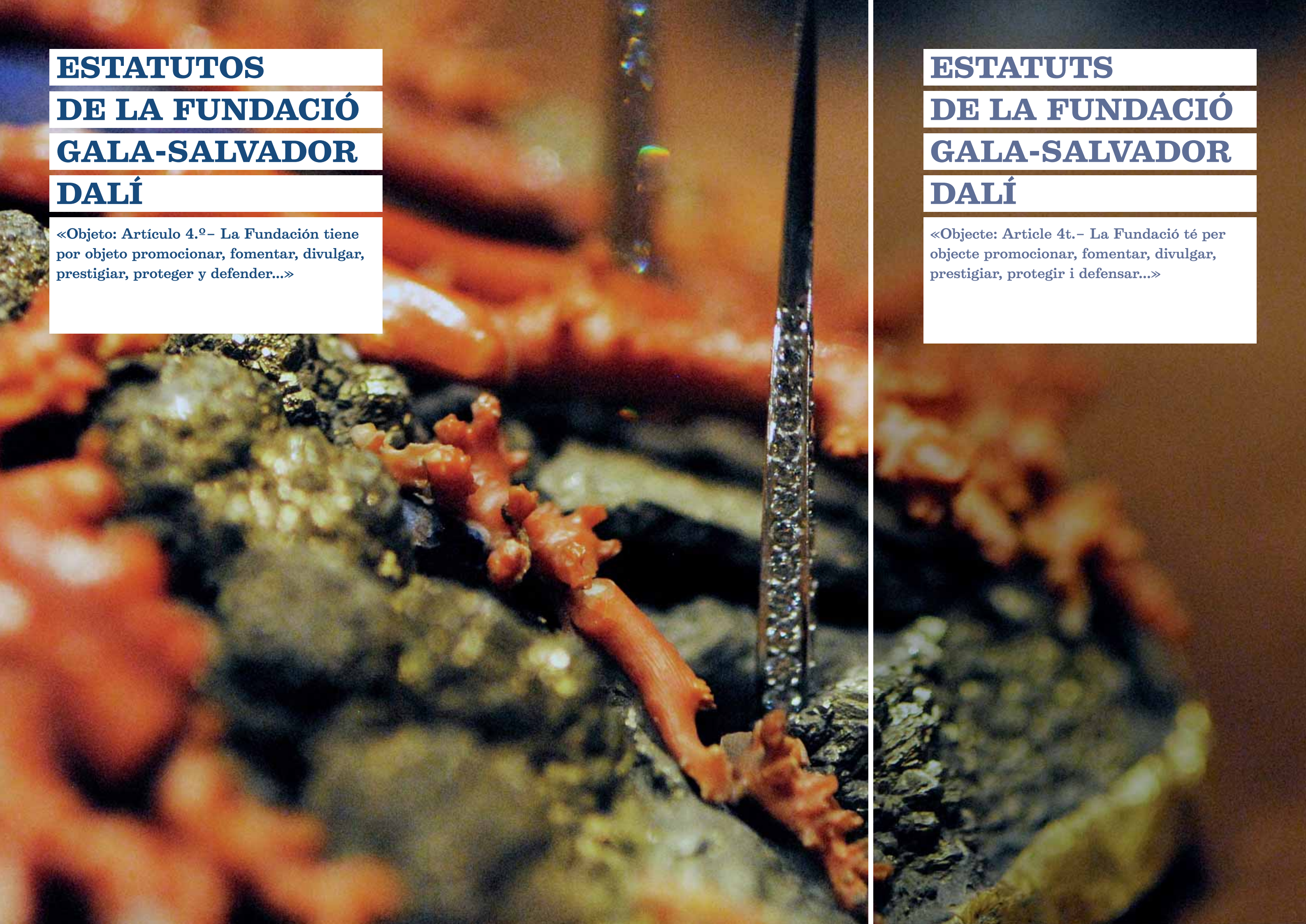
2009

Memoria

Memòria

**Fundació
Gala-Salvador Dalí**

A close-up photograph of a sculpture. It features a vertical, textured rod, possibly made of metal or stone, with a series of small, bright, iridescent spots along its length. The rod is positioned next to a dark, rough, and porous material, likely a piece of wood or stone. In the foreground, there are several bright orange, branching structures that resemble coral or seaweed. The background is blurred, showing more of the same orange structures and the dark material.

ESTATUTOS DE LA FUNDACIÓ GALA-SALVADOR DALÍ

«Objeto: Artículo 4.º- La Fundación tiene por objeto promocionar, fomentar, divulgar, prestigiar, proteger y defender...»

ESTATUTS DE LA FUNDACIÓ GALA-SALVADOR DALÍ

«Objecte: Article 4t.- La Fundació té per objecte promocionar, fomentar, divulgar, prestigiar, protegir i defensar...»

ÍNDICE

6	Presentación		
	1. Órganos de gobierno y dirección		6. Proteger
10	Patronato	108	Infraestructuras y seguridad
12	Comisiones del Patronato	112	Conservación y restauración
14	Otros órganos		
	2. Fomentar		7. Defender
18	Museos:	128	Generación de recursos:
24	· Teatro-Museo Dalí	128	· Los derechos de autor
26	· Dalí·Joyas	128	· El derecho de imagen
28	· Casa-Museo Castillo Gala Dalí	130	· Las marcas
30	· Casa-Museo Salvador Dalí	130	Generación de prestigio:
32	Adquisiciones	130	· Peritajes
		130	· Esculturas
	3. Divulgar	132	Actuaciones judiciales
38	Exposiciones temporales	132	Otros
42	Préstamos de obra		8. Recursos humanos
46	Documentación y catalogación	136	Formación
48	Investigación documental	138	Departamentos y plantilla
50	Conferencias y seminarios		
52	Publicaciones		Anexos
56	Artículos	144	A- Estudios de público
58	Servicio Educativo	160	B- Informe de gestión económica
	4. Promocionar		
64	Comunicación	188	Índice de portadillas
76	Promoción y difusión		
80	Gestión comercial		
86	Gestión de marketing		
	5. Prestigiar		
94	Visitas ilustres		
96	Patrocinios		
98	Premios y galardones		
98	Comisión de Acreditación y Catalogación		
100	Amics dels Museus Dalí		
104	Otras actividades culturales		

ÍNDEX

7	Presentació		
	1. Òrgans de govern i direcció		6. Protegir
11	Patronat	109	Infraestructures i seguretat
13	Comissions del Patronat	115	Conservació i restauració
15	Altres òrgans		
	2. Fomentar		7. Defensar
19	Museus:	129	Generació de recursos:
25	· Teatre-Museu Dalí	129	· Els drets d'autor
27	· Dalí·Joies	129	· El dret d'imatge
29	· Casa-Museu Castell Gala Dalí	131	· Les marques
31	· Casa-Museu Salvador Dalí	131	Generació de prestigi:
33	Adquisicions	131	· Peritatges
		131	· Escultures
	3. Divulgar	133	Actuacions judicials
39	Exposicions temporals	133	Altres
43	Préstecs d'obra		8. Recursos humans
47	Documentació i catalogació	137	Formació
49	Recerca documental	139	Departaments i plantilla
51	Conferències i seminaris		
53	Publicacions		Annexos
57	Articles	145	A- Estudis de públic
59	Servei Educatiu	161	B- Informe de gestió econòmica
	4. Promocionar		
65	Comunicació	189	Índex de portadelles
77	Promoció i difusió		
81	Gestió comercial		
87	Gestió de màrqueting		
	5. Prestigiar		
95	Visites il·lustres		
97	Patrocinis		
99	Premis i guardons		
99	Comissió d'Acreditació i Catalogació		
101	Amics dels Museus Dalí		
105	Altres activitats culturals		

Presentación

La Memoria 2009 que hoy me complace presentar refleja los principales hitos de un ejercicio que se cierra satisfactoriamente a pesar de una coyuntura económica francamente complicada. La decidida labor del Patronato y un equipo humano que realiza su actividad con un alto nivel de profesionalidad y dedicación son, una vez más, nuestros principales impulsores.

Durante este año, la actividad museística de la Fundación ha seguido mostrando un dinamismo encomiable. Los cuatro centros que gestiona nuestra institución han superado, en su conjunto, los 1 200 000 visitantes. Dicha cifra, a pesar de representar un ligero descenso con respecto al ejercicio anterior, demuestra que los Museos Dalí mantienen su posición como uno de los conjuntos museísticos más visitados del Estado y con una mayor proyección internacional.

Un año más, han sido numerosas las adquisiciones de obras, los préstamos e intercambios formalizados con instituciones nacionales e internacionales, así como las exposiciones que la propia Fundación ha organizado fuera de sus museos. Mención especial en este campo merecen la muestra celebrada en la National Gallery of Victoria de Melbourne (Australia) y la visita por primera vez a nuestro Teatro-Museo de dos obras maestras de Salvador Dalí: *Metamorfosis de Narciso*, prestada por la Tate Modern de Londres, y *La persistencia de la memoria*, cedida por el MoMA de Nueva York.

La variedad de proyectos de investigación, edición y producción iniciados por o con el apoyo de nuestra institución, entre otras actividades, continúa reflejando el papel de referencia internacional que la Fundación desempeña en todo lo relacionado con la vida y la obra de Salvador Dalí.

En el 2009 se ha mantenido el impulso en lo que se refiere a la gestión de los derechos inmateriales de Salvador Dalí, y los planteamientos de explotación decididamente innovadores que se han ido aplicando están teniendo un claro reflejo tanto en el área de ingresos económicos como, sobre todo, en el nivel de control del uso que de dichos derechos se hace en el mercado internacional.

Fiel a su misión de protectora del legado daliniano, la Fundación ha mantenido la vigilancia y ha proseguido con su labor de lucha contra el fraude no solo a través de la actuación jurídica directa, sino también mediante la colaboración de sus expertos con instancias policiales y judiciales españolas e internacionales.

Finalmente, se hace necesario mencionar los buenos resultados económicos del ejercicio, prueba tangible de una gestión dinámica y eficiente que permite, un año más, asegurar la autonomía y el dinamismo de la Fundación tanto en el desempeño del papel que juega desde el punto de vista socioeconómico en su zona geográfica de influencia como, sobre todo, en la consecución de los objetivos marcados por su Fundador.

Ramon Boixadós
Presidente

Presentació

La Memòria 2009 que avui em plau presentar reflecteix les principals fites d'un exercici que, malgrat una conjuntura econòmica francament complicada, s'ha tancat satisfactòriament. La tasca decidida del Patronat i un equip humà que du a terme la seva activitat amb un alt nivell de professionalitat i dedicació són, una vegada més, els nostres motors principals.

Durant aquest any, l'activitat museística de la Fundació ha continuat mostrant un dinamisme encomiable. Els quatre centres que gestiona la nostra institució han superat, en conjunt, els 1.200.000 visitants. Aquesta xifra, si bé representa un lleuger descens respecte a l'any anterior, demostra que els Museus Dalí mantenen la seva posició com un dels conjunts museístics més visitats de l'Estat i amb una major projecció internacional.

Un any més, han estat nombroses les adquisicions d'obres, els préstecs i intercanvis formalitzats amb institucions nacionals i internacionals, així com les exposicions que la mateixa Fundació ha organitzat fora dels seus museus. En aquest apartat cal esmentar, en particular, la mostra celebrada a la National Gallery of Victoria de Melbourne (Austràlia) així com la visita al nostre Teatre-Museu, per primera vegada, de dues obres mestres de Salvador Dalí: *Metamorfosi de Narcís*, préstec de la Tate Modern de Londres, i *La persistència de la memòria*, cedida pel MoMa de Nova York.

La varietat de projectes de recerca, edició i producció endegats des de la nostra institució o amb el seu suport, entre altres activitats, continua reflectint el paper de referència internacional que la Fundació juga en tot allò relacionat amb la vida i l'obra de Salvador Dalí.

El 2009 s'ha mantingut l'impuls pel que fa a la gestió dels drets immaterials de Salvador Dalí, i els plantejaments d'explotació decididament innovadors que s'han anat aplicant estan trobant un reflex clar tant en l'apartat dels ingressos econòmics com, sobretot, en el nivell de control de l'ús que se'n fa en el mercat internacional.

Fidel a la seva missió de protectora del llegat dalinià, la Fundació ha mantingut la vigilància i ha prosseguit la seva tasca de lluita contra el frau no només a través de l'actuació jurídica directa, sinó també mitjançant la col·laboració dels seus experts amb instàncies policials i judicials espanyoles i internacionals.

Finalment, cal esmentar els bons resultats econòmics de l'exercici, prova tangible d'una gestió dinàmica i eficient que permet assegurar, un any més, l'autonomia i l'empenta de la Fundació tant pel que fa a l'exercici del paper que juga des del punt de vista socioeconòmic dins la seva zona geogràfica d'influència com, sobretot, en la consecució dels objectius marcats pel seu Fundador.

Ramon Boixadós
President

1.

**Órganos de
gobierno y dirección**

**Òrgans de
govern i direcció**

PATRONATO

Presidentes de Honor
SS. MM. los Reyes de España
Presidente
D. Ramon Boixadós Malé
Vicepresidente 1.º
D. Santi Vila Vicente
Vicepresidente 2.º
D. Antoni Pitxot Soler
S.A.R. la Infanta D.ª Cristina de Borbón
D.ª Montse Aguer Teixidor
D.ª María Ángeles Albert de León
D. Enrique Barón Crespo
D.ª Ana Beristain Díez
D. Manuel Borja-Villel
D. Joan Borrell Bassols
D. Miguel Doménech Martínez
D. Ciro Lluca Fonollosa
D. Jordi Mercader Miró
D. Lluís Monreal Agustí
D. Lluís Noguera Jordana
D. Narcís Serra Serra
D. Vicent Todolí Cervera
D. Joan Manuel Tresserras Gaju
D. Òscar Tusquets Blanca
D. Francesc Vergés Bosch
D. Josep Vilarasau Salat
Secretario general, no patrono
D. Lluís Peñuelas Reixach

La composición del Patronato de la Fundación experimentó tres cambios durante el 2009: D. José Jiménez Jiménez, D.ª Aurora García García y D.ª Rocío de la Villa Ardura fueron sustituidos en su cargo de patronos, respectivamente, por D.ª María Ángeles Albert de León, directora general de Bellas Artes y Bienes Culturales, D. Manuel Borja-Villel, director del MNCARS, y D. Vicent Todolí Cervera, director de la Tate Modern.

D.ª María Ángeles Albert de León tomó posesión de su cargo en la junta extraordinaria del Patronato celebrada el 3 de noviembre.

PATRONAT

Presidents d'Honor
S. M. els Reis d'Espanya
President
Sr. Ramon Boixadós Malé
Vicepresident 1r
Sr. Santi Vila Vicente
Vicepresident 2n
Sr. Antoni Pitxot Soler
S. A. R. la Infanta Cristina de Borbó
Sra. Montse Aguer Teixidor
Sra. María Ángeles Albert de León
Sr. Enrique Barón Crespo
Sra. Ana Beristain Díez
Sr. Manuel Borja-Villel
Sr. Joan Borrell Bassols
Sr. Miguel Doménech Martínez
Sr. Ciro Lluca Fonollosa
Sr. Jordi Mercader Miró
Sr. Lluís Monreal Agustí
Sr. Lluís Noguera Jordana
Sr. Narcís Serra Serra
Sr. Vicent Todolí Cervera
Sr. Joan Manuel Tresserras Gaju
Sr. Òscar Tusquets Blanca
Sr. Francesc Vergés Bosch
Sr. Josep Vilarasau Salat
Secretari general, no patró
Sr. Lluís Peñuelas Reixach

La composició del Patronat de la Fundació va experimentar tres canvis durant el 2009: el Sr. José Jiménez Jiménez, la Sra. Aurora García García i la Sra. Rocío de la Villa Ardura van ser substituïts com a patrons, respectivament, per la Sra. María Ángeles Albert de León, directora general de Belles Arts i Béns Culturals, el Sr. Manuel Borja-Villel, director del MNCARS, i el Sr. Vicent Todolí Cervera, director de la Tate Modern.

La Sra. María Ángeles Albert de León va prendre possessió del càrrec en la junta extraordinària del Patronat celebrada el 3 de novembre.

COMISIONES DEL PATRONATO

Comisión Artística

- Presidente**
D. Ramon Boixadós Malé
- Vicepresidente**
D. Antoni Pitxot Soler
- Vocales**
S.A.R. la Infanta D.ª Cristina de Borbón
D.ª Montse Aguer Teixidor
D.ª Ana Beristain Díez
D. Manuel Borja-Villel
D. Ciro Llueca Fonollosa
D. Lluís Monreal Agustí
D. Lluís Noguera Jordana
D. Vicent Todolí Cervera
D. Òscar Tusquets Blanca
- Secretario**
D. Lluís Peñuelas Reixach

Comisión Económica

- Presidente**
D. Ramon Boixadós Malé
- Vicepresidente**
D. Santi Vila Vicente
- Vocales**
D. Joan Borrell Bassols
D. Jordi Mercader Miró
D. Narcís Serra Serra
D. Francesc Vergés Bosch
- Secretario**
D. Lluís Peñuelas Reixach

Comisión de Relaciones Externas

- Presidente**
D. Ramon Boixadós Malé
- Vicepresidenta**
D.ª María Ángeles Albert de León
- Vocales**
D. Enrique Barón Crespo
D. Miguel Doménech Martínez
D. Joan Manuel Tresserras Gaju
D. Josep Vilarasau Salat
- Secretario**
D. Lluís Peñuelas Reixach

REUNIONES DEL PATRONATO Y DE SUS COMISIONES

El Patronato se reunió el día 17 de marzo en sesión ordinaria presidida por SS. MM. los Reyes, presidentes de Honor de nuestro Patronato, y el 3 de noviembre en sesión extraordinaria. La Comisión Artística se reunió los días 26 de enero y 22 de junio, mientras que las comisiones Económica y de Relaciones Externas lo hicieron en sesión conjunta los días 17 de marzo y 20 de julio. Los temas tratados y los acuerdos adoptados en las reuniones del Patronato y de sus comisiones a lo largo del año 2009 se encuentran recogidos en el libro de actas de la entidad.

Ramon Boixadós recibe a SS. MM. los Reyes de España
Ramon Boixadós rep S. M. els Reis d'Espanya

COMISSIONS DEL PATRONAT

Comissió Artística

- President**
Sr. Ramon Boixadós Malé
- Vicepresident**
Sr. Antoni Pitxot Soler
- Vocals**
S. A. R. la Infanta Cristina de Borbó
Sra. Montse Aguer Teixidor
Sra. Ana Beristain Díez
Sr. Manuel Borja-Villel
Sr. Ciro Llueca Fonollosa
Sr. Lluís Monreal Agustí
Sr. Lluís Noguera Jordana
Sr. Vicent Todolí Cervera
Sr. Òscar Tusquets Blanca
- Secretari**
Sr. Lluís Peñuelas Reixach

Comissió Econòmica

- President**
Sr. Ramon Boixadós Malé
- Vicepresident**
Sr. Santi Vila Vicente
- Vocals**
Sr. Joan Borrell Bassols
Sr. Jordi Mercader Miró
Sr. Narcís Serra Serra
Sr. Francesc Vergés Bosch
- Secretari**
Sr. Lluís Peñuelas Reixach

Comissió de Relacions Externes

- President**
Sr. Ramon Boixadós Malé
- Vicepresidenta**
Sra. María Ángeles Albert de León
- Vocals**
Sr. Enrique Barón Crespo
Sr. Miguel Doménech Martínez
Sr. Joan Manuel Tresserras Gaju
Sr. Josep Vilarasau Salat
- Secretari**
Sr. Lluís Peñuelas Reixach

REUNIONS DEL PATRONAT I DE LES SEVES COMISSIONS

El Patronat es va reunir el dia 17 de març en sessió ordinària presidida per S. M. els Reis, presidents d'Honor del nostre Patronat, i el 3 de novembre en sessió extraordinària. La Comissió Artística es va reunir els dies 26 de gener i 22 de juny, mentre que les comissions Econòmica i de Relacions Externes ho van fer en sessió conjunta els dies 17 de març i 20 de juliol. Els temes tractats i els acords adoptats en les reunions del Patronat i de les seves comissions al llarg de l'any 2009 figuren recollits en el llibre d'actes de l'entitat.

Los presidentes de Honor con todos los miembros del Patronato
Els presidents d'Honor amb tots els membres del Patronat

OTROS ÓRGANOS

Comité de Dirección

D. Ramon Boixadós Malé,
presidente de la Fundación
D. Antoni Pitxot Soler,
director del Teatro-Museo Dalí
D.ª Montse Aguer Teixidor,
directora del Centro de Estudios Dalinianos
D. Lluís Peñuelas Reixach,
secretario general de la Fundación
D. Joan Manuel Sevillano Campalans,
gerente de la Fundación

Comisión de Acreditación
y Catalogación

D. Antoni Pitxot Soler,
director del Teatro-Museo Dalí
D.ª Ana Beristain Díez,
patrona de la Fundación
D.ª Montse Aguer Teixidor,
directora del Centro de Estudios Dalinianos
y patrona de la Fundación
Secretaria: D.ª Imma Parada Soler

Associació d'Amics dels Museus Dalí

Presidenta
D.ª Lola Mitjans Perelló
Vicepresidenta
D.ª Pilar Puig Adell
Secretario
D. Josep M. Ortega López
Tesorera
D.ª Missé Coll Macau
Vocales
D. Martí Dacosta Oliveras
D. Enric Oliva Papiol
D. Jordi Palmada Lloret
D. Pascual Pesudo Castillo
D. Josep Playà Maset
Directora
D.ª M. Dolors Costa Font
Coordinadora
D.ª Flor Miscopein

La Associació d'Amics dels Museus Dalí es una entidad sin ánimo de lucro y con personalidad jurídica propia. Colabora con nuestra institución en la persecución de los objetivos fundacionales.

ALTRES ÒRGANS

Comitè de Direcció

Sr. Ramon Boixadós Malé,
president de la Fundació
Sr. Antoni Pitxot Soler,
director del Teatre-Museu Dalí
Sra. Montse Aguer Teixidor,
directora del Centre d'Estudis Dalinians
Sr. Lluís Peñuelas Reixach,
secretari general de la Fundació
Sr. Joan Manuel Sevillano Campalans,
gerent de la Fundació

Comissió d'Acreditació
i Catalogació

Sr. Antoni Pitxot Soler,
director del Teatre-Museu Dalí
Sra. Ana Beristain Díez,
patrona de la Fundació
Sra. Montse Aguer Teixidor,
directora del Centre d'Estudis Dalinians
i patrona de la Fundació
Secretària: Sra. Imma Parada Soler

Associació d'Amics dels Museus Dalí

Presidenta
Sra. Lola Mitjans Perelló
Vicepresidenta
Sra. Pilar Puig Adell
Secretari
Sr. Josep M. Ortega López
Tesorera
Sra. Missé Coll Macau
Vocals
Sr. Martí Dacosta Oliveras,
Sr. Enric Oliva Papiol,
Sr. Jordi Palmada Lloret,
Sr. Pascual Pesudo Castillo,
Sr. Josep Playà Maset
Directora
Sra. M. Dolors Costa Font
Coordinadora
Sra. Flor Miscopein

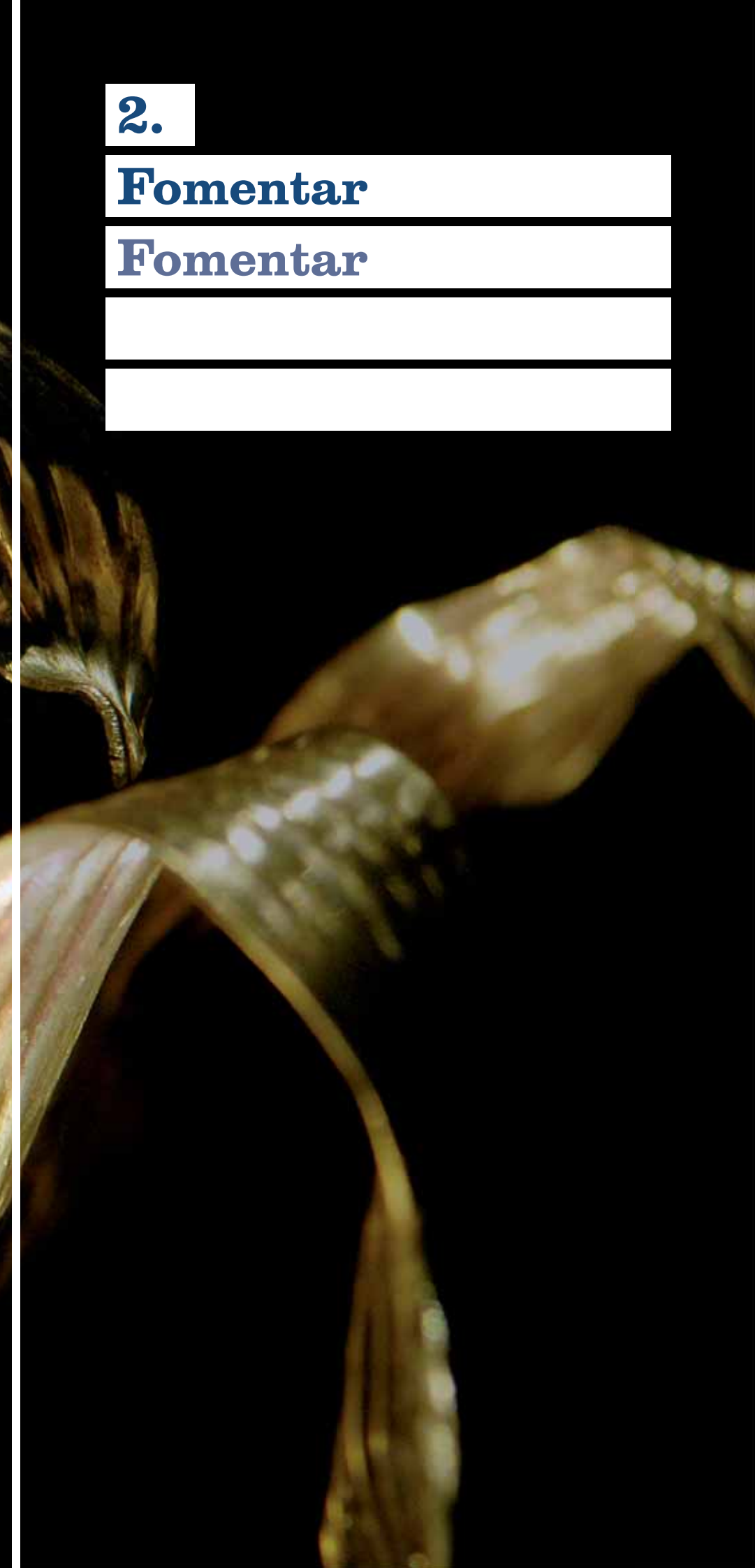
L'Associació d'Amics dels Museus Dalí és una entitat jurídica sense ànim de lucre i amb personalitat jurídica pròpia. Col·labora amb la nostra entitat en la persecució dels objectius fundacionals.

2.

Fomentar

Fomentar

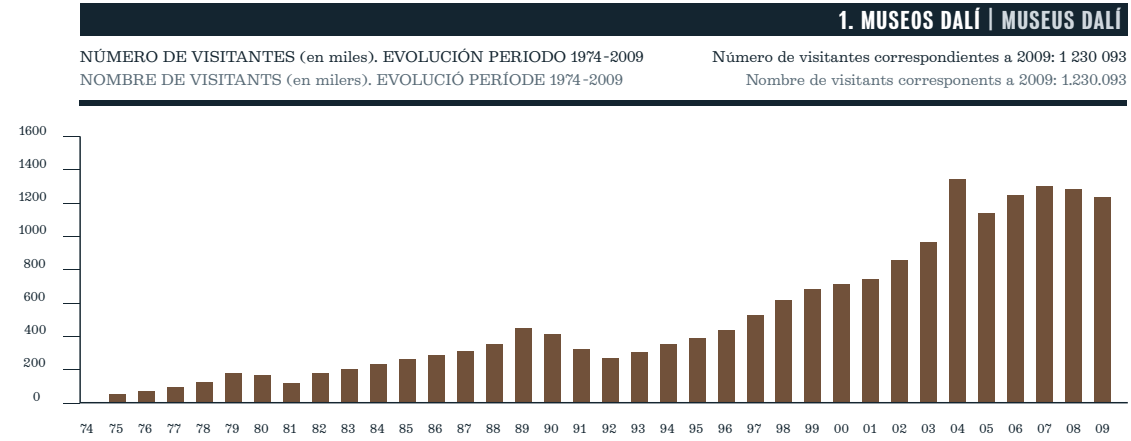

1. El Palacio del Viento, con *Homenaje a Newton* en primer término | El Palau del Vent, amb *Homenatge a Newton* en primer terme 2. Bahía de Portlligat | Badia de Portlligat 3. Salón de los Escudos, en Púbol | Saló dels Escuts, a Púbol 4. Detalle de la joya *Dafne* | Detall de la joia *Dafne*

MUSEOS

En agosto de 1973, cuando aún estaba en obras, el Teatro-Museo Dalí de Figueres abrió sus puertas al público de manera provisional para exponer temporalmente una colección de joyas diseñadas por Salvador Dalí. Adquiridas en 1999 por la Fundación, estas piezas configuran actualmente el espacio expositivo Dalí·Joyas de Figueres. Entre las dos fechas citadas y hasta el momento actual se ha ido definiendo y consolidando un proyecto museográfico que ha hecho de los Museos Dalí —el Teatro-Museo de Figueres, la Casa-Museo de Cadaqués, el Castillo de Púbol y el espacio

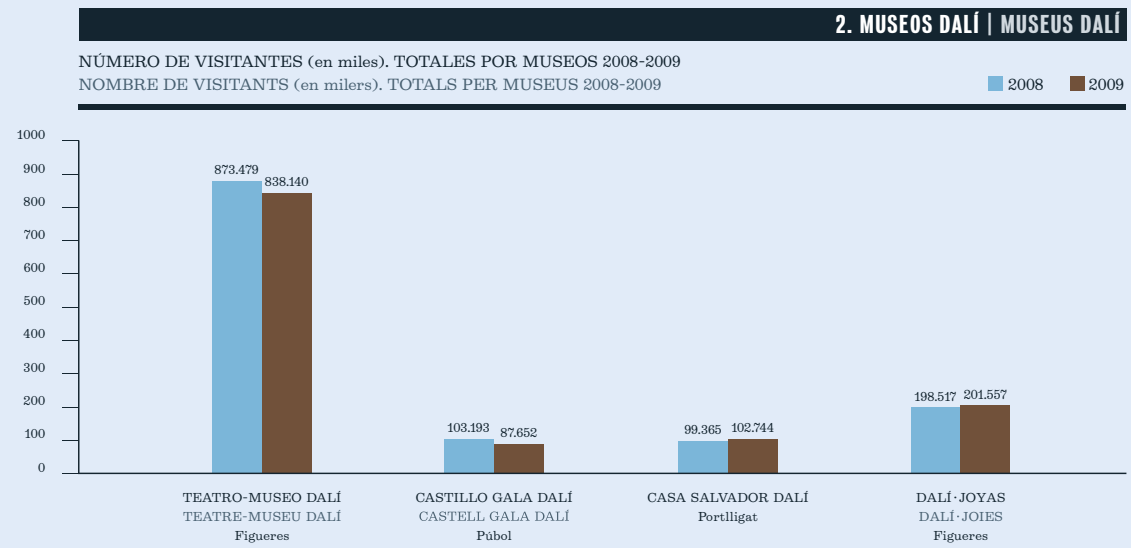
Dalí·Joyas— el punto de referencia internacional en lo que se refiere a la vida, la obra y la idiosincrasia del artista ampurdanés. Paralelamente, la capacidad de atracción de la obra daliniana ha ido generando un importante y constante flujo de visitantes. Solo en el 2009 visitaron los Museos Dalí 1 230 093 personas. Del total de visitantes, 838 140 corresponden al Teatro-Museo Dalí de Figueres, 87 652 a la Casa-Museo Castillo Gala Dalí de Púbol, 102 744 a la Casa-Museo Salvador Dalí de Portlligat y 201 557 a la sala de exposición Dalí·Joyas de Figueres.

MUSEUS

A l'agost del 1973, quan encara estava en obres, el Teatre-Museu Dalí de Figueres va obrir les portes al públic de manera provisional per exposar temporalment una col·lecció de joies dissenyades per Salvador Dalí. Aquestes peces foren adquirides per la Fundació Dalí el 1999 i actualment configuren l'espai expositiu Dalí·Joies de Figueres. Entre aquestes dues dates i el moment actual, s'ha anat definint i consolidant un projecte museogràfic que ha fet dels Museus Dalí —el Teatre-Museu de Figueres, la Casa-Museu de Cadaqués, el Castell de Púbol i l'espai Dalí·Joies— el punt

de referència internacional pel que fa a la vida, l'obra i la idiosincràsia de l'artista empordanès. Paral·lelament, la capacitat d'atracció de l'obra daliniana ha anat generant un flux de visitants important i constant. Només el 2009 van visitar els Museus Dalí 1.230.093 persones. Del total de visitants, 838.140 corresponen al Teatre-Museu Dalí de Figueres, 87.652 a la Casa-Museu Castell Gala Dalí de Púbol, 102.744 a la Casa-Museu Salvador Dalí de Portlligat i 201.557 a la sala d'exposició Dalí·Joies de Figueres.

Servicios de Atención al Visitante

Los Servicios de Atención al Visitante son el área responsable de facilitar y ordenar el acceso y la circulación de los visitantes y garantizar el buen funcionamiento y la calidad de las actividades expositivas y divulgativas de los Museos Dalí. Una de las herramientas más importantes para llevar a cabo esta misión es, entre otras, la Central de Reservas de los Museos Dalí, que gestiona la venta y la reserva de entradas y de servicios de los cuatro museos a partir de tres ámbitos de actuación: los servicios tradicionales, Internet y la adquisición y recogida de entradas anticipadas. Durante el 2009, la actuación de los servicios tradicionales de venta y reserva de entradas se tradujo en la venta de 1 191 839 entradas y en 541 visitas guiadas.

El servicio de venta y reserva de entradas por Internet es el concepto que más creció proporcionalmente en lo que se refiere a su uso por parte de los visitantes. Así, 34 128 visitantes utilizaron esta posibilidad, lo que supone un aumento del 24% respecto al 2008

y de un 240% respecto al 2007, que fue el primer año de puesta en marcha del servicio. Este incremento se ha hecho especialmente evidente en las reservas de grupos al Teatro-Museo en horario diurno, en la venta de entradas en horario nocturno y en las reservas de Portlligat.

Los terminales de ServiCaixa han ofrecido la compra anticipada de entradas para visitar el Teatro-Museo de Noche desde el año 1994. En el 2009, además, se introdujo la opción de comprar entradas individuales para el Museo dentro del horario habitual. Esta ampliación del servicio de venta anticipada fue una prueba piloto diseñada para mejorar la logística de acceso en temporadas de máxima afluencia de visitantes. Durante el 2009, un 13% de los visitantes del Teatro-Museo de Noche compraron su entrada a través de ServiCaixa y 2 550 personas lo hicieron para visitarlo en horario diurno.

1 230 093
visitantes a los Museos Dalí

Serveis d'Atenció al Visitant

Els Serveis d'Atenció al Visitant del Departament de Museus són l'àrea responsable de facilitar i ordenar l'accés i la circulació dels visitants i de garantir el bon funcionament i la qualitat de les activitats expositives i divulgatives dels Museus Dalí. Una de les eines més importants a l'hora d'acomplir aquestes tasques és la Central de Reserves dels Museus Dalí, que gestiona la venda i la reserva d'entrades i de serveis dels quatre museus a partir de tres àmbits d'actuació: els serveis tradicionals, Internet i l'adquisició i recollida d'entrades anticipades. Durant el 2009, la tasca dels serveis tradicionals de venda i reserva d'entrades es va traduir en la venda de 1.191.839 entrades i en 541 visites guiades.

El servei de compra i reserva d'entrades per Internet és el concepte que més va créixer proporcionalment en termes d'ús per part dels visitants. Així, 34.128 visitants van aprofitar aquesta possibilitat, la qual cosa suposa un augment del 24% respecte al 2008 i d'un 240% respecte al 2007, el primer any

de funcionament del servei. Aquest increment es va fer especialment evident en les reserves de grups al Teatre-Museu en horari diürn, en la venda d'entrades en horari nocturn i en les reserves de Portlligat.

Els terminals de ServiCaixa han ofert la compra anticipada d'entrades per visitar el Teatre-Museu de Nit des del 1994. El 2009, a més, es va introduir l'opció de comprar-hi entrades individuals per al Museu en horari habitual. Aquesta ampliació del servei de venda anticipada va ser una prova pilot dissenyada per millorar la logística d'accés en temporades de màxima afluència de visitants. Durant el 2009, un 13% dels visitants del Teatre-Museu de Nit va comprar l'entrada a través de ServiCaixa, i 2.550 persones més ho van fer per visitar-lo en horari diürn.

1.230.093
visitants als Museus Dalí

1. Antoni Pitxot en su sala | Antoni Pitxot a la seva sala
2. Sala del Tesoro | Sala del Tresor
3. La Sala de los Dibujos con el montaje del óleo *Gala* | La Sala dels Dibuixos amb el muntatge de l'oli *Gala*
4. La instalación del cabezudo en la plaza del Teatro-Museo | La instal·lació del capgròs a la plaça del Teatre-Museu
5. Visitantes contemplando la serie *Les songes drolatiques de Pantagruel* | Visitants contemplant la sèrie *Les songes drolatiques de Pantagruel*
6. Visitantes en la plaza Gala Dalí | Visitants a la plaça Gala Dalí

Al margen de la preparación y el reciclaje del personal asignado a los Servicios de Atención al Visitante, la edición y el mantenimiento del material informativo de los museos, la coordinación de los montajes de las actividades expositivas en los espacios de la Fundación, la gestión de las quejas o el apoyo logístico a los diversos acontecimientos, cabe destacar algunas de las actuaciones llevadas a cabo en el 2009 en otros ámbitos del citado servicio:

- Apertura de la Torre de las Ollas, un nuevo espacio expositivo de interpretación en la Casa-Museo de Portlligat. El objetivo era mostrar a Salvador Dalí interactuando en su casa a través de un audiovisual y, al mismo tiempo, ofrecer al visitante la posibilidad de descubrir una extensión del estudio del artista en pleno paisaje de Portlligat. A grandes rasgos, el proyecto comportó la rehabilitación de la estructura y la musealización del espacio a partir de un audiovisual de nueva creación elaborado por Barcelona Multimedia. También se organizó una presentación para el sector hotelero de Cadaqués, con una buena acogida por parte de sus miembros.
- La coordinación con la Oficina de Turismo de Cadaqués para integrar la Casa-Museo de Portlligat en las visitas guiadas al municipio, tal como se ha hecho en los últimos años en el Teatro-Museo con las visitas temáticas a Figueres.
- La significativa ampliación de los horarios de atención al público del Teatro-Museo Dalí en épocas de máxima afluencia, durante la Semana Santa y algunos fines de semana.
- La organización y la programación de las visitas guiadas al Castillo de Púbol que lleva a cabo el personal del Museo, con introducciones diarias, visitas guiadas gratuitas y un servicio de visitas contratadas en diversos idiomas. Durante el 2009 disfrutó de este tipo de visitas un total de 3 536 personas.

Al marge de la preparació i el reciclatge del personal assignat als Serveis d'Atenció al Visitant, l'edició i el manteniment del material informatiu dels museus, la coordinació dels muntatges de les activitats expositives als espais de la Fundació, la gestió de les queixes i el suport logístic als diversos esdeveniments, cal ressaltar algunes de les actuacions dutes a terme el 2009 en altres àmbits d'aquest servei:

- L'obertura d'un nou espai expositiu d'interpretació a la Casa-Museu de Portlligat: la Torre de les Olles. L'objectiu era mostrar Salvador Dalí interactuant a casa seva a través d'un audiovisual i, alhora, oferir al visitant la possibilitat de descobrir una extensió de l'estudi de l'artista al bell mig del paisatge de Portlligat. El projecte, a grans trets, va comportar la rehabilitació de l'estructura i la musealització de l'espai a partir d'un audiovisual de nova creació elaborat per Barcelona Multimedia. També es va organitzar una presentació per al sector hotel·ler de Cadaqués, amb una bona acollida per part dels seus membres.
- La coordinació amb l'Oficina de Turisme de Cadaqués per integrar la Casa-Museu de Portlligat en les visites guiades al municipi, tal com s'ha fet els darrers anys al Teatre-Museu amb les visites temàtiques a Figueres.
- L'ampliació significativa dels horaris d'atenció al públic del Teatre-Museu Dalí en temps de màxima afluència, durant la Setmana Santa i alguns caps de setmana.
- L'organització i la programació de les visites guiades al Castell de Púbol que du a terme el personal del Museu, amb introduccions diàries, visites guiades gratuïtes i un servei de visites contractades en diversos idiomes. Durant el 2009 va gaudir d'aquest tipus de visites un total de 3.536 persones.

TEATRO-MUSEO DALÍ

El Teatro-Museo Dalí, eje central del conjunto museográfico daliniano, recibió durante el 2009 a un total de 838 140 visitantes. Los gráficos adjuntos reflejan la evolución en número de visitantes de los cuatro Museos Dalí (núm. 1) y, al mismo tiempo, una comparativa con el 2008 (núm. 2), además de la evolución mensual (núm. 3) y los diferentes tipos de entradas vendidas (núm. 4). Entre los meses de julio y septiembre (temporada alta) se

registraron 341 457 visitantes, de los que 12 102 correspondieron al Teatro-Museo de Noche. En cuanto a los periodos de enero a junio y de octubre a diciembre, la cifra de visitantes fue de 496 683. El 58% del público que acudió al Teatro-Museo lo hizo de forma individual, mientras que los grupos organizados representaron un 42%. Los ingresos por venta de entradas en el Teatro-Museo Dalí sumaron 6 970 975 euros.

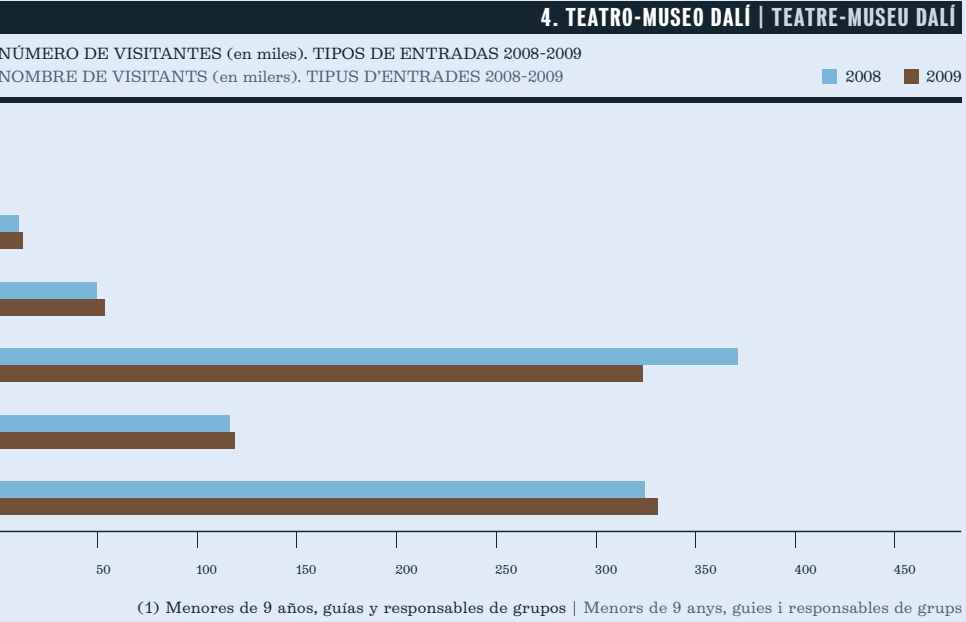
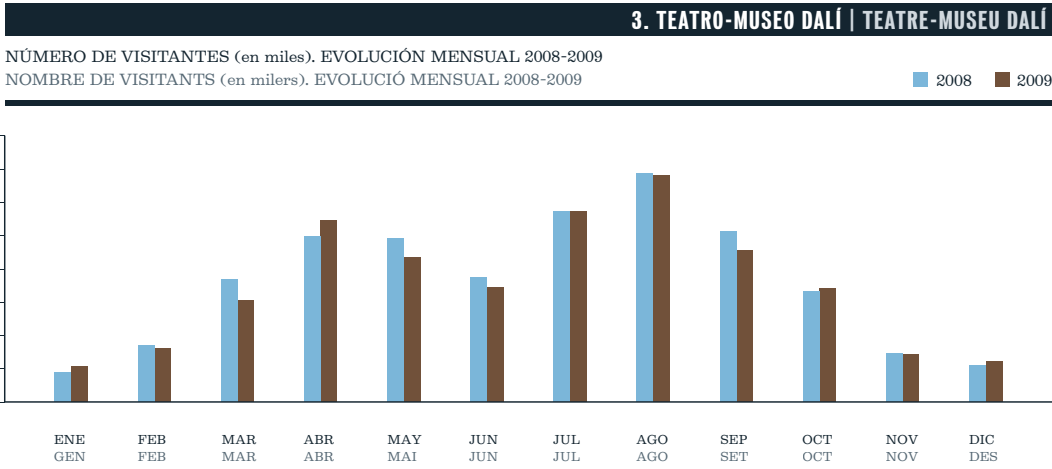

1. Visitante frente al *Moisés* | Visitant davant del *Moisés*
2. Patio central del Teatro-Museo | Pati central del Teatre-Museu
3. La cúpula del Teatro-Museo desde la Torre Galatea | La cúpula del Teatre-Museu des de la Torre Galatea

TEATRE-MUSEU DALÍ

Durant el 2009, el Teatre-Museu Dalí, eix central del conjunt museogràfic dalinià, va rebre un total de 838.140 visitants. Els gràfics adjunts reflecteixen l'evolució del nombre de visitants dels quatre Museus Dalí (núm. 1) i, alhora, una comparativa amb el 2008 (núm. 2), a més de l'evolució mensual (núm. 3) i els diferents tipus d'entrades venudes (núm. 4). Entre els mesos de juliol i setembre (temporada alta) es van enregistrar 341.457

visitants, 12.102 dels quals van correspondre al Teatre-Museu de Nit. Quant als períodes de gener-juny i octubre-desembre, la xifra de visitants comptabilitzada va ser de 496.683. Un 58% del públic que va acudir al Teatre-Museu ho va fer a títol individual, mentre que els grups organitzats van representar un 42%. Els ingressos per venda d'entrades al Teatre-Museu Dalí van sumar 6.970.975 euros.

DALÍ·JOYAS

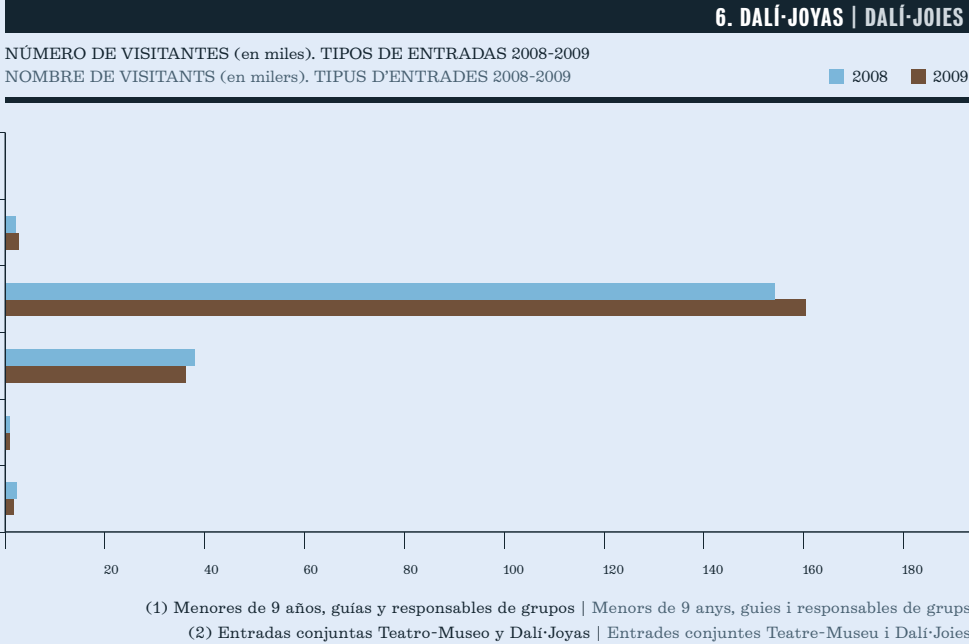
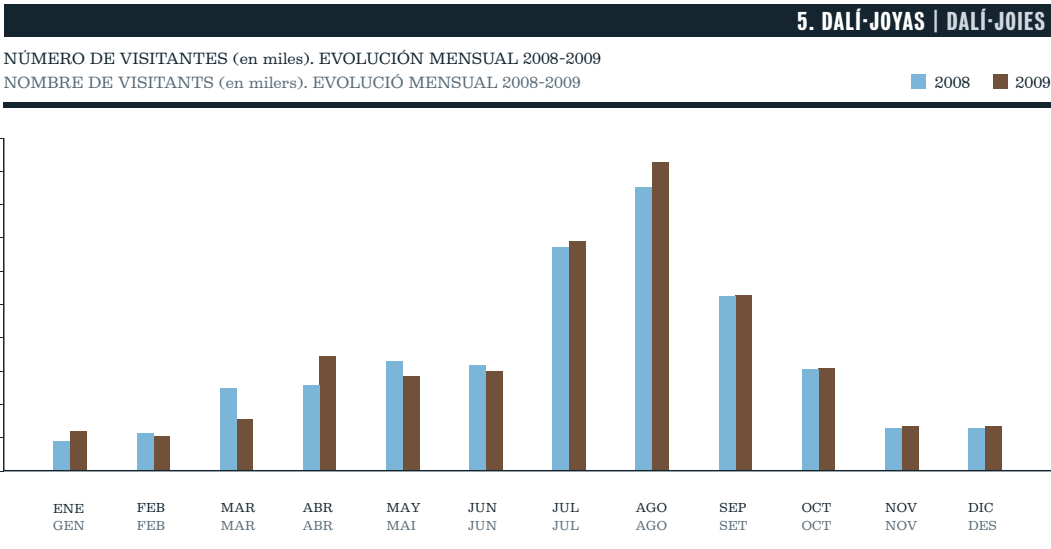
El número de visitantes contabilizado en este espacio museístico durante el 2009 fue de 201 557 personas. Cabe destacar que la mayor parte de las visitas fueron individuales, concretamente 165 276, y que un 19% de visitantes del Teatro-Museo Dalí también disfrutó de este espacio. Los ingresos obtenidos por venta de entradas a la sala Dalí·Joyas, excluidas las ventas realizadas en concepto de entrada conjunta Teatro-Museo Dalí / Dalí·Joyas, sumaron un total de 16 480 euros.

1. Joya *El ojo del tiempo* | Joia *L'ull del temps*
2, 3. Detalle de las joyas *El cáliz de la vida* y *Collar con ramas entrelazadas* |
Detall de les joies *El calze de la vida* i *Collar amb branques entrelaçades*

DALÍ·JOIES

El nombre de visitants comptabilitzat en aquest espai museístic durant el 2009 es va situar en 201.557 persones. Cal destacar que la major part de les visites van ser individuals, concretament 165.276, i que un 19% dels visitants del Teatre-Museu Dalí també va gaudir d'aquest espai. Els ingressos obtinguts per venda d'entrades a la sala Dalí·Joies, excloses les vendes realitzades en concepte d'entrada conjunta Teatre-Museu Dalí/ Dalí·Joies, van sumar un total de 16.480 euros.

CASA-MUSEO CASTILLO GALA DALÍ

Durante el período de apertura habitual (del 14 de marzo al 31 de diciembre), el recinto museístico de Púbol recibió 87 652 personas. En los períodos de enero-junio y octubre-diciembre se registraron 38 625 visitas, y de julio a septiembre (temporada alta), 49 027. Observando el gráfico de tipos de entradas (núm. 8) se deduce, además, que un 60% del público correspondió a visitantes individuales y un 40% a grupos. A lo largo del ejercicio, la Fundación obtuvo unos ingresos de 472 445 euros en concepto de entradas.

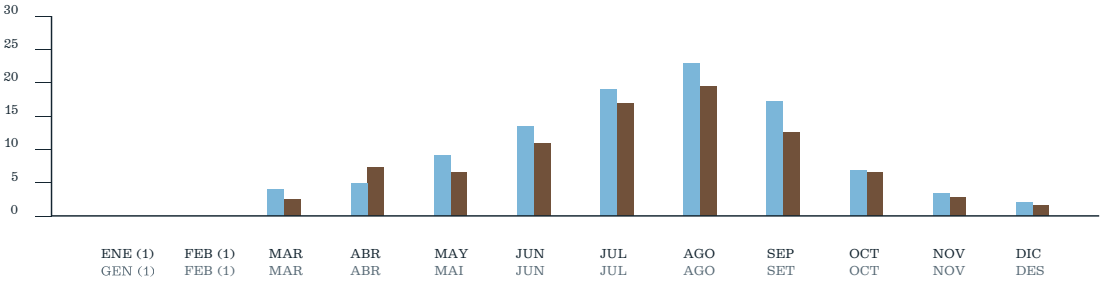

CASA-MUSEU CASTELL GALA DALÍ

Durant el període d'obertura habitual (del 14 de març al 31 de desembre), el recinte museístic de Púbol va rebre 87.652 persones. En els períodes de gener-juny i octubre-desembre es van enregistrar 38.625 visites, i de juliol a setembre (temporada alta), 49.027. Observant el gràfic de tipus d'entrades (núm. 8) es dedueix, a més, que un 60% del públic va correspondre a visitants individuals i un 40% a grups. Al llarg de l'exercici, la Fundació va obtenir 472.445 euros en concepte d'entrades.

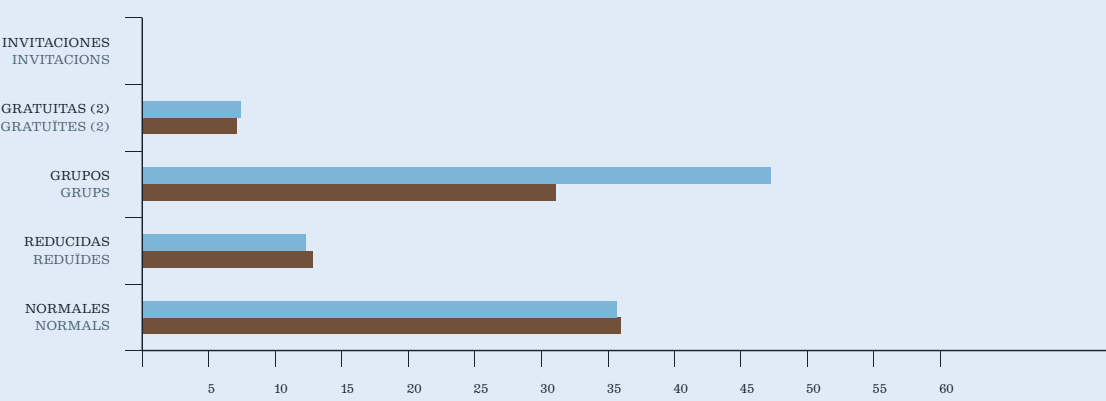
1, 2. La terraza y fachada sur del Castillo | L'eixida i façana sud del Castell
3. Habitación de Dalí en Púbol | Habitació de Dalí a Púbol
4. Vista del pueblo | Vista del poble
5. Entrada al Castillo de Púbol | Entrada al Castell de Púbol

7. CASA-MUSEO CASTILLO GALA DALÍ | CASA-MUSEU CASTELL GALA DALÍ
NÚMERO DE VISITANTES (en miles). EVOLUCIÓN MENSUAL 2008-2009
NOMBRE DE VISITANTS (en milers). EVOLUCIÓ MENSUAL 2008-2009

(1) La Casa-Museo está cerrada al público del 1 de enero al 28 de febrero | La Casa-Museu està tancada al públic de l'1 de gener al 28 de febrer

8. CASA-MUSEO CASTILLO GALA DALÍ | CASA-MUSEU CASTELL GALA DALÍ
NÚMERO DE VISITANTES (en miles). TIPOS DE ENTRADAS 2008-2009
NOMBRE DE VISITANTS (en milers). TIPUS D'ENTRADES 2008-2009

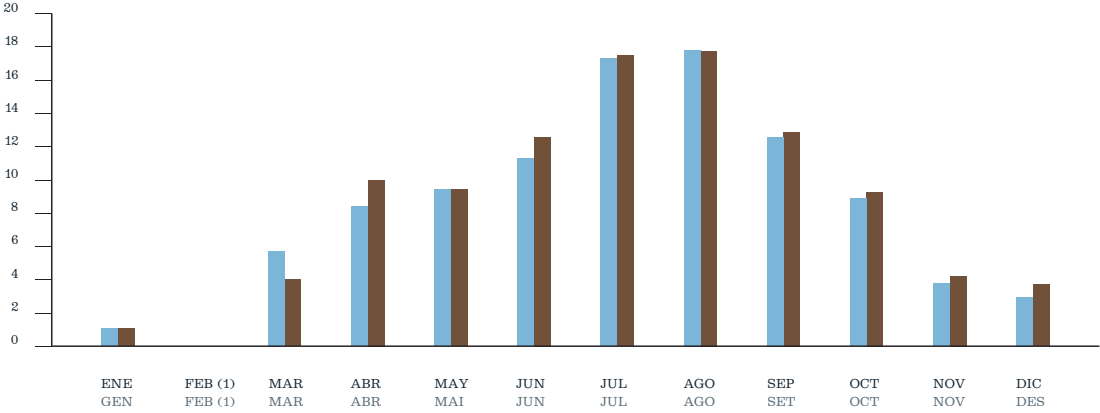

(2) Menores de 9 años, guías y responsables de grupos | Menors de 9 anys, guies i responsables de grups

9. CASA-MUSEO SALVADOR DALÍ DE PORTLLIGAT | CASA-MUSEU SALVADOR DALÍ DE PORTLLIGAT

NÚMERO DE VISITANTES (en miles). EVOLUCIÓN MENSUAL 2008-2009

NOMBRE DE VISITANTS (en milers). EVOLUCIÓ MENSUAL 2008-2009

(1) La Casa-Museo está cerrada al público del 7 de enero al 14 de marzo | La Casa-Museu està tancada al públic del 7 de gener al 14 de març

CASA-MUSEO SALVADOR DALÍ

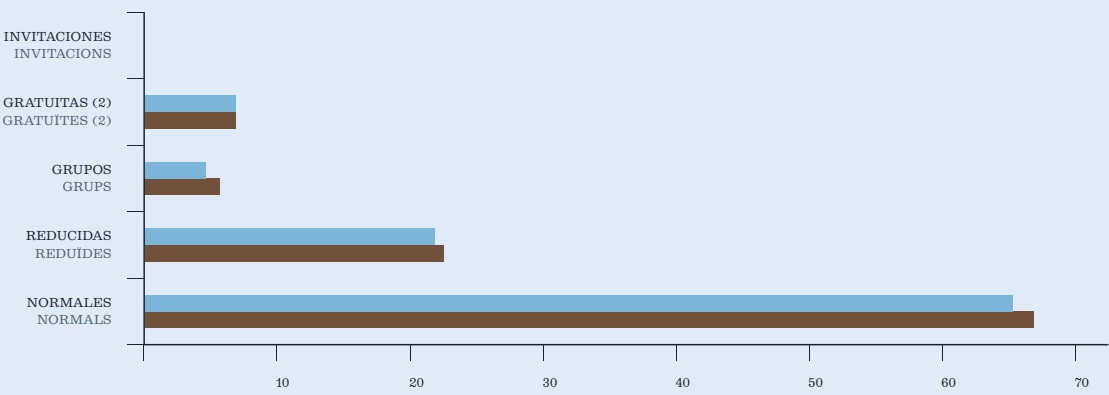
La Casa-Museo Salvador Dalí de Portlligat, que permaneció cerrada del 7 de enero al 13 de marzo, recibió un total de 102 744 visitantes, es decir, una media de 372 por día (gráfico núm. 2). En los gráficos 9 y 10 se puede apreciar la evolución mensual del número de visitantes y los diferentes tipos de entradas

vendidas. En los periodos marzo-junio y octubre-diciembre se recibieron 54 471 visitas, y de julio a septiembre, 48 273. La apertura de la Casa-Museo Salvador Dalí de Portlligat en su duodécima temporada completa ha aportado a la Fundación un total de 900 577 euros en concepto de venta de entradas.

10. CASA-MUSEO SALVADOR DALÍ DE PORTLLIGAT | CASA-MUSEU SALVADOR DALÍ DE PORTLLIGAT

NÚMERO DE VISITANTES (en miles). TIPOS DE ENTRADAS 2008-2009

NOMBRE DE VISITANTS (en milers). TIPUS D'ENTRADES 2008-2009

(2) Menores de 9 años, guías y responsables de grupos | Menors de 9 anys, guies i responsables de grups

CASA-MUSEU SALVADOR DALÍ

La Casa-Museu Salvador Dalí de Portlligat, que va romandre tancada del 7 de gener al 13 de març, va acollir un total de 102.744 visitants, és a dir, una mitjana de 372 per dia (gràfic núm. 2). En els gràfics 9 i 10 es pot apreciar l'evolució mensual del nombre de visitants així com els diferents tipus d'entrades venudes.

Durant els períodes de març-juny i octubre-desembre es van rebre 54.471 visitants, i de juliol a setembre, 48.273. L'obertura de la Casa-Museu Salvador Dalí de Portlligat en la seva dotzena temporada completa va aportar a la Fundació un total de 900.577 euros en concepte de venda d'entrades.

1, 2. Detalle de la Torre de las Ollas e interior | Detall de la Torre de les Olles i interior

3. Bahía de Portlligat | Badia de Portlligat

4. Entrada del Palomar | Entrada del Colomar

1

2

3

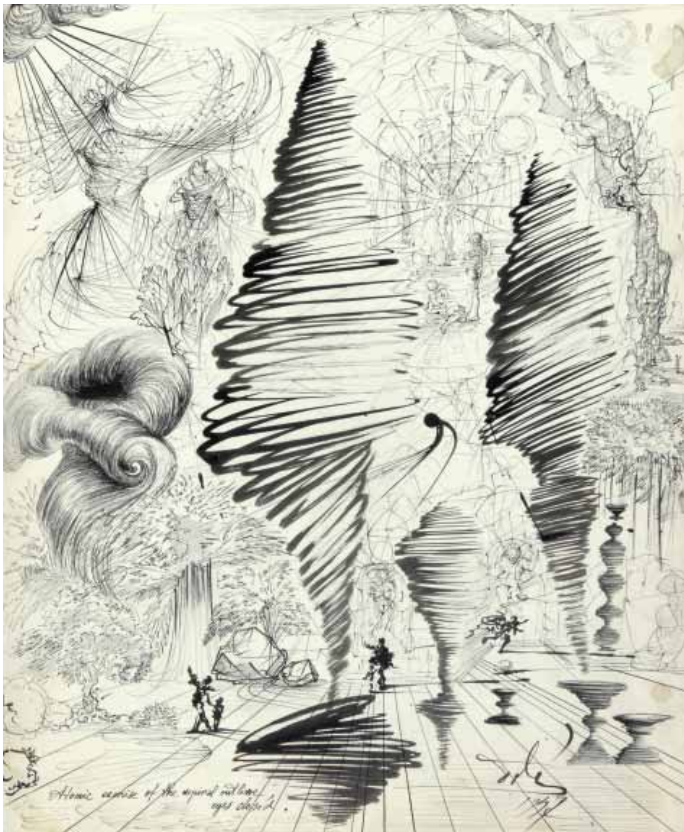
4

ADQUISICIONES

En el transcurso del año 2009, la Fundació Gala-Salvador Dalí llevó a cabo una intensa labor de adquisición de obras, que indicamos a continuación:

Ilustraciones para *50 secretos mágicos para pintar*, 1947

La Fundación Dalí adquirió tres dibujos del año 1947, procedentes de una colección particular, realizados por Dalí para ilustrar el libro *50 secretos mágicos para pintar*. La obra, escrita por el propio artista y publicada por la editorial Dial Press de Nueva York en 1948, es un tratado de pintura que contiene referencias autobiográficas, anécdotas y citas propias.

Tres ilustraciones para *50 secretos mágicos para pintar* | Tres il·lustracions per a *50 secrets màgics per pintar*

***Bañistas de Es Llaner*, 1923**

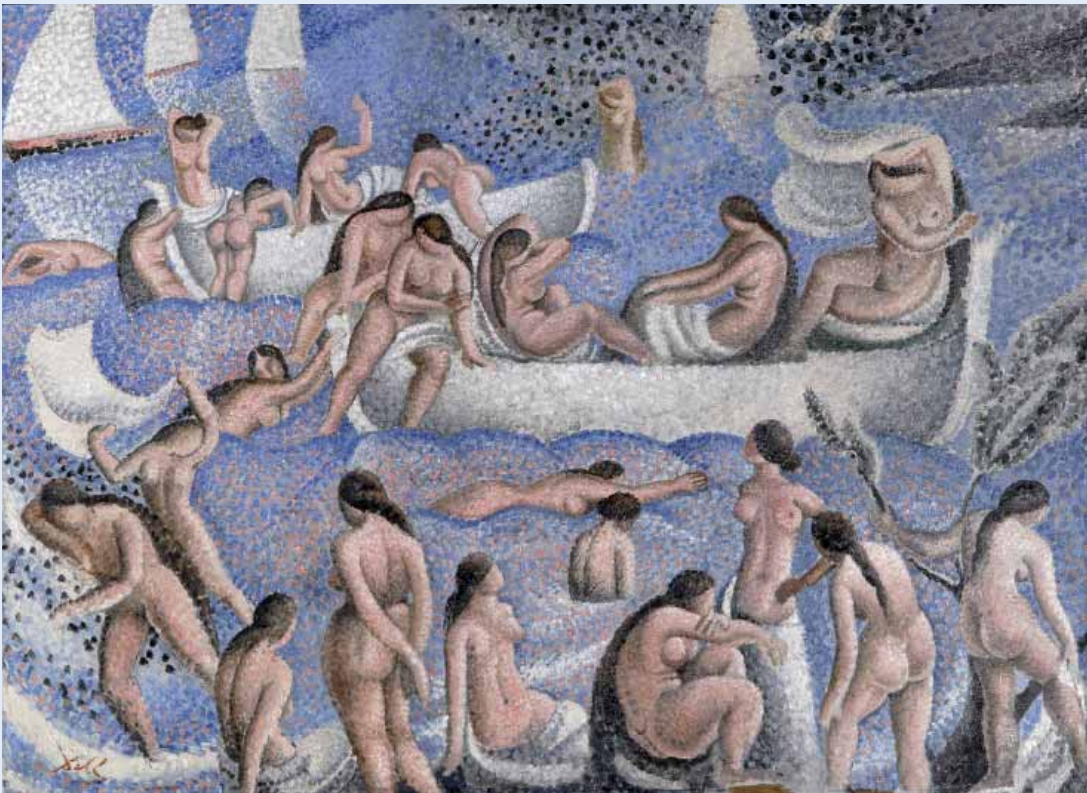
Pintura de primera época que hace alusión al paraje habitual que el artista podía contemplar durante los veranos que pasaba en la playa de Es Llaner, en Cadaqués. La pieza muestra una pincelada precisa, casi puntillista, y los colores brillantes habituales en estos años. Actualmente se exhibe de forma permanente en la Sala de las Pescaderías del Teatro-Museo Dalí.

ADQUISICIONS

En el transcurs de l'any 2009, la Fundació Gala-Salvador Dalí va dur a terme una intensa tasca d'adquisició d'obres, que a continuació indiquem:

Il·lustracions per a *50 secrets màgics per pintar*, 1947

La Fundació Dalí va adquirir tres dibuixos de l'any 1947, procedents d'una col·lecció particular, que van servir per il·lustrar el llibre *50 secrets màgics per pintar*, escrit pel mateix Dalí i publicat per l'editorial Dial Press de Nova York el 1948. El llibre en qüestió és un tractat de pintura que conté referències autobiogràfiques, anècdotes i citacions pròpies.

Bañistas de Es Llaner | *Banyistes des Llaner*

Gala, 1931

Adquirido en la casa de subastas Sotheby's de Nueva York. De dimensiones reducidas, la obra es un trabajo minucioso, un collage lleno de detalles en el que Dalí incorpora al rostro de Gala la iconografía propia del momento: la langosta, el pájaro, el perfil del gran masturbador, las conchas, la ardilla y las hormigas. De delicada ejecución, constituye una pequeña joya que forma parte de la colección de la Fundación. La obra se presentó en el mes de julio en el Teatro-Museo Dalí, donde puede visitarse en un montaje diseñado exclusivamente para esta pieza y firmado por Pep Canaleta.

Gala | Gala

El piano surrealista, 1937

A finales de junio se adquirió, en la casa de subastas Christie's de Londres, un dibujo en carboncillo y pastel titulado *El piano surrealista*, ejecutado en 1937 para el diseño de una película que Dalí tenía que rodar con los hermanos Marx, pero que nunca se llegó a filmar. Este dibujo, que se expuso del 20 de agosto al 30 de septiembre en el taller del pintor en Púbol, conecta directamente con el mundo del cine, con Hollywood y con la imaginación y el sueño, y recuerda a los jardines del Castillo.

Figura de espaldas (anverso), 1925, y Ninfas y señoritas en la fuente de un jardín (reverso), c 1921

En el mes de octubre, la Fundación Dalí presentó la adquisición de una obra procedente de una colección particular, pintada por ambas caras por un jovencísimo Dalí. En el reverso del cartón aparece una escena lúdica, con unas ninfas tomando un baño en una gran fuente, mientras que en el anverso se observa un retrato de Anna Maria, hermana del pintor, fechado en 1925. La obra forma ya parte de la colección permanente y actualmente se puede ver en la Sala de las Pescaderías del Teatro-Museo Dalí.

El piano surrealista | El piano surrealista

Gala, 1931

Adquirit a la casa de subhastes Sotheby's de Nova York. L'obra, de dimensions reduïdes, és un retrat minuciós, un collage ple de detalls en què Dalí afegeix al rostre de Gala la iconografia pròpia del moment: la llagosta, l'ocell, el perfil del gran masturbador, les conquilles, l'esquirol i les formigues. D'execució delicada, constitueix una petita joia que d'ara endavant forma part de la col·lecció de la Fundació. L'obra es va presentar al mes de juliol al Teatre-Museu Dalí, on es pot visitar en un muntatge dissenyat exclusivament per a aquesta peça i signat per Pep Canaleta.

El piano surrealista, 1937

A finals de juny es va comprar, a la casa de subhastes Christie's de Londres, un dibuix en carbonet i pastel titulat *El piano surrealista* i executat el 1937 per al disseny d'una pel·lícula que Dalí havia de rodar amb els germans Marx, però que mai no es va arribar a filmar. El dibuix, que va estar exposat del 20 d'agost al 30 de setembre al taller del pintor del Castell de Púbol, connecta directament amb el cinema, amb Hollywood i amb la imaginació i el somni, i recorda els jardins del Castell de Gala a Púbol.

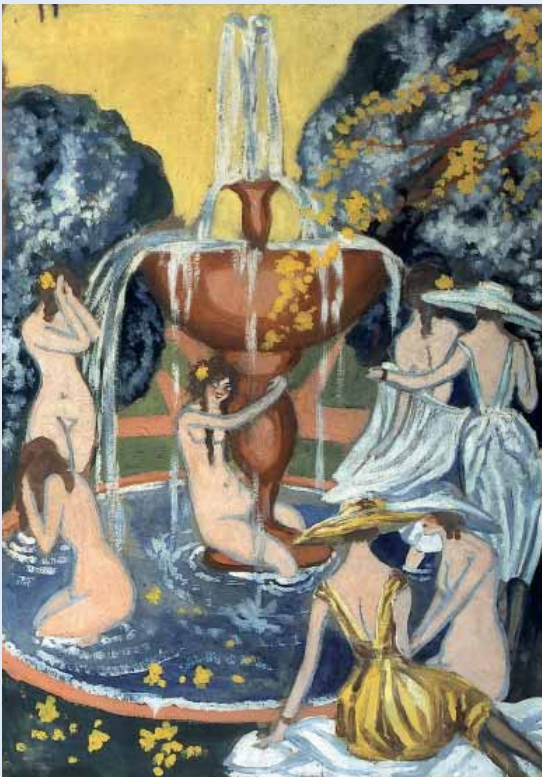
Anverso: Figura de espaldas | Anvers: Figura d'esquena

Figura d'esquena (anvers), 1925, i Ninfes i senyoretes a la font d'un jardí (revers), c. 1921

Al mes d'octubre, la Fundació Dalí va presentar l'adquisició d'una obra procedent d'una col·lecció particular, pintada per ambdues cares per un Dalí molt jove. En una cara del cartró hi apareix una escena lúdica, amb unes ninfes que prenen un bany en una gran font; en l'altra s'observa un retrat d'Anna Maria, germana del pintor, datat l'any 1925. L'obra va passar a formar part de l'exposició permanent i actualment es pot veure a la Sala de les Peixateries del Teatre-Museu Dalí.

Reverso: Ninfas y señoritas en la fuente de un jardín | Revers: Ninfes i senyoretes a la font d'un jardí

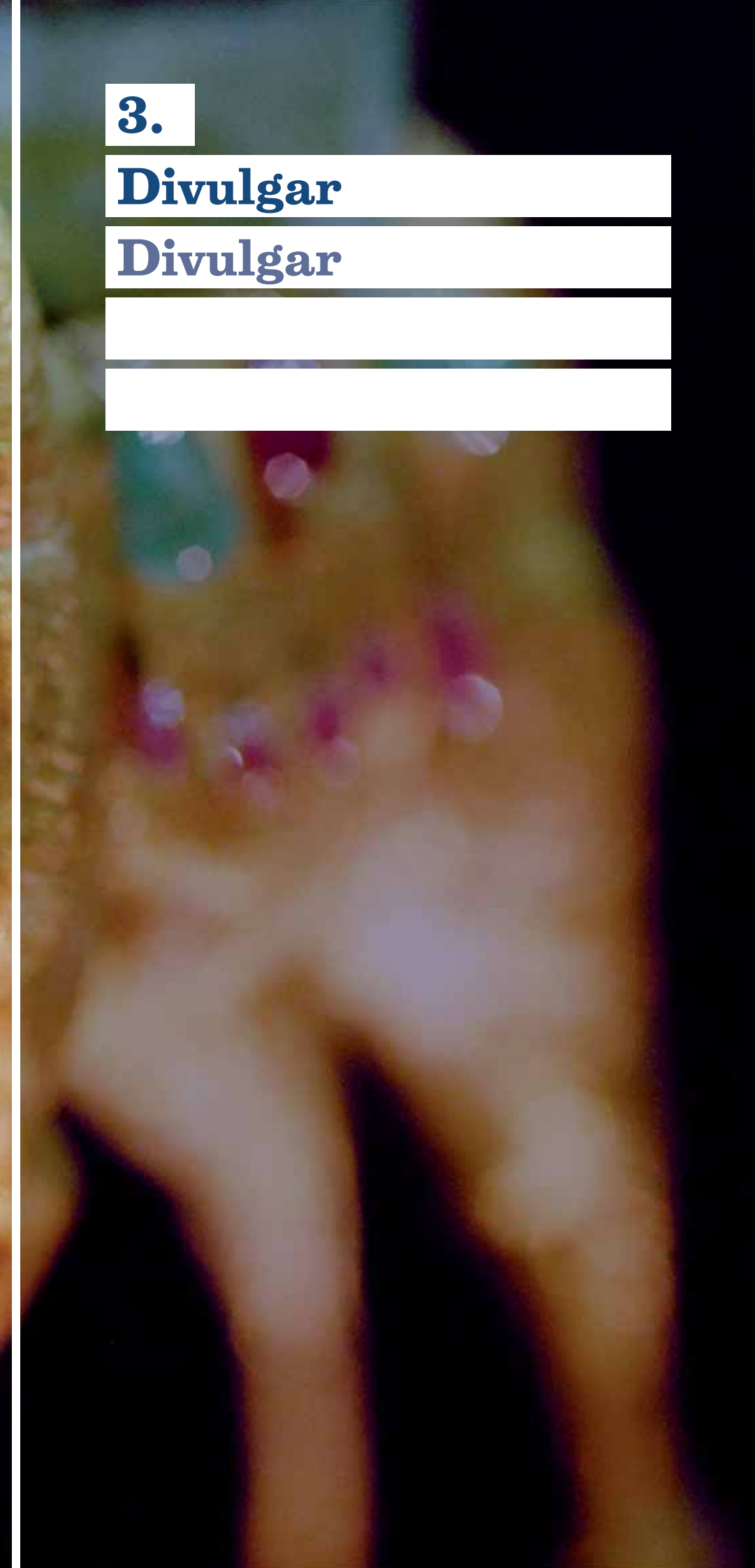

3.

Divulgar

Divulgar

EXPOSICIONES TEMPORALES

Alchimie des philosophes
Castillo Gala Dalí de Púbol
13 marzo – 31 diciembre 2009

Esta primera exposición de obra gráfica es fruto del proyecto de investigación que la Fundación viene realizando con la Universitat de Barcelona desde el año 2002, y tuvo como protagonista una edición en formato de *livre d'artiste* fechada en 1976. La muestra presentaba, en toda su belleza, un libro-objeto de la última época que contiene diez estampas sobre pergamino de técnica mixta, así como dos volúmenes de textos alquímicos antiguos. El conjunto se complementaba con algunas de las planchas canceladas de la edición, junto con diferentes puntas de grabador procedentes del taller del artista en Portlligat. Comisariada por Juliette Murphy, especialista en obra gráfica de la Fundación, la exposición estuvo coordinada por el Centro de Estudios Dalinianos.

Salvador Dalí. Liquid Desire
NGV, Melbourne
13 junio – 4 octubre 2009

La National Gallery of Victoria (NGV) de Melbourne acogió la exposición más importante del artista catalán Salvador Dalí celebrada en Australia. Comisariada por Montse Aguer, directora del Centro de Estudios Dalinianos, Joan Kropf, conservadora del Salvador Dalí Museum, y Ted Gott, conservador jefe de la NGV, reunió más de 200 obras de Dalí que ofrecían un recorrido cronológico y temático por la trayectoria artística del Maestro en diferentes disciplinas (pintura, dibujo, grabado, moda, prensa, cine y fotografía, entre otras). A partir de las primeras influencias impresionistas, la muestra acompaña al visitante a través de las diversas experimentaciones del pintor, desde el cubismo hasta su retorno a los clásicos y su creciente interés por la ciencia, además de ilustrar su papel a la cabeza del movimiento surrealista. La muestra, que tuvo un gran impacto mediático y recibió elogiosas críticas, fue acogida con gran interés tanto por los estudiosos, puesto que permitía contextualizar el arte surrealista australiano, como por otros públicos, como demuestra la cifra total de visitantes (332 520 personas).

Montaje de la exposición *Alchimie des philosophes* | Muntatge de l'exposició *Alchimie des philosophes*

EXPOSICIONS TEMPORALS

Alchimie des philosophes
Castell Gala Dalí de Púbol
13 març – 31 desembre 2009

Aquesta primera exposició d'obra gràfica, fruit del projecte de recerca que la Fundació porta a terme amb la Universitat de Barcelona des de l'any 2002, va tenir com a protagonista una edició en format de *livre d'artiste* datada el 1976. La mostra presentava en tota la seva bellesa un llibre objecte de l'última època que contenia deu estampes sobre pergamí de tècnica mixta, així com dos volums de textos alquímics antics. El conjunt es completava amb algunes de les planxes cancel·lades de l'edició i amb diferents puntes de gravador procedents del taller de l'artista a Portlligat. L'exposició va ser comissariada per Juliette Murphy, especialista en obra gràfica de la Fundació, i coordinada pel Centre d'Estudis Dalinians.

Salvador Dalí. Liquid Desire
NGV, Melbourne
13 juny – 4 octubre 2009

La National Gallery of Victoria (NGV) de Melbourne va acollir l'exposició més important mai organitzada a Austràlia sobre l'artista català Salvador Dalí. Comissariada per Montse Aguer, directora del Centre d'Estudis Dalinians, Joan Kropf, conservadora del Salvador Dalí Museum, i Ted Gott, conservador en cap de la NGV, la mostra va reunir més de 200 obres de Dalí que oferien un recorregut cronològic i temàtic per la trajectòria artística del Mestre en diferents disciplines (pintura, dibuix, gravat, moda, premsa, cinema i fotografia, entre altres). A partir de les primeres influències impressionistes, la mostra acompanyava el visitant a través de les diverses experimentacions del pintor, des del cubisme fins al seu retorn als clàssics i el seu interès creixent per la ciència, a més d'il·lustrar el seu paper com a capdavanter del moviment surrealista. L'exposició, que va causar un gran impacte mediàtic, va rebre crítiques elogioses i fou acollida amb gran interès tant pels estudiosos, ja que permetia contextualitzar l'art surrealista australià, com per altres públics, tal com demostra la xifra total de visitants (332.520 persones).

Más de 332 000 personas visitaron la antológica de Melbourne | Més de 332.000 persones van visitar l'antològica de Melbourne

Dallibres

Salónica, 27 septiembre – 15 octubre 2009
Atenas, 13 noviembre 2009 – 30 enero 2010

A petición del Instituto Cervantes de Atenas y con la colaboración del Institut Ramon Llull, la Fundación Dalí recuperó la exposición *Dallibres*, ya celebrada en Púbol en el año 2004. En esta ocasión, la muestra, que giraba en torno al Dalí escritor y lector, se presentó en primer lugar en la Casa Bianca de Salónica, para viajar más tarde a la nueva sede del Instituto Cervantes de Atenas. En ella se pudieron ver algunos volúmenes de temática muy diversa procedentes de la biblioteca personal del artista, libros escritos por el propio Dalí y otros ilustrados por él, acompañados de fotografías que demostraban la pasión que el pintor siempre sintió por los libros.

Salvador Dalí i les revistes

Palma de Mallorca
11 noviembre 2009 – 14 febrero 2010

Gracias a la colaboración con la Fundación “la Caixa”, la exposición *Salvador Dalí i les revistes*, presentada el año anterior en el Castillo de Púbol, pudo viajar por diversas poblaciones españolas a partir de finales del 2009. Inaugurada en el mes de noviembre en Palma de Mallorca, la exposición reflejaba la estrecha y extensa relación de Dalí con la prensa escrita. El artista utilizó las revistas como soporte para sus obras, como escaparate de sus proyectos e ideas y como medio de difusión de su producción y su personaje. La muestra —más extensa que la de Púbol— exhibió un total de 243 piezas entre revistas y obra original.

Montse Aguer comentando la exposición de Atenas | Montse Aguer comentant l'exposició d'Atenes

Dallibres

Salónica, 27 setembre – 15 octubre 2009
Atenes, 13 novembre 2009 – 30 gener 2010

A petició de l’Instituto Cervantes d’Atenes, i amb la col·laboració de l’Institut Ramon Llull, la Fundació Dalí va recuperar l’exposició *Dallibres*, que ja s’havia celebrat a Púbol el 2004. En aquesta ocasió, la mostra, centrada en el Dalí escriptor i lector, es va presentar en primer lloc a la Casa Bianca de Salónica per viatjar més tard a la nova seu atenesa de l’Instituto Cervantes. S’hi van poder veure alguns llibres de la biblioteca personal de l’artista, de temàtica molt diversa, llibres escrits pel propi Dalí i d’altres amb il·lustracions seves, acompanyats de fotografies amb les quals es demostrava la passió que Dalí va sentir sempre pels llibres.

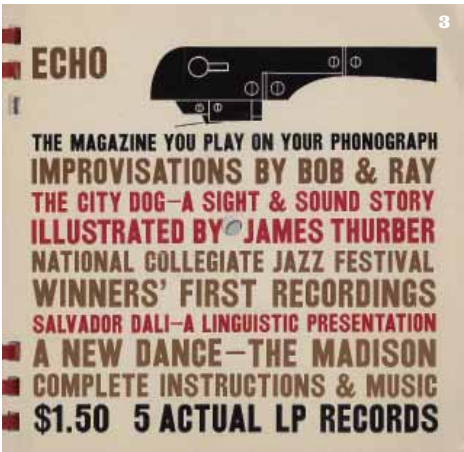
Salvador Dalí i les revistes

Palma de Mallorca
11 novembre 2009 – 14 febrer 2010

Gràcies a la col·laboració amb la Fundació “la Caixa”, l’exposició *Salvador Dalí i les revistes*, presentada l’any anterior al Castell de Púbol, va viatjar per diverses poblacions de l’Estat espanyol a partir de finals del 2009. Inaugurada al mes de novembre a Palma de Mallorca, s’hi mostrava l’estreta i extensa relació de Dalí amb la premsa escrita. L’artista va utilitzar les revistes com a suport per a les seves obres, com a aparador dels seus projectes i idees i com a mitjà de difusió de la seva producció i el seu personatge. En la mostra es va poder veure un total de 243 peces entre revistes i obra original, és a dir, més que no pas les exposades a Púbol.

Montaje de la exposición *Salvador Dalí i les revistes* en Palma de Mallorca | Muntatge de l'exposició *Salvador Dalí i les revistes* a Palma de Mallorca

1. *La persistencia de la memoria* | *La persistència de la memòria*
2. *El sentimiento de velocidad* | *El sentiment de velocitat*
3. Portada del disco *Dalinguistics* | Portada del disc *Dalinguistics*

PRÉSTAMOS DE OBRA

Estos últimos años, la Fundació Gala-Salvador Dalí ha intensificado su política de colaboración con prestigiosas instituciones de arte de todo el mundo. Ello le permite llevar a cabo intercambios y préstamos de obras emblemáticas de Salvador Dalí al objeto de poderlas exhibir en el Teatro-Museo Dalí de Figueres.

Préstamos recibidos por la Fundación

La persistencia de la memoria

16 enero – 18 marzo 2009

En enero de 2009 se presentó *La persistencia de la memoria* —también conocida como *Relojes blandos*—, una de las obras más famosas de Salvador Dalí. Se trata del primer viaje de dicha obra a nuestro museo de Figueres. El préstamo fue posible gracias a las intensas conversaciones mantenidas con el Museum of Modern Art (MoMA) de Nueva York, que sólo cede esta obra maestra del pintor en contadísimas ocasiones. Con motivo del préstamo, el Centro de Estudios Dalinianos, junto con el Servicio Educativo, creó unos materiales didácticos de divulgación de la obra que se encuentran disponibles en la web de la Fundación Dalí.

Préstamos cedidos por la Fundación

En su línea de promover y difundir la producción artística de Dalí, la Fundación prestó obras a siete exposiciones organizadas por otras tantas entidades, que se comentan brevemente a continuación.

La sombra

Museo Thyssen-Bornemisza

y Fundación Caja Madrid, Madrid

Febrero – mayo 2009

Se prestó 1 pintura

Basada en la representación de la sombra, sus funciones y su simbolismo desde el Renacimiento hasta nuestros días, la exposición analizaba el amplio espectro de implicaciones, problemas y soluciones que se han derivado de la utilización de la sombra a lo largo de la historia del arte.

PRÉSTECES D'OBRA

Els darrers anys, la Fundació Gala-Salvador Dalí ha anat intensificant la seva política de col·laboració amb prestigioses institucions d'art d'arreu del món. Això li permet dur a terme intercanvis i préstecs d'obres emblemàtiques de Salvador Dalí per poder-les exhibir al Teatre-Museu Dalí de Figueres.

Préstecs rebuts per la Fundació

La persistència de la memòria

16 gener – 18 març 2009

Al mes de gener del 2009 es va presentar una de les obres més famoses de Salvador Dalí, *La persistència de la memòria*, altrament coneguda com a *Relotges tous*. Es tracta del primer viatge que la peça fa a Figueres; el préstec va ser possible gràcies a les intenses converses mantingudes amb el Museum of Modern Art (MoMA) de Nova York, que presta aquesta obra mestra del pintor només en ocasions comptadíssimes. Amb motiu del préstec, el Centre d'Estudis Dalinians, juntament amb el Servei Educatiu, va crear uns materials didàctics de divulgació de l'obra que es troben disponibles al web de la Fundació Dalí.

Préstecs cedits per la Fundació

La Fundació, en la seva línia de promoure i difondre l'obra de Dalí, va prestar obres a set exposicions organitzades per altres entitats, que es comenten breument a continuació.

La sombra

Museo Thyssen-Bornemisza

i Fundación Caja Madrid, Madrid

Febrer – maig 2009

Es va prestar 1 pintura

L'exposició, basada en la representació de l'ombra, les seves funcions i el seu simbolisme des del Renaixement fins als nostres dies, analitzava l'ampli espectre d'implicacions, problemes i solucions que se n'han derivat al llarg de la història de l'art.

Il·luminacions.

Catalunya visionària

Centre de Cultura Contemporània

de Barcelona

Febrer – maig 2009

Es van prestar 5 pintures, 1 litografia, 5 dibuixos, 14 fotografies, 1 fullet, 7 llibres, 5 revistes i 1 disc LP

La mostra presentava les «il·luminacions» que han conformat la visió de la Catalunya moderna i postmoderna, il·lustrant-les a través de l'art que ha unit pensament i creació al territori català des de l'època de Ramon Llull fins avui, amb una presència molt destacada de Salvador Dalí.

Fascinació per Grècia.

L'art a Catalunya als segles XIX i XX

Museu d'Art de Girona

Març – agost 2009

Es va prestar 1 dibuix

Grècia i l'art grec van ser a Catalunya font d'inspiració per a nombrosos artistes i creadors plàstics durant els segles XIX i XX: al XIX, amb el període neoclàssic, i a principis del XX, amb el noucentisme. L'exposició proposava un viatge a través de l'art inspirat per Grècia, amb obres d'artistes que han viscut a Catalunya al llarg dels últims dos-cents anys.

Une image peut en cacher une autre

Galleries Nationales du Grand Palais, Paris

Abril – juliol 2009

Es van prestar 1 pintura, 12 dibuixos i 1 litografia

Exposició que presentava el tema de la doble imatge en l'art des del Renaixement fins al segle XX. El joc de les dobles imatges ha estat emprat amb freqüència per artistes d'èpoques i cultures diferents, la majoria de vegades per donar un sentit moral o simbòlic a les seves obres i per dissimular una significació d'ordre religiós, polític o sexual, tot i que sovint han estat considerades més aviat com un fruit de l'atzar que no pas com un acte conscient.

Il·luminacions. Catalunya visionària

Centre de Cultura Contemporània de Barcelona

Febrero – mayo 2009

Se prestaron 5 pinturas, 1 litografía, 5 dibujos, 14 fotografías, 1 folleto, 7 libros, 5 revistas y 1 disco LP

La muestra presentaba las «iluminaciones» que han conformado la visión de la Cataluña moderna y posmoderna, ilustrándolas a través del arte que ha unido pensamiento y creación en el territorio catalán desde la época de Ramon Llull hasta nuestros días, con una presencia muy destacada de Salvador Dalí.

Fascinació per Grècia.

L'art a Catalunya als segles XIX i XX

Museu d'Art de Girona

Marzo – agosto 2009

Se prestó 1 dibujo

Grecia y el arte griego fueron en Cataluña fuente de inspiración para numerosos artistas y creadores plásticos, durante los siglos XIX y XX: en el siglo XIX, durante el período neoclásico, y a principios del XX, con el *noucentisme*. La exposición proponía un viaje a través del arte inspirado por Grecia, con obras de artistas que han vivido en Cataluña a lo largo de los últimos doscientos años.

Une image peut en cacher une autre

Galleries Nationales du Grand Palais, París

Abril – julio 2009

Se prestaron 1 pintura, 12 dibujos y 1 litografía

Exposición que presentaba el tema de la doble imagen en el arte desde el Renacimiento hasta el siglo XX. El juego de las dobles imágenes ha sido utilizado con frecuencia por artistas de épocas y culturas diferentes, la mayoría de las veces para dar un sentido moral o simbólico a sus obras y para disimular una significación de orden religioso, político o sexual, aunque a menudo este recurso ha sido considerado más bien como un fruto del azar que como un acto consciente.

La subversion des images.

Surréalisme, photographie, film

Centre Pompidou, París

Septiembre 2009 – enero 2010

Se prestaron 1 dibujo y 5 fotografías

La muestra analizaba las relaciones entre fotografía, cine y surrealismo, e invitaba a hacer una nueva lectura de ellos a través de la fascinación que estas técnicas tan populares ejercieron en los círculos surrealistas. El objetivo era investigar las fecundas y, al mismo tiempo, contradictorias relaciones que los surrealistas mantuvieron con los métodos analógicos de su tiempo.

H. R. Giger. Retrospectiva

Sala kubo-kutxa, Kursaal, San Sebastián

Octubre 2009 – enero 2010

Se prestó 1 objeto

Retrospectiva dedicada al artista y diseñador suizo H. R. Giger, padre del diseño del mítico monstruo del clásico cinematográfico *Alien*. *El octavo pasajero*. Coincidiendo con el Festival de Cine de Terror, que este año homenajeaba su figura, Giger fue el protagonista de esta gran exposición celebrada en la Sala kubo-kutxa de San Sebastián.

Lágrimas de Eros

Museo Thyssen-Bornemisza

y Fundación Caja Madrid, Madrid

Octubre 2009 – enero 2010

Se prestó 1 pintura

La íntima relación entre la pulsión sexual y el instinto de muerte —Eros y Tánatos— en las artes visuales fue el tema tratado en esta exposición. El proyecto, que toma su título de la obra de Georges Bataille *Les larmes d'Éros*, incorporaba algunas de las ideas fundamentales del autor francés sobre el erotismo: la necesidad de la belleza, el lugar central de la tentación y la asimilación de lo erótico en el *sacrificio* religioso, en el que la violencia se permite por excepción y confiere un valor sagrado a la víctima.

La subversion des images.

Surréalisme, photographie, film

Centre Pompidou, París

Setembre 2009 – gener 2010

Es van prestar 1 dibuix i 5 fotografies

La mostra analitzava les relacions entre fotografia, cinema i surrealisme, convidant a fer-ne una nova lectura a través de la fascinació que aquestes tècniques tan populars exerciren en els cercles surrealistes. L'objectiu era investigar les relacions fecundes i, alhora, contradictòries que els surrealistes mantingueren amb els mètodes analògics del seu temps.

H. R. Giger. Retrospectiva

Sala kubo-kutxa, Kursaal, Sant Sebastià

Octubre 2009 – gener 2010

Es va prestar 1 objecte

Retrospectiva dedicada a l'artista i dissenyador suís H. R. Giger. Giger, pare del disseny del mític monstre del clàssic cinematogràfic *Alien*. *El vuitè passatger*. Giger va protagonitzar una gran exposició a la Sala kubo-kutxa coincidint amb el Festival de Cinema de Terror, que aquest any homenatjava la seva figura.

Lágrimas de Eros

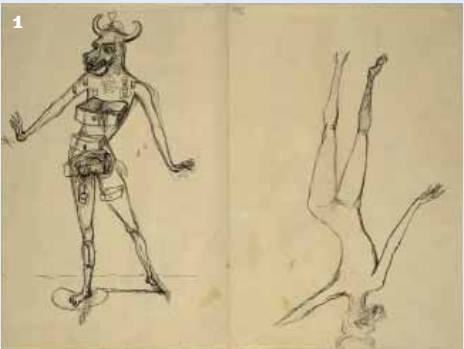
Museo Thyssen-Bornemisza

i Fundación Caja Madrid, Madrid

Octubre 2009 – gener 2010

Es va prestar 1 pintura

L'íntima relació entre la pulsio sexual i l'instint de mort —eros i tàtatos— en les arts visuals fou el tema tractat en aquesta exposició, que va prendre el títol d'un llibre de Georges Bataille: *Les larmes d'Éros*. El projecte incorporava algunes de les idees fonamentals de l'autor francès sobre l'erotisme: la necessitat de la bellesa, el lloc central de la temptació i l'assimilació d'allò eròtic al *sacrifici* religiós, en què la violència és permesa per excepció i confereix un valor sagrat a la víctima.

1. Estudio para la portada de la revista *Minotaure* | Estudi per a la portada de la revista *Minotaure*

2. *El Rostro de la Guerra* | *El Rostre de la Guerra*

3. *Bañista* de W.A. Bouguereau | *Banyista* de W.A. Bouguereau

4. Fotografía prestada a *La subversion des images...* | Fotografia prestada a *La subversion des images...*

El CED atiende cada año a numerosos investigadores
El CED atén cada any nombrosos investigadors

DOCUMENTACIÓN Y CATALOGACIÓN

Una de las tareas más importantes del Centro de Estudios Dalinianos consiste en inventariar, catalogar y conservar el fondo de la Fundació Gala-Salvador Dalí. Actualmente, sus archivos incluyen 7 100 folletos, 2 400 cartas, 8 800 libros, 11 000 fotografías, 550 manuscritos, 2 000 postales, 4 500 revistas y 450 vídeos. Además, desde el CED también se lleva un control de todas las subastas relacionadas con Salvador Dalí.

Durante el ejercicio 2009 se continuó con el trabajo, ya iniciado en años anteriores, de digitalizar los fondos conservados en la Fundación. Esta medida permite minimizar la manipulación del material original y beneficia su conservación.

A lo largo del año también se siguió trabajando en los fondos fotográficos, con ampliación de la bibliografía y actualización de los datos. El conjunto fotográfico de la Fundación Dalí se está convirtiendo en un fondo de referencia, como lo demuestra el hecho que, durante el 2009, la entidad recibiera más de 30 peticiones de fotos para la edición de libros, exposiciones, reportajes televisivos y publicaciones periódicas.

Con la voluntad de facilitar el trabajo de los investigadores y de actualizar las bases de datos, en el 2009 se instalaron dos nuevos

programas informáticos, Pandora e Inmagic DB/TextWorks 11.00, que simplificarán las búsquedas en los archivos del CED. En este sentido, el personal del departamento participó en un curso en línea para conocer las nuevas aplicaciones.

Colaboraciones con el Centro de Estudios Dalinianos

Durante los primeros seis meses del 2009, el Centro de Estudios siguió contando con la colaboración de Cinzia Azzini gracias al programa de la beca Mega-Leonardo, que le permitió trabajar en la digitalización de artículos de prensa recogidos e incorporados a la base de datos. Una vez transcurridos estos seis meses, Cinzia Azzini continuó cooperando con el CED al objeto de completar esta labor.

En el mes de febrero, y con una beca similar, Lucia Moni se incorporó también al Centro de Estudios para llevar a cabo un proyecto específico consistente en inventariar y analizar el material audiovisual conservado en la Fundación, que puede ser consultado por los investigadores.

DOCUMENTACIÓ I CATALOGACIÓ

Una de les tasques més importants del Centre d'Estudis Dalinians consisteix a inventariar, catalogar i conservar el fons de la Fundació Gala-Salvador Dalí. Actualment, els seus arxius comprenen 7.100 fullets, 2.400 cartes, 8.800 llibres, 11.000 fotografies, 550 manuscrits, 2.000 postals, 4.500 revistes i 450 vídeos. A més a més, des del CED també es porta un control de totes les subhastes relacionades amb Salvador Dalí.

Al llarg de l'exercici 2009 es va continuar amb la feina, ja iniciada en anys anteriors, de digitalitzar els fons conservats a la Fundació. Aquesta mesura permet minimitzar la manipulació del material original i en beneficia la conservació.

Durant l'any, es va seguir treballant en els fons fotogràfics, ampliant la bibliografia i actualitzant les dades. El conjunt fotogràfic de la Fundació Dalí s'està convertint en un fons de referència, com demostra el fet que en el transcurs de l'any l'entitat rebés més de 30 peticions de fotos per a l'edició de llibres, exposicions, reportatges televisius i publicacions periòdiques.

Amb la voluntat de facilitar la recerca als investigadors i d'actualitzar les bases de dades, el 2009 es van instal·lar dos nous programes informàtics, Pandora i Inmagic DB/TextWorks

11.00, que simplificaran les cerques dins els arxius del CED. En aquest sentit, el personal del departament va participar en un curs en línia per conèixer les noves aplicacions.

Col·laboracions amb el Centre d'Estudis Dalinians

Durant els primers sis mesos del 2009, el Centre d'Estudis va seguir gaudint de la col·laboració de Cinzia Azzini gràcies al programa de la beca Mega-Leonardo, que li va permetre treballar en la digitalització d'articles de premsa recollits i incorporats a la base de dades. Un cop passats aquests sis mesos, Cinzia Azzini va continuar cooperant amb el CED per tal de completar aquesta tasca.

Al mes de febrer, i amb una beca similar, Lucia Moni es va incorporar també al Centre d'Estudis per dur-hi a terme un projecte específic consistent a inventariar i analitzar el material audiovisual conservat a la Fundació, que pot ser consultat pels investigadors.

INVESTIGACIÓN DOCUMENTAL

En el 2009 se dedicaron esfuerzos a mejorar y ampliar los fondos del CED y se llevó a cabo una investigación exhaustiva del nuevo material incorporado a nuestros archivos. En el transcurso del año se adquirieron 144 revistas de época, 200 libros y 8 000 artículos de prensa sobre Salvador Dalí procedentes de diferentes bases de datos.

El Centro de Estudios Dalinianos continuó trabajando en el Catálogo Razonado de pinturas de Salvador Dalí del 1910 al 1983, con una atención especial al tercer tramo, que comprende las obras del período 1940-1951. Aparte de todo el vaciado del material, tanto documental como bibliográfico, que se conserva en la Fundación Dalí, la directora del Centro de Estudios, Montse Aguer, y una de sus coordinadoras, Carme Ruiz, contactaron y visitaron diversos archivos de la ciudad de Nueva York para obtener toda la información posible sobre la etapa americana de Dalí. Entre otros, accedieron a los archivos del MoMA, del Metropolitan Museum of Art y de la New York Public Library así como a los Archives of American Art de la Smithsonian Institution.

Adquisiciones de documentos

En una subasta celebrada en la Sala Ansorena, la Fundación compró una carta que Salvador Dalí le escribió a Luis Buñuel en septiembre de 1926. Por otra parte, gracias al contacto de un importante coleccionista privado, se pudo adquirir un conjunto de dibujos, manuscritos y primeras ediciones de libros relacionados con el Dalí surrealista, así como 45 fotografías procedentes de un coleccionista privado, la mayoría fechadas en los años treinta.

Investigadores

El Centro de Estudios Dalinianos se ha convertido en un punto de referencia para cualquier investigación relacionada con el artista y recibe anualmente un elevado número de investigadores que trabajan sobre Salvador Dalí, su entorno y el movimiento surrealista. En el transcurso del 2009, una veintena de estudiosos acudieron al CED para consultar los diferentes tipos de material que se conservan en la Fundación (fotografías, documentos, manuscritos y correspondencia, entre otros). Aparte de estas consultas, diariamente se reciben y se responden vía correo electrónico numerosas preguntas sobre la vida y la obra del Maestro.

RECERCA DOCUMENTAL

El 2009 es van dedicar esforços a millorar i ampliar els fons del CED i es va dur a terme una recerca exhaustiva del nou material incorporat als nostres arxius. En el transcurs de l'any es van adquirir 144 revistes d'època, 200 llibres i 8.000 articles de premsa sobre Salvador Dalí procedents de diferents bases de dades.

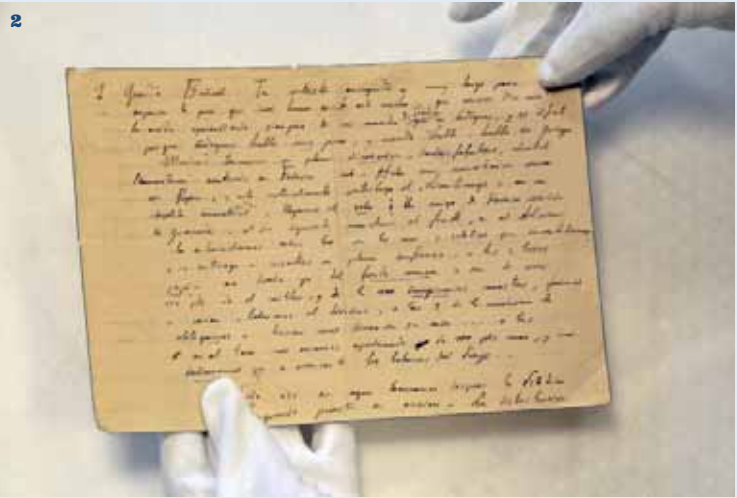
El Centre d'Estudis Dalinians va continuar treballant en el Catàleg Raonat de pintures de Salvador Dalí del 1910 al 1983, amb una atenció especial al tercer tram, que comprèn les obres del període 1940-1951. A banda de tot el buidatge del material, tant documental com bibliogràfic, que es conserva a la Fundació Dalí, la directora del Centre d'Estudis, Montse Aguer, i una de les seves coordinadores, Carme Ruiz, van contactar i visitar diversos arxius de la ciutat de Nova York per obtenir-ne tota la informació possible sobre l'etapa americana de Dalí. Entre altres, van accedir als arxius del MoMA, del Metropolitan Museum of Art i de la New York Public Library així com als Archives of American Art de la Smithsonian Institution.

Adquisicions de documents

La Fundació va comprar a la casa de subhastes Ansorena una carta de Salvador Dalí a Luis Buñuel escrita al setembre del 1926. D'altra banda, gràcies al contacte d'un important col·leccionista privat, es va poder adquirir un conjunt de dibuixos, manuscrits i primeres edicions de llibres relacionats amb el Dalí surrealista, així com 45 fotografies procedents d'un col·leccionista privat, la majoria datades els anys trenta.

Investigadors

El Centre d'Estudis s'ha convertit en un centre de referència per a qualsevol recerca relacionada amb Salvador Dalí i rep anualment un nombre elevat d'investigadors que treballen sobre l'artista, el seu entorn i el moviment surrealista. En el transcurs del 2009, una vintena d'estudiosos van acudir al CED per consultar els diferents tipus de material que es conserven a la Fundació (fotografies, documents, manuscrits i correspondència, entre altres). A banda d'aquestes consultes, diàriament es reben i es contesten, via correu electrònic, nombroses preguntes sobre la vida i l'obra del Mestre.

1, 2. Fotografía y carta de Dalí a Buñuel adquiridas en subasta |
Fotografia i carta de Dalí a Buñuel adquirides a subhasta

CONFERENCIAS Y SEMINARIOS

Durante el curso 2009-2010, el secretario general de la Fundación, Lluís Peñuelas, actuó como profesor del Máster de Gestión Cultural de la Universitat Internacional de Catalunya, en cuyo marco impartió la asignatura de Aspectos Jurídicos de Museos y Fundaciones y el seminario Valor de Mercado de las Obras de Arte.

El 13 de junio, con motivo de la inauguración de la exposición *Salvador Dalí. Liquid Desire*, Montse Aguer participó en un seminario internacional sobre el artista con la ponencia «La expulsión de Salvador Dalí del grupo surrealista».

El 25 de junio, Montse Aguer participó en el ciclo de conferencias «Proyección de grandes personajes *A fondo*», organizado por La Llibreteria de Girona. La directora del Centro de Estudios Dalinianos fue invitada a comentar la entrevista del periodista Joaquín Soler Serrano a Salvador Dalí, que se reprodujo para los asistentes, y condujo el coloquio posterior.

Juan Manuel Sevillano, gerente de la Fundación, presentó en Madrid el Triángulo Daliniano en el marco del ciclo de presentaciones que Turisme de Cataluña lleva a cabo en dicha

ciudad. Al acto, que tuvo lugar el 17 de septiembre en el Centro Cultural Blanquerna, asistieron el subdirector de Turisme de Catalunya, Patrick Torrent, y una amplia representación de la prensa especializada y de agentes turísticos de Madrid.

Con motivo de la celebración del III Congreso de la Abogacía Catalana, que tuvo lugar en Figueres los días 1-3 de octubre, Joan Manuel Sevillano presentó la ponencia «La experiencia de la internacionalización: el ejemplo de la Fundación Dalí», en una mesa redonda que compartió con Ferran Roderó, delegado en Girona de ACCIÓ/CIDEM/COPCA, Josep M. Cervera, director del Área de Internacionalización de la Cámara de Comercio de Barcelona, y Juli García, coordinador del Área Territorial de la Secretaría de Estado de Comercio/ICEX. El gerente de la Fundación destacó el rol de la institución como motor de turismo cultural.

Cabe subrayar, así mismo, la participación de Antoni Pitxot en la inauguración de su exposición en el Espacio de Arte de Obra Social Caja Madrid, en Zaragoza, en la que se mostraron 31 obras ejecutadas entre 1975 y el momento actual.

CONFERÈNCIES I SEMINARIS

Durant el curs 2009-2010, el secretari general de la Fundació, Lluís Peñuelas, va actuar com a professor del Màster de gestió cultural de la Universitat Internacional de Catalunya, en el marc del qual va impartir l'assignatura Aspectes jurídics de museus i fundacions i el seminari Valor de mercat de les obres d'art.

El 13 de juny, amb motiu de la inauguració de l'exposició *Salvador Dalí. Liquid Desire*, Montse Aguer va participar en un seminari internacional sobre l'artista amb la ponència «L'expulsió de Salvador Dalí del grup surrealista».

El 25 de juny, Montse Aguer va participar en el cicle de conferències «Projecció de grans personatges *A fondo*», organitzat per La Llibreteria de Girona. La directora del Centre d'Estudis Dalinians va ser convidada a comentar l'entrevista del periodista Joaquín Soler Serrano a Salvador Dalí, que es va reproduir per als assistents, i va conduir el col·loqui posterior.

En el marc del cicle de presentacions de Turisme de Catalunya a Madrid, cal destacar la del Triangle Dalinià duta a terme el 17 de setembre al Centre Cultural Blanquerna pel

gerent de la Fundació, Joan Manuel Sevillano, amb l'assistència del subdirector de Turisme de Catalunya, Patrick Torrent, i d'una àmplia representació de la premsa especialitzada i d'agents turístics de Madrid.

Amb motiu de la celebració del III Congrés de l'Advocacia Catalana, que va tenir lloc a Figueres els dies 1-3 d'octubre, Joan Manuel Sevillano, va presentar la ponència titulada «L'experiència de la internacionalització: l'exemple de la Fundació Dalí» en una taula rodona que va compartir amb Ferran Roderó, delegat a Girona d'ACCIÓ/CIDEM/COPCA, Josep M. Cervera, director de l'Àrea d'Internacionalització de la Cambra de Comerç de Barcelona, i Juli García, coordinador de l'Àrea Territorial de la Secretaria d'Estat de Comerç/ICEX. El gerent de la Fundació va destacar el rol de la institució com a motor de turisme cultural.

Cal subratllar, així mateix, la participació d'Antoni Pitxot en la inauguració de la seva exposició a l'Espacio de Arte de Obra Social Caja Madrid, a Saragossa, en què es van mostrar 31 obres executades entre el 1975 i el moment actual.

1. Conferencia de J.M. Sevillano sobre la Fundación como motor del patrimonio cultural | Conferència de J.M. Sevillano sobre la Fundació com a motor del patrimoni cultural
2. J.M. Sevillano habló de internacionalización durante el Congreso de la Abogacía | J.M. Sevillano va parlar d'internacionalització durant el Congrés de l'Advocacia
3, 4. Carme Ruiz y Anna Otero en sus respectivas conferencias sobre *La persistencia de la memoria* | Carme Ruiz i Anna Otero en les respectives conferències sobre *La persistència de la memòria*

PUBLICACIONES

Ediciones propias

La persistencia de la memoria.
Cuaderno didáctico

Con motivo del préstamo temporal del óleo *La persistencia de la memoria*, cedido por el MoMA, el Centro de Estudios Dalinianos y el Servicio Educativo elaboraron un cuaderno pedagógico sobre esta pintura especialmente dirigido a los alumnos de secundaria y de bachillerato. Con textos de Antoni Pitxot, Montse Aguer, Nuri Aldeguer, Irene Civil y Anna Otero, el cuaderno ofrecía una descripción exhaustiva de la pieza y analizaba el contexto en el que Dalí la pintó. Este material didáctico se editó en cuatro idiomas (catalán, español, francés e inglés).

También en relación con esta obra se editó un segundo volumen del *Álbum para colorear*, de Carme Sanglas, una publicación infantil que repasa la iconografía daliniana y, por tanto, también los famosos relojes blandos. En colaboración con Toni Matas, de la empresa Barcelona Multimedia, se editó un DVD específico y una serie de recursos didácticos interactivos disponibles en nuestra web, en formato de juegos para todos los públicos.

Alchimie des philosophes

Coordinado por el Centro de Estudios Dalinianos, el catálogo de la muestra del año en el Castillo de Púbol contó con textos de Montse Aguer, Irene Civil y Juliette Murphy, y diseño de Alex Gifreu, de bisdixit. La publicación quería dar a conocer un aspecto hasta ahora poco estudiado del artista figuerense: la obra gráfica y, en concreto, la serie *Alchimie des philosophes*.

PUBLICACIONS

Edicions pròpies

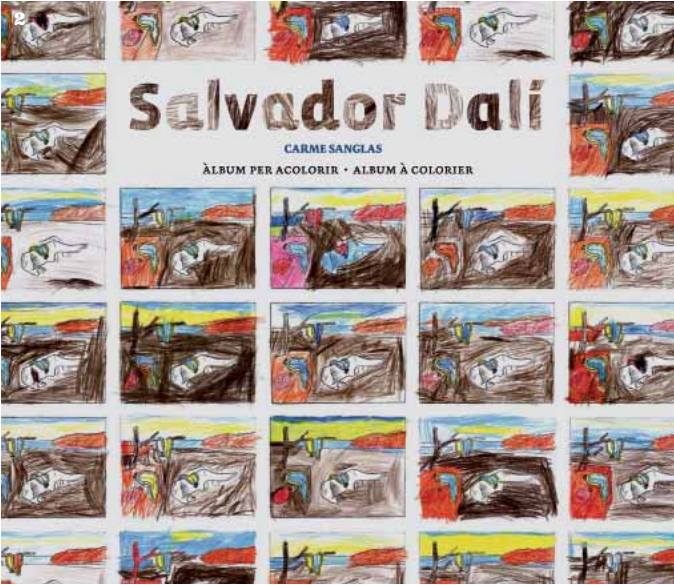
La persistència de la memòria.
Quadern didàctic

Amb motiu del préstec temporal de l'oli *La persistència de la memòria*, cedit pel MoMA, el Centre d'Estudis Dalinians i el Servei Educatiu van elaborar un quadern pedagògic sobre aquesta obra especialment adreçat als alumnes de secundària i de batxillerat. Amb textos d'Antoni Pitxot, Montse Aguer, Nuri Aldeguer, Irene Civil i Anna Otero, el quadern ofería una descripció exhaustiva de la peça i analitzava el context en el qual Dalí la va pintar. Aquest material didàctic es va editar en quatre llengües (català, castellà, francès i anglès).

Encara en relació amb la mateixa obra, es va editar un segon volum de la publicació infantil *Álbum per acolorir*, de Carme Sanglas, que feia un repàs de la iconografia daliniana i, per tant, també dels famosos rellotges tous. En col·laboració amb Toni Matas, de l'empresa Barcelona Multimedia, es va editar un DVD específic i diversos recursos didàctics interactius disponibles al nostre web en format de jocs per a tots els públics.

Alchimie des philosophes

El Centre d'Estudis es va encarregar de coordinar el catàleg que acompanyava la mostra de l'any al Castell de Púbol. Amb textos de Montse Aguer, Irene Civil i Juliette Murphy, i dissenyat per Alex Gifreu, de bisdixit, aquest catàleg volia donar a conèixer un aspecte fins ara no gaire estudiat de l'artista figuerenc: l'obra gràfica i, en concret, la sèrie *Alchimie des philosophes*.

- 1. El Cuaderno didáctico coordinado por el CED y el Servicio Educativo | El Quadern didàctic coordinat pel CED i el Servei Educatiu
- 2. Álbum para colorear, ilustrado por Carme Sanglas | Àlbum per acolorir, il·lustrat per Carme Sanglas
- 3. Cubierta del catálogo Alchimie des philosophes | Coberta del catàleg Alchimie des philosophes

Coediciones

Metamorfosis de Narciso

En febrero de 2009, la Fundación Dalí, junto con Galaxia Gutenberg / Círculo de Lectores, editó el manuscrito del poema «Metamorfosis de Narciso», escrito por Salvador Dalí. El original sirvió de base para esta publicación, que contiene, además, dibujos en lápiz y tres fotografías de Gala y Dalí tomadas por Cecil Beaton, así como sendos ensayos de Joan M. Minguet y David Lomas.

Salvador Dalí. Liquid Desire

Editado con motivo de la exposición celebrada en la NGV de Melbourne, este catálogo es fruto de la colaboración entre los tres museos organizadores: la Fundació Gala-Salvador Dalí, la NGV y el Salvador Dalí Museum de Saint Petersburg (Florida). El libro contiene textos de Montse Aguer, Dirk Armstrong, Joan Kropf, Peggy McKendry, Peter Tusch, Ken Wach, William Jeffett y Ted Gott que analizan diferentes obras de Dalí y recorren su trayectoria vital y artística.

Dalí's World

Editada por Goodman Book y escrita por Montse Aguer, directora del Centro de Estudios Dalinianos, esta publicación presenta una historia ilustrada de la vida y la obra de Salvador Dalí. A partir de una estructura cronológica, se pone un énfasis especial en diversas facetas del pintor y destaca algunas de sus obras maestras. El libro es el resultado de una cuidada edición y contiene veinte documentos facsímiles procedentes de los archivos de la Fundació Gala-Salvador Dalí,

mayoritariamente inéditos, así como fragmentos del álbum de Salvador Dalí Cusí, documentación relacionada con las primeras exposiciones del artista en Barcelona o con su paso por la Residencia de Estudiantes de Madrid, y catálogos de exposiciones y dibujos poco conocidos.

Dallibres

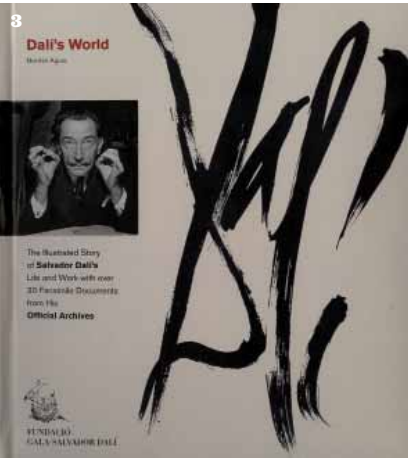
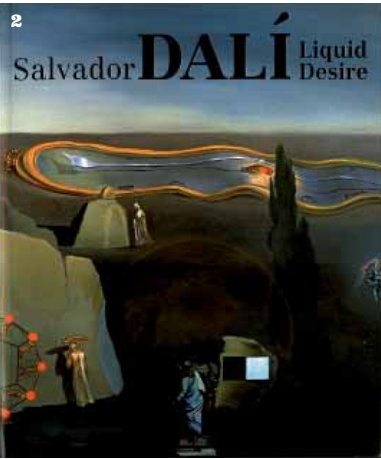
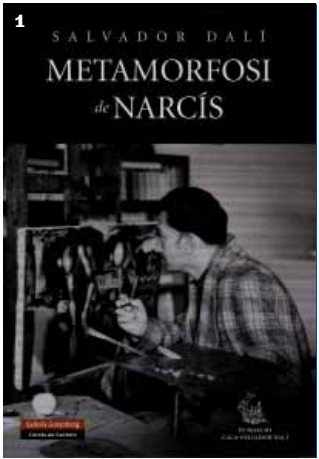
Esta publicación de acompañamiento de la muestra organizada en Salónica y Atenas fue editada por el Instituto Cervantes ateniense, en colaboración con la Fundación Dalí. El catálogo, que quería dar a conocer al Dalí escritor y lector, un Dalí relacionado con el libro como fuente de inspiración y de conocimiento, contiene textos de Montse Aguer, directora del Centro de Estudios Dalinianos, y de los críticos de arte Daniel Giralt-Miracle, Juan Manuel Bonet, Agustín Sánchez Vidal y Niki Loizidi, profesora de Historia del Arte de la Facultad de Bellas Artes de la Universidad de Atenas.

Salvador Dalí i les revistes

Fruto de la colaboración con la Fundación "la Caixa" se editó el segundo volumen del catálogo *Salvador Dalí i les revistes*, que complementaba la muestra del mismo título. Cabe destacar que este segundo volumen incorporaba una nueva bibliografía revisada y actualizada.

La docencia y el aprendizaje del Derecho en España

La tercera edición de este libro, escrito por Lluís Peñuelas y editado por Marcial Pons, salió a la luz en el 2009.

Coedicions

Metamorfosi de Narcís

Al mes de febrer del 2009, la Fundació Dalí, juntament amb Galaxia Gutenberg/Cercle de Lectors, va publicar el manuscrit del poema *Metamorfosi de Narcís*, escrit per Salvador Dalí. L'original va servir de base per a aquesta edició, que, a més, conté dibuixos en llapis i tres fotografies de Gala i Dalí fetes per Cecil Beaton, així com sengles assaigs de Joan M. Minguet i David Lomas.

Salvador Dalí. Liquid Desire

Editat amb motiu de l'exposició celebrada a la NGV de Melbourne, aquest catàleg va ser fruit de la col·laboració entre els tres museus organitzadors: la Fundació Gala-Salvador Dalí, la NGV i el Salvador Dalí Museum de Saint Petersburg (Florida). El llibre conté textos de Montse Aguer, Dirk Armstrong, Joan Kropf, Peggy McKendry, Peter Tusch, Ken Wach, William Jeffett i Ted Gott en els quals s'analitzen diferents obres de Salvador Dalí i es repassa la seva trajectòria vital i artística.

Dalí's World

Editada per Goodman Book i escrita per Montse Aguer, directora del Centre d'Estudis Dalinians, aquesta publicació presenta una història il·lustrada de la vida i l'obra de Salvador Dalí. A partir d'una estructura cronològica, s'hi fa un èmfasi especial en diverses facetes del pintor i es destaquen algunes de les seves obres mestres. Amb una edició acurada, el llibre conté vint documents facsimils procedents dels arxius de la Fundació

Gala-Salvador Dalí, majoritàriament inèdits, així com fragments de l'àlbum de Salvador Dalí i Cusí, documentació relacionada amb les primeres exposicions de l'artista a Barcelona o amb el seu pas per la Residencia de Estudiantes de Madrid, i catàlegs d'exposicions i dibuixos poc coneguts.

Dallibres

Aquesta publicació d'acompanyament de la mostra organitzada a Salònica i Atenes va ser editada per l'Institut Cervantes atenès en col·laboració amb la Fundació Dalí i pretenia donar a conèixer el Dalí escriptor i lector, un Dalí relacionat amb el llibre com a font d'inspiració i de coneixement. El catàleg conté textos de Montse Aguer, directora del Centre d'Estudis Dalinians, i dels crítics d'art Daniel Giralt-Miracle, Juan Manuel Bonet, Agustín Sánchez Vidal i Niki Loizidi, professora d'història de l'art de la Facultat de Belles Arts de la Universitat d'Atenes.

Salvador Dalí i les revistes

Arran de la col·laboració amb la Fundació "la Caixa" es va editar el segon volum del catàleg *Salvador Dalí i les revistes*, que complementava la mostra del mateix títol. Cal remarcar que aquest segon volum incorporava una nova bibliografia revisada i actualitzada.

La docencia y el aprendizaje del Derecho en España

L'any 2009 va sortir a llum la tercera edició d'aquest llibre, escrit per Lluís Peñuelas i editat per Marcial Pons.

1-3. Cubiertas de los libros *Dalí's World*, *Salvador Dalí. Liquid Desire* y *Metamorfosis de Narciso* | Cobertes dels llibres *Dalí's World*, *Salvador Dalí. Liquid Desire* i *Metamorfosi de Narcís*

ARTÍCULOS

La directora del Centro de Estudios Dalinianos, Montse Aguer, publicó un artículo en el segundo número de la revista *Bonart*, correspondiente al mes de febrero, en un dossier titulado «Costa Brava, art d’avantguarda». El artículo, con el título «Salvador Dalí, l’ultralocalisme universal», hace una reflexión sobre cómo Dalí, desde el ámbito más local, se da a conocer en la esfera universal.

Con motivo de la exposición *Salvador Dalí et ses photographes: 1999 couvent des Minimes 2009*, Montse Aguer escribió la introducción del catálogo correspondiente, editado por Trabucaire, en el que se presentaba una extensa recopilación de las fotografías de Salvador Dalí que durante los últimos diez años se han ido exhibiendo en el Espace Dalí del convento de Mínimos de Perpiñán.

En el libro *Figueres en primera persona*, editado por el Ayuntamiento de Figueres, Montse Aguer hace una reflexión sobre esta ciudad en un texto titulado «Figueres, una ciutat a la recerca del seu futur». Con fotografías de Josep Algans, el libro contiene textos de Àngel Burgas, Joan Falgueras, Mariona Galter, David Guixeras, Pilar Heras, Josep Maria Joan, Vicenç Pagès, Amadeo Petitbó, Enric Ruiz-Geli, David Salleras, Jordi Sargatal y Santi Vila.

Por su lado, Lluís Peñuelas publicó el artículo «Museos universitarios: definición y régimen jurídico» dentro del número 43 de la *Revista de Museología* y el estudio «Incentivos fiscales de las actividades culturales de interés general» en la web de la Generalitat de Cataluña www.gencat.cat/cultura.

ARTICLES

La directora del Centre d’Estudis Dalinians, Montse Aguer, va publicar un article en el segon número de la revista *Bonart*, corresponent al mes de febrer, en un dossier titulat «Costa Brava, art d’avantguarda». L’article, amb el títol «Salvador Dalí, l’ultralocalisme universal», feia una reflexió sobre com Dalí, des de l’àmbit més local, es donà a conèixer a l’esfera universal.

Amb motiu de l’exposició *Salvador Dalí et ses photographes: 1999 couvent des Minimes 2009*, Montse Aguer va escriure la introducció del catàleg corresponent, editat per Trabucaire, en el qual es presentava un recull extens de les fotografies de Salvador Dalí exhibides durant els darrers deu anys a l’Espace Dalí del convent dels Mínims de Perpinyà.

En el llibre *Figueres en primera persona*, editat per l’Ajuntament de Figueres, Montse Aguer fa una reflexió sobre aquesta ciutat en un text titulat «Figueres, una ciutat a la recerca del seu futur». El llibre, amb fotografies de Josep Algans, contenia escrits d’Àngel Burgas, Joan Falgueras, Mariona Galter, David Guixeras, Pilar Heras, Josep Maria Joan, Vicenç Pagès, Amadeo Petitbó, Enric Ruiz-Geli, David Salleras, Jordi Sargatal i Santi Vila.

Lluís Peñuelas, per la seva banda, va publicar l’article «Museos universitarios: definición y régimen jurídico» dins el número 43 de la *Revista de Museología*, així com l’estudi «Incentivos fiscales de las actividades culturales de interés general» al web de la Generalitat de Catalunya www.gencat.cat/cultura.

1. Salvador Dalí et ses photographes | Salvador Dalí et ses photographes
2. Figueres en primera persona | Figueres en primera persona

1-3. Visitas de escuelas, institutos y familias al Teatro-Museo | Visites d'escoles, instituts i famílies al Teatre-Museu

4. Estudiantes del Instituto Ramon Muntaner ante *La persistencia de la memoria* | Estudiants de l'Institut Ramon Muntaner davant de *La persistència de la memòria*
5. Grupo de parejas lingüísticas del Baix Empordà de visita a Púbol | Grup de parelles lingüístiques del Baix Empordà de visita a Púbol

SERVICIO EDUCATIVO

Globalmente, en el año 2009, el Servicio Educativo experimentó un incremento del 6,3% en su actividad, dato que resulta especialmente positivo si tenemos en cuenta la incidencia de la crisis económica y de la gripe A, que provocaron un 10% de anulaciones de grupos escolares, mayoritariamente catalanes (47%) y franceses (27%). En total, se organizaron 948 visitas guiadas didácticas para unos 28 440 estudiantes. Por museos, esta cifra representa un 3% de incremento del número de visitas al Teatro-Museo y de un 14% al Castillo de Púbol.

Los estudiantes atendidos provenían fundamentalmente de Cataluña (46%), Francia (36%), seguidos del resto de España (4%), Alemania (3%), Holanda (2%) y, por último, Italia, Norteamérica y Reino Unido, con un 1% cada uno. Esta diversidad en el origen de los usuarios se traduce, paralelamente, en una importante demanda de visitas en diferentes lenguas: casi la mitad se hicieron en catalán (48%), seguido del francés (33%), el inglés (9%), el español (7%) y el alemán (3%). También se ofrecieron algunas visitas en holandés.

En lo que se refiere al perfil de los estudiantes, se aprecia que, como ya venía ocurriendo en años anteriores, se consolidan los de ESO (12 a 16 años; 40%), seguidos de los de primaria (6 a 12 años; 25%) y bachillerato (16 a 18 años;

22%). A mucha distancia se situaron los grupos diversos (4%), los de educación infantil (3 a 5 años; 4%), los universitarios (3%) y los familiares (2%). Como en los últimos años, continúa destacando el incremento de los grupos de bachillerato, que pasan de un 14% en el 2007 al 22% del 2009.

Uno de los elementos que nos ayudan a hacer balance de la labor del Servicio Educativo son las encuestas a los responsables de los grupos, que arrojan resultados altamente satisfactorios.

En el 2009 se organizaron dos sesiones formativas dirigidas al equipo de educadores de Educ'art, empresa de servicios educativos que colabora con la Fundación. La primera de ellas fue impartida el 27 de enero por Toni Matas, de Barcelona Multimedia, creador de los recursos educativos elaborados para la web de la Fundación, mientras que la segunda tuvo lugar el 2 de febrero y consistió en una visita técnica al Teatro-Museo a cargo de Irene Civil, responsable del Departamento de Conservación y Restauración.

Durante el pasado ejercicio se dedicó así mismo una atención especial a la obra *La persistencia de la memoria*, que permaneció en depósito en el Teatro-Museo del 16 de enero al 18 de marzo. Con el objetivo de

SERVEI EDUCATIU

Globalment, l'any 2009 es va produir un increment del 6,3% en l'activitat del Servei Educatiu, una dada especialment positiva si tenim en compte la incidència de la crisi econòmica i la grip A, que van provocar un 10% d'anul·lacions de grups escolars catalans (47%) i francesos (27%), majoritàriament. En total, es van organitzar 948 visites guiades didàctiques per a uns 28.440 estudiants. Per museus, aquesta xifra representa un 3% d'increment del nombre de visites al Teatre-Museu i d'un 14% al Castell de Púbol.

Els estudiants atesos provenien fonamentalment de Catalunya (46%), França (36%), seguits de la resta de l'Estat espanyol (4%), Alemanya (3%), Holanda (2%) i, en darrer terme, Itàlia, Nordamèrica i el Regne Unit, amb un 1% cadascun. Aquesta diversitat en l'origen dels usuaris es va traduir alhora en una demanda important de visites en diferents idiomes: gairebé la meitat es van fer en català (48%), mentre que la resta es va distribuir entre el francès (33%), l'anglès (9%), el castellà (7%) i l'alemany (3%). També es van oferir algunes visites en holandès.

Amb relació al perfil dels estudiants observem que, com en anys anteriors, es van consolidar els d'ESO (12-16 anys; 40%), seguits pels de primària (6-12 anys; 25%) i els de batxillerat (16-18 anys; 22%); a molta distància van

quedar els grups diversos (4%), els d'infantil (3-5 anys; 4%), els universitaris (3%) i els familiars (2%). Com en els darrers anys, continua destacant l'increment dels grups de batxillerat, que van passar d'un 14% el 2007 a un 20% el 2008 i a un 22% el 2009.

Un dels elements que ens ajuden a fer balanç d'aquest servei són les enquestes als responsables dels grups, en les quals s'han obtingut uns resultats altament satisfactoris.

El 2009 es van organitzar dues sessions formatives adreçades a l'equip d'educadors d'Educ'art, empresa de serveis educatius que col·labora amb la Fundació. Una de les sessions va ser impartida el 27 de gener per Toni Matas, de l'empresa Barcelona Multimedia, creador dels recursos educatius elaborats per al web de la Fundació, i l'altra va consistir en una visita tècnica al Teatre-Museu a càrrec d'Irene Civil, responsable del Departament de Conservació i Restauració, que va tenir lloc el 2 de febrer.

L'any 2009 es va dedicar una atenció especial a l'obra *La persistència de la memòria*, que va romandre en dipòsit al Teatre-Museu del 16 de gener al 18 de març. Es va dur a terme una important tasca de difusió entre el gran públic i, especialment, en el sector escolar per tal d'oferir al màxim nombre de persones possible l'oportunitat de gaudir d'una de les

ofrecer al máximo número de personas posible la oportunidad de disfrutar de una de las obras más sorprendentes que probablemente se hayan visto nunca, se llevó a cabo una importante labor de difusión entre el gran público y, especialmente, en el sector escolar. Para la ocasión se editó un folleto que reproducía el diseño creado en 1933 con motivo de la exposición de esta pintura en la Julien Levy Gallery de Nueva York.

La exposición de esta obra emblemática nos permitió organizar actividades especiales en colaboración con Amics dels Museus Dalí y el CED.

El programa de visitas didácticas se amplió y enriqueció en el 2009 con propuestas de nueva creación, como las tituladas «Historias mitológicas en la obra de Salvador Dalí», dirigida a alumnos de ESO, «Salvador Dalí y Antoni Pitxot: dos amigos y un paisaje», para el ciclo superior de primaria y ESO, y «El Museo Dalí, un mundo de artistas». Esta última era una visita concebida para dar a conocer la obra de Antoni Pitxot, un artista especial para Dalí que, además de amigo y colaborador del Maestro, es el director del Teatro-Museo de Figueres, así como para resaltar la producción de otros artistas invitados por Salvador Dalí a su museo, como Marcel Duchamp, El Greco, Modest Urgell o Evarist Vallès, entre otros.

Durante el 2009, la Fundación ha seguido contando con la colaboración del Consell Comarcal de l'Alt Empordà, que subvenciona las visitas didácticas realizadas por los centros educativos de la comarca y permite facilitar el conocimiento del Museo Dalí a los escolares de su área de influencia. Se trata de una ayuda que tiene una gran demanda entre las escuelas e institutos de la comarca y de la que el pasado ejercicio se beneficiaron 31 grupos escolares.

Un año más, el Servicio Educativo participó en el Concurso Infantil de Pintura Rápida del GEiEG de Girona, que este año celebraba su trigésima sexta edición, a través de su presencia como miembro del jurado y de la cesión de un premio especial para la escuela con más alumnos premiados. No hay que olvidar que el propio Salvador Dalí participó en este concurso en los años 1924 y 1925 y que le fue concedido el Premio Extraordinario.

Cabe recordar, por último, que todos los escolares de Figueres, La Pera y Cadaqués se benefician de la entrada gratuita al Teatro-Museo Dalí, al Castillo de Púbol y a la Casa Salvador Dalí de Portlligat, si los visitan con el centro escolar. También los menores de nueve años disfrutaban de entrada gratuita a cualquiera de los Museos Dalí.

obres més sorprenents que probablement s'hagin vist mai. Per a l'ocasió es va editar un fullet que reproduïa el disseny creat el 1933 amb motiu de l'exposició d'aquesta obra a la Julien Levy Gallery de Nova York.

L'exposició d'aquesta obra emblemàtica ens va permetre organitzar activitats especials en col·laboració amb els Amics dels Museus Dalí i el CED.

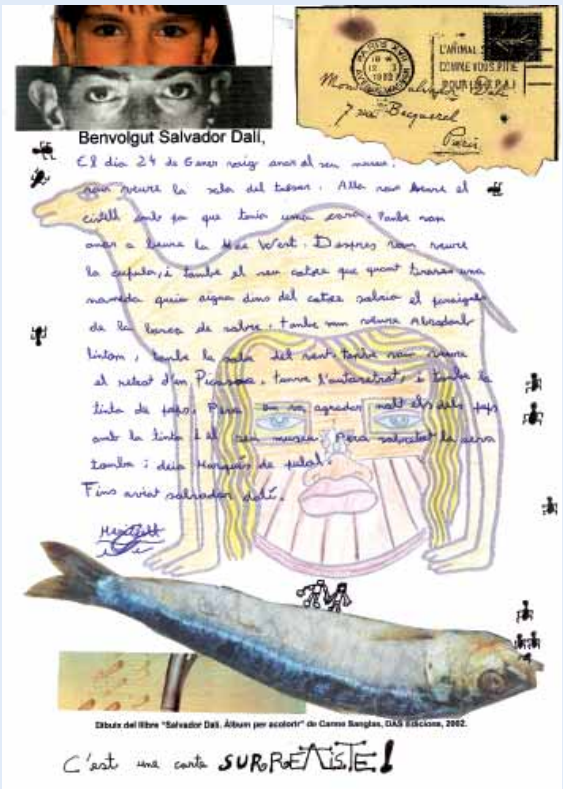
L'any 2009, el programa de visites didàctiques es va ampliar i enriquir amb diverses propostes de nova creació: «Històries mitològiques en l'obra de Salvador Dalí», per a alumnes d'ESO, «Salvador Dalí i Antoni Pitxot: dos amics i un paisatge», per al cicle superior de primària i ESO, i «El Museu Dalí, un món d'artistes», una visita concebuda per donar a conèixer l'obra d'un artista especial per a Dalí, Antoni Pitxot, amic i col·laborador seu i director del Teatre-Museu Dalí, així com per ressaltar la d'altres creadors convidats per Salvador Dalí al seu museu, com ara Marcel Duchamp, El Greco, Modest Urgell o Evarist Vallès, entre altres.

Un any més cal destacar la col·laboració del Consell Comarcal de l'Alt Empordà, que es concreta en la subvenció de visites didàctiques per als centres educatius de la comarca i permet facilitar el coneixement del Museu Dalí als escolars de la seva àrea d'influència. Durant l'any 2009, 31 grups escolars es van beneficiar d'aquesta subvenció, que té una gran demanda entre les escoles i els instituts de la comarca.

El Servei Educatiu va participar novament en el Concurs Infantil de Pintura Ràpida del GEiEG de Girona, que el 2009 celebrava la seva trenta-sisena edició, en la qual va ser present com a membre del jurat i amb un premi especial per a l'escola amb més alumnes premiats. El mateix Salvador Dalí va participar els anys 1924 i 1925 en aquest concurs, en el qual li fou concedit el Premi Extraordinari.

Recordem que tots els escolars de Figueres, la Pera i Cadaqués tenen l'entrada gratuïta al Teatre-Museu Dalí, al Castell de Púbol i a la Casa Salvador Dalí de Portlligat si els visiten amb el centre escolar. Els menors de nou anys, a més, gaudeixen d'entrada gratuïta en qualsevol dels Museus Dalí.

Cartas que los niños envían después de las visitas | Cartes que els nens envien després de les visites

4.

Promocionar

Promocionar

COMUNICACIÓN

Acciones de comunicación

Se detallan seguidamente las acciones de comunicación llevadas a cabo durante el 2009. Entre las ruedas de prensa que se ofrecieron, a cargo de Antoni Pitxot y Montse Aguer, algunas tenían como objetivo presentar las adquisiciones de obras de Salvador Dalí: así, el 23 de marzo se anunció la compra de tres dibujos originales para el libro *50 secretos mágicos para pintar*, el 16 de julio la de *Bañistas de Es Llaner*, el 28 de julio la del óleo *Gala*, aprovechando el anuncio de la edición nocturna del Teatro-Museo, el 20 de agosto la de *El piano surrealista*, en el Castillo de Púbol, y el 26 de octubre la del cartón pintado por ambas caras *Figura de espaldas y Ninfas y señoritas en la fuente de un jardín*.

Otras acciones de comunicación organizadas durante el 2009 fueron las siguientes:

16 de enero: rueda de prensa a cargo de Antoni Pitxot y Montse Aguer para presentar el préstamo temporal de *La persistencia de la memoria*, el óleo más emblemático de Salvador Dalí. La popularidad de la obra y el hecho de que nunca hasta entonces se había podido ver en España propiciaron la excelente cobertura con que contó el acto.

26 de enero: emisión de un comunicado sobre la cifra de visitantes a los Museos Dalí correspondiente al año 2008.

13 de marzo: Montse Aguer, Juliette Murphy y el crítico de arte Daniel Giralt-Miracle como invitado de excepción inauguraron en Púbol la exposición temporal *Alchimie des philosophes*.

17 de marzo: SS. MM. los Reyes de España asistieron a la reunión del Patronato, en su calidad de presidentes de Honor. Finalizada la reunión, Sus Majestades visitaron la instalación temporal del óleo *La persistencia de la memoria* y almorzaron con los miembros del Patronato bajo la cúpula del Teatro-Museo Dalí.

23 de marzo: presentación de la Memoria 2008 por parte de Antoni Pitxot, Montse Aguer y Joan Manuel Sevillano.

8 de junio: emisión de un comunicado mediante el cual se informaba de la inauguración de la exposición *Salvador Dalí. Liquid Desire* en la National Gallery of Victoria, de Melbourne.

1. Montse Aguer y Antoni Pitxot presentando *La persistencia de la memoria* a los medios | Montse Aguer i Antoni Pitxot presentant *La persistència de la memòria* als mitjans
2-6. La directora del CED y el director del Teatro-Museo mostrando las adquisiciones del 2009 | La directora del CED i el director del Teatre-Museu mostrant les adquisicions del 2009

COMUNICACIÓ

Accions de comunicació

Es detallen a continuació les accions de comunicació dutes a terme l'any 2009. Algunes de les rodes de premsa ofertes, a càrrec d'Antoni Pitxot i Montse Aguer, tenien per objectiu presentar adquisicions d'obres de Salvador Dalí: així, el 23 de març es va anunciar la compra de tres dibuixos originals per al llibre *50 secrets màgics per pintar*, el 16 de juliol la de *Banyistes des Llaner*, el 28 de juliol la de l'oli *Gala*, aprofitant l'anunci de l'edició nocturna del Teatre-Museu, el 20 d'agost la de *El piano surrealista*, al Castell de Púbol, i el 26 d'octubre la del cartró pintat per les dues cares *Figura d'esquena i Ninfes i senyoretes a la font d'un jardí*.

Les altres accions de comunicació organitzades durant el 2009 van ser les següents:

16 de gener: roda de premsa per presentar el préstec temporal de l'oli més emblemàtic de Salvador Dalí, *La persistència de la memòria*, a càrrec d'Antoni Pitxot i Montse Aguer. La cobertura va ser excel·lent, atesa la popularitat de l'obra i el fet que mai abans no s'havia vist a l'Estat espanyol.

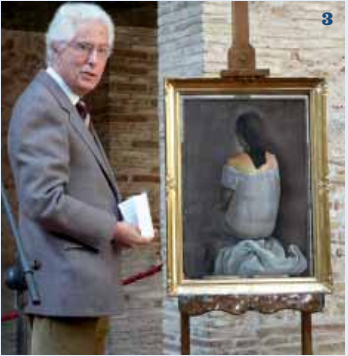
26 de gener: emissió d'un comunicat sobre la xifra de visitants als Museus Dalí de l'any 2008.

13 de març: inauguració a Púbol de l'exposició temporal *Alchimie des philosophes*, a càrrec de Montse Aguer, Juliette Murphy i el crític d'art Daniel Giralt-Miracle com a convidat d'excepció.

17 de març: visita de S. M. els Reis d'Espanya amb motiu de la reunió del Patronat, en qualitat de presidents d'Honor. Un cop finalitzada la reunió, ses majestats van visitar la instal·lació temporal de l'oli *La persistència de la memòria* i van dinar amb tots els membres del Patronat sota la cúpula del Teatre-Museu Dalí.

23 de març: presentació de la Memòria 2008 per part d'Antoni Pitxot, Montse Aguer i Joan Manuel Sevillano.

8 de juny: emissió d'un comunicat mitjançant el qual s'informava de la inauguració de l'exposició *Salvador Dalí. Liquid Desire* a la National Gallery of Victoria, de Melbourne.

Reportajes y entrevistas

A los actos oficiales de inauguración, que estuvieron presididos por el primer ministro del estado de Victoria, John Brumby, y la ministra de Cultura de Victoria, Lynne Kosky, asistieron, en nombre de la Fundación Dalí, su presidente, Ramon Boixadós, así como Montse Aguer y Joan Manuel Sevillano, mientras que en representación de la NGV lo hicieron su director, Gerard Vaughan, y el conservador de arte internacional, Ted Gott.

4 de agosto: visita especial a Portlligat, en compañía de Antoni Pitxot, Lluís Peñuelas y Jordi Artigas, para mostrar la Torre de las Ollas a los medios de comunicación. El día 6 del mismo mes, el programa *Els matins* de TV3 realizó desde este espacio un reportaje en directo.

30 de agosto: se emitió un comunicado para informar de la posibilidad de adquirir la entrada individual anticipada al Teatro-Museo Dalí a través de los terminales de "la Caixa" durante los meses de agosto y septiembre, en una franja horaria determinada.

9 de noviembre: mediante un comunicado, la Fundación anunció el nombramiento de tres nuevos patronos (María Ángeles Albert de León, Vicent Todolí Cervera y Manuel Borja-Villel) en representación del Estado español.

Los directivos de la institución concedieron diversas entrevistas solicitadas por algunos medios de comunicación con motivo del vigésimo quinto aniversario de la creación de la Fundación Dalí, en diciembre de 2008, y de los 20 años de la muerte del Maestro, en enero de 2009. Fue el caso de los informativos de TV3 y del programa *Info K*, que filmaron a grupos escolares con guías del Servicio Educativo. Además, Antoni Pitxot atendió a los informativos de la televisión local Canal Nord y al programa de la COPE *Al sur de la semana*; Montse Aguer, por su parte, atendió a EFE Reportajes para su difusión en diversas revistas suramericanas, así como a la radio Midi Libre del Rosellón y con el programa *Nautilus* de Ràdio 4, mientras que Joan Manuel Sevillano saludó a los oyentes de *Protagonistas*, de Luis del Olmo, y también fue entrevistado por los informativos de Telecinco y por el *Diari de Girona*, en un reportaje sobre los 20 años de la desaparición de Salvador Dalí y su vigencia actual.

Al margen de las entrevistas realizadas con motivo de las citadas efemérides, durante el año se atendió a otras de carácter general:

La televisión local Canal Nord entrevistó a Montse Aguer, Joan Manuel Sevillano e Irene

Reportatges i entrevistes

Amb motiu dels 25 anys de la creació de la Fundació Dalí, al desembre del 2008, i dels 20 anys de la mort del Mestre, al gener del 2009, alguns mitjans van sol·licitar entrevistes amb els directius de la institució. Fou el cas dels informatius de TV3 i del programa *Info K*, que van filmar grups escolars amb guies del Servei Educatiu. Antoni Pitxot va atendre els informatius de la televisió local Canal Nord i el programa de la COPE *Al sur de la semana*. Montse Aguer va atendre EFE Reportajes per a la difusió en diverses revistes sud-americanes, així com a la ràdio Midi Libre del Rosselló i amb el programa *Nautilus* de Ràdio 4. Joan Manuel Sevillano va saludar els oients de *Protagonistas*, dirigit per Luis del Olmo, i també va ser entrevistat pels informatius de Telecinco i pel *Diari de Girona*, en un reportatge sobre els 20 anys de la desaparició de Salvador Dalí i la seva vigència actual.

Al marge de la coincidència de les efemèrides citades, durant l'any es van atendre diverses entrevistes de caire general.

La televisió local Canal Nord va entrevistar Montse Aguer, Joan Manuel Sevillano i Irene Civil per a un programa dedicat als museus de l'Empordà. Per la seva banda,

1, 2. Inauguración en Melbourne de *Salvador Dalí. Liquid Desire* | Inauguració a Melbourne de *Salvador Dalí. Liquid Desire*
3. Gerard Vaughan, John Brumby y Lynne Kosky durante el acto de apertura | Gerard Vaughan, John Brumby i Lynne Kosky durant l'acte d'obertura
4. Inauguración de la exposición temporal de Púbol, con Daniel Giralt-Miracle, Montse Aguer y Juliette Murphy | Inauguració de l'exposició temporal de Púbol, amb Daniel Giralt-Miracle, Montse Aguer i Juliette Murphy
5. Ramon Boixadós, Jordi Nicolau y Antoni Pitxot en Púbol | Ramon Boixadós, Jordi Nicolau i Antoni Pitxot a Púbol

1, 2. Dossier que *El Periódico* dedicó a las adquisiciones de obra y entrevista de *La Vanguardia* a Joan Manuel Sevillano | Dossier que *El Periódico* va dedicar a les adquisicions d'obra i entrevista de *La Vanguardia* a Joan Manuel Sevillano **3, 4.** Distintos momentos dedicados a los medios | Diferents moments dedicats als mitjans

68 Civil para un programa dedicado a los museos del Empordà. Por su lado, una productora británica preparó un programa especial para la BBC1 que, titulado *Modern Masters*, dedicaba un capítulo de una hora a los maestros que consideraba de mayor vigencia actual: Dalí, Picasso, Matisse y Warhol. Durante la filmación del Triángulo Daliniano se entrevistó a Montse Aguer, Joan Manuel Sevillano y Jordi Artigas.

En el marco de un reportaje sobre las adquisiciones de obra realizadas por la Fundación Dalí durante los últimos 18 años, *El Periódico* entrevistó a Ramon Boixadós, Antoni Pitxot, Montse Aguer y Joan Manuel Sevillano. Las mismas personas concedieron una entrevista a una periodista de la sección cultural de *El País*, desplazada expresamente desde Madrid.

Los directivos de la Fundación Dalí atendieron de manera individual a los diversos medios de comunicación que lo solicitaron. Así, Antoni Pitxot, acompañado por la periodista Helena García Melero, habló del Cadaqués de Dalí en el capítulo correspondiente del programa *El meu paisatge favorit de Catalunya*, de TV3. También participó en el espacio *El dia*, de COM Ràdio, y en el *Hoy por hoy* que la SER dedicó al Centenario de la Costa Brava. Por último, en una reedición australiana de la guía *Lonely Planet*, destacó los lugares del Teatro-Museo que ningún visitante debería perderse.

Montse Aguer, por su parte, participó en los programas radiofónicos *Bones vibracions*, de COM Ràdio, donde sugirió Púbol como propuesta de escapada, y *Via lliure*, de RAC1. *Vima* y la edición griega de *Vogue* solicitaron declaraciones sobre la exposición *Dallibres* con motivo de la itinerancia de la muestra a Salónica y a Atenas. La directora del CED atendió también al nuevo canal Culturales, de TVE, para explicar la relación de Dalí con la ciencia, y fue invitada al programa *El matí a 4 bandes*, de Ràdio 4, durante la emisión especial celebrada en Girona con motivo de las fiestas de la ciudad. Por último, también participó en el programa *Dones* de TV Girona.

Joan Manuel Sevillano concedió una entrevista al corresponsal en Barcelona del diario británico *The Times* así como a algunas emisoras de radio extranjeras, entre ellas la argentina Radio Mitre. El gerente de la Fundación realizó también declaraciones para el bisemanario ampurdanés *Hora Nova*, en el marco de un reportaje especial de esta publicación sobre la exposición de Dalí en la NGV de Melbourne. Así mismo, concedió diversas entrevistas al diario *La Razón* en relación con los proyectos cinematográficos y la gestión de los derechos inmateriales.

ABC solicitó la opinión experta de Lluís Peñuelas en temas fiscales con relación a fundaciones culturales.

una productora britànica va preparar un programa especial per a la BBC1, titulat *Modern Masters*, que dedicava un capítol d'una hora als mestres que considerava de més vigència actual: Dalí, Picasso, Matisse i Warhol. Durant la filmació del Triangle Dalinià es va entrevistar Montse Aguer, Joan Manuel Sevillano i Jordi Artigas.

Ramon Boixadós, Antoni Pitxot, Montse Aguer i Joan Manuel Sevillano van ser entrevistats per *El Periódico* per a un reportatge sobre les adquisicions d'obra portades a terme per la Fundació Dalí durant els darrers divuit anys. Les mateixes persones van concedir una entrevista a una periodista de la secció cultural del diari *El País*, desplaçada expressament des de Madrid.

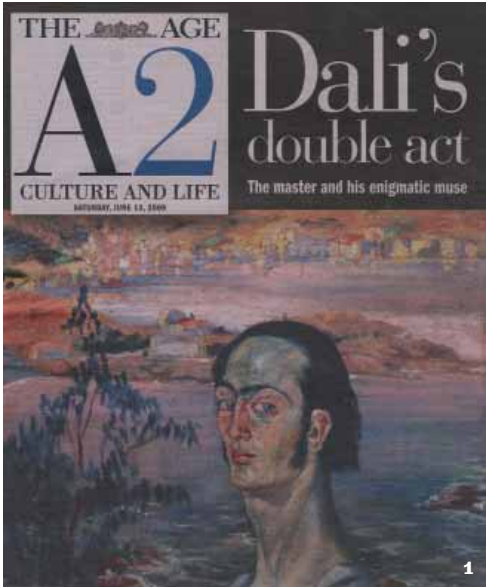
Els directius de la Fundació Dalí van atendre de forma individual els diversos mitjans de comunicació que ho van sol·licitar. Així, Antoni Pitxot va parlar del Cadaqués de Dalí en el capítol corresponent del programa *El meu paisatge favorit de Catalunya*, de TV3, acompanyat per la periodista Helena García Melero. També va participar en el programa *El dia*, de COM Ràdio, i a l'*Hoy por hoy* que la SER dedicà al centenari de la Costa Brava. Així mateix, va destacar els llocs del Teatre-Museu que cap visitant no s'hauria de perdre en una reedició australiana de la guia *Lonely Planet*.

69 Montse Aguer va suggerir Púbol com a proposta d'escapada en els programes radiofònics *Bones vibracions*, de COM Ràdio, i *Via lliure* de RAC1. *Vima* i l'edició grega de *Vogue* li van sol·licitar declaracions sobre l'exposició *Dallibres* amb motiu de la itinerància d'aquesta mostra a Salònica i a Atenes. A més, la directora del CED va explicar la relació de Dalí amb la ciència en el nou canal Culturales, de TVE. També va ser convidada al programa *El matí a 4 bandes*, de Ràdio 4, durant l'emissió especial celebrada a Girona amb motiu de les Fires, i va participar en el programa *Dones* de TV Girona.

Joan Manuel Sevillano va concedir una entrevista al corresponsal a Barcelona del diari britànic *The Times* i també a emissores estrangeres com ara l'argentina Radio Mitre. El bisetmanari empordanès *Hora Nova* va dedicar un reportatge especial a l'exposició de Dalí a la NGV de Melbourne, amb declaracions del gerent de la Fundació Dalí, i el diari *La Razón* el va entrevistar en diverses ocasions amb relació als projectes cinematogràfics i la gestió dels drets immaterials.

ABC va sol·licitar l'opinió experta de Lluís Peñuelas en temes fiscals amb relació a fundacions culturals.

El coordinador de les cases-museu, Jordi Artigas, va publicar un article sobre Portlligat a petició de la revista *Amigos*, adreçada als

1

1-3. Suplemento cultural y dominical de *The Age* dedicado a la exposición de Australia con el Dr. Hank Hine y J.M. Seviliano | Suplement cultural i dominical de *The Age* dedicat a l'exposició d'Austràlia amb el Dr. Hank Hine i J.M. Seviliano
4. Entrevista al gerente de la Fundación Dalí en *The Art Newspaper* | Entrevista al gerent de la Fundació Dalí a *The Art Newspaper*

El coordinador de las casas-museo, Jordi Artigas, escribió un artículo sobre Portlligat a petición de la revista *Amigos*, dirigida a los alemanes residentes en el Empordà. Además, fue entrevistado por el popular programa *Thalassa*, de France 3, y ofreció una visita comentada al taller de Dalí para directivos catalanes de la SER en compañía del director de la cadena en Girona, Jaume Serra.

Imma Parada, responsable de comunicación de la Fundación, fue entrevistada por la EBS, la cadena de televisión con más audiencia de Corea del Sur, para un programa de carácter cultural y educativo. Así mismo, atendió al corresponsal de *ArtNews* en Nueva Zelanda desplazado a Figueres, y también al programa *Village départ*, de France 3, con motivo del Tour de Francia, que este año pasaba por Girona. Finalmente, participó en una encuesta del *Diari de Girona* sobre Internet y las nuevas tecnologías; el diario señalaba la web de la Fundación Dalí como la página de museos catalanes más visitada.

Durante el 2009 también se realizaron reportajes sin entrevista en los Museos Dalí. Por ejemplo, la televisión japonesa TBS filmó aquí para el programa *Trenes de ensueño del mundo*, mientras que la también nipona NHK reemitió unas imágenes del Triángulo Daliniano, en esta ocasión para un programa de carácter divulgativo de gran audiencia y de dos horas de duración titulado *Los 30 mejores*

paisajes de España y Portugal. Así mismo, se interesaron por los Museos Dalí la televisión TROS, uno de los principales canales privados holandeses, la segunda cadena noruega y la televisión nacional de Georgia, sin olvidar al programa *Página 2* de TVE, que rodó un capítulo en el Teatro-Museo. La cadena franco-alemana ARTE entrevistó a Joan Vehí en Portlligat para el capítulo que el programa *Découvertes* dedicó al olivo y a los usos de su madera. En soporte papel, la redacción estadounidense del diario *The New York Times* elaboró un dossier sobre el peritaje de obra. La revista americana *Reader's Digest*, por su parte, escribió sobre el Teatro-Museo Dalí como destino turístico de interés cultural, y también lo hicieron la portuguesa *Relance*, el brasileño *Diário do Pará* y la revista catalana *Pre-Universitat*, mientras que *Gavarres* se interesó por el Castillo de Púbol.

Cabe señalar, para cerrar este apartado, la importante repercusión mediática que tuvo la muestra *Salvador Dalí. Liquid Desire*, celebrada en la National Gallery of Victoria, en la ciudad de Melbourne. La exposición constituyó todo un acontecimiento internacional del que se hicieron eco los medios australianos, como demuestran la portada y los suplementos del diario *The Age*, el segundo más leído a escala nacional y el primero del estado de Victoria.

3

alemanys residents a l'Empordà. A més, va ser entrevistat pel popular programa *Thalassa*, de France 3, i va oferir una visita comentada al taller de Dalí per a directius catalans de la Cadena SER en companyia del seu director a Girona, Jaume Serra.

La responsable de comunicació, Imma Parada, va ser entrevistada per l'EBS, la cadena de televisió amb més audiència de Corea del Sud, per a un programa de caire cultural i educatiu. Així mateix, va atendre el corresponsal d'*ARTnews* a Nova Zelanda desplaçat a Figueres, i també el programa *Village départ*, de France 3, amb motiu del Tour de França, que aquest any passava per Girona. Finalment, va participar en una enquesta del *Diari de Girona* sobre Internet i les noves tecnologies; el diari assenyalava el web de la Fundació Dalí com la pàgina de museus catalans més visitada.

Durant el 2009 també es van portar a terme reportatges sense entrevista en alguns dels Museus Dalí: fou el cas de la televisió japonesa TBS, que hi va filmar per al programa *Trens de somni del món*, o de la cadena nipona NHK, que va tornar a emetre unes imatges del Triangle Dalinià, en aquesta ocasió per a un programa de caire divulgatiu de gran audiència i amb una durada de dues hores titulat *Els 30 millors paisatges d'Espanya i Portugal*. Així mateix, es van interessar pels Museus Dalí la televisió TROS, un dels

4

principals canals privats holandesos, la segona cadena noruega i la televisió nacional de Geòrgia, sense oblidar el programa *Página 2*, de TVE, que va rodar un capítol al Teatre-Museu. La cadena francoalemanya ARTE va entrevistar Joan Vehí a Portlligat per al capítol que el programa *Découvertes* va dedicar a l'olivera i als usos de la seva fusta. En suport paper, la redacció dels Estats Units del diari *The New York Times* va elaborar un dossier sobre el peritatge d'obra. La revista americana *Reader's Digest*, per la seva banda, va escriure sobre el Teatre-Museu Dalí com a destinació turística d'interès cultural, i també ho van fer la portuguesa *Relance*, el brasiler *Diário do Pará* i la revista catalana *Pre-Universitat*, mentre que *Gavarres* es va interessar pel Castell de Púbol.

Per cloure aquest apartat, cal assenyalat el gran esdeveniment internacional que va representar l'exposició *Salvador Dalí. Liquid Desire*, celebrada a la National Gallery of Victoria de Melbourne. El ressò que la mostra va tenir en els mitjans australians va ser molt notable, com demostren la portada i els suplementes del diari *The Age*, el segon més llegit a escala nacional i el primer a l'estat de Victòria.

Otras acciones de comunicación

19 de enero: el magazín matinal *Hora L*, de la Cadena SER, se emitió bajo la cúpula del Teatro-Museo, y se entrevistó a Ramon Boixadós y Antoni Pitxot para un programa que conmemoraba los 75 años de Ràdio Girona.

El fin de semana del 24 y 25 de enero, el Teatro-Museo Dalí abrió sus puertas de manera que el público pudiera ver las obras *La persistencia de la memoria* y *Metamorfosis de Narciso*, ambas cedidas en préstamo temporal y que coincidieron allí durante algunos días. Esta apertura especial supuso una excelente ocasión de comunicación.

Press trips

Cristina Carrillo de Albornoz, colaboradora en España de la revista de arte *The Art Newspaper* y de *Vogue*, visitó el Teatro-Museo y entrevistó a Montse Aguer y Joan Manuel Sevillano. Por otra parte, se acompañó por el Triángulo Dalinianio a un redactor del diario australiano *The Age* que preparaba el lanzamiento de la campaña promocional de la exposición *Salvador Dalí. Liquid Desire*.

1. Programa especial realizado bajo la cúpula del Teatro-Museo con motivo de los 75 años de Ràdio Girona | Programa especial amb motiu del 75è aniversari de Ràdio Girona, sota la cúpula del Teatre-Museu
2. Cubierta de la Memoria 2008 | Coberta de la Memòria 2008

La Fundación Dalí mantiene con los organismos de promoción turística —el Patronat de Turisme Costa Brava Girona, Turisme de Catalunya y Turespaña— una estrecha colaboración que permite difundir ampliamente la figura y la obra del artista ampurdanés más universal. En el 2009, como cada año, los museos acogieron a productoras que elaboraban campañas para Turisme de Catalunya y para el Patronato, así como diversos *press trips* relacionados con el Centenario de la Costa Brava o con algunos acontecimientos puntuales, como es el caso del Fórum Gastronómico, que se celebró en Girona en el mes de febrero. Así mismo, nos visitaron medios españoles, como la guía de viajes de la editorial El País-Aguilar, para un capítulo sobre «Rutas por Cataluña», o el diario *El Mundo*, y otros extranjeros, entre ellos *GEO Magazin*, *The Boston Globe*, *Daily Mail* y las revistas chinas *Ru Li Yi Ren* y *Ray Li*. A esta lista hay que añadir medios extranjeros como el primer canal de televisión ruso y el diario digital *Rata News*, la CCTV-6 (la sexta cadena de la televisión china), la televisión y revista también de origen chino *World Traveller*, el *American Airlines Nexos Magazine*, el suplemento de viajes de *The Times*, la revista alemana *Wandermagazin*, la edición australiana de la revista *Gourmet Traveller*, medios de la prensa escrita suiza como *Bieler Tagblatt*, *24 Heures*, *GHI* y *Lausanne Cités*, las publicaciones japonesas *Kateigaho* y *CREA Traveller* y la revista de Hong Kong *Weekend Weekly*.

Memoria

El noveno año de aparición de la edición impresa de la memoria consolida el documento como publicación de referencia en el mundo de las instituciones culturales. Contiene una sección dedicada a los estudios de público que tiene muy en cuenta al sector turístico de la comarca y un anexo económico que refleja la gestión dinámica característica de una entidad con una amplia proyección internacional. Se edita en dos versiones bilingües: catalán/español y francés/inglés. La versión digital se puede consultar en los cuatro idiomas vehiculares en la web de la Fundación.

Altres accions de comunicació

19 de gener: el magazín matinal de la SER, *Hora L*, es va emetre des de sota la cúpula del Teatre-Museu Dalí, i Ramon Boixadós i Antoni Pitxot van ser entrevistats per a un programa que commemorava els 75 anys de Ràdio Girona.

El cap de setmana del 24 i 25 de gener, les portes del Teatre-Museu Dalí es van obrir per mostrar al públic les dues obres cedides en préstec temporal, que van coincidir durant uns dies: *La persistència de la memòria* i *Metamorfosi de Narcis*. Aquesta obertura especial va suposar una excel·lent ocasió de comunicació.

Press trips

Es va rebre la visita de Cristina Carrillo de Albornoz, col·laboradora a Espanya de la revista d'art *The Art Newspaper* i de *Vogue*, que va entrevistar Montse Aguer i Joan Manuel Sevillano tot visitant el Teatre-Museu Dalí. Així mateix, es va acompanyar pel Triangle Dalinià un redactor del diari australià *The Age* que preparava el llançament de la campanya promocional de l'exposició *Salvador Dalí. Liquid Desire*.

La col·laboració amb els organismes de promoció turística —el Patronat de Turisme Costa Brava Girona, Turisme de Catalunya i Turespaña— és molt estreta i permet difondre àmpliament la figura i l'obra de l'artista empordanès més universal. El 2009, com cada any, els museus van acollir productores que elaboraven campanyes per a Turisme de Catalunya i per al Patronat, així com diversos *press trips* relacionats amb el centenari de la Costa Brava o amb alguns esdeveniments puntuals, com és el cas del Fòrum Gastronòmic, que es va celebrar al febrer a Girona. Així mateix, ens van visitar mitjans espanyols, com ara la guia de viatges de l'editorial El País-Aguilar, per a un capítol sobre «Rutas por Cataluña», o el diari *El Mundo*, i d'altres d'estrangers, entre els quals cal destacar *GEO Magazin*, *The Boston Globe*, *Daily Mail* i les revistes xineses *Ru Li Yi Ren* i *Ray Li*. A aquesta llista cal afegir-hi mitjans estrangers com ara el primer canal de televisió rus i el diari digital *Rata News*, la CCTV-6 (la sisena cadena de la televisió xinesa), la televisió i revista també d'origen xinès *World Traveller*, l'*American Airlines Nexos Magazine*, el suplement de viatges de *The Times*, la revista alemanya *Wandermagazin*, l'edició australiana de la revista *Gourmet Traveller*, mitjans de la premsa escrita suïssa com ara *Bieler Tagblatt*, *24 Heures*, *GHI* i *Lausanne Cités*, les publicacions japoneses *Kateigaho* i *CREA Traveller* i la revista de Hong Kong *Weekend Weekly*.

Memòria

El novè any d'aparició de l'edició impresa de la memòria consolida el document com a publicació de referència en el món de les institucions culturals. El document conté una secció dedicada als estudis de públic que té molt en compte el sector turístic de la comarca, i un annex econòmic que reflecteix la gestió dinàmica característica d'una entitat amb una àmplia projecció internacional. S'edita en dues versions bilingües: català/castellà i anglès/francès. La versió digital es pot consultar a través del web de la Fundació Dalí, també en els quatre idiomes vehiculars.

Internet

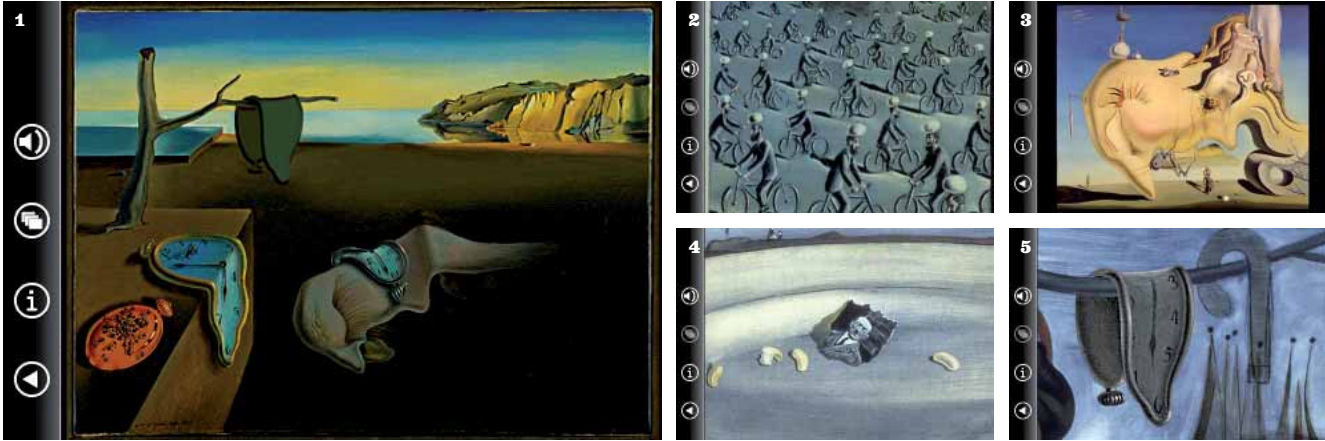
Entre las novedades que la web de la Fundación incorporó en el 2009, la más destacada fue la sección de juegos y actividades que, bajo la supervisión del Servicio Educativo y del Centro de Estudios Dalinianos, elaboró Barcelona Multimedia en torno a la obra *La persistencia de la memoria*. Esta sección aumentó de manera considerable el tiempo de permanencia de las visitas en la web. Entre las nuevas aplicaciones creadas por Barcelona Multimedia cabe destacar el primer juego de arte para iPhone disponible en el mercado.

En otro ámbito de la web, se mejoró la presentación de las opciones de compra de entradas a los diferentes museos, de manera que quedara unificada con la presentación de los propios museos y se minimizaran las posibilidades de confusión. En el apartado de contacto de la tienda se introdujeron pequeñas mejoras para dirigir más eficazmente al internauta hacia el interlocutor adecuado. Finalmente, se creó una página nueva que dedicaba una atención especial a la Torre de las Ollas, de la Casa de Portlligat. Todas estas iniciativas han favorecido un incremento nada despreciable del 16% de visitas en comparación con el 2008.

Pero el hecho más destacable del 2009 fue que se comenzó a trabajar en el rediseño estético y tecnológico de la web, después de un ciclo de cuatro años ya superado. Los resultados verán la luz en el 2010.

Proyecto de posicionamiento

Durante el ejercicio se continuó mejorando el posicionamiento en lo que se refiere a la programación y los contenidos de la web. Así, en la línea del año anterior, se analizó la presencia en la Web 2.0 y se diseñaron una serie de actuaciones para comenzar a implantarlas durante el mismo 2009 a fin de que los frutos se pudieran ver ya a principios del 2010. Por otra parte, los ensayos realizados en las principales redes sociales —YouTube, Facebook y Flickr— contaron con un buen resultado de aceptación por parte de los usuarios internacionales, lo que nos permitirá desarrollar acciones más concretas que, aunque dirigidas al público general, centran la atención especialmente en el adolescente, que no utiliza tanto como el adulto los medios de comunicación convencionales. También hay que tener en cuenta el anuncio lanzado en el 2009 por el Departamento de Enseñanza de la Generalitat relativo a la introducción de ordenadores portátiles para cada escolar, lo que repercutirá en la metodología de trabajo en el aula. La web de la Fundación va adaptándose a esta nueva situación, adecuando al máximo sus contenidos a los posibles usos en los centros docentes. Un pretexto que, al mismo tiempo, servirá para desarrollar mecanismos que sean también válidos para un público más diverso.

Internet

Durant el 2009, la incorporació més destacada al web de la Fundació va ser la secció de jocs i activitats entorn de l'obra *La persistència de la memòria*, elaborats per Barcelona Multimedia sota la supervisió i coordinació del Servei Educatiu i del Centre d'Estudis Dalinians. Aquesta secció va augmentar de manera considerable el temps de permanència de les visites al web. Entre les noves aplicacions creades per Barcelona Multimedia cal destacar el primer joc d'art per a iPhone disponible en el mercat.

En un altre àmbit del web, es va millorar la presentació de les opcions de compra d'entrades als diferents museus per tal d'unificar-la amb la dels museus i per minimitzar les possibilitats de confusió. En l'apartat de contacte de la botiga es van introduir petites millores per adreçar més eficaçment l'internauta a l'interlocutor adequat. Finalment, es va crear una pàgina nova que dedicava una atenció especial a la Torre de les Olles, de la Casa de Portlligat. Totes aquestes iniciatives han afavorit un increment gens despreciable del 16% de visites en comparació al 2008.

Tanmateix, el fet més destacable del 2009 és que va servir per començar a treballar en el redisseny estètic i tecnològic del web, després d'un cicle de quatre anys ja superat. Els resultats veuran la llum l'any 2010.

Projecte de posicionament

Durant el 2009 es va continuar millorant el posicionament pel que fa a la programació i els continguts del mateix web. En la línia de l'any anterior, es va analitzar la presència en la Web 2.0 i es van preveure diverses actuacions per tal de començar a implantar-les durant el mateix 2009 i veure'n els primers fruits a principis del 2010. Així, es van fer assaigs a les principals xarxes socials —YouTube, Facebook i Flickr—, amb un bon resultat d'acceptació per part dels usuaris internacionals; aquesta circumstància ens permetrà desenvolupar accions més concretes, adreçades al públic general però amb una atenció especial a l'adolescent, que no utilitza tant com l'adult els mitjans de comunicació convencionals. També cal tenir en compte que el 2009 el Departament d'Ensenyament va anunciar la introducció d'ordinadors portàtils per a cada escolar, fet que repercutirà en la metodologia de treball a l'aula. El web de la Fundació s'hi va adaptant, adequant al màxim els seus continguts als possibles usos dins l'aula. Un pretext que, alhora, servirà per desenvolupar mecanismes també vàlids per a un públic més divers.

1-5. Distintas pantallas del juego sobre *La persistencia de la memoria* para iPhone |
Diverses pantalles del joc sobre *La persistència de la memòria* per a iPhone

1-3. Visita del sector hotelero a la casa de Portlligat de la mano de Antoni Pitxot y Lluís Peñuelas, incluyendo la Torre de las Ollas | Visita del sector hotelero a la casa de Portlligat de la mà d'Antoni Pitxot i Lluís Peñuelas, incloent-hi la Torre de les Olles

PROMOCIÓN Y DIFUSIÓN DE LOS MUSEOS

Los primeros meses del año estuvieron marcados por la exposición en el Teatro-Museo de la emblemática obra *La persistencia de la memoria*, que se complementó con diversas acciones dirigidas a todos los públicos.

En el 2009, el entorno de recesión económica y las reacciones provocadas por la gripe A condicionaron de una u otra forma las acciones de promoción realizadas por la Fundación. A mediados de año se realizó un detallado estudio sobre la situación particular del sector turístico ante el panorama de crisis económica mundial que nos permitió conocer el comportamiento de los diferentes tipos de público. Se pudo constatar que, muy al contrario que los grupos, que se redujeron considerablemente, los visitantes individuales se incrementaron de una manera constante a lo largo de todo el 2009. Estos resultados hicieron posible optimizar las acciones de promoción dirigidas a este público, que se organiza las vacaciones de una manera individualizada.

En esta línea, se reforzó la promoción en los establecimientos hoteleros del área de Girona y la Costa Brava y también de la ciudad de Barcelona. Así mismo, se optimizaron todos los canales de promoción disponibles del ámbito turístico (oficinas de turismo, guías turísticos, etc.), se elaboraron ediciones específicas para la visita nocturna, etc.

Durante el 2009, la Fundación, además, consolidó la política de estrecha colaboración con el Área de Turismo del Ayuntamiento de Cadaqués. Por una parte, se organizó una recepción exclusiva para los hoteleros de la localidad ampurdanesa que tuvo lugar en la Casa de Portlligat y a la que asistieron Antoni Pitxot, director de los Museos Dalí, y Lluís Peñuelas, secretario general de la Fundación, así como una amplia representación del sector turístico de la zona. Por otra parte, se colaboró con el Área de Turismo del Ayuntamiento y con la Asociación de Guías de Girona en la puesta en marcha de las visitas guiadas a Cadaqués, que incluyen la visita a la Casa de Portlligat y que arrojaron un balance muy positivo durante toda la temporada.

Como acción especial de promoción cabe destacar la participación de la Fundación Dalí en la feria Giroscopi Cultural, celebrada en Figueres del 15 al 18 de octubre de 2009 y en la que participaron las principales entidades culturales del área de Girona.

La relación que la Fundación Dalí mantiene desde hace años con las entidades Turisme de Catalunya y Patronat de Turisme Costa Brava Girona se vio reforzada por el incremento de las acciones de promoción, principalmente visitas para operadores turísticos y medios de información de todo el mundo y participación en las ferias más importantes.

PROMOCIÓ I DIFUSIÓ DELS MUSEUS

Els primers mesos de l'any van estar marcats per l'exposició al Teatre-Museu de l'emblemàtica obra *La persistència de la memòria*, que es va complementar amb diverses accions adreçades a tots els públics.

En general, les accions de promoció dutes a terme durant l'any 2009 van estar condicionades per l'entorn de recessió econòmica i de les reaccions provocades per la grip A. A mitjan any, vam fer un estudi acurat sobre la situació particular del sector turístic davant del panorama de crisi econòmica mundial que ens va permetre copsar el comportament dels diferents tipus de públic: ben al contrari que els grups, que es van reduir considerablement, els visitants individuals van augmentar d'una manera constant al llarg de tot el 2009. Aquests resultats van fer possible optimitzar les accions de promoció dirigides a aquest públic, que s'organitza les vacances d'una manera individualitzada.

En aquesta línia, es va reforçar la promoció als establiments hotelers de l'àrea de Girona i la Costa Brava i també de la ciutat de Barcelona. Així mateix, es van optimitzar tots els canals de promoció disponibles de l'àmbit turístic (oficines de turisme, guies turístics, etc.), es van elaborar edicions específiques per a la visita nocturna, etc.

Durant el 2009, a més, la Fundació va consolidar un vincle d'estreta col·laboració amb l'Àrea de Turisme de l'Ajuntament de Cadaqués. D'una banda, es va organitzar una recepció exclusiva per als hotelers de Cadaqués que va tenir lloc a la Casa de Portlligat i a la qual van assistir Antoni Pitxot, director dels Museus Dalí, i Lluís Peñuelas, secretari general de la Fundació, així com una àmplia representació del sector turístic de la zona. D'altra banda, es va col·laborar amb l'Àrea de Turisme de l'Ajuntament i amb l'Associació de Guies de Girona en la posada en marxa de les visites guiades a Cadaqués, que des d'aleshores inclouen una visita a la Casa de Portlligat, amb un balanç molt positiu durant tota la temporada.

Com a acció especial de promoció cal destacar la participació de la Fundació Dalí en la fira Giroscopi Cultural, que el 2009 va tenir lloc del 15 al 18 d'octubre a Figueres i en la qual van participar les principals entitats culturals de l'àrea de Girona.

La relació que la Fundació Dalí manté des de fa anys amb les entitats Turisme de Catalunya i el Patronat de Turisme Costa Brava Girona es va veure reforçada per l'increment de les accions de promoció, principalment visites per a operadors turístics i mitjans d'informació d'arreu i assistència a les fires més importants.

Cabe subrayar también los acuerdos suscritos con entidades de ámbito local, como el Girona Convention Bureau y Costa Brava Verd Hotels; la campaña Art Travel Pass, a través de los trenes hotel internacionales *Pau Casals* (destino Zúrich), *Salvador Dalí* (destino Milán) y *Joan Miró* (destino París); y el acuerdo con Bus Turístico destinado a facilitar el acceso de visitantes procedentes de Barcelona.

Otro elemento de promoción destacable fue el convenio suscrito con Turisme Juvenil de Catalunya que, a través del Carnet Jove, ofrece descuentos a sus titulares.

La visita nocturna al Teatro-Museo se ofreció en el 2009 del 1 al 31 de agosto. Las 12 103 visitas recibidas durante el período de apertura representan un incremento del 16,3% respecto al año anterior, dato que se explica en parte por la ampliación de los canales de venta de entradas anticipadas —web de la Fundación Dalí y ServiCaixa (terminales y web)— y también por el interés de algunos operadores turísticos por ofrecer a sus grupos esta modalidad de visita. La calidad que distingue a la visita nocturna, que incluye una copa de cava y proyecciones diversas con Salvador Dalí como protagonista, es uno de los atractivos que propone la Fundación para las noches de verano. Como el año anterior, el Museo también abrió las puertas en horario nocturno con motivo de la Nit Blanca, una iniciativa de TV3 que se

celebró el 10 de septiembre, víspera de la fiesta nacional de Cataluña, y que contó con el apoyo del Área de Cultura del Ayuntamiento de Figueres a fin de coordinar las actividades culturales y artísticas entre las principales ciudades catalanas.

Durante el año 2009 se organizaron diversas visitas especiales en el marco de reuniones de empresa, congresos, etc. Disfrutaron de estas visitas, entre otros: un grupo del Congreso sobre Cirugía de la Mano, que visitó Portlligat el 3 de abril; altos funcionarios de las comunidades autónomas, el 21 de abril; la Fundación Carrasco i Formiguera, el 24 de abril; el Congreso de la Abogacía Catalana, el 1 de octubre; miembros de la Young Presidents’ Organization (YPO), el 13 de octubre; y Jordi Penas, director del Museo del Barça, acompañado por un grupo de periodistas colombianos, que visitaron la Casa de Portlligat el 22 de octubre. El Teatro-Museo Dalí también se cede para la celebración de conferencias de personas o entidades externas a la Fundación: así, durante el 2009 sus instalaciones acogieron al teniente de alcalde de Figueres, Pere Casellas, que el 6 de noviembre pronunció una ponencia titulada «Dos años de gobierno: el futuro de Figueres y su gente como eje de nuestra acción», y el ex presidente de Cataluña Jordi Pujol, que el 24 de noviembre presentó en este espacio *Temps de construir (1980-1993)*, el segundo volumen de sus memorias.

1. Visita especial de los participantes al Congreso de la Abogacía Catalana | Visita especial dels participants al Congrés de l'Advocacia Catalana
2. Cartel del Teatro-Museo Dalí de Noche | Cartell del Teatre-Museu Dalí de Nit

Cal subratllar així mateix els acords vigents amb entitats d'àmbit local, com ara el Girona Convention Bureau i Costa Brava Verd Hotels, i la campanya Art Travel Pass, a través dels trens hotel internacionals Pau Casals (Zuric), Salvador Dalí (Milà) i Joan Miró (París), així com l'acord amb Bus Turístic per tal de facilitar l'accés de visitants procedents de Barcelona.

Un altre element de promoció va ser el conveni amb Turisme Juvenil de Catalunya, que, per mitjà del Carnet Jove, ofereix descomptes als seus titulars.

El 2009, la visita nocturna al Teatre-Museu es va concretar de l'1 al 31 d'agost. En total es van rebre 12.103 visites, fet que representa un increment del 16,3%, explicat en part per l'ampliació dels canals de venda d'entrades anticipades —web de la Fundació Dalí i ServiCaixa (terminals i web)— i també per l'interès d'alguns operadors turístics a oferir la visita nocturna als seus grups. La qualitat característica d'aquesta modalitat de visita, que inclou una copa de cava i projeccions diverses amb Salvador Dalí com a protagonista, és un dels atractius que la Fundació Dalí proposa per a les nits d'estiu. Com l'any anterior, el Museu també va obrir les portes en horari nocturn amb motiu de la Nit Blanca, una iniciativa de TV3 que es va celebrar el 10 de setembre, vigília de la Diada de Catalunya, i que tingué el suport de l'Àrea de Cultura de

l'Ajuntament de Figueres a l'hora de coordinar les activitats culturals i artístiques organitzades a les principals ciutats catalanes.

Durant l'any 2009 es van organitzar diverses visites especials en el marc de reunions d'empresa, congresos, etc. Entre altres, els grups que van gaudir d'aquestes visites van ser els següents: un grup del Congrés sobre Cirurgia de la Mà, que va visitar Portlligat el 3 d'abril; alts funcionaris de les comunitats autònomes, el 21 d'abril; la Fundació Carrasco i Formiguera, el 24 d'abril; el Congrés de l'Advocacia Catalana, l'1 d'octubre; membres de la Young Presidents' Organization (YPO), el 13 d'octubre; i Jordi Penas, director del Museu del Barça, acompanyat per un grup de periodistes colombians, que van visitar la Casa de Portlligat el 22 d'octubre. El Teatre-Museu Dalí també se cedeix per celebrar-hi conferències de persones o entitats externes a la Fundació: durant el 2009, les seves instal·lacions van acollir el tinent d'alcalde de Figueres, Pere Casellas, que el 6 de novembre hi va pronunciar una ponència titulada «Dos anys de govern: el futur de Figueres i la seva gent com a eix de la nostra acció», i l'expresident de Catalunya Jordi Pujol, que el 24 de novembre hi va presentar el segon volum de les seves memòries, *Temps de construir (1980-1993)*.

1, 2. Interior de las tiendas de Portlligat y Púbol | Interior de les botigues de Portlligat i Púbol
3, 4. Muebles dalinianos y otros productos de la tienda de Figueres | Mobles dalinians i altres productes de la botiga de Figueres

GESTIÓN COMERCIAL

El entorno de recesión internacional que se vivió en el ejercicio 2009 se reflejó en las ventas de las tiendas. Sin embargo, estas mostraron un muy buen comportamiento tanto en cifras absolutas como en lo que se refiere a su relación con el volumen de visitantes. La desaceleración en la llegada de turistas a nuestro país y el menor poder adquisitivo real de los visitantes, sin embargo, influyeron en el balance global del ejercicio.

La facturación de las tiendas supera los dos millones de euros anuales

Cabe destacar especialmente la excelente aceptación que, por su buena calidad, consiguieron los artículos de merchandising cultural. El interés por las diferentes gamas de productos permitió generar un muy buen efecto en las ventas en las tiendas, dentro de las cuales el protagonismo fue, una vez más, para los productos textiles y de decoración. De esta forma, las ventas superaron de nuevo los dos millones de euros de facturación, un dato que pone de manifiesto la consolidación de este volumen.

En lo que se refiere a la tienda de Portlligat, las ventas aumentaron un 9,82% respecto al 2008, porcentaje que constituye un hecho significativo y excepcional, ya que vuelve a marcar otro máximo histórico desde su apertura. Dentro del contexto actual, este incremento no deja de ser un resultado extraordinario a través del cual se pone de manifiesto que las medidas implantadas en ejercicios anteriores —gestión y presentación del producto, asistencia del punto de venta, mejora de los equipos informáticos y del software de los puntos de venta, gestión de la logística interna y aprovisionamiento de los centros, política de nuevas gamas de productos de merchandising cultural y editorial— han sentado las bases adecuadas para afrontar con garantías de éxito situaciones de recesión profundas como la vivida en el ejercicio 2009.

GESTIÓ COMERCIAL

L'entorn de recessió internacional que va afectar l'exercici 2009 va tenir també una traducció en les vendes de les botigues, que, no obstant això, van mostrar un comportament molt bo tant en xifres absolutes com pel que fa a la seva relació amb el volum de visitants. La desacceleració en l'arribada de turistes al nostre país i el menor poder adquisitiu real dels visitants, tanmateix, van influir en el balanç global de l'exercici.

És destacable l'excel·lent acceptació que, atesa la seva bona qualitat, van aconseguir els productes de marxandatge cultural. L'interès per les diferents gammes de productes va permetre generar un molt bon efecte en les vendes a les botigues, dins les quals van sobresortir, una vegada més, els productes tèxtils i de decoració. D'aquesta manera, les vendes van poder superar novament els dos milions d'euros de facturació, una dada que posa de manifest la consolidació d'aquest volum.

La facturació de les botigues supera els dos milions d'euros anuals

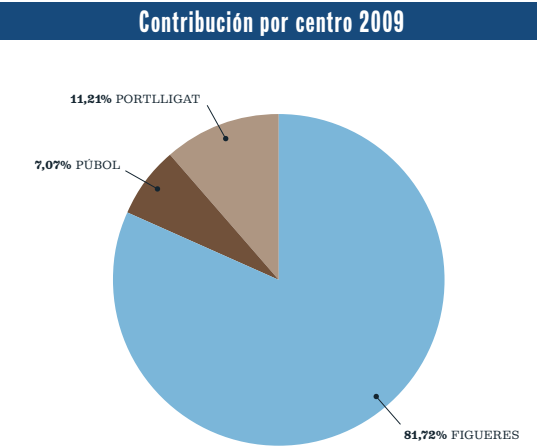
L'increment de la xifra de vendes de la botiga de Portlligat, que va augmentar un 9,82% respecte al 2008, constitueix un fet significatiu i excepcional, ja que torna a marcar un altre màxim històric des de l'obertura de l'establiment. Dins el context actual, aquest creixement no deixa de ser un resultat extraordinari a través del qual es posa de manifest que les mesures implantades en exercicis anteriors —gestió i presentació del producte, assistència del punt de venda, millora dels equips informàtics i del programari dels punts de venda, gestió de la logística interna i aprovisionament dels centres, política de noves gammes de productes de marxandatge cultural i editorial— han assentat els fonaments adequats per afrontar amb garanties d'èxit situacions de recessió profundes com la viscuda en l'exercici 2009.

El gasto medio anual por visitante alcanza su máximo histórico

El gasto medio anual por visitante también mostró un muy buen comportamiento y volvió a alcanzar un máximo histórico, con 1,88 € por visitante, lo que representa un incremento del 0,58% respecto al año anterior.

Cabe señalar de nuevo el incremento experimentado por la tienda del Teatro-Museo, de 2,07 €, lo que implica un aumento del 1,38%, y por la de Portlligat, con un incremento del 6,97% que sitúa el gasto por visitante en el umbral de los 2,52 €.

El crecimiento detallado por tiendas con relación al ejercicio 2008 es el siguiente: Teatro-Museo Dalí -3,13%, Dalí-Joyas -6,52%, Púbol -14,92%, y Portlligat +9,82%.

En Figueres, la variación del 2009 respecto al 2008 fue del -0,41%, en Púbol del -8,95% y en Portlligat del +13,35%.

Evolución del volumen de ventas de los últimos cinco años	
Año	Volumen de ventas
2005	1 995 000 €
2006	1 996 000 €
2007	2 184 000 €
2008	2 335 000 €
2009	2 265 000 €

VENTAS TIENDAS (€)			
Año	Figueres	Portlligat	Púbol
2005	1 658 000	193 000	143 000
2006	1 665 000	188 000	145 000
2007	1 805 000	217 000	162 000
2008	1 916 000	231 000	188 000
2009	1 851 000	254 000	160 000

FIGUERES: VENTAS TIENDAS (€)			
Año	Teatro-Museo	Dalí-Joyas	Totales
2005	1 538 000	120 000	1 658 000
2006	1 532 000	133 000	1 665 000
2007	1 648 000	157 000	1 805 000
2008	1 758 000	158 000	1 916 000
2009	1 703 000	148 000	1 851 000

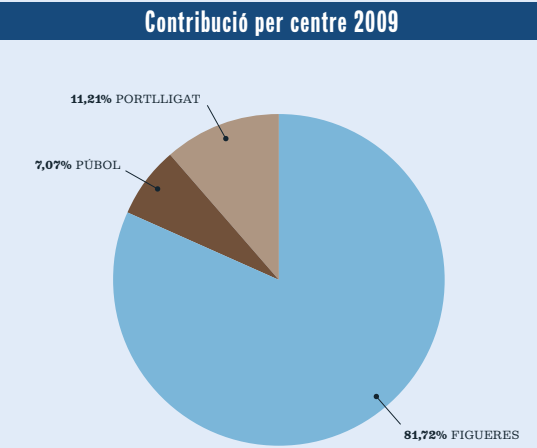
PÚBLOL Y PORTLLIGAT: VENTAS TIENDAS (€)		
Año	Portlligat	Púbol
2005	193 000	143 000
2006	188 000	145 000
2007	217 000	162 000
2008	231 000	188 000
2009	254 000	160 000

La despesa mitjana anual per visitant assoleix el màxim històric

La despesa mitjana anual per visitant també va mostrar un molt bon comportament i va tornar a assolir un màxim històric amb 1,88 € per visitant, xifra que representa un increment del 0,58% respecte a l'any anterior.

Cal assenyalar novament l'increment experimentat per la botiga del Teatre-Museu, de 2,07 €, fet que suposa un augment de l'1,38%, i per la de Portlligat, amb un increment del 6,97% que situa la despesa per visitant en el llindar dels 2,52 €.

El creixement detallat per botigues amb relació a l'exercici 2008 és el següent: Teatre-Museu Dalí -3,13%, Dalí-Joies -6,52%, Púbol -14,92%, i Portlligat +9,82%.

A Figueres la variació del 2009 respecte al 2008 va ser del -0,41%, a Púbol del -8,95% i a Portlligat del +13,35%.

Evolució del volum de vendes dels últims cinc anys	
Any	Volum de vendes
2005	1.995.000 €
2006	1.996.000 €
2007	2.184.000 €
2008	2.335.000 €
2009	2.265.000 €

VENDES BOTIGUES (€)			
Any	Figueres	Portlligat	Púbol
2005	1.658.000	193.000	143.000
2006	1.665.000	188.000	145.000
2007	1.805.000	217.000	162.000
2008	1.916.000	231.000	188.000
2009	1.851.000	254.000	160.000

FIGUERES: VENDES BOTIGUES (€)			
Any	Teatre-Museu	Dalí-Joies	Totals
2005	1.538.000	120.000	1.658.000
2006	1.532.000	133.000	1.665.000
2007	1.648.000	157.000	1.805.000
2008	1.758.000	158.000	1.916.000
2009	1.703.000	148.000	1.851.000

PÚBLOL I PORTLLIGAT: VENDES BOTIGUES (€)		
Any	Portlligat	Púbol
2005	193.000	143.000
2006	188.000	145.000
2007	217.000	162.000
2008	231.000	188.000
2009	254.000	160.000

SISTEMAS DE GESTIÓN INFORMÁTICA

La Fundación llevó a cabo un esfuerzo importante para mejorar el servicio de venta y reserva de entradas, agilizando su uso y las prestaciones dirigidas al usuario. También se mejoró el sistema de facturación de las entradas a los museos, para ofrecer este servicio a la persona que lo solicita desde la misma ventanilla de entrada.

Ante la obligación de llegar a todo el mundo con la venta de los productos de merchandasing de la Fundación, se preve que el próximo año se lance, relacionada con la web fundacional, una tienda virtual.

En cuanto al tratamiento de imágenes, se inició el proyecto de gestión y futura comercialización de las imágenes a alta resolución. Se renovaron las funcionalidades del programa EpiMage, gestor de imágenes de la Fundación, implantando la nova versió 2.0, con la correspondiente formación a los usuarios finales.

Durante el 2009 se fue renovando y adquiriendo la maquinaria indispensable para cubrir las necesidades de los usuarios. Así, se adquirieron servidores, sais, ordenadores portátiles, ordenadores de sobremesa, impresoras, etc. y se actualizaron las licencias del programario correspondientes.

Ante la inquietud de la Fundación por crear nuevos contenidos digitales y espacios sociales de innovación que muestren el elevado potencial para generar conocimiento, se presentó al Ministerio de Industria, Turismo y Comercio una solicitud de ayuda dentro del “Subprograma Avanza Contenidos”, que fue concedida por parte del Ministerio. Dicha ayuda se concreta en un presupuesto financiable de 2 760 000 euros en 3 años, constituido por una subvención de 260 000 euros y un préstamo sin intereses de 2 500 000 euros a 12 años, con 3 de carencia. Durante los próximos meses podrán verse cambios importantes en cuanto a los programas y actividades que tienen como objetivo dar a conocer la figura y la obra de Salvador Dalí, entre otros resultados.

El Ministerio de Industria, Turismo y Comercio concedió un programa Plan Avanza
El Ministeri d'Indústria, Turisme i Comerç va concedir un programa Plan Avanza

SISTEMES DE GESTIÓ INFORMÀTICA

La Fundació va dur a terme un esforç important per millorar el servei de venda i reserva d'entrades, agilitzant-ne l'ús i les prestacions adreçades a l'usuari. També es va millorar el sistema de facturació de les entrades als museus, per tal d'oferir aquest servei a la persona que ho sol·licita des de la mateixa finestreta d'entrada.

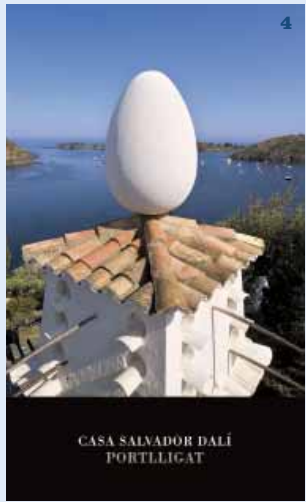
Davant l'obligació d'arribar a tothom amb la venda dels productes de marxandatge de la Fundació, es preveu que l'any vinent es llanci, relacionada amb la web fundacional, una botiga virtual.

Pel que fa al tractament d'imatges, es va iniciar el projecte de gestió i futura comercialització de les imatges a alta resolució. Es van renovar les funcionalitats del programa EpiMage, gestor d'imatges de la Fundació, implantant-ne la nova versió 2.0, amb la corresponent formació als usuaris finals.

Durant el 2009 es va anar renovant i adquirint el maquinari indispensable per cobrir les necessitats dels usuaris. Així, es van adquirir servidors, sais, ordinadors portàtils, ordinadors de sobretaula, impressores, etc. i es van actualitzar les llicències del programari corresponents.

Davant la inquietud de la Fundació per crear nous continguts digitals i espais socials d'innovació que mostrin l'elevat potencial per generar coneixement, es va presentar al Ministeri d'Indústria, Turisme i Comerç una sol·licitud d'ajut dins del “Subprograma Avanza Contenidos”, que va ser concedida per part del Ministeri. Aquest ajut es concreta en un pressupost finançable de 2.760.000 euros en 3 anys, constituït per una subvenció de 260.000 euros i un préstec sense interessos de 2.500.000 euros a 12 anys, amb 3 de carència. Durant els propers mesos es podran veure canvis importants pel que fa als programes i activitats que tenen com a objectiu donar a conèixer la figura i l'obra de Salvador Dalí, entre d'altres resultats.

1, 2. Las nuevas camisetas y bolsas del 2009 | Les noves samarretes i bosses del 2009
3-5. Edición de nuevos pósters de Portlligat y Púbol | Edició de nous pósters de Portlligat i Púbol

GESTIÓN DE MARKETING

Productos de merchandising cultural

A fin de minimizar el efecto desfavorable de la actual recesión económica, el principal objetivo del Departamento de Marketing durante el 2009 fue optimizar la gama de productos comercializados en las tiendas de los museos, consolidar las relaciones comerciales con los actuales licenciarios y explorar nuevas vías de colaboración futura. A pesar del contexto global poco favorable a la actividad comercial, podemos decir que se alcanzaron las metas propuestas para este ejercicio.

Desarrollo de productos exclusivos

En el ámbito de los productos exclusivos, se continuó el proceso de desarrollo de gamas propias para cada uno de los museos con el fin de favorecer las ventas globales de las tiendas, evitar la repetición de referencias en los cuatro centros y reforzar así la identidad individual de cada uno de ellos. En este aspecto cabe destacar la edición de una pequeña colección de pósters de Púbol y Portlligat que reproducen preciosas imágenes de los dos espacios. Por otra parte, se diseñaron una colección de lápices y unas atractivas bolsas de playa con la indiana de todas las denominaciones de los museos, que alcanzaron un sorprendente éxito en las tiendas.

Sin duda alguna, la novedad más relevante fue el lanzamiento de la colección de camisetas bautizada como «Le Surréalisme c'est moi». A partir de una conocidísima frase de Dalí se diseñó una camiseta que permite abrir nuevas vías de aplicación de conceptos dalinianos de amplio reconocimiento espontáneo en productos comerciales, más allá de sus creaciones artísticas propiamente dichas.

En cuanto a los productos dirigidos a cubrir el segmento medio-alto, cabe señalar la comercialización de una nueva línea de joyería, de diseño italiano, realizada en esmalte y basada en la obra de Dalí *Rosa meditativa*. Se trata de un producto ya presente en el mercado y adaptado «conceptualmente» a una creación artística daliniana, una adaptación que nos permite conseguir un ahorro importante en cuanto a costes de desarrollo, optimizar la inversión inicial tanto a nivel productivo como de racionalización de stocks y, por último, minimizar el riesgo.

En un intento de adaptar la gama de productos a la actual tendencia del mercado, que indica cierta reducción del gasto por persona, se diseñaron diversos productos «efectistas» pero de bajo precio entre los que destacan el tenedor y la cuchara dalinianos de madera.

GESTIÓ DE MÀRQUETING

Productes de marxandatge cultural

A fi i efecte de minimitzar l'efecte desfavorable de la recessió econòmica actual, el principal objectiu del Departament de Màrqueting durant el 2009 va ser optimitzar la gamma de productes comercialitzats a les botigues dels museus, consolidar les relacions comercials amb els llicenciataris ja existents i explorar noves vies de col·laboració futura. Malgrat un context global poc propici a l'activitat comercial, podem dir que es van assolir les fites marcades per a l'exercici.

Desenvolupament de productes exclusius

En l'àmbit dels productes exclusius, va tirar endavant el procés de desenvolupament de gammes pròpies per a cadascun dels museus, amb l'objectiu d'afavorir les vendes globals de les botigues, evitar la repetició de referències als quatre centres i reforçar així la identitat individual de cada museu. En aquest sentit, cal remarcar l'edició d'una petita col·lecció de pósters de Púbol i Portlligat que reproduïen unes imatges molt boniques de tots dos espais. També es va dissenyar una col·lecció de llapis i unes bosses de platja molt atractives, amb la indiana de totes les denominacions dels museus, que van assolir un èxit sorprenent a les botigues.

Sens dubte, la novetat més rellevant va ser el llançament de la col·lecció de samarretes batejada amb el nom «Le Surréalisme c'est moi». A partir d'una frase conegudíssima de Dalí, es va dissenyar una samarreta que permet obrir noves vies d'aplicació de conceptes dalinians amb un ampli reconeixement espontani en productes comercials, més enllà de les creacions artístiques pròpiament dites del mestre.

Quant als productes adreçats a cobrir el segment mitjà-alt, cal assenyalar la comercialització d'una nova línia de joieria, de disseny italià, realitzada en esmalt i basada en l'obra de Dalí *Rosa meditativa*. Es tracta d'un producte ja present en el mercat i adaptat «conceptualment» a una creació artística daliniana; aquesta adaptació ens permet assolir un estalvi important pel que fa a costos de desenvolupament, optimitzar la inversió inicial tant en el vessant productiu com pel que fa a racionalització d'estocs i, finalment, minimitzar el risc.

En un intent d'adaptar la gamma de productes a la tendència actual del mercat, que indica una certa reducció de la despesa per persona, es van dissenyar diversos productes «efectistes» però de baix preu, entre els quals destaquen la forquilla i la cullera de fusta dalinianes.

Programas de licencia

A pesar del contexto actual, desfavorable a la consecución de nuevos contratos de licencia, se llevaron a cabo colaboraciones especiales en sectores donde la presencia de Dalí es poco habitual. Por ejemplo, el diseñador valenciano Francis Montesinos, de renombre internacional, dedicó su colección *prêt-à-porter* de primavera-verano 2009 a Salvador Dalí. Presentada el 21 de febrero en la Pasarela Cibeles de Madrid, esta exquisita colección bautizada con el nombre de «El Divino» consiguió transmitir la sensibilidad y la admiración que Francis Montesinos ha sentido siempre por el artista ampurdanés. Todos los diseños, creaciones artísticas y puestas en escena contaron con el apoyo de la Fundación y se regularon a través de un contrato de licencia que se canalizó a través de la sociedad de gestión española VEGAP. La presentación fue todo un éxito y contó con una cobertura mediática muy relevante. Algunos de los vestidos de la colección eran piezas de alta costura y, por lo tanto, modelos únicos y no comercializables.

La Real Casa de la Moneda, dentro de la serie dedicada a pintores españoles, lanzó a finales de 2009 una colección conmemorativa de monedas en oro y plata especialmente dedicada a Salvador Dalí, con elementos extraídos de algunas de las obras más emblemáticas conservadas en el Teatro-Museo de Figueres.

En relación con los contratos vigentes, se reforzaron y ampliaron las gamas de productos en la mayoría de licencias.

- Tras la excelente acogida comercial que tuvo la nueva línea de camisetas y productos de cerámica con reproducción total de obras de Dalí, se amplió la licencia a la empresa Jordi Nogués con la incorporación de dos nuevas obras emblemáticas, *Metamorfosis de Narciso* y *Port Alguer*, ambas con un indiscutible éxito.
- El 2009 fue el año del lanzamiento de toda la gama de los productos de Porzellanmanufaktur GmbH, reconocida empresa alemana del sector de los objetos para la decoración del hogar. Así, se incorporaron nuevos modelos y referencias de productos que muy probablemente podrán salir al mercado a principios del año 2010.
- La empresa estadounidense Margot Townsend, licenciataria de las reproducciones en bisutería de altísima calidad de la joyas originales diseñadas por Dalí y expuestas en el espacio Dalí-Joyas, lanzó al mercado cinco nuevos modelos de reproducciones.

1. Colección de medallas inspiradas en obra daliniana | Col·lecció de medalles inspirades en obra daliniana
2, 3. Dos diseños de Montesinos en la Pasarela Cibeles | Dos dissenys de Montesinos a la Pasarela Cibeles

1

Programes de llicència

Malgrat el context del moment, poc favorable a la consecució de nous contractes de llicència, es van dur a terme col·laboracions especials en sectors en què la presència de Dalí és poc habitual. Així, el dissenyador valencià Francis Montesinos, amb un gran prestigi internacional, va dedicar la seva col·lecció *prêt-à-porter* de primavera-estiu del 2009 a Salvador Dalí. Presentada el 21 de febrer a la Pasarela Cibeles de Madrid amb el nom «El Divino», aquesta col·lecció exquisida va aconseguir transmetre la sensibilitat i admiració que Francis Montesinos ha sentit sempre per l'artista empordanès. Tots els dissenys, les creacions artístiques i les posades en escena van ser elaborats amb el suport de la Fundació i es van regular mitjançant un contracte de llicència que es va canalitzar a través de la societat de gestió espanyola VEGAP. La presentació va ser un èxit rotund i tingué una cobertura molt notable en els mitjans de comunicació. Alguns dels vestits de la col·lecció eren peces d'alta costura i, per tant, models únics i no comercialitzables.

A finals del 2009, la Real Casa de la Moneda, dins la sèrie dedicada a pintors espanyols, va llançar una col·lecció commemorativa de monedes d'or i plata especialment dedicada a Salvador Dalí, amb elements extrets d'algunes de les obres més emblemàtiques del Teatre-Museu.

Pel que fa als contractes vigents, en la majoria de les llicències es van reforçar i ampliar les gammes de productes.

- Després de l'excel·lent acollida comercial que va rebre la nova línia de samarretes i productes de ceràmica amb reproducció total d'obres de Dalí, la llicència concedida a l'empresa Jordi Nogués es va ampliar mitjançant la incorporació de dues obres emblemàtiques més, *Metamorfosi de Narcís* i *Port Alguer*, que van aconseguir un èxit indiscutible.
- El 2009 va ser l'any del llançament de tota la gamma de productes de Porzellanmanufaktur GmbH, empresa alemanya molt reconeguda dins el sector dels objectes per a la decoració de la llar. Així, s'hi van incorporar nous models i referències de productes que ben probablement sortiran al mercat a principis del 2010.
- L'empresa nord-americana Margot Townsend, llicenciària de les reproduccions en bijuteria d'altíssima qualitat de les joies originals dissenyades per Dalí i exposades a l'espai Dalí-Joies, va treure al mercat cinc nous models de reproduccions.

Versión del logotipo para exposiciones internacionales | Versió del logotip per a exposicions internacionals

Otros proyectos y colaboraciones

Todos los elementos de comunicación y promoción generados a raíz de la exposición de Dalí organizada en la National Gallery of Victoria de Melbourne así como el micrositio dedicado a Dalí —en el que se colgaron contenidos de la exposición, información biográfica, vídeos, etc.— fueron realizados con el apoyo de la Fundación. La presencia de nuestros productos exclusivos y de los de nuestros licenciarios fue muy relevante en las tiendas de la NGV, como también lo fue en el Moderna Museet de Estocolmo y en el Grand Palais parisino con motivo de las respectivas exposiciones que sobre Dalí organizaron dichos museos. En el marco de la muestra de París se preparó una edición especial en francés del documental *Dimensión Dalí*.

Durante el ejercicio 2009 se realizó una nueva versión del logotipo de la Fundación para su aplicación en los elementos de comunicación y difusión relacionados con las exposiciones que se organizan en el extranjero. El objetivo era conseguir una lectura más fácil y directa así como un mayor reconocimiento de marca. Se mantuvo la esencia original del grafismo, aunque potenciando su visibilidad y favoreciendo su rápida identificación.

Las relaciones comerciales con el Salvador Dalí Museum de Saint Petersburg se centraron principalmente en el estudio de los contratos emitidos en el pasado por dicho museo a fin de traspasarlos a contratos de licencia emitidos directamente por la Fundación.

Productos de alta calidad marca «Salvador Dalí»

Se consolidó definitivamente la relación con Cofinluxe, empresa licenciataria de los perfumes Salvador Dalí, tanto a nivel de mecanismos como de acercamiento de posiciones en cuanto a la definición del correcto posicionamiento de la marca «Salvador Dalí» en el mercado, y también en lo que se refiere a la detección y el análisis de nuevas oportunidades estratégicas de negocio. En este sentido, cabe señalar las sinergias entre la marca de perfumes Salvador Dalí y el Hotel Le Meurice, cuyo espacio Le Dalí acogió el lanzamiento del perfume de gama más alta de la marca.

Por su parte, en el marco de su proyecto de reposicionamiento, Le Meurice ha editado un libro conmemorativo que recoge los aspectos más relevantes de la historia del prestigioso establecimiento parisino. La Fundación ha colaborado en la redacción y elaboración del capítulo que el establecimiento ha querido dedicar a Dalí, uno de sus más célebres huéspedes, y que ha contribuido a consolidar y prestigiar la figura del artista.

La coyuntura económica del 2009 no favoreció el cierre de acuerdos con empresas potenciales para el desarrollo de la marca en otras categorías de producto de lujo, si bien se exploraron nuevas vías de colaboración de cara al futuro. Actualmente existe una dificultad evidente para introducir marcas de nueva creación dadas las fuertes inversiones financieras que se requieren.

Tienda virtual

Durante el 2009 se dedicaron especiales esfuerzos a la finalización de los trabajos relacionados con la tienda virtual tanto a nivel funcional como estético. Esta opción abrirá una vía de comercialización que nos permitirá ampliar los actuales canales de distribución, llegar a un público mucho más amplio y superar las barreras geográficas de la venta tradicional. Su lanzamiento está previsto durante el primer cuatrimestre del 2010.

Altres projectes i col·laboracions

Tots els elements de comunicació i promoció generats arran de l'exposició de Dalí organitzada a la National Gallery of Victoria de Melbourne així com el microlloc web dedicat a l'artista, en el qual es van penjar continguts de l'exposició, informació biogràfica, vídeos, etc., es van elaborar amb el suport de la Fundació. La presència dels nostres productes exclusius i dels articles dels nostres llicenciataris va ser molt notable a les botigues de la NGV, com ho fou també al Moderna Museet d'Estocolm i al Grand Palais parisenc amb motiu de les exposicions que sobre Dalí van organitzar aquests dos museus. En el marc de la mostra de París, també es va preparar una edició especial en francès del documental *Dimensió Dalí*.

Durant l'exercici 2009 es va crear una nova versió del logotip de la Fundació per tal d'aplicar-lo en els elements de comunicació i difusió relacionats amb les exposicions que s'organitzen a l'estranger. L'objectiu era aconseguir una lectura més fàcil i directa del logotip i millorar el reconeixement de marca. L'essència original del grafisme es va mantenir intacta, tot i que potenciant-ne la visibilitat i afavorint-ne una identificació ràpida.

Les relacions comercials amb el Salvador Dalí Museum de Saint Petersburg es van centrar sobretot en l'estudi dels contractes emesos per aquest museu en el passat, a fi i efecte de traspasar-los a contractes de llicència emesos directament per la Fundació.

Productes d'alta qualitat de la marca «Salvador Dalí»

Es va consolidar definitivament la relació amb Cofinluxe, empresa llicenciària dels perfums Salvador Dalí, tant en termes de mecanismes com pel que fa a l'acostament de criteris per a la definició del correcte posicionament de la marca «Salvador Dalí» en el mercat, i també quant a la detecció i anàlisi de noves oportunitats estratègiques de negoci. En aquest sentit, cal assenyalar les sinergies generades entre la marca de perfums Salvador Dalí i l'hotel Le Meurice, un dels espais del qual, anomenat Le Dalí, va acollir el llançament del perfume de gamma més alta de la marca.

Per la seva banda, Le Meurice va editar, en el marc del seu projecte de reposicionament, un llibre commemoratiu que recollia els aspectes més rellevants de la història d'aquest reconegut establiment parisenc. La Fundació va col·laborar en la redacció i elaboració del capítol que l'hotel va voler dedicar a Dalí, un dels seus hostes més célebres, contribuint així a consolidar i prestigiar la figura de l'artista.

La conjuntura econòmica del 2009 no va afavorir la subscripció d'acords amb empreses potencials per desenvolupar la marca en altres categories de productes de luxe, tot i que sí que es van explorar noves vies de col·laboració amb vista al futur. Ara com ara s'aprecia una dificultat evident per introduir marques de nova creació, ateses les fortes inversions financeres que es necessiten.

Botiga virtual

Durant el 2009 es va dedicar un esforç especial a enllestir els treballs relacionats amb la botiga virtual tant des del punt de vista funcional com en el pla estètic. Aquesta opció obrirà una via de comercialització que ens permetrà augmentar els canals de distribució actuals, abastar un públic molt més ampli i superar les barreres geogràfiques de la venda tradicional. Es preveu que el llançament tingui lloc durant el primer quadrimestre del 2010.

5.

Prestigiar

Prestigiar

VISITAS ILUSTRES

El 13 de marzo, SS. MM. los Reyes de España presidieron la reunión del Patronato de la Fundación Dalí coincidiendo con los últimos días de instalación de la obra *La persistencia de la memoria*, que también pudieron visitar. Una vez finalizada la reunión, los monarcas almorzaron con los miembros del Patronato bajo la cúpula del Teatro-Museo.

El 18 de marzo, el artista y escritor Haruki Murakami y su esposa disfrutaron de una visita guiada en japonés al Teatro-Museo Dalí.

El 25 de abril, Humaira Hanna, embajadora de Pakistán en España, visitó el Museo guiada por Anna Otero, coordinadora del CED.

El 18 de julio, John Malkovich acudió al Teatro-Museo Dalí de Figueres acompañado

por la CNN británica. Actuó como anfitriona Montse Aguer, como también hizo el 24 de julio con motivo de la visita de Jaime Abello Banfi, director general de la Fundación Nuevo Periodismo Iberoamericano (Fundación Gabriel García Márquez).

El 14 de agosto, 170 congresistas del European Youth Parliament visitaron el Museo de Noche, donde fueron recibidos por Isabella Kleinjung, abogada de la Fundación.

El 31 de agosto, el creador de *Alien*, H. R. Giger, que había conocido personalmente a Dalí, visitó la Casa de Portlligat con su familia.

Por último el 27 de septiembre, el embajador de China en España, Zhu Bangzao, fue recibido en Figueres por Joan Manuel Sevillano, gerente de la Fundación.

1, 2. Los Reyes visitaron *La persistencia de la memoria* y almorzaron bajo la cúpula. Al fondo, el ministro de Cultura, César Antonio Molina | Els reis van visitar *La persistència de la memòria* i van dinar sota la cúpula. Al fons, el ministre de Cultura, César Antonio Molina
3. El gerente recibió al embajador de China y a su esposa | El gerent va rebre l'ambaixador de la Xina i la seva esposa
4. Montse Aguer acompañó a John Malkovich por el Teatro-Museo | Montse Aguer va acompanyar John Malkovich al Teatre-Museu
5. Visita del EYP al Teatro-Museo | Visita de l'EYP al Teatre-Museu

VISITES IL·LUSTRES

El 13 de març, S. M. els Reis d'Espanya van presidir la reunió del Patronat de la Fundació Dalí coincidint amb els darrers dies d'instal·lació de l'obra *La persistència de la memòria*, que també van poder visitar. Un cop finalitzada la reunió, els monarques van dinar amb els membres del Patronat sota la cúpula del Teatre-Museu Dalí.

El 18 de març, l'artista i escriptor Haruki Murakami i la seva esposa van gaudir d'una visita guiada en japonès al Teatre-Museu Dalí.

El 25 d'abril, l'ambaixadora del Pakistan a Espanya, Humaira Hanna, va visitar el Museu juntament amb Anna Otero, coordinadora del CED.

El 18 de juliol, John Malkovich va recórrer el Teatre-Museu Dalí de Figueres acompanyat

per la CNN britànica. Montse Aguer va actuar d'amfitriona, com també ho va fer el 24 de juliol per rebre Jaime Abello Banfi, director general de la Fundación Nuevo Periodismo Iberoamericano (Fundació Gabriel García Márquez).

El 14 d'agost, 170 congressistes del European Youth Parliament van visitar el Museu de Nit i van ser rebuts per Isabella Kleinjung, advocada de la Fundació.

El 31 d'agost, el creador d'*Alien*, Giger, que va conèixer personalment Dalí, va visitar la Casa de Portlligat amb la seva família.

I el 27 de setembre, finalment, l'ambaixador de la Xina a Espanya, Zhu Bangzao, va ser rebut a Figueres pel gerent de la Fundació, Joan Manuel Sevillano.

PATROCINIOS

Patrocinios concedidos por la Fundación Dalí

Museu de l’Empordà

La Fundació Gala-Salvador Dalí contribueix cada any a la conservació y difusió del patrimoni cultural de la ciudad de Figueres y de su comarca, con una aportación económica al Consorcio del Museu de l’Empordà. Esta cantidad, que en el 2009 fue de 21 951,03 euros, se destina al mantenimiento y la promoción de dicha institución así como a la financiación de sus actividades culturales.

Ayuntamiento de Figueres

La Fundación Dalí firmó un convenio con el Ayuntamiento de Figueres para la financiación de la iluminación navideña de carácter daliniano. La aportación del 2009 fue de 12 437,34 euros.

Patrocinio recibido por la Fundación Dalí

Pirelli Neumáticos España

Esta empresa de neumáticos financió el proceso de renovación de sus luminosos que Dalí había colocado, en los años 70, en la piscina de su casa de Portlligat. Estos elementos, que representan cuatro neumáticos CN53 sobre fondo amarillo, con el logotipo rojo de la marca milanese en el centro, ya fueron restaurados en 1995, también con el apoyo de Pirelli, debido a que su ubicación en la intemperie dificulta su conservación.

PATROCINIS

Patrocinis concedits per la Fundació Dalí

Museu de l’Empordà

La Fundació contribueix cada any a la conservació i difusió del patrimoni cultural de la ciutat de Figueres i la seva comarca amb una aportació econòmica al Consorci del Museu de l’Empordà. Aquesta quantitat, que en l’exercici 2009 va ser de 21.951,03 euros, es destina al manteniment i la promoció del museu esmentat i al finançament de les seves activitats culturals.

Ajuntament de Figueres

La Fundació Dalí va signar un conveni amb l’Ajuntament de Figueres per al finançament de l’enllumenat de caire dalinià. L’aportació del 2009 va ser de 12.437,34 euros.

1. La iluminación navideña inspirada en obra daliniana | La il·luminació nadalenca inspirada en obra daliniana
2. Pirelli patrocinó la restauración de los rótulos luminosos de Portlligat | Pirelli va patrocinar la restauració dels lluminosos de Portlligat

1, 2. Estudio de las obras que se presentan a la CAC | Estudi de les obres que es presenten a la CAC

PREMIOS Y GALARDONES

El 22 de abril, Montse Aguer recogió el premio Entramuntanats del año 2008. Este galardón se otorgó a la Fundació Gala-Salvador Dalí por la asociación Entramuntanats, que reúne a los ampurdaneses que viven y trabajan en Barcelona, en reconocimiento a la labor desarrollada por nuestra entidad desde su creación, en 1983.

En una clara apuesta por la creación contemporánea, Montse Aguer, directora del Centro de Estudios Dalinianos, volvió a participar como miembro del jurado en el premio Le Meurice pour l'Art Contemporain, celebrado en París y organizado por este prestigioso hotel.

Montse Aguer formó también parte del jurado que otorgaba los Premios Nacionales de Cultura, organizados por el Consejo Nacional de la Cultura y de las Artes por encargo de la Generalitat de Cataluña.

COMISIÓN DE ACREDITACIÓN Y CATALOGACIÓN

Durante el 2009 se atendieron 183 solicitudes de peritaje de obra única, de las cuales 106 fueron consideradas susceptibles de estudio. De las 41 que se presentaron para ser analizadas directamente, 13 resultaron auténticas. Se experimentó un importante volumen de trabajo, dado el papel de referencia que esta Comisión ha ido adquiriendo en los últimos años con proyectos de volumen y complejidad considerables, y, puesto que incrementan las consultas de las casas de subastas año tras año. En el 2009 también se tradujo al italiano toda la documentación que se envía a los solicitantes de peritajes, al objeto de poder atender mejor la gran demanda procedente de este país. La internacionalización de la CAC es ya un hecho.

PREMIS I GUARDONS

El 22 d'abril, Montse Aguer va recollir el premi Entramuntanats de l'any 2008. Aquest guardó va ser atorgat a la Fundació Gala-Salvador Dalí per l'associació Entramuntanats, que aplega els empordanesos que viuen i treballen a Barcelona, en reconeixement a la tasca duta a terme per la nostra entitat des de la seva creació, el 1983.

En una aposta clara per la creació contemporània, Montse Aguer, directora del Centre d'Estudis Dalinians, va tornar a participar en el jurat del premi Le Meurice pour l'Art Contemporain, celebrat a París i organitzat per aquest prestigiós hotel.

Montse Aguer també va formar part del jurat que atorgava els Premis Nacionals de Cultura, organitzats pel Consell Nacional de la Cultura i de les Arts per encàrrec de la Generalitat de Catalunya.

COMISSIÓ D'ACREDITACIÓ I CATALOGACIÓ

Durant el 2009 es van atendre 183 sol·licituds de peritatge d'obra única, 106 de les quals eren susceptibles d'estudi; de les 41 que es van presentar per ser analitzades directament, 13 van resultar autèntiques. Es va experimentar un important volum de feina, donat el paper de referència que aquesta Comissió ha anat adquirint els darrers anys amb projectes de volum i complexitat considerables, i ateses les consultes de les cases de subhastes que es van incrementant any rere any. El 2009 també es va traduir a l'italià tota la documentació que s'envia als sol·licitants de peritatges, per tal de poder atendre millor la gran demanda procedent d'aquest país. La internacionalització de la CAC ja és un fet.

AMICS DELS MUSEUS DALÍ

El principal objetivo de Amics dels Museus Dalí es dar apoyo, colaborar, promover y estimular cualquier acción cultural que tenga relación con la Fundación Dalí y sus museos, así como ofrecer a todos sus socios la posibilidad de descubrir y conocer la rica herencia artística daliniana y otros temas relacionados con el arte y la cultura en general.

Una vez más, queremos agradecer la participación de los socios en las actividades que se organizan a lo largo del año.

Durante el 2009 se llevaron a cabo las siguientes actividades socioculturales:

Actividades

29 de enero: asistencia a la conferencia «La persistencia de la memoria», pronunciada por Anna Otero, coordinadora del Centro de Estudios Dalinianos, con motivo de la presencia excepcional de la pintura más famosa de Salvador Dalí en el Teatro-Museo de Figueres. El acto contó con un gran éxito de participación gracias a la amplia difusión que se hizo del mismo.

8 de febrero: salida a Barcelona con visita guiada a la Fundación Francisco Godia, visita libre a la exposición antológica sobre Joaquim Mir en el CaixaForum y asistencia a la representación de *Muerte de un viajante*, de Arthur Miller, en el Teatre Lliure.

21 de marzo: salida a Barcelona con visita guiada al MNAC con ocasión de la exposición *Visions d’Espanya*, de Joaquín Sorolla, en la que se mostraban obras procedentes de la Hispanic Society of America; por la tarde, asistencia a la representación de *El inspector*, de Nikolái Gógol, en el Teatre Nacional de Catalunya.

17 de abril: La Fundación Dalí invitó a los socios de Amics dels Museus Dalí acudieron al tradicional concierto que cada año se organiza en el Teatro Jardí de Figueres.

26 de abril: salida al Món Sant Benet, un singular complejo cultural, turístico y de ocio creado en torno al monasterio del mismo nombre. Los socios asistentes disfrutaron de una visita guiada al monasterio, a la Fundación Alicia y a la casa del pintor Ramon Casas.

12 de mayo: Carme Ruiz, coordinadora del Centro de Estudios Dalinianos, pronunció la conferencia «Dalí y el toisón de oro. Historia de un viaje», para conmemorar el nacimiento de Dalí, el 11 de mayo. La charla versaba sobre dos obras de la reserva de la Fundación Dalí relacionadas con el mito de los argonautas.

17 de mayo: salida a Barcelona con visita guiada a la exposición *Il·luminats*, del CCCB, y asistencia a la representación de la obra *La casa de los corazones rotos*, de George Bernard Shaw, en el TNC.

AMICS DELS MUSEUS DALÍ

L’associació Amics dels Museus Dalí té com a principal objectiu donar suport, col·laborar, promoure i estimular qualsevol acció cultural que tingui relació amb la Fundació Dalí i els seus museus, així com oferir a tots els seus associats la possibilitat de descobrir i conèixer la rica herència artística daliniana, juntament amb altres temes vinculats a l’art i a la cultura en general.

Una vegada més, volem agrair la participació dels socis en les activitats que s’organitzen al llarg de l’any.

Durant el 2009 es van portar a terme les activitats socioculturals següents:

Activitats

29 de gener: assistència a la conferència «La persistència de la memòria», a càrrec d’Anna Otero, coordinadora del Centre d’Estudis Dalinians, amb motiu de la presència excepcional del quadre més famós de Salvador Dalí al Teatre-Museu Dalí. L’acte va gaudir d’un gran èxit de participació gràcies a l’àmplia difusió que se’n va fer.

8 de febrer: sortida a Barcelona amb visita guiada a la Fundació Francisco Godia, visita lliure a l’exposició antològica sobre Joaquim Mir al CaixaForum i assistència a la representació de *Mort d’un viatjant*, d’Arthur Miller, al Teatre Lliure.

21 de març: sortida a Barcelona amb visita guiada al MNAC en ocasió de l’exposició *Visions d’Espanya*, de Joaquim Sorolla, en la qual es mostraven obres procedents de la Hispanic Society of America, i, a la tarda, assistència a la representació de *L’inspector*, de Nikolai Gogol, al Teatre Nacional de Catalunya.

17 d’abril: la Fundació Dalí va convidar els socis d’Amics dels Museus Dalí al tradicional concert que organitza cada any al Teatre Jardí de Figueres.

26 d’abril: sortida al singular complex cultural, turístic i de lleure Món Sant Benet, creat al voltant del monestir del mateix nom. Els socis assistents van fer una visita guiada al monestir, a la Fundació Alicia i a la casa del pintor Ramon Casas.

12 de maig: amb motiu de la commemoració del naixement de Dalí, l’11 de maig, es va oferir una conferència titulada «Dalí i el toisó d’or. Història d’un viatge». La conferència va anar a càrrec de Carme Ruiz, coordinadora del Centre d’Estudis Dalinians, que va parlar de dues obres de la reserva de la Fundació Dalí relacionades amb el mite dels argonautes.

17 de maig: sortida a Barcelona amb visita guiada a l’exposició *Il·luminats*, del CCCB, i amb assistència a la representació de l’obra *La casa dels cors trencats*, de George Bernard Shaw, al TNC.

14 de junio: visita guiada a la abadía de Fontfroide (Narbona, Francia) y al Musée Fabre de Montpellier.

20 de junio: visita guiada a la exposición temporal de Púbol *Alchimie des philosophes*, con Juliette Murphy, del Departamento de Conservación y Restauración de la Fundación Dalí; seguida de un refrigerio en el patio del Castillo de Púbol y de un concierto que tuvo lugar en los jardines del mismo centro museístico, en el marco del Festival JazzPera’09.

31 de julio: inauguración del Teatro-Museo Dalí de Noche. Durante la velada, que estuvo reservada a los socios, se ofreció una actuación musical a cargo del conjunto de guitarras Acord, seguida de una visita nocturna y de una copa de cava en el Patio de las Logias.

15 de octubre: conferencia en el Teatro-Museo Dalí con motivo del décimo aniversario de la muerte de Evarist Vallès, a cargo de Mariona Seguranyes, doctora en Historia del Arte y especialista en la obra del artista.

22 de noviembre: salida a Barcelona con visita guiada al Museu Barbier-Mueller d’Art Precolombí, visita a la exposición antológica sobre Aristides Maillol y asistencia a la representación teatral de la obra *El baile*, de Irène Némirovsky, en el TNC.

27 de diciembre: visita lúdica al Teatro-Museo Dalí, dirigida a los socios y a sus familiares.

29 de diciembre: conferencia-presentación del libro *Pintura i escultura empordanesa de 1850 a 1990* a cargo de su autora, Alicia Viñas.

Dentro del conjunto de más de 650 socios censados, destaca un grupo de unos 70 socios especialmente fieles, siempre dispuestos a sumarse a las actividades que se organizan dentro y fuera de Figueres.

14 de juny: visita guiada a l'abadia de Fontfreda (Narbona, França) i al Museu Fabre de Montpeller.

20 de juny: visita guiada a l'exposició temporal de Púbol *Alchimie des philosophes*, amb Juliette Murphy, del Departament de Conservació i Restauració de la Fundació Dalí, seguida d'un refrigeri a l'eixida del Castell de Púbol i d'un concert que va tenir lloc als jardins del mateix recinte museístic, en el marc del festival JazzPera'09.

31 de juliol: inauguració del Teatre-Museu Dalí de Nit. Vetllada reservada als socis durant la qual es va oferir una actuació musical a càrrec del conjunt de guitarres Acord, seguida d'una visita nocturna i d'una copa de cava al Pati de les Loggies.

15 d'octubre: conferència al Teatre-Museu Dalí amb motiu dels deu anys de la mort d'Evarist Vallès, a càrrec de Mariona Seguranyes, doctora en història de l'art i especialista en l'obra de l'artista.

22 de novembre: sortida a Barcelona amb visita guiada al Museu Barbier-Mueller d'Art Precolombí, visita a l'exposició antològica sobre Aristides Maillol i assistència a la representació teatral de l'obra *El ball*, d'Irène Némirovsky, al TNC.

27 de desembre: visita lúdica al Teatre-Museu Dalí, adreçada als socis i als seus familiars.

29 de desembre: conferència presentació del llibre *Pintura i escultura empordanesa de 1850 a 1990*, a càrrec de la seva autora, Alicia Viñas.

Dins el conjunt de més de 650 socis censats, destaca un grup d'uns 70 socis especialment fidels, sempre disposats a sumar-se a les activitats que s'organitzen dins i fora de Figueres.

- 1. Monasterio de Sant Benet | Monestir de Sant Benet
- 2. Salida del 21 de marzo a Barcelona | Sortida del 21 de març a Barcelona
- 3, 4. Los Amigos frente al CCCB y en la escalinata del TNC | Els Amics davant del CCCB i a l'escalinata del TNC
- 5. En el CaixaForum se visitó la antológica sobre Joaquim Mir | Al CaixaForum es va visitar l'antològica sobre Joaquim Mir
- 6, 7. Conferencia de Juliette Murphy y refrigerio en los jardines de Púbol | Conferència de Juliette Murphy i refrigeri als jardins de Púbol
- 8. Concierto a cargo de la formación Acord | Concert ofert per la formació Acord
- 9. Entrada al Museo Barbier-Mueller | Entrada al Museu Barbier-Mueller

OTRAS ACTIVIDADES CULTURALES

Concierto en el Castillo de Púbol

La Fundación cedió gratuitamente los jardines de la Casa-Museo Castillo Gala Dalí de Púbol así como los servicios logísticos necesarios para colaborar en la organización del segundo Festival de Jazz de la Pera, y concretamente, para el concierto de Biel Ballester Trio. Con las entradas agotadas, el acto tuvo lugar la noche del 20 de junio en la Terraza del Diezmo. Antes del concierto, los asistentes pudieron disfrutar de una visita al jardín del Castillo.

Concierto anual de la Fundación Dalí

El 17 de abril, la Fundación organizó su concierto anual, dedicado a todas las personas que colaboran con la entidad. El evento, que tuvo lugar en el Teatro Jardí de Figueres, estuvo a cargo de las pianistas Katia y Marielle Labèque. Estas intérpretes han sido invitadas a tocar con las orquestas más prestigiosas a escala mundial, incluidas las filarmónicas de Berlín y de La Scala y las sinfónicas de Boston y Chicago, entre otras. El programa incluyó piezas de Mozart, Franz Schubert, Erik Satie y Maurice Ravel. La organización del concierto se coordinó desde el Departamento de Presidencia y la Secretaría General de la Fundación, y contó con el patrocinio de "la Caixa" y con la colaboración del Área de Cultura del Ayuntamiento de Figueres.

1. Festival JazzPera'09 con Biel Ballester Trio en el Castillo de Púbol | Festival JazzPera'09 amb Biel Ballester Trio al Castell de Púbol
2. El concierto institucional a cargo de las hermanas Labèque | El concert institucional a càrrec de les germanes Labèque
3. Folleto del concierto | Fullet del concert

ALTRES ACTIVITATS CULTURALS

Concert al Castell de Púbol

Els jardins de la Casa-Museu Castell Gala Dalí de Púbol, així com els serveis logístics necessaris, van ser cedit^s gratuïtament per la Fundació per tal de col·laborar en l'organització del segon Festival de Jazz de la Pera, i concretament per al concert de Biel Ballester Trio. Amb les entrades exhaurides, l'acte va tenir lloc al capvespre del 20 de juny a la Terrassa del Delme. Abans del concert, els assistents van poder gaudir d'una visita al jardí del Castell.

Concert anual de la Fundació Dalí

El 17 d'abril, la Fundació va organitzar, al Teatre Jardí de Figueres, el seu concert anual, dedicat a totes les persones que col·laboren amb l'entitat. En aquesta ocasió, l'actuació va anar a càrrec de les pianistes Katia i Marielle Labèque. Aquestes intèrprets acumulen una carrera espectacular a escala mundial i han estat convidades a tocar amb les orquestres més prestigioses, incloses les filharmòniques de Berlín i de la Scala i les simfòniques de Boston i Chicago, entre d'altres. El programa va incloure peces de Mozart, Franz Schubert, Erik Satie i Maurice Ravel. L'organització del concert va ser coordinada des del Departament de Presidència i la Secretaria General de la Fundació i va tenir el patrocini de "la Caixa" i la col·laboració de l'Àrea de Cultura de l'Ajuntament de Figueres.

6.

Proteger

Protegir

INFRAESTRUCTURAS Y SEGURIDAD

La mejora y el mantenimiento de las infraestructuras de los Museos Dalí y de la sede de la Fundación son responsabilidad del Departamento de Museos, que también se ocupa de analizar y planificar diferentes aspectos relativos a la conservación preventiva de las exposiciones permanentes así como de gestionar la política de la Fundación sobre la seguridad de las personas, los equipamientos y las obras de arte.

Inversiones en infraestructuras

En el 2009 se invirtió la cantidad de 618 065 euros en infraestructuras de la Fundación. Entre las intervenciones realizadas en el Teatro-Museo y en el espacio Dalí-Joyas destacan la climatización de las escaleras de acceso a los pisos del Museo y de la centralita, la colocación de puertas RF en las tiendas, la protección de los equipos informáticos contra las caídas de rayos, el refuerzo de la seguridad de la pintura *Apoteosis del dólar*, la impermeabilización de diferentes áreas de los tejados, la remodelación de las salas de los

Dibujos y de las Pescaderías para la exposición temporal o definitiva de nuevas obras de arte, así como una larga serie de intervenciones puntuales destinadas a la conservación y el mantenimiento de los espacios de exposición (mejoras de la iluminación, tratamientos antideslizantes, mejoras en el sistema eléctrico general, etc.). Por su trascendencia en el funcionamiento de nuestra entidad, cabe subrayar especialmente la puesta en marcha, en el 2009, de la construcción de un edificio de oficinas que, situado en la Pujada del Castell, permitirá mejorar la eficacia y el funcionamiento de todos los departamentos de la Fundación.

En Púbol se renovó completamente la iluminación del área de acogida y de sus paneles informativos, se integró en el circuito habitual de la visita el acceso al segundo piso para personas con movilidad reducida y se dotó de un descalcificador la red interna de agua potable. Así mismo, se adecuaron los accesos para facilitar el mantenimiento del sistema de climatización, se renovaron todos los detectores

INFRAESTRUCTURES I SEGURETAT

El Departament de Museus s'ocupa de la millora i el manteniment de les infraestructures dels Museus Dalí i de la seu de la Fundació. Igualment, analitza i planifica diferents aspectes de la conservació preventiva de les exposicions permanents i gestiona la política de la Fundació sobre la seguretat de les persones, els equipaments i les obres d'art.

Inversions en infraestructures

El 2009 es va invertir un total de 618.065 euros en infraestructures de la Fundació. Entre les intervencions dutes a terme al Teatre-Museu i a l'espai Dalí-Joies destaquen la climatització de les escales d'accés als pisos del Museu i de la centralita, la col·locació de portes RF a les botigues, la protecció dels equips informàtics contra les caigudes de llamps, el reforçament de la seguretat de la pintura *Apoteosi del dòlar*, la impermeabilització de diferents àrees dels teulats, la remodelació de les sales dels Dibuixos i de les Peixateries per a l'exposició temporal o definitiva de noves obres d'art, així com una llarga sèrie d'intervencions puntuals

destinades a la conservació i el manteniment dels espais d'exposició (millores de la il·luminació, tractaments antilliscants, millores en el sistema elèctric general, etc.). Per la seva transcendència en el funcionament de la nostra entitat, cal subratllar d'una manera singular que el 2009 es va posar en marxa la construcció d'un edifici d'oficines, situat a la pujada del Castell, que permetrà millorar l'eficàcia i el funcionament de tots els departaments de la Fundació.

A Púbol es va renovar completament la il·luminació de l'àrea d'acollida i dels seus panells informatius, es va integrar en el circuit habitual de visita l'accés al segon pis per a persones amb mobilitat reduïda i es va dotar d'un descalcificador la xarxa interna d'aigua potable. Així mateix, es van adequar els accessos per facilitar el manteniment del sistema de climatització, es van renovar tots els detectors del dispositiu de protecció contra incendis i es van reforçar els mitjans de control d'intrusió destinats a la protecció d'espais puntuals. Finalment, es van fer

del dispositivo de protección contra incendios y se reforzaron los medios de control de intrusión destinados a la protección de espacios puntuales. Finalmente, se realizaron labores de consolidación de los elementos deteriorados de los muros exteriores del Castillo de Púbol y se impermeabilizó el tejado del Baño de Gala.

Entre las actuaciones llevadas a cabo en Portlligat destaca el refuerzo estructural de la Sala de los Pájaros, la mejora de la red de saneamiento en el tramo comprendido entre el Office, los lavabos de personal y el registro de la vía pública, la rehabilitación de los rótulos de Pirelli de la Piscina y la adecuación de la estructura del tambor de la cúpula inflable como espacio expositivo. También se realizó una intervención en el Garaje con el objetivo de aprovecharlo como almacén, mientras que en la Piscina se hizo necesario rehacer la impermeabilización del Contenedor Fuente y todos los elementos sustentadores metálicos.

Mantenimiento de instalaciones

Dentro de las operaciones de mantenimiento de las instalaciones, tanto de los Museos Dalí como de la sede central de la Fundación, se incluyen las que afectan a los sistemas de

seguridad, de climatización, de iluminación y exposición, todas ellas esenciales para garantizar la conservación y protección del patrimonio cultural de la entidad.

Durante el 2009, este servicio subcontrató trabajos específicos de mantenimiento y reparación de las infraestructuras mencionadas, por un valor de 205 844 euros.

Seguridad

La seguridad antiintrusión y contra incendios de los cuatro Museos Dalí y de la Torre Galatea se vio incrementada gracias a las inversiones anteriormente comentadas. El aumento en el número de auxiliares de seguridad destinados a las salas de los museos, así como la modificación de diversos protocolos de protección y control de las averías contribuyeron también al reforzamiento de esta seguridad.

Los recursos destinados al pago de las empresas que colaboran con el personal de la Fundación para garantizar la seguridad del patrimonio cultural de nuestra entidad, de los visitantes y del personal ascendieron a 959 945 euros durante este 2009.

tasques de consolidació dels elements deteriorats dels murs exteriors del Castell de Púbol i es va impermeabilitzar el teulat del Bany de Gala.

A Portlligat cal destacar el reforç estructural de la Sala dels Ocells, la millora de la xarxa de sanejament en el tram comprès entre l'Office, els lavabos de personal i el registre de la via pública, la rehabilitació dels rètols de Pirelli de la Piscina i l'adequació de l'estructura del tambor de la cúpula inflable com a espai expositiu. En el Garatge s'hi ha intervingut amb l'objectiu d'aprofitar-lo com a magatzem. A la Piscina de Portlligat ha calgut refer la impermeabilització del Contenedor-font i tots els elements subjectadors metàl·lics.

Manteniment d'instal·lacions

El manteniment de les instal·lacions, dels Museus Dalí i de la seu central de la Fundació inclou les tasques que afecten els sistemes de seguretat, de climatització, d'il·luminació i d'exposició. Tots aquests components són essencials per garantir la conservació i protecció del patrimoni cultural de l'entitat.

Durant l'any 2009, aquest servei va subcontractar treballs específics de manteniment i reparació de les infraestructures esmentades per valor de 205.844 euros.

Seguretat

La seguretat antiintrusió i contra incendis dels quatre museus i de la Torre Galatea es va veure incrementada gràcies a les inversions anteriorment comentades. La seguretat també es va reforçar mitjançant l'augment del nombre d'auxiliars de seguretat que presten servei a les sales dels museus i la modificació de diversos protocols de seguretat i control d'avaries.

Durant l'any 2009, els recursos destinats al pagament de les empreses que col·laboren amb el personal de la Fundació per garantir la seguretat del patrimoni cultural de la nostra entitat, dels visitants i del personal van ascendir a 959.945 euros.

- 1. Mejoras en la iluminación de la cúpula | Millores en la il·luminació de la cúpula
- 2-4. Mantenimiento del *Taxi Lluvioso* | Manteniment del *Taxi plujós*
- 5. Labores de jardinería en el Teatro-Museo | Tasques de jardineria al Teatre-Museu
- 6. Sala de los Pájaros, Portlligat | Sala dels Ocells, Portlligat
- 7. Sustitución del metacrilato de los collages | Substitució del metacrilat dels collages

CONSERVACIÓN Y RESTAURACIÓN

Este Departamento tiene como objetivo fundamental garantizar la preservación de la obra daliniana que se custodia en los museos de la Fundación. Las intervenciones de conservación y restauración realizadas abarcan cuatro ámbitos de actuación:

A. Conservación preventiva

La conservación de las obras de la Fundación es de naturaleza primordialmente preventiva y tiene por finalidad la adopción de una serie de medidas externas orientadas a minimizar los posibles deterioros de las piezas causados por el envejecimiento de los materiales y por factores externos. Año tras año se sigue un riguroso programa de mantenimiento y conservación que incluye la mejora constante de las condiciones de exposición, el plan de limpieza, las intervenciones de consolidación o la planificación de las restauraciones más importantes, así como el control de incidencias y la incorporación de nuevos datos técnicos a los inventarios de la Fundación.

Por otra parte, se lleva a cabo un control y un seguimiento de las condiciones ambientales de temperatura, humedad relativa, luz y plagas, tanto en las salas como en las áreas de almacén. Así, se realizó el seguimiento de la nueva iluminación de la Sala Mae West y de las diversas exposiciones de obras en préstamo y nuevas adquisiciones en las salas del Teatro-Museo.

Conservación de objetos y montajes artísticos en el Teatro-Museo Dalí

La diversidad y la heterodoxia de los elementos y materiales utilizados por Salvador Dalí suponen un reto para los conservadores. Durante el año 2009 se restauró el *Monumento a Francesc Pujols*, situado ante la fachada del Museo. Otra intervención se realizó en las cabezas con peluca de los disfraces que la casa Dior confeccionó para el baile de Beistegui en

1-4. Tareas de conservación preventiva en el Teatro-Museo | Tasques de conservació preventiva al Teatre-Museu
5, 6. Intervenciones en la Sala Mae West | Intervencions a la Sala Mae West
7-9. Restauración del *Monumento a Francesc Pujols* | Restauració del Monument a Francesc Pujols
10-13. Sustitución de los cabellos deteriorados de las máscaras venecianas | Substitució dels cabells deteriorats de les màscares venecianes

Venecia, realizadas con una máscara de papel maché, botones en los ojos, cabello de rafia y un sombrero de fieltro. Un año más, el Departamento recurrió a la colaboración externa de diversos profesionales, entre los que se incluyeron también conservadores de materiales textiles y de material orgánico.

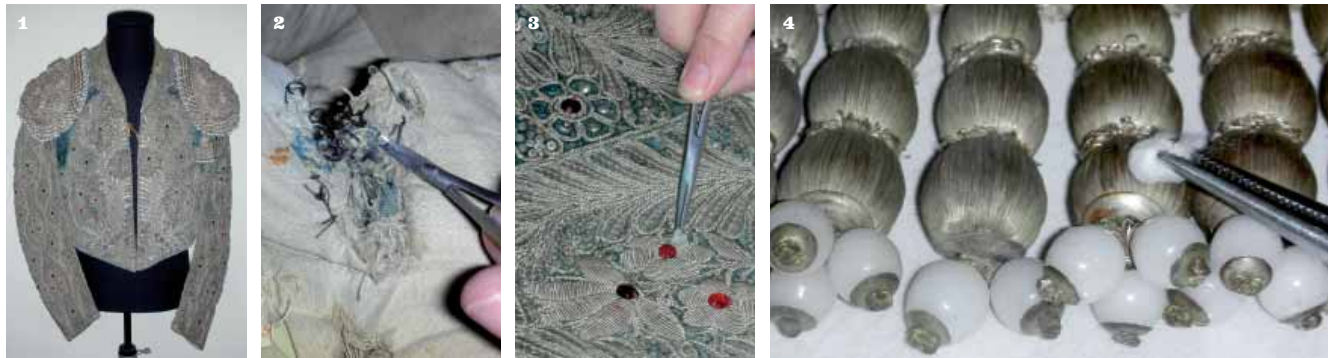
Púbol y Portlligat

Las casas-museo de Dalí se caracterizan por la gran cantidad de objetos heterogéneos —muchos de uso cotidiano y otros consistentes en *ready-mades* hechos por el artista— que se exponen, y que se han convertido en el alma de estos espacios. Por tanto, el objetivo de mantener vivo el espíritu de las casas se traduce en un trabajo exhaustivo de conservación preventiva en todos los ámbitos.

En Púbol, después de años de búsqueda se consiguió localizar la pieza de coleccionista que se había roto del Cadillac antiguo. También se restauraron la Calesa de los Olvidados y la Tartana del patio interior, y se continuó aplicando el plan de conservación preventiva de la colección de indumentaria de Dalí y Gala. Además, el Departamento se hizo cargo de la coordinación y la conservación de la exposición anual en el castillo.

En Portlligat se siguió con el plan de mejora de diversos elementos, como las fotografías de la Habitación de los Armarios, el huevo de poliéster del Patio o la serpiente de la Piscina, y se consolidó la sombrilla oriental de papel del Taller, y el piano de cola del nuevo espacio visitable, la Torre de las Ollas.

1-7. Restauración de la chaquetilla de torero y de la mandíbula de tiburón con flores | Restauració de la jaqueta de torero i de la mandíbula de tauró amb flors

8-10. Consolidación de la *Silla con cucharas* y de los elementos de los *Monstruos* del patio | Consolidació de la *Cadira amb culleres* i dels elements dels *Monstres* del pati

CONSERVACIÓ I RESTAURACIÓ

L'objectiu fonamental d'aquest Departament consisteix a garantir la preservació de l'obra daliniana custodiada en els museus de la Fundació. Les intervencions de conservació i restauració es poden classificar en quatre àmbits d'actuació:

A. Conservació preventiva

La conservació de les obres de la Fundació és de naturalesa primordialment preventiva i té per finalitat l'adopció d'una sèrie de mesures externes orientades a minimitzar les deterioracions que puguin patir les obres a causa de l'envelliment dels materials i per factors externs. Any rere any, se segueix un programa rigorós de manteniment i conservació que inclou la millora constant de les condicions d'exposició, el pla de neteja, les intervencions puntuals de consolidació o la planificació de les restauracions més importants, així com el control d'incidències i la incorporació de noves dades tècniques als inventaris de la Fundació.

D'altra banda, es du a terme un control i un seguiment de les condicions ambientals de temperatura, humitat relativa i llum així com de les plagues tant a les sales com a les àrees de magatzem. Així, es va fer el seguiment de la nova il·luminació de la Sala Mae West i de les diverses exposicions d'obres en préstec i noves adquisicions a les sales del Teatre-Museu.

Conservació d'objectes i muntatges artístics al Teatre-Museu Dalí

La diversitat i l'heterodòxia dels elements i materials emprats per Salvador Dalí suposen un repte per als conservadors. Durant l'any 2009 es va restaurar el *Monument a Francesc Pujols*, situat davant la façana del Museu. Un altre exemple són els caps amb perruca de les disfresses que la casa Dior va confeccionar per al ball de Beistegui a Venècia, fets amb

una màscara de paper maixé, botons als ulls, cabells de ràfia i un barret de feltre. Com cada any, el Departament va recórrer a la col·laboració externa de diversos professionals, entre els quals es van incloure també conservadors de materials tèxtils i de material orgànic.

Púbol i Portlligat

Les cases-museu de Dalí es caracteritzen per la gran quantitat d'objectes heterogenis —molts d'ús quotidià i d'altres consistents en *ready-mades* fets per l'artista— que s'hi poden veure, i que han esdevingut l'ànima d'aquests espais. Per tant, l'objectiu de mantenir viu l'esperit de les cases es tradueix en un treball exhaustiu de conservació preventiva en tots els àmbits.

A Púbol, després d'anys de recerca es va aconseguir localitzar la peça de col·leccionista que s'havia trencat del Cadillac antic. També es van restaurar la Calessa dels Oblidats i la Tartana del pati interior i es va continuar aplicant el pla de conservació preventiva de la col·lecció d'indumentària de Dalí i Gala. A més, el Departament es va fer càrrec de la coordinació i la conservació de l'exposició anual al castell.

A Portlligat es va seguir amb el pla de millora de diversos elements, com ara les fotografies de l'Habitació dels Armaris, l'ou de polièster del Pati o la serp de la Piscina, i es va consolidar el para-sol oriental de paper del Taller, i el piano de cua del nou espai visitable, la Torre de les Olles.

1, 2. Conservación de objetos exteriores en Portlligat | Conservació d'objectes exteriors a Portlligat
3-6. Intervenciones en la Piscina, el Cadillac y dos esculturas de Púbol | Intervencions a la Piscina, el Cadillac i dues escultures de Púbol
7, 8. Montaje de *Alchimie des philosophes* y de *El piano surrealista* | Muntatge d'*Alchimie des philosophes* i d'*El piano surrealista*
9, 10. Consolidación de la sombrilla oriental | Consolidació del para-sol oriental
11, 12. Restauración integral del piano de Portlligat | Restauració integral del piano de Portlligat
13-15. Mejora de la exposición permanente de fotografías en los Armarios de Gala | Millora de l'exposició permanent de fotografies als Armaris de Gala

B. Conservación de la colección durante la manipulación, el traslado y la exhibición

El Departamento se responsabiliza de las cuestiones técnicas que se derivan de las exposiciones y los préstamos de obra con el objetivo de minimizar al máximo los factores de riesgo que conlleva el movimiento de obras de arte. Todo préstamo comporta una serie de tareas básicas, como la elaboración de informes sobre el estado de las piezas a la salida y a la llegada, la revisión de los enmarcados de las obras, la realización de viajes como correos, la supervisión de los embalajes y el desarrollo de los métodos para garantizar un almacenaje y una exhibición seguros.

Las 312 obras de la exposición *Salvador Dali: A Surrealist in Istanbul* volvieron de Turquía a principios del 2009, al tiempo que se preparaban las piezas para la gran exposición internacional del año en la NGV de Melbourne (Australia). Así mismo, los restauradores prepararon las 244 revistas y documentos para el traslado e itinerancia de la muestra *Salvador Dali i les Revistes*, inaugurada en Palma de Mallorca. Finalmente, el Departamento coordinó y supervisó la instalación en las salas de las nuevas adquisiciones, entre ellas la pequeña pintura *Gala*, en la Sala de los Dibujos, o el cartón pintado por ambas caras *Figura de espaldas*, en la Sala de las Pescaderías.

1, 4-9. Distintos momentos de la recepción de *La persistencia de la memoria* en Figueres | Diversos moments de la recepció de *La persistència de la memòria* a Figueres
2, 3. Revisión e informes de obras para exposiciones internacionales | Revisió i informes d'obres per a exposicions internacionals
10-16. Supervisión de la exposición de Australia a la salida y durante el montaje | Supervisió de l'exposició d'Austràlia a la sortida i durant el muntatge

B. Conservació de la col·lecció durant la manipulació, el trasllat i l'exhibició

121

El Departament es responsabilitza de les qüestions tècniques derivades de les exposicions i els préstecs d'obra per tal de minimitzar els factors de risc que comporta el moviment d'obres d'art. Qualsevol préstec requereix l'elaboració d'informes sobre l'estat de sortida i arribada de les peces, la revisió dels emmarcaments, la realització de viatges com a correus, la supervisió dels embalatges i el desenvolupament de mètodes per a un emmagatzematge i una exhibició segurs.

A principis del 2009 van retornar de Turquia les 312 obres de l'exposició *Salvador Dalí: A Surrealist in Istanbul*, mentre, alhora, es preparaven les peces per a la gran exposició internacional de l'any a la NGV de Melbourne (Austràlia). Així mateix, els restauradors van preparar per al seu trasllat i itinerància les 244 revistes i documents de la mostra *Salvador Dalí i les revistes*, inaugurada a Palma de Mallorca. Finalment, el Departament va coordinar i supervisar la instal·lació a les sales de les noves adquisicions, com ara la petita pintura *Gala*, a la Sala dels Dibuixos, o el cartró pintat per ambdues cares *Figura d'esquena*, a la Sala de les Peixateries.

1, 2. Préstamo de San Sebastián | Préstec de Sant Sebastià
3, 4. Traslado de una obra de Bouguereau | Trasllat d'una obra de Bouguereau
5-7. Montaje de *Figura de espaldas*, pintada también por el reverso | Muntatge de *Figura d'esquena*, pintada també pel revers
8-10. Llegada a Palma de Mallorca de la exposición *Salvador Dalí i les revistes* | Arribada a Palma de Mallorca de l'exposició *Salvador Dalí i les revistes*

C. Restauración

Restauración de pinturas y de obras sobre papel

Las intervenciones llevadas a cabo en el 2009 estuvieron más que nunca vinculadas a las exposiciones temporales. Así, el óleo sobre madera *Composición surrealista. El brazo* (c 1928) fue sometido a actuaciones puntuales de fijación de la capa pictórica, mientras que en otros óleos sobre tela de grandes dimensiones pertenecientes a la última época, como *Otelo soñando con Venecia* (1982), *El camino del enigma* (1981) y *La Perla, según «La Infanta Margarita»* (1981), se realizaron intervenciones menores. También se efectuó un tratamiento de conservación en el óleo *Bañista* (1870), de W. A. Bouguereau, que es una de las piezas de la colección personal de Dalí instaladas por el propio artista en la Sala de las Obras Maestras del Teatro-Museo.

Por otra parte, las obras adquiridas durante el 2009 fueron examinadas a fondo y se mejoraron sus sistemas de enmarcado, a fin de asegurar una conservación óptima de las mismas. Cabe destacar especialmente la instalación de una vitrina de control climático en la obra *Gala* así como el nuevo enmarcado de *Figura de espaldas*.

En lo que respecta a la conservación de obra sobre papel, los restauradores centraron buena parte de sus esfuerzos en la preparación de la exposición *Salvador Dalí i les revistes*. De un total de 300 piezas, se escogieron las que presentaban un mejor estado de conservación para viajar y se restauraron 36 diarios y revistas. Además, para todas las piezas se prepararon carpetas de conservación adaptadas a cada tipo de material, a fin de que pudieran trasladarse y exponerse en las mejores condiciones.

1-3. Distintos procesos de intervención en las obras | Diversos processos d'intervenció a les obres
4, 5. Consolidación del soporte de cartón de *Gala* | Consolidació del suport de cartró de *Gala*
6. Restauración de libros y revistas | Restauració de llibres i revistes
7-9. Montajes especiales de obras sobre papel y pergamino | Muntatges especials d'obres sobre paper i pergami

C. Restauració

Restauració de pintures i d'obres sobre paper

L'any 2009, les intervencions van estar més que mai vinculades a les exposicions temporals. Així, es van dur a terme actuacions puntuals de fixació de la capa pictòrica en el cas de l'oli sobre fusta *Composició surrealista. El braç* (c. 1928), així com altres tractaments menors en olis sobre tela de grans dimensions pertanyents a l'última època, com ara *Otel·lo somiant Venècia* (1982), *El camí de l'enigma* (1981), i «*La Perla*». Segons la *Infanta Margarita de Velázquez* (1981). D'altra banda, es va efectuar un tractament de conservació en l'obra *Banyista*, una tela pintada el 1870 a l'oli per W. A. Bouguereau, que és una de les peces de la col·lecció personal de Dalí instal·lades pel mateix artista a la Sala de les Obres Mestres del Teatre-Museu.

Així mateix, es van examinar a fons les obres adquirides durant el 2009 i es van millorar els seus sistemes d'emmarcament per tal d'assegurar-ne una conservació òptima. Cal destacar especialment la instal·lació d'una vitrina de control climàtic a l'obra *Gala* i el nou emmarcament de *Figura d'esquena*.

Pel que fa a la conservació d'obra sobre paper, una bona part de l'esforç dels restauradors es va concentrar en la preparació de l'exposició *Salvador Dalí i les revistes*. D'un total de 300 peces, es van escollir les que presentaven un estat de conservació més bo per viatjar; tot i així, es van restaurar 36 diaris i revistes. Per a totes les peces, a més, es van preparar carpetes de conservació adaptades a cada tipus de material, a fi que poguessin viatjar i ser exposades en les millors condicions.

D. Documentación e investigación técnica

Las actividades de estudio y documentación sobre la técnica y los materiales de Salvador Dalí tienen por objeto el enriquecimiento de la base de datos sobre los procedimientos artísticos del Maestro. El Departamento lleva a cabo proyectos de investigación, algunos en colaboración con la Facultad de Bellas Artes de la Universitat de Barcelona.

Análisis de obra única

Durante el 2009 se continuó trabajando en el proyecto de estudio y documentación de la técnica pictórica de Salvador Dalí. Toda la información técnica recogida es indispensable para garantizar la óptima calidad y el juicio correcto de los informes que se emiten para la Comisión de Acreditación y Catalogación —por ejemplo, los 39 informes sobre dibujo y pintura que permitieron evaluar la autenticidad de unas obras presentadas a la Comisión—, así como también para efectuar los peritajes especiales solicitados por las autoridades judiciales y policiales y, finalmente, y muy importante, para el Catálogo Razonado en línea de pinturas de Salvador Dalí; y para apoyar a cualquier otro proyecto, como la adquisición de nuevas obras.

Otro de los ejes de investigación en que se centra el Departamento es el estudio, conjuntamente con el Centro de Estudios Dalinianos, del extenso material de taller inédito del artista que se conserva en la Fundación, y que en el 2009 se amplió con nuevo material del mismo tipo y con diversos croquis de libros y revistas de la biblioteca y del archivo de fotografías. Además, se continuó con el programa de revisión de datos de inventario de las obras originales sobre papel y cartón de la colección.

Obra gráfica

El Departamento inició una nueva fase del proyecto de investigación sobre materiales y técnicas de la obra gráfica de Dalí, en colaboración con las secciones de Conservación y Restauración y el Departamento de Grabado de la Universitat de Barcelona, junto con dos becarias de doctorado. Se concluyó el examen, mediante un estudio comparativo con otras tiradas, de las estampas de *Poemas secretos* (*Guillaume Apollinaire*), una serie de grabados de 1967 publicada por la editorial Argillet, y del libro *Le Tricorne* (*Pedro de Alarcón y Ariza*), obra de 1959 realizada con la técnica de la xilografía. La exposición, comisariada por Juliette Murphy, organizada en Púbol, fue fruto de este estudio.

Durante el ejercicio, y a petición de órganos oficiales externos de ámbito internacional, el Departamento emitió diversos informes técnicos de obra gráfica. Así, a instancias del FBI, se efectuó un segundo viaje a Chicago para examinar más a fondo unas 400 estampas en las dependencias de los Postal Inspectors. El resultado de esta investigación consistió en tres informes exhaustivos sobre un total de 1 529 estampas estudiadas. También se realizó un desplazamiento a Berlín junto con una representante legal de la Fundación, a fin de elaborar un informe sobre las obras de Dalí exhibidas en unas salas de exposición de esta ciudad.

Finalmente, cabe destacar que se incorporó al Departamento una especialista en conservación y restauración de obra gráfica contratada a fin de dar apoyo a la investigación sobre grabados y atender las necesidades de este fondo tan importante de la colección.

1-3. Detalle de *Gala* observado mediante distintos tipos de iluminación | Detall de *Gala* observat mitjançant diferents tipus d'il·luminació 4-6. Documentando material de taller del artista | Documentant material de taller de l'artista 7. Investigación de obra gráfica | Investigació d'obra gráfica

D. Documentació i investigació tècnica

Les activitats d'estudi i documentació sobre la tècnica i els materials de Salvador Dalí tenen per objecte enriquir la base de dades sobre els procediments artístics del Mestre. El Departament porta a terme projectes de recerca, alguns en col·laboració amb la Facultat de Belles Arts de la Universitat de Barcelona.

Anàlisi d'obra única

Durant el 2009 es va continuar treballant en el projecte d'estudi i documentació de la tècnica pictòrica de Salvador Dalí. Tota la informació tècnica recollida és indispensable per garantir l'òptima qualitat i el judici correcte dels informes que s'emeten per a la Comissió d'Acreditació i Catalogació —com ara els 39 informes de dibuix i pintura que van permetre avaluar l'autenticitat d'unes obres presentades a la Comissió—, per als peritatges especials que sol·liciten les autoritats judicials i policials i, finalment —i molt important—, per al Catàleg Raonat en línia de pintures de Salvador Dalí; i per donar suport a qualsevol altre projecte, com l'adquisició de noves obres.

Un altre eix de recerca que desenvolupa el Departament, conjuntament amb el Centre d'Estudis Dalinians, és l'estudi de l'extens material de taller inèdit de l'artista que es conserva a la Fundació, i que el 2009 es va ampliar amb nou material del mateix tipus i amb croquis de llibres i revistes de la biblioteca i l'arxiu de fotografies. A més, es va continuar amb el programa de revisió de dades d'inventari de les obres originals sobre paper i cartró de la col·lecció.

Obra gràfica

El Departament va iniciar una nova fase del projecte d'investigació sobre materials i tècniques de l'obra gràfica de Dalí, en col·laboració amb les seccions de Conservació i Restauració i de Gravat de la Universitat de Barcelona, juntament amb dues becàries de doctorat. Es va enllestir l'examen de les estampes, mitjançant un estudi comparatiu amb altres tiratges, dels *Poèmes secrets* (*Guillaume Apollinaire*), una sèrie de gravats del 1967 publicada per l'editorial Argillet, i del llibre *Le Tricorne* (*Pedro de Alarcón y Ariza*), obra del 1959 realitzada amb la tècnica de la xilografia. L'exposició, comissariada per Juliette Murphy, organitzada a Púbol, va ser fruit d'aquest estudi.

Durant tot l'exercici es van emetre informes tècnics d'obra gràfica a petició d'òrgans oficials externs d'àmbit internacional. Així, es va efectuar un segon viatge a Chicago per examinar més a fons, a petició de l'FBI, unes 400 estampes a les dependències dels Postal Inspectors. El resultat d'aquesta investigació va consistir en tres informes exhaustius sobre un total de 1.529 estampes estudiades. D'altra banda, es va fer un desplaçament a Berlín, juntament amb una representant legal de la Fundació, a fi d'elaborar un informe sobre les obres de Dalí exhibides en unes sales d'exposició d'aquesta ciutat.

Per acabar, cal destacar que es va incorporar al Departament una especialista en conservació i restauració d'obra gràfica, a fi i efecte de donar suport a la investigació sobre gravats i atendre les necessitats d'aquest fons tan important de la col·lecció.

7.

Defender

Defensar

Las situaciones litigiosas que la Fundación mantiene tanto en territorio nacional como a escala internacional aumentaron a lo largo del 2009. Si bien el número de licencias que otorga nuestra entidad en el ámbito de la gestión de los derechos inmateriales vinculados a la obra y la persona de Salvador Dalí se mantuvo en la línea usual durante todo el año (quizá con un leve descenso), sí se registró un incremento de la cifra de requerimientos emitidos y de procedimientos iniciados por usos no consentidos tanto de la obra como de la imagen de Salvador Dalí.

Los servicios jurídicos de la Fundación dispusieron, como ya es habitual, del asesoramiento experto del equipo de abogados de Roca Junyent.

GENERACIÓN DE RECURSOS

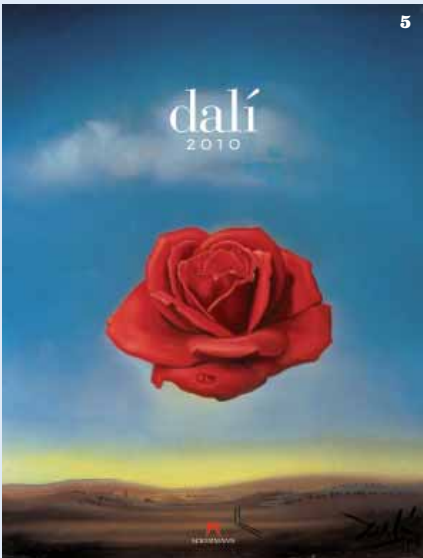
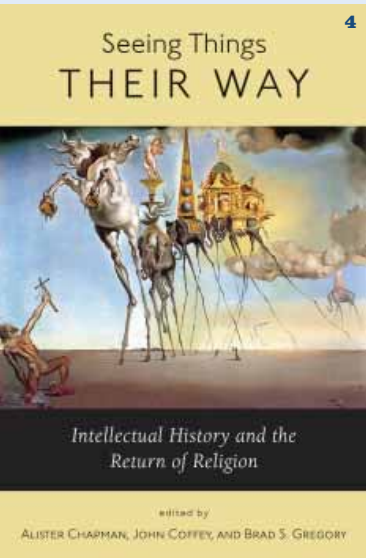
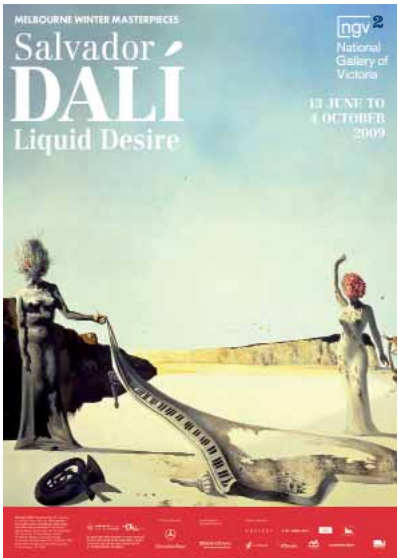
Los derechos de autor

Los resultados del 2009 en el apartado de los derechos inmateriales vinculados a la obra y la persona de Salvador Dalí no han sido demasiado relevantes. El número de licencias gestionadas a través de la sociedad VEGAP experimentó un descenso respecto al 2008, tanto dentro como fuera del territorio, principalmente a causa de la escasa dimensión de los proyectos expositivos y, en el capítulo editorial, de la fuerte disminución del número de monografías dedicadas a Salvador Dalí.

VEGAP y sus sociedades hermanas, agrupadas en la red internacional CISAC, también prestan ayuda en la inspección de las explotaciones no autorizadas de derechos de autor y, junto con la Fundación, emprenden las acciones necesarias para desarticularlas.

El derecho de imagen

La Fundación Dalí, consciente del gran impacto mediático y comercial de la imagen de Salvador Dalí, aplica una política muy estricta a la hora de autorizar el uso de los derechos vinculados a la misma. En el ámbito internacional cabe destacar las licencias concedidas a la estadounidense Kaplan University y a la sociedad belga CODIC.

1-5. Diversas licencias gestionadas a través de VEGAP | Diverses llicències gestionades a través de VEGAP

GENERACIÓ DE RECURSOS

Els drets d'autor

Pel que fa a l'apartat dels drets immaterials lligats a l'obra i la persona de Salvador Dalí, cal dir que el 2009 no va ser un any amb uns resultats gaire rellevants. El nombre de llicències gestionades a través de la societat VEGAP va experimentar un descens respecte al 2008 tant dins com fora del territori, principalment a causa de l'escassa dimensió dels projectes expositius i, en el capítol editorial, la forta disminució del nombre de monografies dedicades a Salvador Dalí.

VEGAP i les seves societats germanes, agrupades en la xarxa internacional CISAC, també presten ajut en la inspecció de les explotacions no autoritzades de drets d'autor i, juntament amb la Fundació, emprenen les accions necessàries per desarticular-les.

El dret d'imatge

Quant al dret d'imatge, la Fundació Dalí, conscient del gran impacte mediàtic i comercial de la imatge de Salvador Dalí, aplica una política molt estricta a l'hora d'autoritzar-ne l'ús. En l'àmbit internacional cal destacar les llicències concedides a la Kaplan University, als EUA, i a la societat belga CODIC.

Las marcas

En la línea de la estrategia que la Fundación sigue desde el 2006 en materia de marcas cabe destacar un sensible aumento de los resultados favorables en las acciones llevadas a cabo en defensa de nuestros productos de marca. Con el objetivo de consolidar los registros de marca, durante el 2009 se continuó racionalizando los registros de la Fundación y los de Demart a escala mundial, a fin de controlar al máximo el nivel de gasto y maximizar su efectividad.

Así mismo, cabe destacar las actuaciones iniciadas por la Fundación contra terceros a raíz del uso del nombre de Dalí en espacios expositivos, entre otros en Barcelona, y también en Berlín contra el autodenominado Dalí Museum Berlin.

A lo largo del año también se puso de manifiesto la cada vez más reconocida titularidad de la Fundación respecto a las marcas «Salvador Dalí», tal y como evidencia el hecho de que las autoridades de aduanas de diferentes países se hayan dirigido repetidamente a nosotros cuando han tenido dudas en relación con productos marcados como tales.

GENERACIÓN DE PRESTIGIO: La Fundación como referente único del mercado del arte

A lo largo del 2009, y como continuidad de la tendencia de años anteriores, la Fundación recibió numerosas consultas y solicitudes de peritajes, tanto de particulares como de autoridades policiales y aduaneras de todo el mundo. Esto es indicativo de la consolidación de la Fundación como referente dentro del universo daliniano.

Peritajes

En el ámbito de los peritajes, el asesoramiento jurídico se centra en la definición de criterios para la elaboración de informes, en la terminología que debe emplearse ante los organismos oficiales y en la concreción de los parámetros de clasificación y calificación de las obras en función del nivel de intervención del Maestro. En el 2009 se dio un fuerte impulso al proyecto de optimizar los procedimientos internos de la Fundación para la gestión de las peticiones de evaluación pericial y se ultimó una propuesta de protocolo de peritaje.

Esculturas

Se puso de manifiesto la necesidad urgente de adoptar un posicionamiento claro respecto a la legitimación de los editores que comercializan la escultura de Dalí, a la vista del crecimiento continuo que este mercado había ido experimentando tanto en el país como fuera. Partiendo de esta premisa, se decidió iniciar actuaciones concretas en este campo, comenzando por la recopilación de información y el análisis de las cadenas contractuales existentes de algunos editores de esculturas.

Así mismo, se siguió trabajando para establecer las reglas de juego adecuadas en el ámbito de las esculturas y para poner en marcha un registro con unos criterios de clasificación a los que se deberían adaptar todos los legitimados para reproducir obras escultóricas de Dalí. En este sentido, se realizó un esfuerzo por ultimar el contrato con Qu'Art y, finalmente, poder poner en funcionamiento todo lo que en él estaba previsto.

Les marques

En la línia de l'estratègia seguida des de l'any 2006 per la Fundació en matèria de marques, cal destacar un augment sensible dels resultats favorables en les accions dutes a terme en defensa dels nostres productes de marca. Amb l'objectiu de consolidar els registres de marca, durant el 2009 es van continuar racionalitzant a escala mundial els registres de la Fundació i els de Demart a fi de controlar al màxim el nivell de despesa i maximitzar-ne l'efectivitat.

Així mateix, cal destacar les actuacions iniciades per la Fundació contra tercers arran de l'ús del nom de Dalí en espais expositius, entre altres a Barcelona, i també a Berlín contra l'autoanomenat Dalí Museum Berlin.

Durant l'any, d'altra banda, es va posar de manifest que la titularitat de la Fundació respecte a les marques «Salvador Dalí» és cada vegada més coneguda, tal com evidencia el fet que les autoritats duaneres de diferents països s'hagin dirigit repetidament a nosaltres quan han tingut dubtes en relació amb productes marcats com a tals.

GENERACIÓ DE PRESTIGI: La Fundació com a referent únic del mercat de l'art

Al llarg del 2009, i en línia amb la trajectòria d'anys anteriors, la Fundació va seguir rebent nombroses consultes i sol·licituds de peritatges tant de particulars com d'autoritats policials i duaneres de tot el món. Aquest fet demostra la consolidació de la Fundació com a referent dins l'univers dalinià.

Peritatges

En l'àmbit dels peritatges, l'assessorament jurídic se centra en la definició de criteris per a l'elaboració d'informes, en la terminologia que cal emprar davant dels organismes oficials i en la concreció dels criteris de classificació i qualificació de les obres en funció del nivell d'intervenció del Mestre. El 2009 es va donar una forta empenta al projecte d'optimitzar els procediments interns de la Fundació per a la gestió de les peticions d'avaluació pericial i es va enllestir una proposta de protocol de peritatge.

Escultures

Atès el creixement continu que el mercat de l'escultura de Dalí havia anat experimentant tant en el país com a fora, es va fer evident la necessitat urgent d'adoptar un posicionament clar respecte a la legitimació dels editors que la comercialitzen. Partint d'aquesta premissa, es va decidir iniciar actuacions concretes en aquest camp, començant per la recopilació d'informació i l'anàlisi de les cadenes contractuals existents d'alguns editors d'escultures.

Així mateix, es va seguir treballant per establir les regles de joc adients en l'àmbit de les escultures i per engegar la creació d'un registre amb uns criteris de classificació als quals s'hagin d'adaptar tots els legitimats per reproduir obres escultòriques de Dalí. En aquest sentit, es va fer un esforç per enllestir el contracte amb Qu'Art i, finalment, poder posar en funcionament tot el que s'hi preveia.

ACTUACIONES JUDICIALES

Dentro de este ámbito, la labor de los servicios jurídicos se centra actualmente en los procedimientos ya iniciados contra infractores así como en los asuntos siguientes:

- Nuevas actuaciones en la lucha contra el fraude: un primer grupo de acciones está integrado por las dirigidas contra terceros que incumplen los trámites de solicitud y obtención de licencias para la explotación pacífica de derechos. Es el caso del procedimiento puesto en marcha a raíz de la venta sin autorización de unas reproducciones tridimensionales de obras de Dalí. En la misma línea se sitúan las acciones iniciadas en Estepona a raíz de una intervención policial de numerosos objetos y obras del Maestro. Otro ejemplo son las actuaciones que se siguieron en Israel por unas reproducciones no autorizadas de los dibujos del *Auca* de Salvador Dalí; a consecuencia de este caso, además, se tuvo conocimiento de la existencia de numerosos licenciarios que estarían comercializando merchandising con reproducciones del *Auca* o con la marca «Dalí» en todo el mundo.
- Un segundo grupo de actuaciones comprende las dirigidas contra aquellos que, durante muchos años, aprovecharon la situación de conflicto existente entre la Fundación y Demart para hacerse un hueco en el mercado de la explotación de los derechos dalinianos, a veces al amparo de algún contrato del mismo autor, pero superando ampliamente su ámbito.

OTROS

Paralelamente a la gestión y defensa de los derechos inmateriales vinculados a la obra y la persona de Salvador Dalí, la Fundación desarrolló otras líneas de actuación, en particular las siguientes:

- Adquisición y gestión de archivos fotográficos: se adquirieron archivos fotográficos junto con los derechos de autor respectivos.
- Obra cinematográfica: a raíz de la exposición *Dali: Painting and Film*, celebrada en los años 2007-2008, se inició —y continúa actualmente— una labor de catalogación de la obra cinematográfica de Salvador Dalí con la que se pretende determinar los derechos que corresponden a Dalí sobre cada una de las producciones en las que intervino.

En resumen de todo lo anterior, podemos concluir que la consolidación de la Fundación como gestora internacional de los derechos de Dalí y referente del autor modificó sus necesidades en cuanto a asesoramiento jurídico, que en la actualidad se centran, por un lado, en la salvaguarda de los derechos que gestiona la entidad, y por otro, en el establecimiento de los mecanismos idóneos para su explotación y defensa.

ACTUACIONS JUDICIALS

Dins aquest apartat, la tasca dels serveis jurídics se centra actualment en els procediments ja iniciats contra infractors així com en els assumptes següents:

- Noves actuacions de lluita contra el frau: un primer grup d'actuacions el formen les dirigides contra tercers que obvien complir els tràmits de sol·licitud i obtenció de llicències per a l'explotació pacífica de drets. És el cas del procediment endegat amb relació a la venda sense autorització d'unes reproduccions tridimensionals d'obres de Dalí. En la mateixa línia, a Estepona es van iniciar accions arran d'una intervenció policial de nombrosos objectes i obres del Mestre. Un altre exemple són les actuacions que es van seguir a Israel per unes reproduccions no autoritzades dels dibuixos de l'*Auca* de Salvador Dalí, un cas a conseqüència del qual es va tenir coneixement de l'existència de nombrosos llicenciataris que estarien comercialitzant marxandatge amb reproduccions de l'*Auca* o amb la marca «Dalí» arreu del món.
- Un segon grup d'actuacions comprèn les que s'adrecen contra aquells que, durant molts anys, van aprofitar la situació de conflicte existent entre la Fundació i Demart per fer-se un espai en el mercat de l'explotació dels drets dalinians, de vegades a l'empara d'algun contracte del mateix autor, però sobrepasant-ne a bastament l'àmbit.

ALTRES

Paral·lelament a la gestió i defensa dels drets immaterials lligats a l'obra i la persona de Salvador Dalí, la Fundació va desenvolupar altres línies d'actuació, en particular les següents:

- Adquisició i gestió d'arxius fotogràfics: es van adquirir arxius fotogràfics juntament amb els drets d'autor respectius.
- Obra cinematogràfica: arran de l'exposició *Dali: Painting and Film*, celebrada els anys 2007-2008, es va iniciar una tasca de catalogació de l'obra cinematogràfica de Salvador Dalí que continua actualment i amb la qual es pretén determinar els drets que corresponen a Dalí sobre cadascuna de les produccions en què va intervenir.

En resum de tot el que s'ha dit, podem concloure que la consolidació de la Fundació com a gestora internacional dels drets de Dalí i referent de l'autor va modificar les seves necessitats quant a assessorament jurídic, que avui dia se centren, d'una banda, en la defensa dels drets que gestiona l'entitat i, de l'altra, en l'establiment dels mecanismes idonis per a la seva explotació i defensa.

La promoción de la exposición de Melbourne inundó las calles
La promoció de l'exposició de Melbourne va inundar els carrers

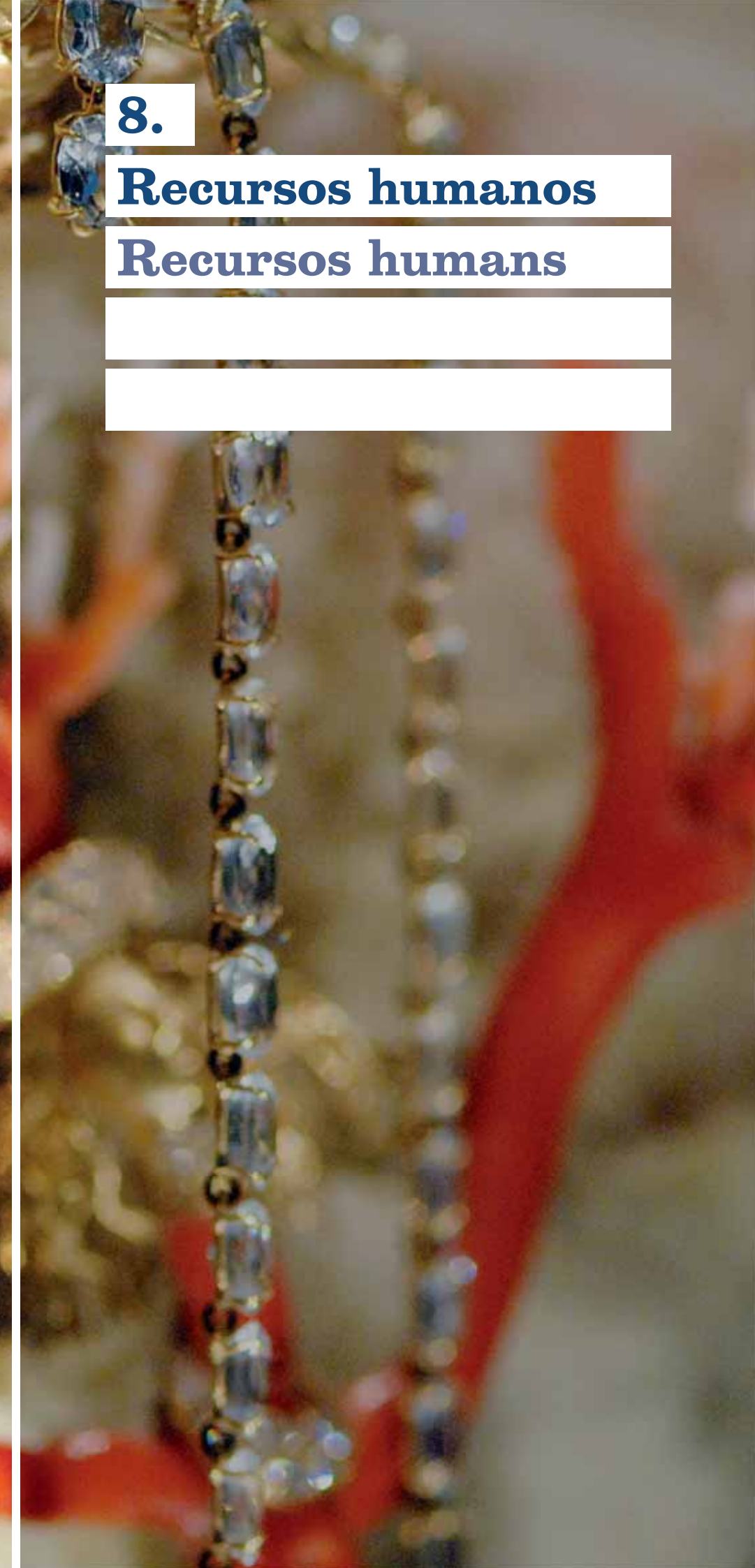

8.

Recursos humanos

Recursos humanos

El Servicio de Recursos Humanos del Departamento de Secretaría General se responsabiliza de la dirección y organización de la actividad laboral de todo el personal de los cuatro museos de la Fundación: confección de nóminas, seguros sociales, contratación laboral, altas y bajas, pagos de IRPF, formación del personal, procesos de selección y prevención de los riesgos laborales.

Durante el año 2009, la plantilla de la Fundación tuvo una media de 90,32 trabajadores.

FORMACIÓN

Los cursos de formación organizados por la Fundación (museos y sede central) para su personal, fueron los siguientes:

- Educación de la voz, dirigido a los trabajadores de la Casa-Museo de Portlligat.
 - Perfeccionamiento de los recursos de Outlook.
 - Microsoft Office Excel 2007.
 - Microsoft Office Word 2007.
 - Seminario de protección de datos, a cargo de Roca Junyent Advocats.
 - Jornada de trabajo en Madrid con los responsables del Departamento de Museos de la Fundación Dalí y técnicos del Museo del Prado.
 - Implementación del Plan de Emergencia del Teatro-Museo, con un ejercicio de evacuación de nuestras instalaciones con público.
- Así mismo, el personal de la Fundación asistió a diversos cursos impartidos por otras entidades:
- Jornadas sobre Gestión y Mantenimiento de Edificios, organizadas por JG Associats, con la asistencia de Roger Ferré, jefe técnico de la Fundación.

- Asistencia a la tercera edición de la feria cultural Giroscopi, muestra de intercambio y formación en productos culturales organizada por la Diputación de Girona.
- Curso de Web 2.0 y TIC organizado por Inforpress, con la asistencia de Imma Parada, responsable de Comunicación.
- Participación en las V Jornadas sobre Gestión del Patrimonio de Caixa Catalunya, centradas en las casas-museo, y en las Jornadas sobre Accesibilidad a los Museos: Arte Accesible, por parte de Jordi Artigas, responsable de las casas-museo de la Fundación Dalí.
- Participación de Carme Ruiz, coordinadora del CED, en la jornada dedicada a «La comunicación digital en los museos», en el marco de las Conversaciones de Estación que organiza el Museu del Ferrocarril de Vilanova i la Geltrú. Cabe señalar que en la web del museo organizador se publica una breve ponencia sobre el Catálogo Razonado de pinturas de Salvador Dalí.
- Asistencia de Rosa Maria Maurell, también coordinadora del CED, a las Jornadas de Digitalización de Cultura en Cataluña celebradas en el Auditori de Barcelona, que le permitieron conocer nuevos programas digitales y las últimas novedades en el sector cultural.

El Servei de Recursos Humans del Departament de Secretaria General es responsabilitza de la direcció i organització de l'activitat laboral de tot el personal dels quatre museus de la Fundació: confecció de nòmines, assegurances socials, contractació laboral, altes i baixes, pagaments de l'IRPF, formació del personal, processos de selecció i prevenció dels riscos laborals.

Durant l'any 2009, la plantilla de la Fundació va tenir una mitjana de 90,32 treballadors.

FORMACIÓ

Els cursos de formació organitzats per la Fundació (museus i seu central) per al seu personal van ser els següents:

- Educació de la veu, adreçat als treballadors de la Casa-Museu de Portlligat.
 - Perfeccionament dels recursos d'Outlook.
 - Microsoft Office Excel 2007.
 - Microsoft Office Word 2007.
 - Seminari de protecció de dades, a càrrec de Roca Junyent Advocats.
 - Jornada de treball a Madrid amb els responsables del Departament de Museus de la Fundació Dalí i tècnics del Museo del Prado.
 - Implementació del Pla d'emergència del Teatre-Museu, amb un exercici d'evacuació de les nostres instal·lacions amb públic.
- El personal de la Fundació va assistir també a diversos cursos impartits per altres entitats:
- Jornades sobre Gestió i Manteniment d'Edificis, organitzades per JG Associats, amb l'assistència de Roger Ferré, cap tècnic de la Fundació.

- Assistència a la tercera edició de la fira cultural Giroscopi, mostra d'intercanvi i formació en productes culturals organitzada per la Diputació de Girona.
- Curs de Web 2.0 i TIC organitzat per Inforpress, amb l'assistència d'Imma Parada, responsable de Comunicació.
- Participació en les V Jornades sobre Gestió del Patrimoni de Caixa Catalunya, centrades en les cases-museu, i en les Jornades sobre Accessibilitat als Museus: Art Accessible per part de Jordi Artigas, responsable de les cases-museu de la Fundació Dalí.
- Participació de Carme Ruiz, coordinadora del CED, en la jornada dedicada a «La comunicació digital als museus», en el marc de les Converses d'Estació que organitza el Museu del Ferrocarril de Vilanova i la Geltrú. Cal assenyalar que en el web del museu organitzador es publica una breu ponència sobre el Catàleg Raonat de pintures de Salvador Dalí.
- Assistència de Rosa Maria Maurell, també coordinadora del CED, a les Jornades de Digitalització de Cultura a Catalunya, que es van celebrar a l'Auditori de Barcelona i gràcies a les quals va poder conèixer nous programes digitals així com les últimes novetats dins el sector cultural.

DEPARTAMENTOS Y PLANTILLA

La Fundación se estructura en los siguientes departamentos:

Patronato y Secretaría General

- Presidente**
Ramon Boixadós Malé
- Secretario General**
Lluís Peñuelas Reixach
- Secretaria**
Mª Teresa Brugués Rost
- Contabilidad y finanzas**
Àngels Pairó Giménez, Judit Pairó Giménez y Expi Porras Roman
- Amics dels Museus Dalí y administración**
Mª Dolors Costa Font y Flor Miscopein

Departamento de museos

- Director**
Antoni Pitxot Soler
- Administración y coordinación**
Lluís Peñuelas Reixach
- Teatro-Museo y Jefe de personal de la Fundación**
Miquel Sanchez Duran
- Púbol, Portlligat y proyectos museológicos**
Jordi Artigas Cadena
- Personal y reservas de grupos**
Isabel Castell Pujol
- Instalaciones y mantenimiento**
Roger Ferré Puig y Ferran Ortega López

Departamento de Conservación y Restauración

- Director**
Antoni Pitxot Soler
- Coordinadora**
Montse Aguer Teixidor
- Jefa de conservación y restauración**
Irene Civil Plans
- Conservadores-restauradores**
Elisenda Aragonès Miquel, Josep Mª Guillamet Lloveras, Yvonne Heinert Comas, Juliette Murphy, Dolors Velasco Rodríguez y Dolors Sala Fenés

Registro

Rosa Aguer Teixidor

Centro de Estudios Dalinianos

- Directora**
Montse Aguer Teixidor
- Coordinadoras**
Rosa Mª Maurell Constans, Carme Ruiz González, Fanny Estela Peña, Anna Otero Ibáñez y Cuca Rodríguez Costa
- Colaboradora**
Lucia Moni

Departamento de Gerencia

- Gerente**
Joan Manuel Sevillano Campalans
- Difusión y Servicio Educativo**
Nuri Aldeguer Corominas
- Servicios Informáticos**
Olga Ayats Pineda
- Comercialización**
Carles Cervera Rucabado
- Servicios Jurídicos**
Isabella Kleinjung
- Marketing**
Sílvia Nello Maldiney
- Comunicación**
Imma Parada Soler
- Secretaría y administración**
Mercedes Aznar Lain
- Colaboradora**
Cinzia Azzini

DEPARTAMENTS I PLANTILLA

La Fundació s'estructura en els departaments següents:

Patronat i Secretaria General

- President**
Ramon Boixadós Malé
- Secretari general**
Lluís Peñuelas Reixach
- Secretaria**
M. Teresa Brugués Rost
- Comptabilitat i finances**
Àngels Pairó Giménez, Judit Pairó Giménez i Expi Porras Roman
- Amics dels Museus Dalí i administració**
M. Dolors Costa Font i Flor Miscopein

Departament de museus

- Director**
Antoni Pitxot Soler
- Administració i coordinació**
Lluís Peñuelas Reixach
- Teatre-Museu i cap de personal de la Fundació**
Miquel Sanchez Duran
- Púbol, Portlligat i projectes museològics**
Jordi Artigas Cadena
- Personal i reserves de grups**
Isabel Castell Pujol
- Instal·lacions i manteniment**
Roger Ferré Puig i Ferran Ortega López

Departament de Conservació i Restauració

- Director**
Antoni Pitxot Soler
- Coordinadora**
Montse Aguer Teixidor
- Cap de restauració**
Irene Civil Plans
- Conservadors-restauradors**
Elisenda Aragonès Miquel, Josep M. Guillamet Lloveras, Yvonne Heinert Comas, Juliette Murphy, Dolors Velasco Rodríguez i Dolors Sala Fenés

Registre

Rosa Aguer Teixidor

Centre d'Estudis Dalinians

- Directora**
Montse Aguer Teixidor
- Coordinadores**
Rosa M. Maurell Constans, Carme Ruiz González, Fanny Estela Peña, Anna Otero Ibáñez, Cuca Rodríguez Costa
- Col·laboradora**
Lucia Moni

Departament de Gerència

- Gerent**
Joan Manuel Sevillano Campalans
- Difusió i Servei Educatiu**
Nuri Aldeguer Corominas
- Serveis Informàtics**
Olga Ayats Pineda
- Comercialització**
Carles Cervera Rucabado
- Serveis Jurídics**
Isabella Kleinjung
- Màrqueting**
Sílvia Nello Maldiney
- Comunicació**
Imma Parada Soler
- Secretaria i administració**
Mercedes Aznar Lain
- Col·laboradora**
Cinzia Azzini

TEATRO-MUSEO DALÍ
TEATRE-MUSEU DALÍ

Responsables adjuntos

Responsables adjunts:

Carles Núñez Felip
Carles Font Garcia

Subresponsables adjuntos

Subresponsables adjunts:

Anna Enrique Reno
Jordi Domènech de Ros

Servicios de acceso, atención al visitante,
información, limpieza, mantenimiento y tienda
Serveis d'accés, atenció al visitant, informació,
neteja, manteniment i botiga:

Manel Albreda Vicente
Àlex Almarza Morcillo
Assumpció Arnall Figueres
Andrea Bonet Aldeguer
Laura Bosch Casademont
Oriol Bosch Noguer
Fina Carbelo Rodríguez
Júlia Cebrià Costa
Núria Cervera Vila
Anisa Chaer-Yemlahi Serroukh
Laura Coll Blasi
Joan Cruañas Sarola
Annie Cubizolles Roman
Rachid El Ouariachi
Núria Estévez Rodríguez
Rosa Falgàs Mach
Alba Feixas Cubizolles
Meritxell Fernández Domènech
Marcel Figueras Cardos
Sandra Garcia Cebrián
Noèlia Garcia València
Claudia Göpel Serra
Verònica Guerrero Palacios
Sandra Guerrero Reyes
Marta Holgueras Berzosa

Luisa López Contreras
Mercè Macau Guitart
Bàrbara Magugliani
Agustina Maldonado Mera
Noèlia Martín Naves
Iuliani Moraru
Josefina Moreno Montilla
Patrícia Morente Juanola
Josefina Murillo Moreno
Cèlia Naves Roldán
Carmen Naves Roldán
Alba Nebot Serra
Sergi Peláez Furest
Rayna Hristova Petrova
M. Àngels Porxas Roig
Francesc Prat Genís
Maria Pujol Moret
Júlia Pujulà Bech
Núria Rabert Sayó
Montserrat Ramos Ollé
Mònica Reixach Boada
Dolores Rodríguez Anaya
Margarita Rodríguez Heras
Petra Romo Fèlix
Teresa Rovira Fernández
Maria José Ruiz Niño
Andrea Sanjosé Núñez
Eudald Serra Font
Eva Taboas Antón
Assumpció Tàpias Carbó
Rosa Tarradas Albatana
Anabel Toral Olivera
Carme Tarragó Mauri
María Remedios Torres Duran
Verònica Uitto
Leticia Valenzuela Gil
Anna M. Vert Pérez
Lisa Wuyts

CASA-MUSEO CASTILLO GALA-DALÍ
CASA-MUSEU CASTELL GALA-DALÍ

Responsable adjunto

Responsable adjunt:

Núria Ferrer Carbó

Subresponsable adjunto

Subresponsable adjunt:

Joana Planet Carnicé

Servicios de acceso, atención al visitante,
información, limpieza, mantenimiento y tienda
Serveis d'accés, atenció al visitant, informació,
neteja, manteniment i botiga:

Marta Alarcón Oliveras
Enriqueta Bernal Zomeño
Dolors Fabrellas Vila
Maria Gispert Bahí
Fàtima Luna Rubirola
Emma Llensa Fita
Gemma Pascual Planas
Maribel Rabaña Maynau
Josefina Salavedra Cornellà

CASA-MUSEO SALVADOR DALÍ
CASA-MUSEU SALVADOR DALÍ

Responsable adjunto

Responsable adjunt:

Jesús Cuadros Mugüerza

Subresponsable adjunto

Subresponsable adjunt:

Anna M. Descamps Pomés

Servicios de acceso, atención al visitante,
información, limpieza, mantenimiento y tienda
Serveis d'accés, atenció al visitant, informació,
neteja, manteniment i botiga:

Estel·la Blázquez Pulido
Anna M. Caminada Llorens
Antònia Descamps Oriol
Carles Descamps Ribas
Elsa Egea Carmona
Margarida Figueras Riera
Yolanda Garcia Montoro
Robert Genovés Núñez
Núria Jiménez Climent
Araceli Juárez Martínez
Manel López Barrios
Marta Martí Triadú
Noemí Mercado Fernández
Raquel Mercado Fernández
Irene Oliva Batlle
Susana Ahidee Quito
Annika Ryzak
Sakina Sahli El-Mersali
Ruth Sánchez Ballesteros
Guillem Torrent Riba
Alexandre Turró Rosset
Matteo Viola
Clara Serra Voltas

A.

Estudios de público

Estudis de públic

La Fundació Gala-Salvador Dalí lleva a cabo habitualmente estudios de público, cuya gestión y evaluación proporcionan información de gran interés sobre la tipología del visitante, las tendencias, la valoración de los museos, los niveles de satisfacción, etc. El procedimiento de recogida de datos se desarrolla a partir de unos cuestionarios que, cara a cara, realiza un/a entrevistador/a (personal de Atención al Visitante de los diferentes museos), con una frecuencia determinada y especialmente entre el público individual. Durante los meses de temporada alta (de julio a septiembre para el Teatro-Museo, y de mediados de junio a mediados de septiembre para las casas-museo de Púbol y Portlligat), el número de encuestas se incrementa para adecuarlo a los horarios de apertura y al mayor número de visitantes.

Durante el año 2009 se realizaron un total de 3 342 encuestas, 1 754 en el Teatro-Museo Dalí de Figueres de enero a diciembre, 1 012 en el Castillo Gala Dalí de Púbol de marzo a noviembre, y 576 en la Casa Salvador Dalí de Portlligat de marzo a octubre.

El perfil del visitante tipo del Museo Dalí de Figueres es francés (21%), tiene más de 26 años, se aloja en Barcelona (35%) en un hotel (54%) y viaja en coche particular (45%) con la familia (55%), se ha informado sobre el museo a través de los amigos (30%) o en Internet (21%), es la primera vez que lo visita (82%) y permanece en él una media de 1 hora (43%); ha visitado o visitará la ciudad de Figueres (60%) y la visita le ha parecido excepcional (36%) o muy bien (48%).

El visitante tipo del Castillo de Púbol es catalán (29%), seguido muy de cerca por el francés (25%), tiene más de 41 años (54%), se aloja en la Costa Brava (40%) en un hotel (41%) y viaja mayoritariamente en coche particular (70%). Visita el Castillo por primera vez (90%), junto con la familia (74%), invierte una hora en la visita (60%), le parece

muy bien (77%) y previamente ya ha visitado el Museo Dalí de Figueres (37%).

Muy parecido al visitante tipo del Castillo de Púbol, el de la Casa de Portlligat es francés (28%), seguido en segundo lugar por el catalán (25%), y tiene más de 41 años (37%). Se aloja, sin embargo, en Cadaqués (32%) y también en el resto de la Costa Brava (31%), en un hotel (43%), y viaja en coche particular (58%) con la familia (57%). Aunque ya ha visitado el Museo Dalí de Figueres (53%), viene a la casa museo por primera vez (87%) y la visita le parece muy bien (56%).

Hay algunos datos que cabría destacar, por ejemplo el hecho de que, la primera vez que viene, el visitante tipo del Teatro-Museo Dalí de Figueres no se aloja mayoritariamente en la Costa Brava, sino en Barcelona. Al igual que en el 2008, continúa aumentando el incremento de visitantes que se desplazan en tren a Figueres (un 9% en el 2007, un 21% en el 2008 y un 23% en el 2009). Como dato anecdótico, se constata un interesante crecimiento del número de visitantes procedentes de Israel (4%).

También cabe señalar el incremento que se aprecia año tras año en el uso de Internet como uno de los principales canales de información de los visitantes de los tres museos. En este momento, el porcentaje se sitúa ya en un 21% en el Teatro-Museo Dalí, un 20% en el Castillo de Púbol y un 25% en la Casa de Portlligat.

Por último, otro dato que llama la atención es el importante aumento de personas que visitan solas los museos, sobre todo el de Figueres con un 11% (un 5% en el 2008) y la Casa de Portlligat con un 15% (un 6% en el 2008).

A continuación se presentan, en forma de gráficos, los resultados de las encuestas llevadas a cabo en cada uno de los museos.

La Fundació Gala-Salvador Dalí realitza habitualment estudis de públic, la gestió i avaluació dels quals proporcionen informació de gran interès sobre la tipologia del visitant, tendències, valoració dels museus, nivells de satisfacció, etcètera. El procediment de recollida de dades es desenvolupa a partir d'uns qüestionaris que, cara a cara, realitza un entrevistador/a (personal d'Atenció al Visitant dels diferents museus), amb una freqüència determinada i especialment entre el públic individual. Durant els mesos de temporada alta (de juliol a setembre per al Teatre-Museu i de mitjans de juny a mitjans de setembre per a les cases-museu de Púbol i Portlligat) el nombre d'enquestes s'incrementa adequant-se als horaris d'obertura i al major nombre de visitants.

Durant l'any 2009 s' han realitzat un total de 3.342 enquestes, 1.754 al Teatre-Museu Dalí de Figueres de gener a desembre, 1.012 al Castell Gala Dalí de Púbol de març a novembre, i 576 a la Casa Salvador Dalí de Portlligat de març a octubre.

El perfil del visitant del Museu Dalí de Figueres és francès (21%), té més de 26 anys i s'allotja a Barcelona (35%), en un hotel (54%), viatja en cotxe particular (45%), amb la família (55%); s'ha informat del museu a través dels amics (30%) o a internet (21%); és la primera vegada que visita el museu (82%) i s'hi està 1 hora de promig (43%); ha visitat o visitarà la ciutat de Figueres (60%) i la visita li ha semblat excepcional (36%) o molt bé (48%).

El visitant-tipus del Castell de Púbol és català (29%) seguit molt d'a prop del francès (25%), té més de 41 anys (54%), s'allotja a la Costa Brava (40%), en un hotel (41%) i viatja majoritàriament en cotxe particular (70%). Visita el Castell per primera vegada (90%), amb la família (74%), s'hi està 1 hora (60%), li sembla molt bé (77%), i ja ha visitat el Museu Dalí de Figueres (37%).

Molt similar al visitant-tipus del Castell de Púbol, el de la Casa de Portlligat és francès (28%) seguit molt de prop pel català (25%) i té més de 41 anys (37%). S'allotja, però, a Cadaqués (32%) i igualment a la resta de la Costa Brava (31%), en un hotel (43%), viatja en cotxe particular (58%), amb la família (57%). Tot i que ja ha visitat el Museu Dalí de Figueres (53%), acut a la casa museu per primera vegada (87%) i la visita li sembla molt bé (56%).

Hi ha algunes dades que caldria destacar com ara que el visitant-tipus del Teatre-Museu Dalí de Figueres no s'allotja, per primera vegada, majoritàriament a la Costa Brava, sinó a Barcelona. Com l'any 2008, continua augmentant l'increment de visitants que es desplacen en tren a Figueres (9% el 2007; 21% el 2008; 23% el 2009). Com a dada anecdòtica, destaquem un creixement interessant dels visitants provinents d'Israel (4%).

També cal remarcar l'increment que s'aprecia any rere any en l'ús d'internet com un dels principals canals d'informació dels visitants dels tres museus, ara ja del 21% al Teatre-Museu Dalí, del 20% al Castell de Púbol i del 25% a la Casa de Portlligat.

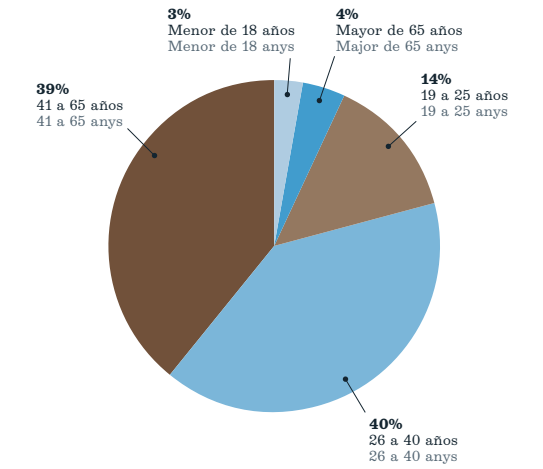
Finalment, una dada que crida l'atenció és l'important augment de persones que visiten els museus soles, sobretot el de Figueres, amb un 11% (5% al 2008) i la Casa de Portlligat, amb un 15% (6% al 2008).

Es presenten a continuació els resultats de les enquestes realitzades a cada un dels museus en forma de gràfics.

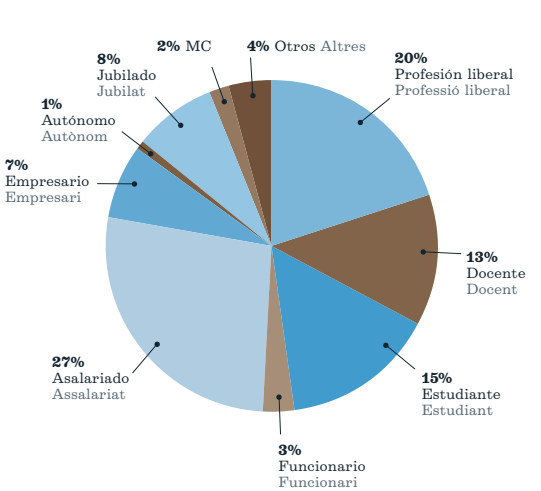
ENCUESTA MUSEOS DALÍ 2009: TEATRO-MUSEO DALÍ
ENQUESTA MUSEUS DALÍ 2009: TEATRE-MUSEU DALÍ

Perfil del visitante | Perfil del visitant

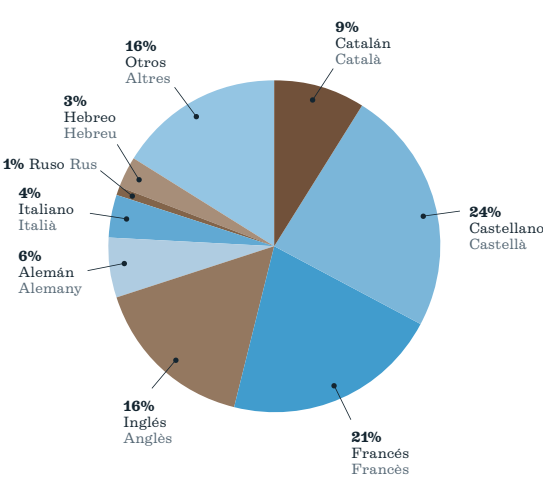
Edad | Edat

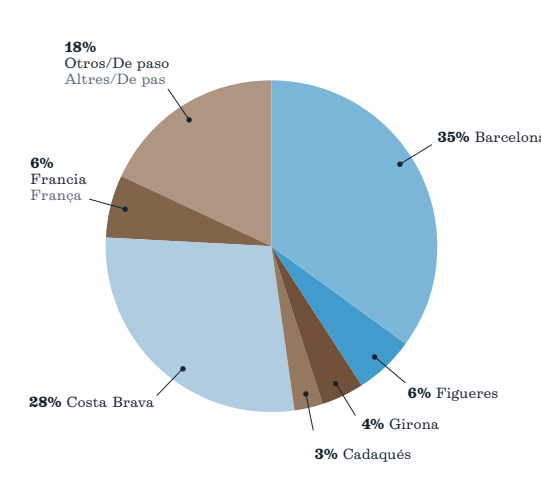
Profesión | Profesió

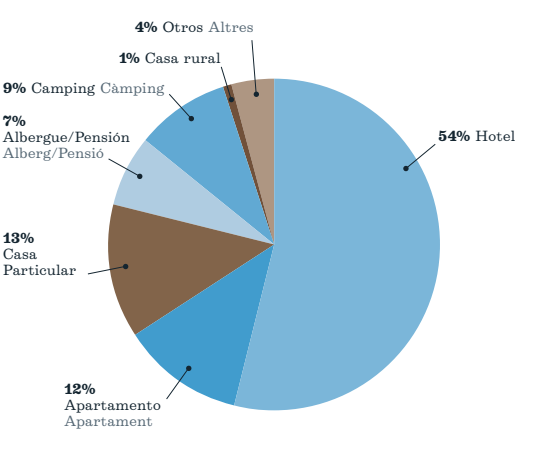
Idioma utilizado | Idioma utilitzat

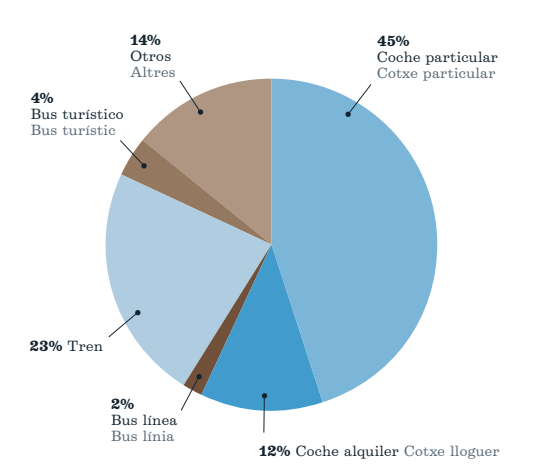
Alojamiento (localidad) | Allotjament (localitat)

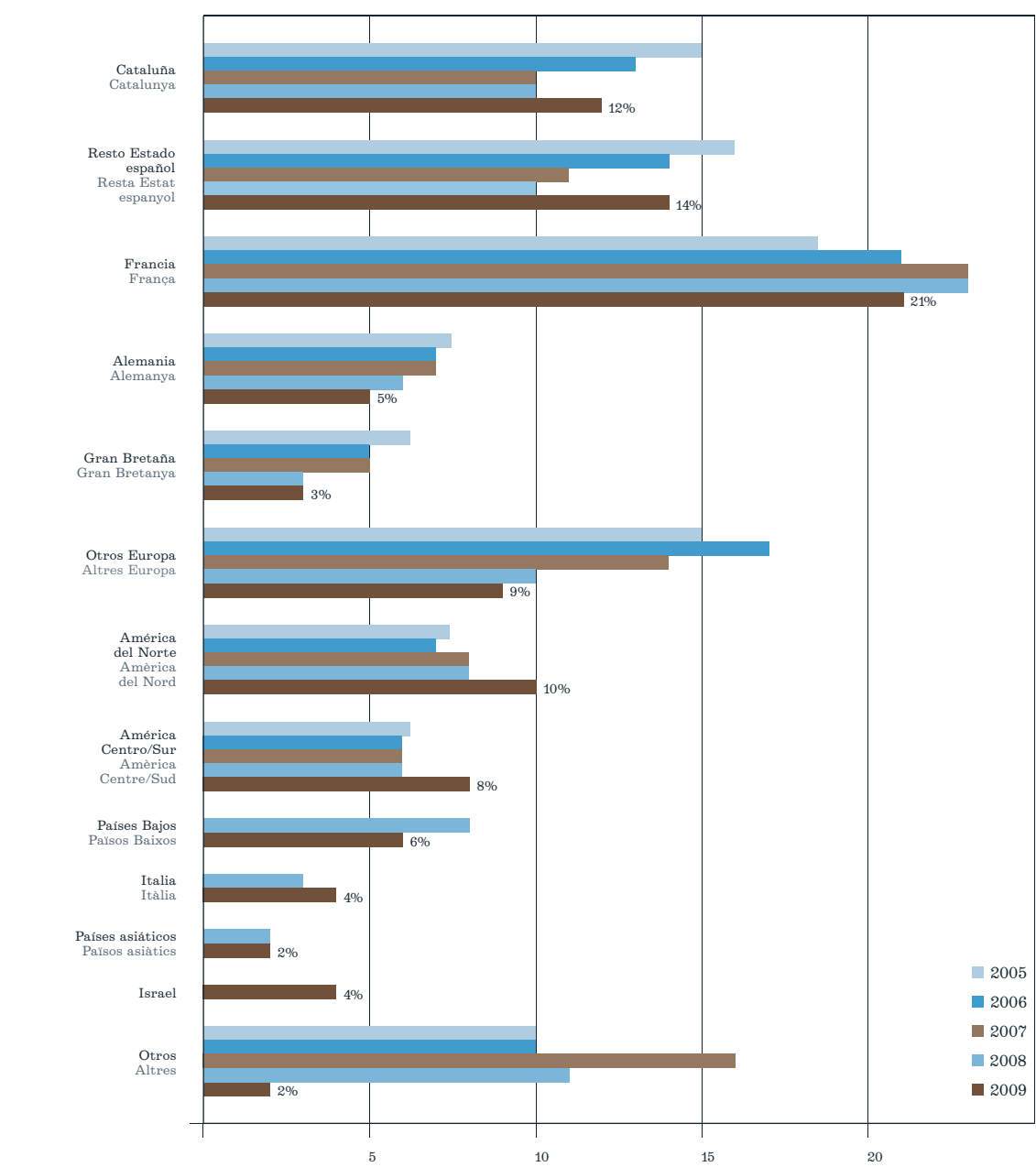
Alojamiento (establecimiento) | Allotjament (establiment)

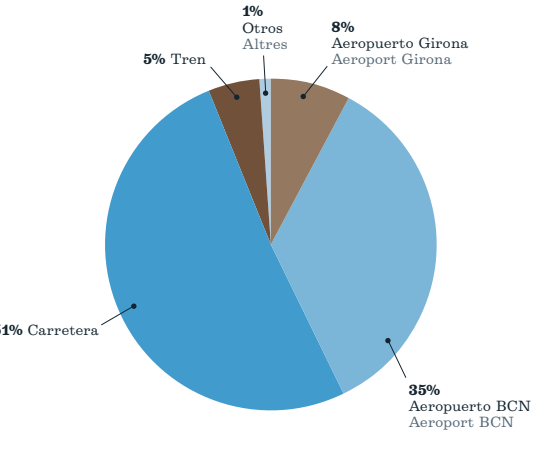
Transporte | Transport

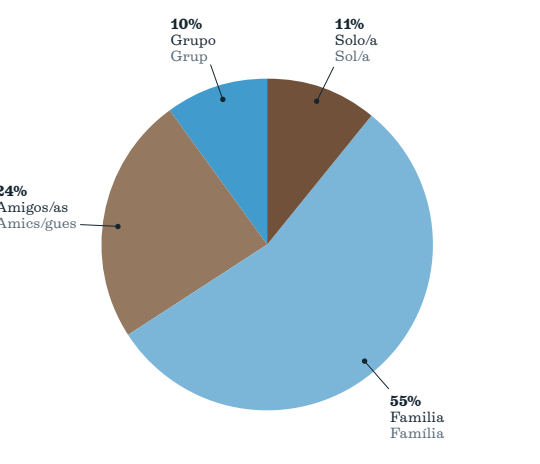
Procedencia | Procedència

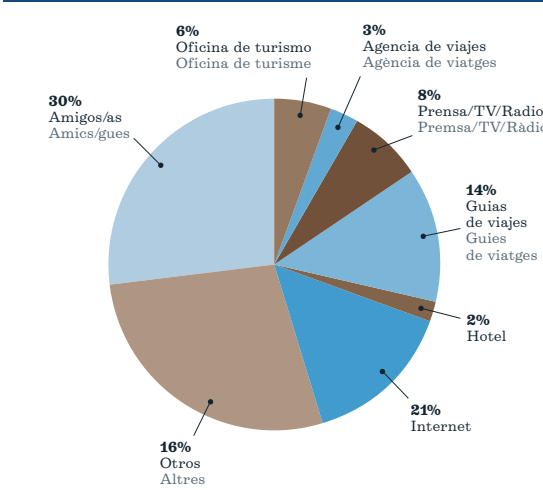
Llega a Cataluña por... | Arriba a Catalunya per...

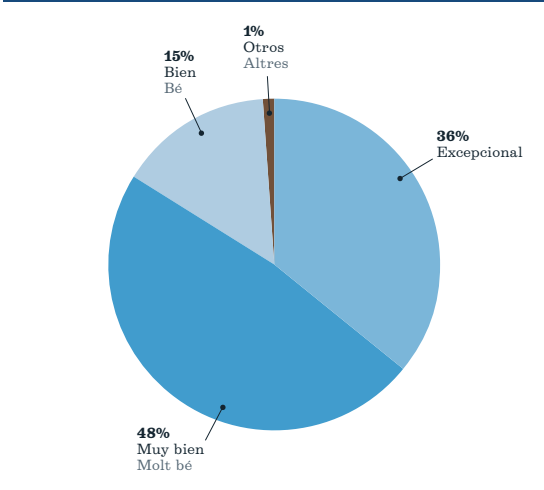
Visita el museo con... | Visita el museu amb...

Elementos de difusión | Elements de difusió

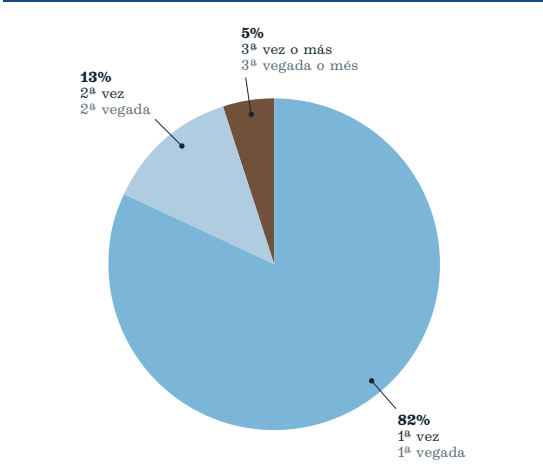

Opinión global del museo | Opinió global del museu

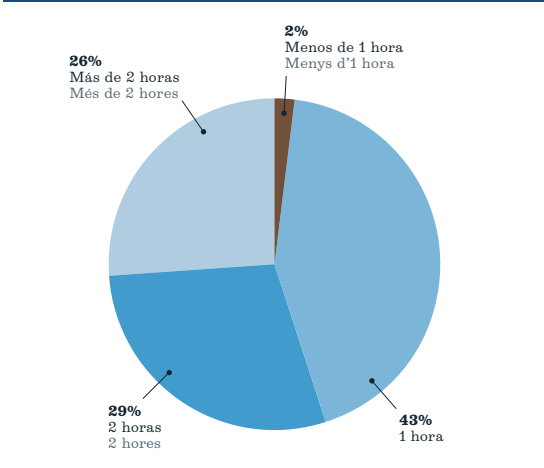

Frecuencia y durada de la visita | Frequència i durada de la visita

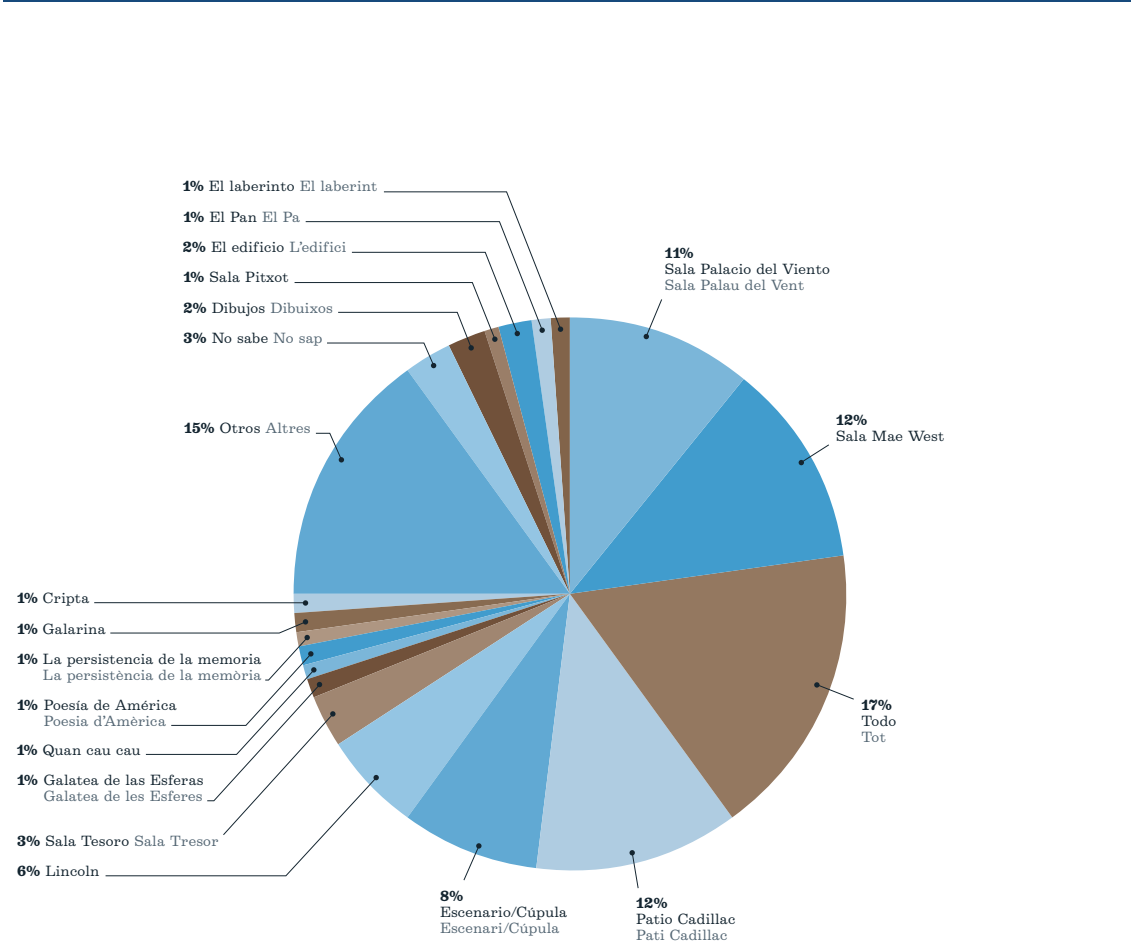
Visita el museo por... | Visita el museu per...

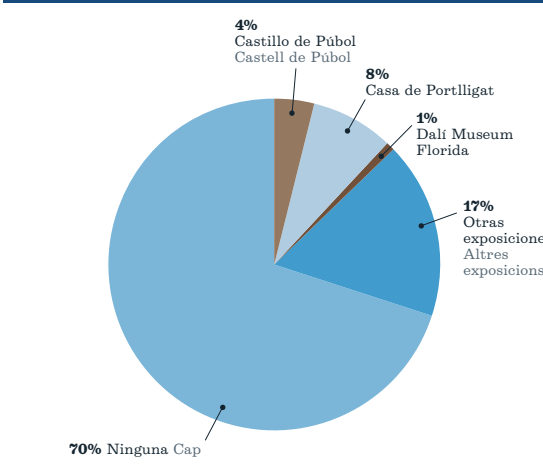
Tiempo dedicado a la visita | Temps dedicat a la visita

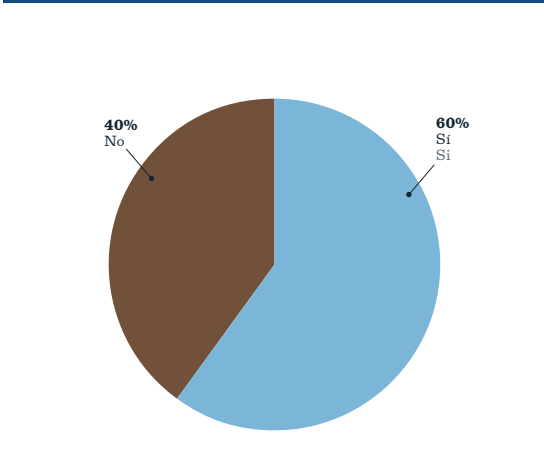
Obra, sala, instalación que destacaría | Obra, sala, instal·lació que destacaria

Otras visitas relacionadas con Dalí | Altres visites relacionades amb Dalí

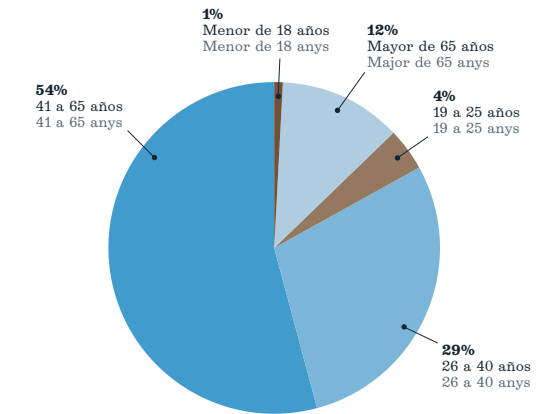
¿Ha visitado o piensa visitar Figueres? | Ha visitat o pensa visitar Figueres?

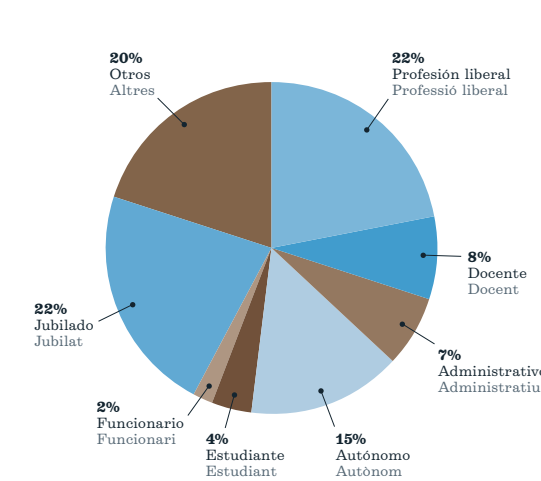
CASA-MUSEO CASTILLO GALA DALÍ (PÚBOL)
CASA-MUSEU CASTELL GALA DALÍ (PÚBOL)

Perfil del visitante | Perfil del visitant

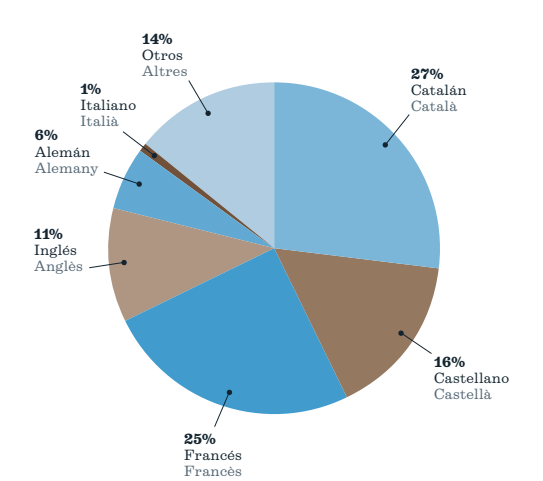
Edad | Edat

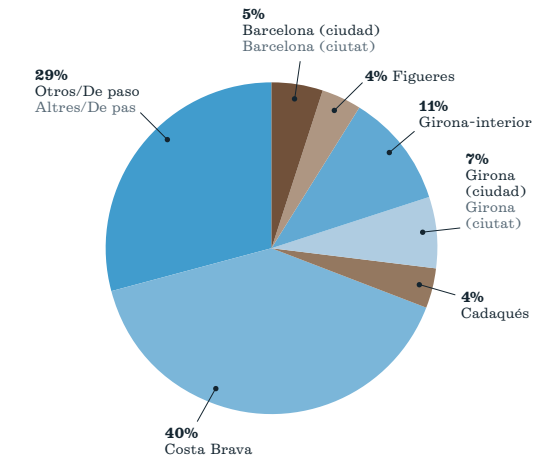
Profesión | Profesió

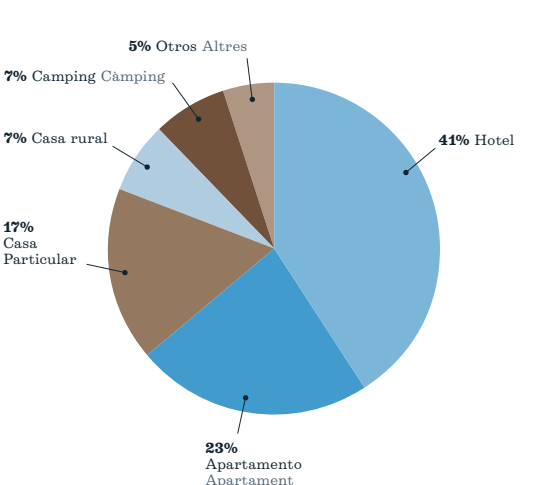
Idioma utilizado | Idioma utilitzat

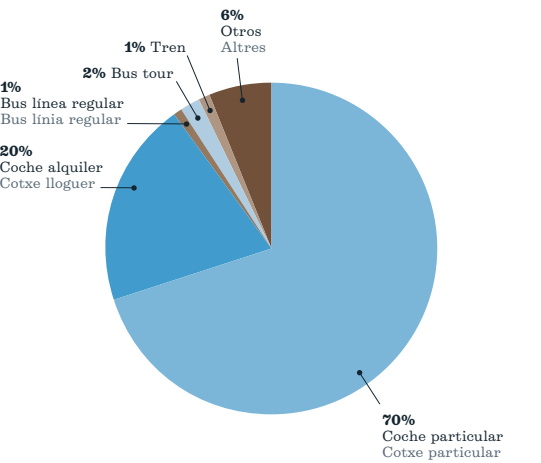
Alojamiento (localidad) | Allotjament (localitat)

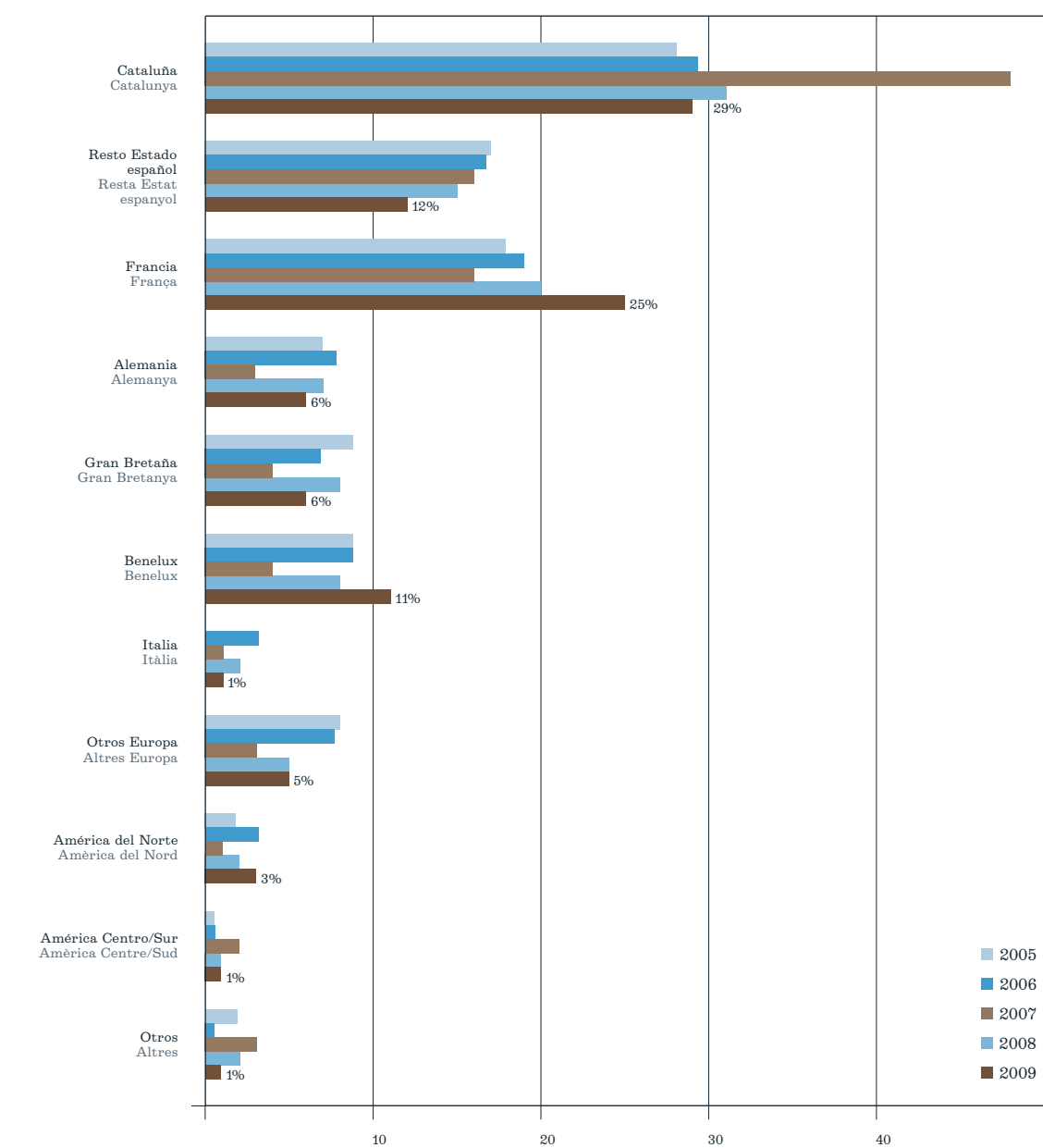
Alojamiento (establecimiento) | Allotjament (establiment)

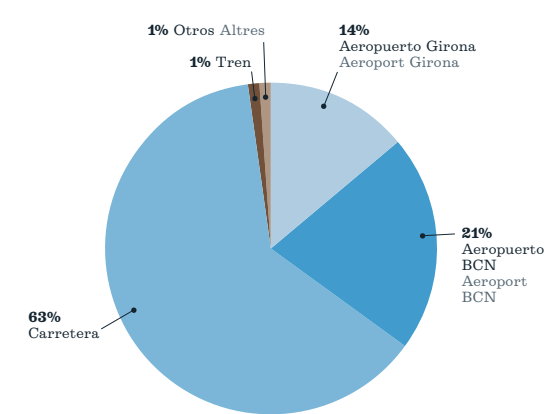
Transporte | Transport

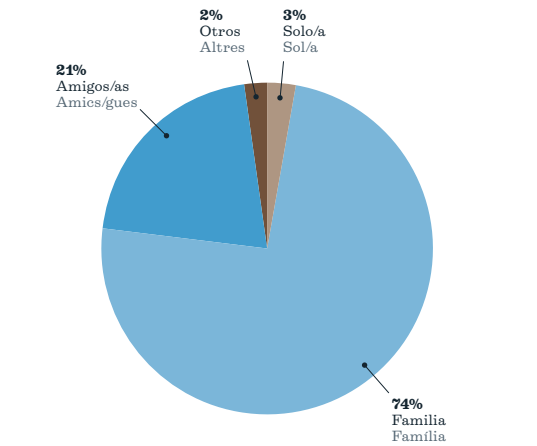
Procedencia | Procedència

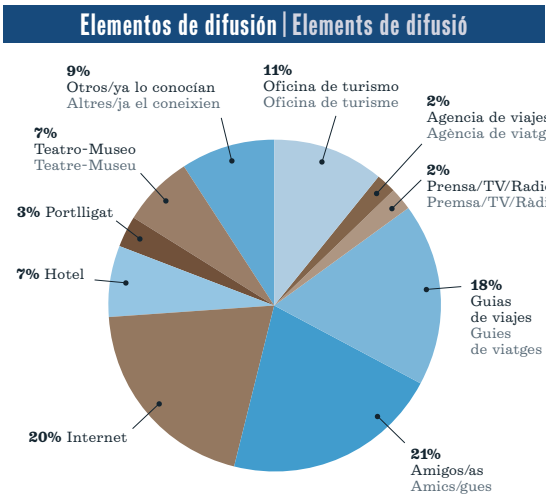
Llega a Cataluña por... | Arriba a Catalunya per...

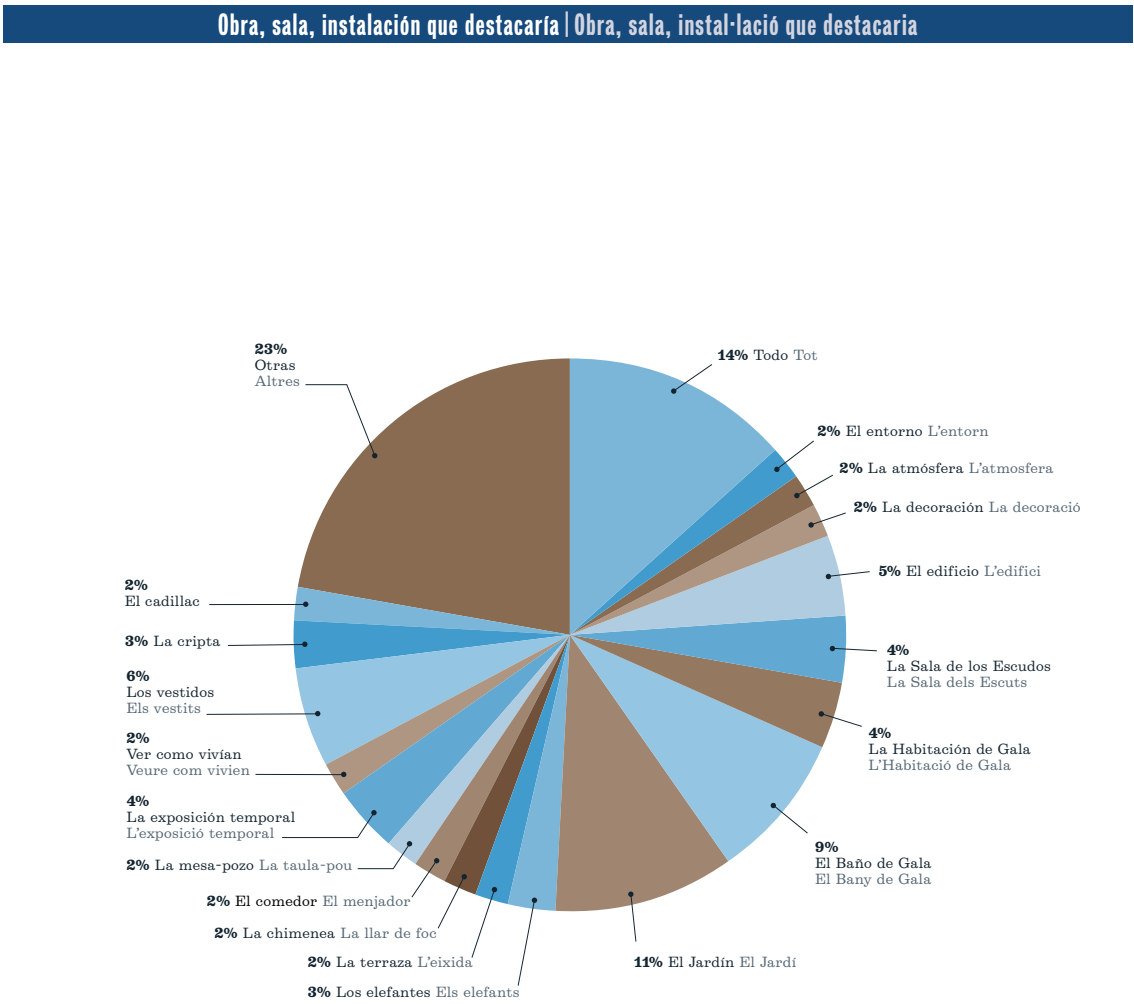
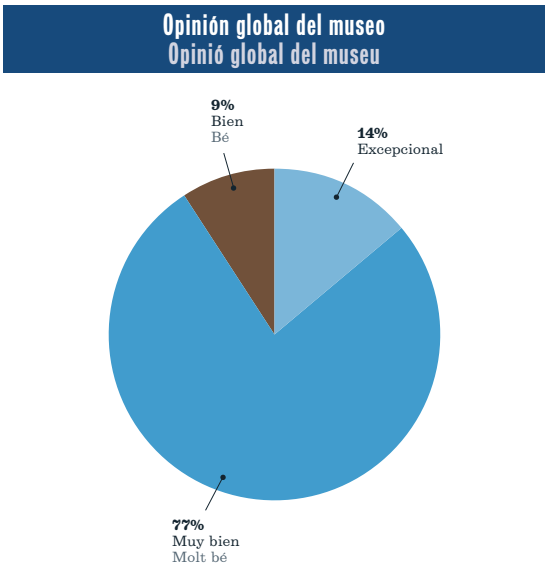
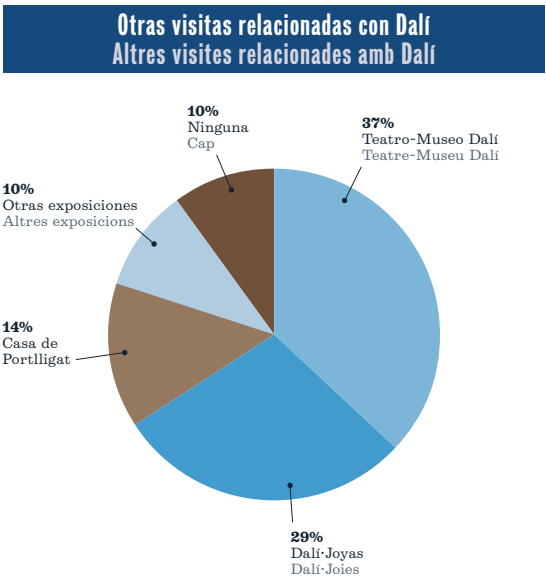
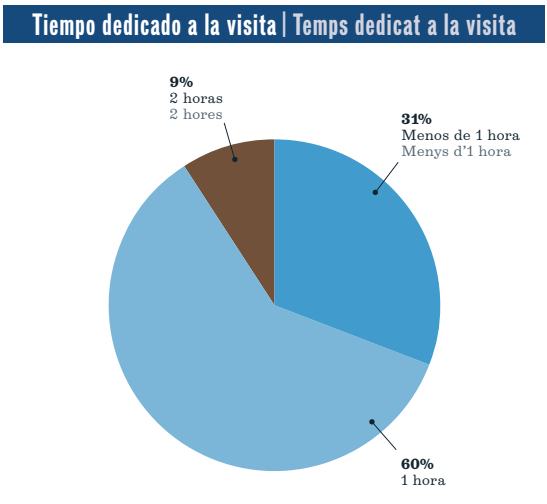
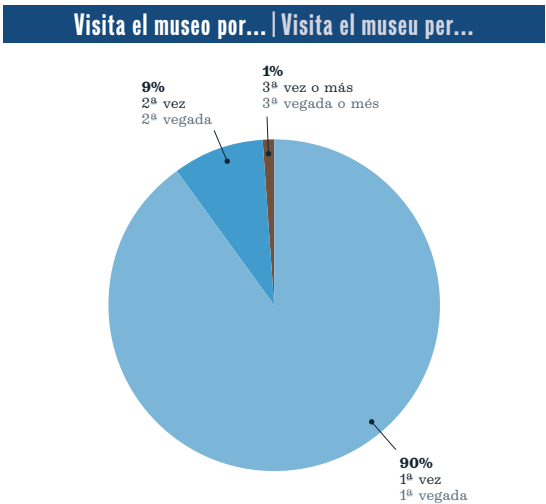
Visita el museo con... | Visita el museu amb...

Difusión | Difusió

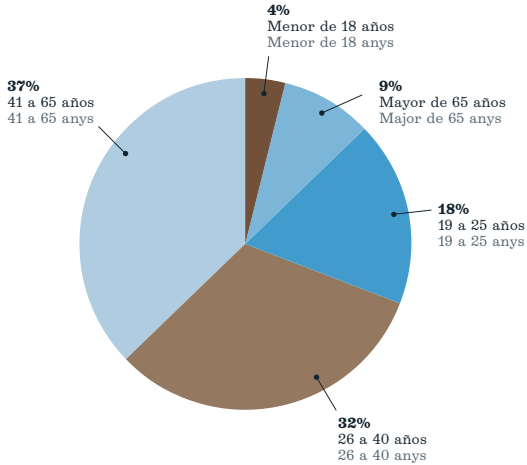
Frecuencia y durada de la visita | Freqüència i durada de la visita

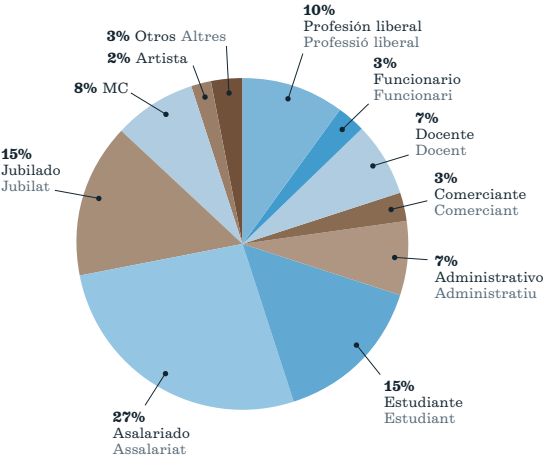
CASA SALVADOR DALÍ (PORTLLIGAT)

Perfil del visitante | Perfil del visitant

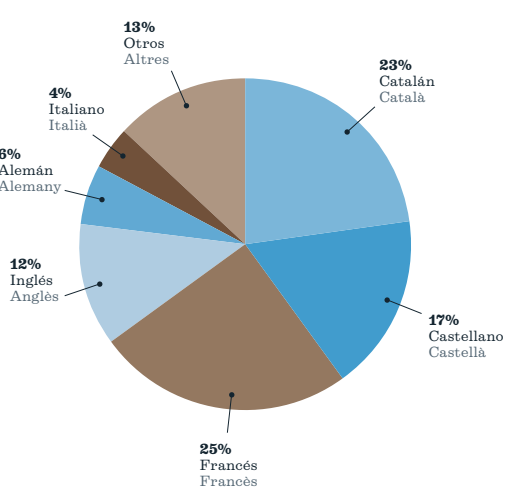
Edad | Edat

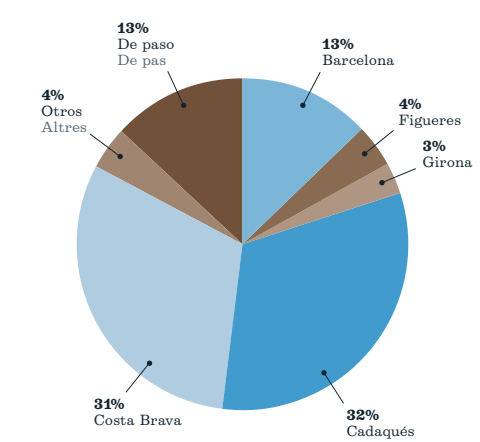
Profesión | Profesió

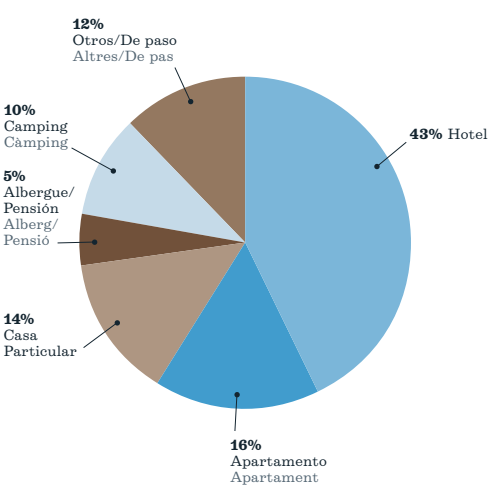
Idioma utilizado | Idioma utilitzat

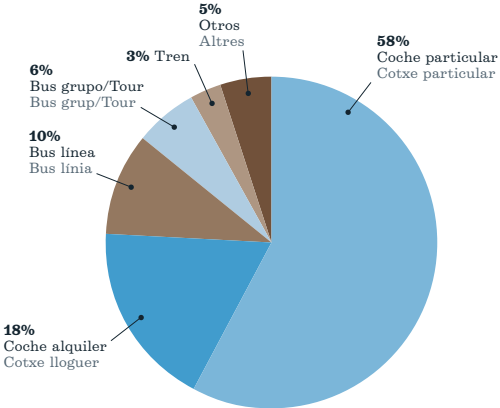
Alojamiento (localidad) | Allotjament (localitat)

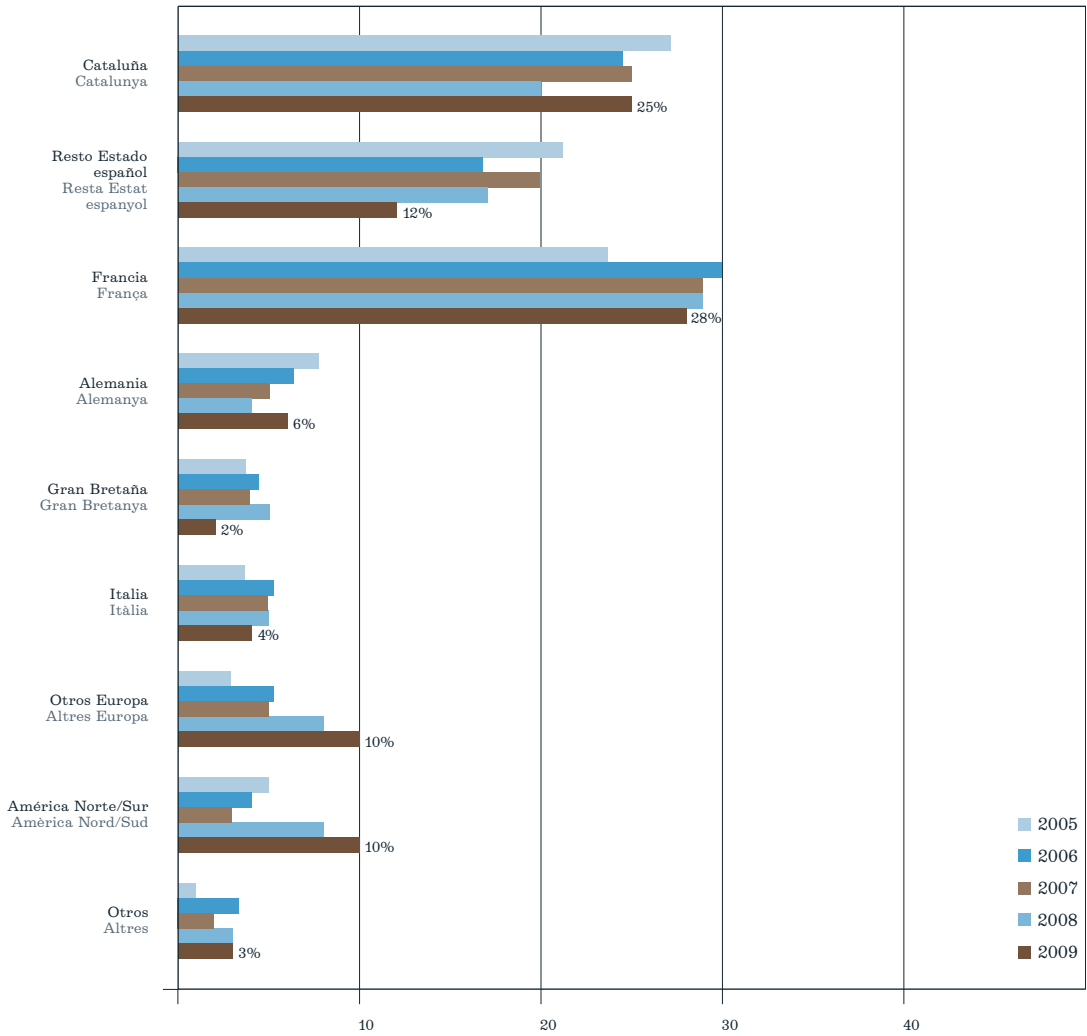
Alojamiento (establecimiento) | Allotjament (establiment)

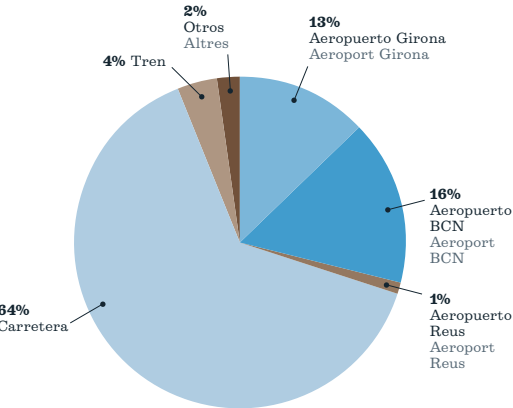
Transporte | Transport

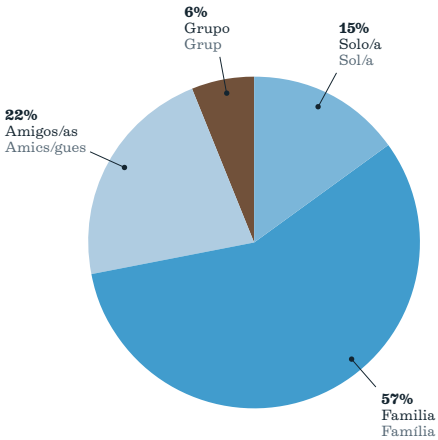
Procedencia | Procedència

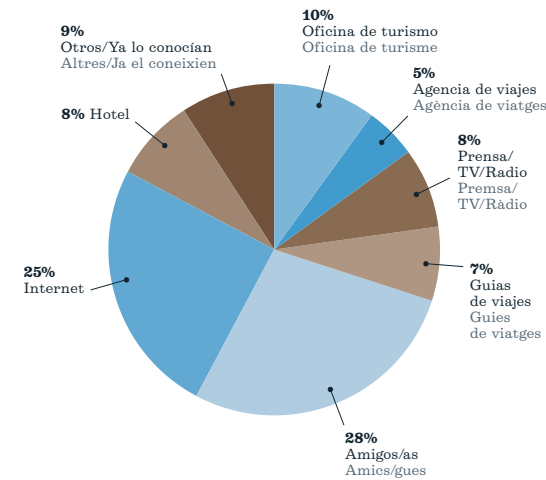
Llega a Cataluña por... | Arriba a Catalunya per...

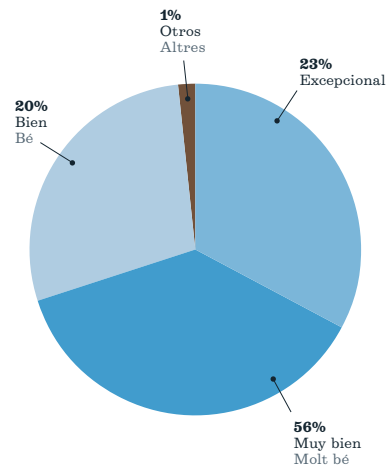
Visita el museo con... | Visita el museu amb...

Elementos de difusión | Elements de difusió

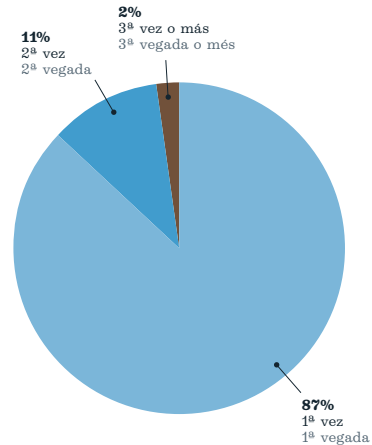

Opinión global del museo | Opinió global del museu

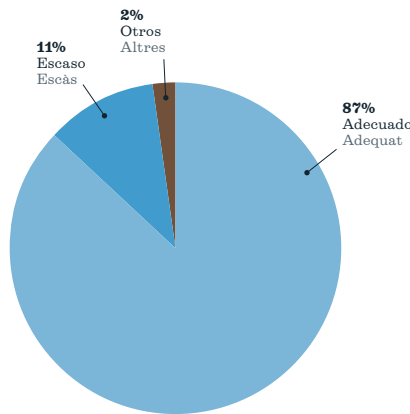

Frecuencia y durada de la visita | Freqüència i durada de la visita

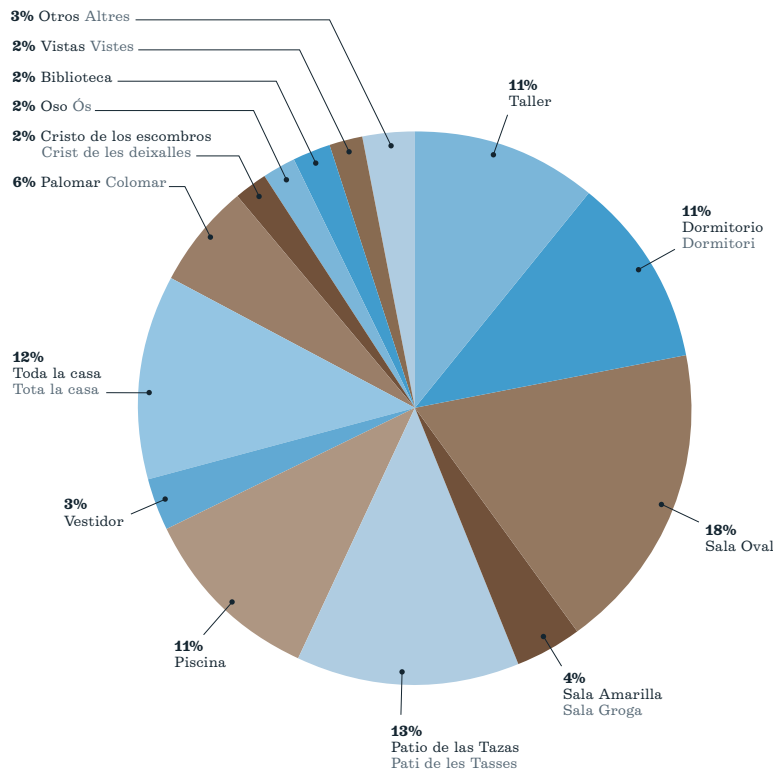
Visita el museo por... | Visita el museu per...

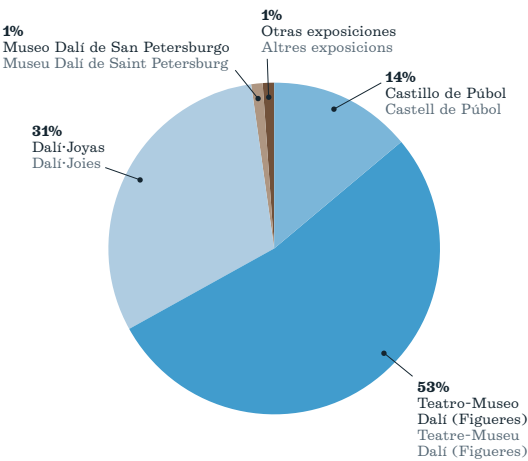
Tiempo dedicado a la visita | Temps dedicat a la visita

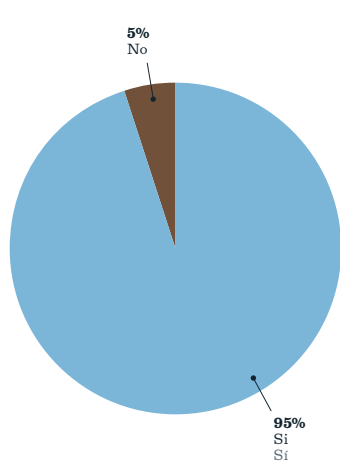
Obra, sala, instalación que destacaría | Obra, sala, instal·lació que destacaria

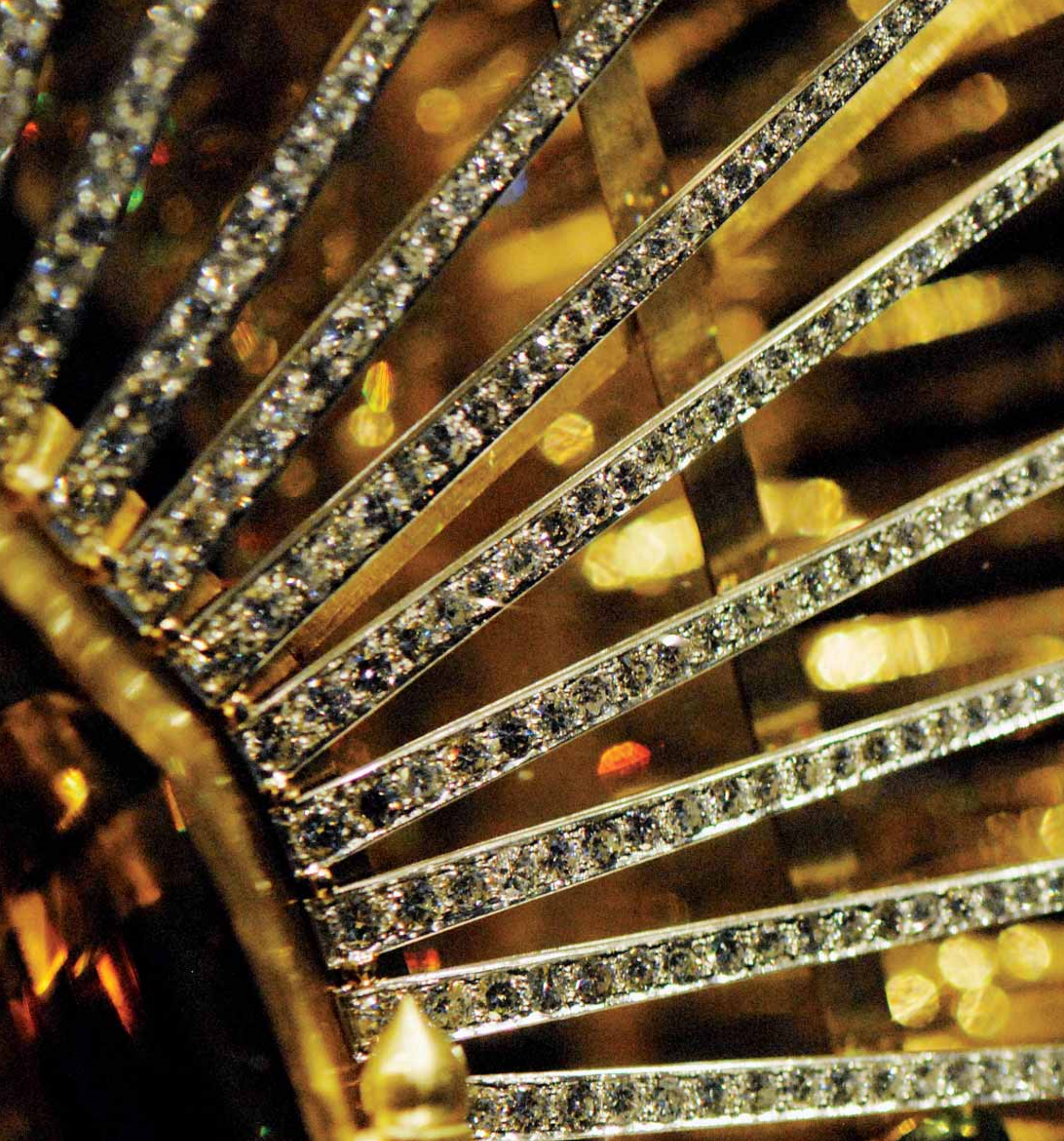

Otras visitas relacionadas con Dalí | Altres visites relacionades amb Dalí

¿Ha visitado o piensa visitar Cadaqués? | Ha visitat o pensa visitar Cadaqués?

B.

**Informe de gestión
económica**

**Informe de gestió
econòmica**

MEMORIA ECONÓMICA CORRESPONDIENTE AL EJERCICIO 2009

ACTIVIDAD DE LA FUNDACIÓN

La Fundación tiene por objeto «promocionar, fomentar, divulgar, prestigiar, proteger y defender, en el territorio del Estado español y en el de cualquier otro Estado, la obra artística, cultural e intelectual del pintor español Salvador Dalí Domènech, sus bienes y derechos de cualquier naturaleza; su experiencia vital, su pensamiento y sus inquietudes, proyectos e ideas y obras artísticas, intelectuales y culturales; su memoria y el reconocimiento universal de su genial aportación a las bellas artes, a la cultura y al pensamiento contemporáneo» (art. 4 de los Estatutos).

Para cumplir estos objetivos, la Fundación ha realizado las actividades descritas a lo largo de esta Memoria.

BASES DE PRESENTACIÓN DE LAS CUENTAS ANUALES

Las cuentas anuales se han preparado a partir de los registros contables de la Fundación, habiéndose aplicado las

disposiciones legales vigentes en materia contable, al objeto de mostrar la imagen fiel del patrimonio, la situación financiera y los resultados de las operaciones.

Las cuentas anuales adjuntas se han obtenido aplicando los principios contables establecidos en el Código de Comercio, el Plan General de Contabilidad aprobado por Real Decreto 1.514/2007, de 16 de noviembre, y las Normas de adaptación del Plan General de Contabilidad a las entidades sin fines lucrativos aprobadas por Real Decreto 776/1998, de 30 de abril, que seguirá aplicándose en todo lo que no se oponga a la legislación vigente y al citado Plan General de Contabilidad.

De acuerdo con la legislación mercantil, se presentan a efectos comparativos, para cada una de las partidas del balance y de la cuenta de resultados, además de las cifras del ejercicio, las correspondientes al ejercicio anterior.

El balance oficial presentado, apartado «Balance sin actualización del valor del patrimonio artístico», contabiliza el patrimonio artístico en función de su precio de adquisición. Con ello se aplica la interpretación efectuada por el Protectorado de Fundaciones de la Norma sexta de valoración de la quinta parte del citado Real Decreto (Resolución de 21 de abril de 2003).

Junto al balance oficial se presenta otro de carácter informativo —apartado «Balance con actualización del valor del patrimonio artístico»— en el que se contabiliza el patrimonio artístico de la Fundación en función de su valor de mercado. Gracias a este criterio de valor, el balance informativo presentado expresa la imagen fiel del patrimonio de nuestra entidad, tal como exigen las disposiciones contenidas en la primera parte (Principios contables) y en la cuarta parte (Contenido de la Memoria) del Real Decreto 776/1998, por el que se aprueban las Normas de adaptación del Plan General de Contabilidad a las entidades sin fines lucrativos y las Normas de información presupuestaria de estas entidades.

ACTIVITAT DE LA FUNDACIÓ

La Fundació té per objecte «promocionar, fomentar, divulgar, prestigiar, protegir i defensar en el territori de l'Estat espanyol i en el de qualsevol altre estat l'obra artística, cultural i intel·lectual del pintor espanyol Salvador Dalí Domènech, els seus béns i drets de qualsevol naturalesa; la seva experiència vital, el seu pensament i les seves inquietuds, projectes, idees i obres artístiques, intel·lectuals i culturals; la seva memòria i el reconeixement universal de la seva genial aportació a les belles arts, a la cultura i al pensament contemporani» (art. 4 dels Estatuts).

Per complir aquests objectius, la Fundació ha realitzat les activitats que es descriuen en aquesta Memòria.

BASES DE PRESENTACIÓ DELS COMPTES ANUALS

Els comptes anuals s'han preparat a partir dels registres comptables de la Fundació, tot aplicant les disposicions legals vigents en matèria comptable, a fi i efecte de mostrar la imatge fidel del patrimoni, la situació financera i els resultats de les operacions.

Els comptes anuals adjunts s'han obtingut aplicant els principis comptables establerts al Codi de comerç, al Pla general de comptabilitat aprovat per Reial decret 1.514/2007, de 16 de novembre, i a les Normes d'adaptació del Pla general de comptabilitat a les entitats sense finalitats lucratives aprovades per Reial decret 776/1998, de 30 d'abril, que seguirà aplicant-se en tot allò que no s'oposi a la legislació vigent i a l'esmentat Pla general de comptabilitat.

D'acord amb la legislació mercantil, es presenten a efectes comparatius, per a cadascuna de les partides del balanç i del compte de resultats, a més de les xifres de l'exercici, les corresponents a l'exercici anterior.

MEMÒRIA ECONÒMICA CORRESPONENT A L'EXERCICI 2009

El balanç oficial presentat, apartat «Balanç sense actualització del valor del patrimoni artístic», comptabilitza el patrimoni artístic en funció del seu preu d'adquisició. D'aquesta manera s'aplica la interpretació efectuada pel Protectorat de Fundacions de la norma 6a de valoració de la cinquena part del Reial decret esmentat (Resolució de 21 d'abril de 2003).

Juntament amb el balanç oficial se'n presenta un altre de caràcter informatiu —apartat «Balanç amb actualització del valor del patrimoni artístic»— en el qual es comptabilitza el patrimoni artístic de la Fundació segons el seu valor de mercat. Gràcies a aquest criteri de valor, el balanç informatiu presentat expressa la imatge fidel del patrimoni de la nostra entitat, tal com exigeixen les disposicions contingudes en la primera part (Principis comptables) i en la quarta part (Contingut de la Memòria) del Reial decret 776/1998, pel qual s'aproven les Normes d'adaptació del Pla general de comptabilitat a les entitats sense finalitats lucratives i les Normes d'informació pressupostària d'aquestes entitats.

EXCEDENTE DEL EJERCICIO

La Dirección propondrá a la Junta Ordinaria del Patronato la aprobación de la aplicación del excedente que, expresado en euros, se detalla a continuación:

Base de reparto:	
Excedente positivo del ejercicio	4 098 556,16
Aplicación:	
A reservas voluntarias	4 098 556,16

NORMAS DE VALORACIÓN

Los principios y criterios de contabilidad más significativos aplicados en la preparación de las cuentas anuales son los siguientes:

Inmovilizaciones intangibles

Gastos de investigación y desarrollo, y concesiones, patentes, licencias, marcas y similares: se valoran a precio de adquisición o producción, amortizándose sistemáticamente en un plazo no superior a cinco años.

Aplicaciones informáticas: se valoran a su precio de adquisición o producción, y se amortizan sistemáticamente en un plazo no superior a cinco años.

Bienes del patrimonio histórico

En el balance sin actualización del valor del patrimonio artístico, se valoran a su precio de adquisición.

En el balance con actualización del valor de patrimonio artístico, figuran las revalorizaciones realizadas en los ejercicios 1996, 2000 y 2002 de la totalidad de las obras de arte que constituyeron la aportación inicial del Fundador y de las donaciones y adquisiciones de obras de arte posteriores, por valor de 40 825, 8 347 y 89 791 miles de euros, respectivamente. Estas revalorizaciones se realizaron con la finalidad de reflejar el patrimonio artístico de la Fundación en función de su valor de mercado.

Inmovilizaciones materiales

El inmovilizado material está registrado al coste de adquisición. Las reparaciones que no

suponen una ampliación de la vida útil y los gastos de mantenimiento son cargados directamente en la cuenta de resultados. Los costes de ampliación o mejora que dan lugar a una mayor duración del bien son capitalizados como mayor valor del mismo. La dotación anual a la amortización se calcula mediante la aplicación del método lineal, de acuerdo con los siguientes porcentajes anuales:

	2008	2009
Construcciones	3-4%	3-4%
Instalaciones técnicas y maquinaria	5-10%	5-10%
Otras instalaciones, utillaje y mobiliario	5-12%	5-12%
Otro inmovilizado	20%	20%

Inversiones financieras

Los valores negociables de renta fija o variable se valoran por su precio de adquisición a la suscripción o compra.

Los valores negociables admitidos a cotización en un mercado secundario organizado se contabilizan por el precio de adquisición o el valor razonable, si éste fuera inferior a aquél, dotándose los deterioros de valor necesarios para reflejar la depreciación experimentada.

La participación en DAS se contabiliza por el precio de adquisición y la participación en DEMART B.V. se registra por un valor simbólico, por haberse recibido sin contraprestación económica.

EXCEDENT DE L'EXERCICI

La Direcció proposarà a la junta ordinària del Patronat l'aprovació de l'aplicació de l'excedent que, expressat en euros, es detalla a continuació:

Base de repartiment:	
Excedent positiu de l'exercici	4.098.556,16
Aplicació:	
A reserves voluntàries	4.098.556,16

NORMES DE VALORACIÓ

Els principis i criteris de comptabilitat més significatius aplicats en la preparació dels comptes anuals són els següents:

Immobilitzacions intangibles

Despeses de recerca i desenvolupament i concessions, patents, llicències, marques i similars: es valoren al preu d'adquisició o producció, i s'amortitzen sistemàticament en un termini no superior a cinc anys. Aplicacions informàtiques: es valoren al seu preu d'adquisició o producció, i s'amortitzen sistemàticament en un termini no superior a cinc anys.

Béns del patrimoni històric

Al balanç sense actualització del valor del patrimoni artístic, es valoren al seu preu d'adquisició.

Al balanç amb actualització del valor del patrimoni artístic, figuren les revaloracions realitzades en els exercicis 1996, 2000 i 2002 de la totalitat de les obres d'art que van constituir l'aportació inicial del Fundador i de les donacions i adquisicions d'obres d'art posteriors, per valor de 40.825, 8.347 i 89.791 milers d'euros, respectivament. Aquestes revaloracions es van realitzar amb la finalitat de reflectir el patrimoni artístic de la Fundació en funció del seu valor de mercat.

Immobilitzacions materials

L'immobilitzat material està registrat al cost d'adquisició. Les reparacions que no suposen

una ampliació de la vida útil i les despeses de manteniment es carreguen directament al compte de resultats. Els costos d'ampliació o millora que donen lloc a una durada més prolongada del bé es capitalitzen com a valor més gran d'aquest bé. La dotació anual a l'amortització es calcula mitjançant l'aplicació del mètode lineal, d'acord amb els percentatges anuals següents:

	2008	2009
Construccions	3-4%	3-4%
Instal·lacions tècniques i maquinària	5-10%	5-10%
Altres instal·lacions, utillatge i mobiliari	5-12%	5-12%
Altre immobilitzat	20%	20%

Inversions financeres

Els valors negociables de renda fixa o variable es valoren pel seu preu d'adquisició en el moment de la subscripció o compra.

Els valors negociables admesos a cotització en un mercat secundari organitzat es comptabilitzen pel preu d'adquisició o el valor raonable, si aquest darrer és inferior al primer, dotant els deterioraments de valor necessaris per reflectir la depreciació experimentada.

La participació a DAS es comptabilitza pel preu d'adquisició i la participació en DEMART B.V. es registra per un valor simbòlic, per haver-se rebut sense contraprestació econòmica.

Existencias

Las existencias se presentan valoradas a su precio de coste o al valor neto de realización, si éste fuera inferior a aquél, dotándose las provisiones necesarias con cargo a los resultados del ejercicio.

Subvenciones, aportaciones, donaciones y legados de capital / Aportaciones de bienes

Las subvenciones, aportaciones, donaciones y legados de capital no reintegrables (aportaciones de bienes) se valoran por el importe concedido y se imputan a resultados en proporción a la depreciación de los activos financiados por tales subvenciones, aportaciones, donaciones o legados.

En caso de activos no depreciables, la subvención, aportación, donación o legado se imputa al resultado del ejercicio en el momento en que se produce la enajenación o baja de los mismos.

Deudas no comerciales

Figuran registradas por su valor de obtención. La diferencia entre dicho valor y la cantidad reembolsada se imputa anualmente a resultados de acuerdo con un criterio financiero.

Cientes, proveedores, deudores y acreedores de tráfico

Las correcciones valorativas se incorporan dotando contra los resultados las provisiones necesarias en función del riesgo que presenten las posibles insolvencias con respecto al cobro o recuperación de los activos de que se trate.

Clasificación de las deudas

Las deudas con vencimiento inferior a doce meses se clasifican en cuentas a corto plazo, considerándose como largo plazo las que superen dicho marco temporal.

Impuesto sobre Sociedades

La Fundación cumple los requisitos para acogerse a los beneficios fiscales que prevé la Ley 49/2002, de 23 de diciembre, de Régimen Fiscal de las Entidades sin Fines Lucrativos y de los Incentivos Fiscales al Mecenazgo.

La totalidad de las rentas de la Fundación están exentas del Impuesto sobre Sociedades, ya que las rentas obtenidas se corresponden con las actividades exentas descritas en los puntos 1.a, 1.c y 2 del artículo 6 y en los puntos 4, 8 ,9 y 11 del artículo 7 de la Ley 49/2002, de 23 de diciembre, de Régimen Fiscal de las Entidades sin Fines Lucrativos y de los Incentivos Fiscales al Mecenazgo.

Ingresos y gastos

Los ingresos y gastos se imputan en función del principio del devengo, es decir, cuando se produce la corriente real de los bienes y servicios que los mismos representan, con independencia del momento en que se produce la corriente monetaria o financiera derivada de ellos. No obstante, siguiendo el principio de prudencia, la Fundación únicamente contabiliza, como regla general, los beneficios realizados, en tanto que las pérdidas y riesgos previsibles, aun los eventuales, se contabilizan tan pronto son conocidos.

Existències

Les existències es presenten valorades al seu preu de cost o al valor net de realització, si aquest darrer és inferior al primer, dotant les provisions necessàries amb càrrec als resultats de l'exercici.

Subvencions, aportacions, donacions i llegats de capital/Aportacions de béns

Les subvencions, aportacions, donacions i llegats de capital no reintegrables (aportacions de béns) es valoren per l'import concedit i s'imputen a resultats en proporció a la depreciació dels actius finançats per les esmentades subvencions, aportacions, donacions o llegats.

En el cas dels actius no depreciables, la subvenció, aportació, donació o llegat s'imputa al resultat de l'exercici en el moment en què es produeix l'alienació o baixa.

Deutes no comercials

Figuren registrats pel seu valor d'obtenció. La diferència entre aquest valor i la quantitat reemborsada s'imputa anualment a resultats d'acord amb un criteri financer.

Clients, proveïdors, deutors i creditors de tràfic

Les correccions valoratives s'incorporen dotant contra els resultats les provisions necessàries en funció del risc que presenten les possibles insolvències respecte al cobrament o la recuperació dels actius de què es tracti.

Classificació dels deutes

Els deutes amb un venciment inferior a dotze mesos es classifiquen en comptes a curt termini, i es consideren de llarg termini els que superin aquest marc temporal.

Impost sobre societats

La Fundació compleix els requisits per acollir-se als beneficis fiscals que preveu la Llei 49/2002, de 23 de desembre, de règim fiscal de les entitats sense finalitats lucratives i dels incentius fiscals al mecenatge.

La totalitat de les rendes de la Fundació estan exemptes de l'impost sobre societats, ja que les rendes obtingudes es corresponen amb les activitats exemptes descrites als punts 1.a, 1.c i 2 de l'article 6 i als punts 4, 8, 9 i 11 de l'article 7 de la Llei 49/2002, de 23 de desembre, de règim fiscal de les entitats sense finalitats lucratives i dels incentius fiscals al mecenatge.

Ingressos i despeses

Els ingressos i despeses s'imputen en funció del principi de meritació, és a dir, quan es produeix el corrent real dels béns i serveis que representen, amb independència del moment en què es produeix el corrent monetari o financer que se'n deriva. Això no obstant, i seguint el principi de prudència, la Fundació únicament comptabilitza, per regla general, els beneficis realitzats, mentre que les pèrdues i riscos previsibles, fins i tot els eventuals, es comptabilitzen tan bon punt són coneguts.

INMOVILIZACIONES INTANGIBLES

La composición y evolución de estas cuentas en el transcurso del ejercicio corresponde al siguiente detalle, expresado en euros:

	2008	Altas	Bajas	2009
200 Gastos de investigación y desarrollo	20 304,59	0,00	0,00	20 304,59
202/203 Propiedad intelectual e industrial y concesiones	5 940 856,95	180 304,00	0,00	6 121 160,95
206 Aplicaciones informáticas	887 272,08	57 369,12	0,00	944 641,20
280 Amortizaciones	(6 151 750,25)	(258 898,77)	91,85	(6 410 557,17)
Total Inmovilizado intangible neto	696 683,37			675 549,57

El importe de los bienes completamente amortizados al cierre del ejercicio, expresado en euros, es el siguiente:

	2009
200 Gastos de investigación y desarrollo	20 304,59
202/203 Propiedad intelectual e industrial y concesiones	5 208 776,11
206 Aplicaciones informáticas	504 897,28
Total bienes completamente amortizados	5 733 977,98

BIENES DEL PATRIMONIO HISTÓRICO

La composición y evolución de estas cuentas en el transcurso del ejercicio corresponde al siguiente detalle, expresado en euros:

	2008	Altas	Bajas	2009
231/233 Obras de arte y documentación bibliográfica	55 535 084,91	3 531 428,38	0,00	59 066 513,29
Total bienes del patrimonio histórico / Obras de arte y documentación bibliográfica	55 535 084,91			59 066 513,29

En el balance con actualización del valor del patrimonio artístico figuran las revalorizaciones realizadas en los ejercicios 1996, 2000 y 2002 de la totalidad de las obras de arte que constituyeron la aportación inicial del Fundador y de las donaciones y adquisiciones de obras de arte posteriores, por valor de 40 825, 8 347 y 89 791 miles de euros, respectivamente. Estas revalorizaciones se realizaron con la finalidad de reflejar el patrimonio artístico de la Fundación en función de su valor de mercado.

IMMOBILITZACIONS INTANGIBLES

La composició i evolució d'aquests comptes en el decurs de l'exercici correspon al detall següent, expressat en euros:

	2008	Altes	Baixes	2009
200 Despeses de recerca i desenvolupament	20.304,59	0,00	0,00	20.304,59
202/203 Propietat intel·lectual i industrial i concessions	5.940.856,95	180.304,00	0,00	6.121.160,95
206 Aplicacions informàtiques	887.272,08	57.369,12	0,00	944.641,20
280 Amortitzacions	(6.151.750,25)	(258.898,77)	91,85	(6.410.557,17)
Total Immobilitzat intangible net	696.683,37			675.549,57

L'import dels béns completament amortitzats al tancament de l'exercici, expressat en euros, és el següent:

	2009
200 Despeses de recerca i desenvolupament	20.304,59
202/203 Propietat intel·lectual i industrial i concessions	5.208.776,11
206 Aplicacions informàtiques	504.897,28
Total béns completament amortitzats	5.733.977,98

BÉNS DEL PATRIMONI HISTÒRIC

La composició i evolució d'aquests comptes en el decurs de l'exercici correspon al detall següent, expressat en euros:

	2008	Altes	Baixes	2009
231/233 Obres d'art i documentació bibliográfica	55.535.084,91	3.531.428,38	0,00	59.066.513,29
Total béns del patrimoni històric/ Obres d'art i documentació bibliográfica	55.535.084,91			59.066.513,29

Al balanç amb actualització del valor del patrimoni artístic hi figuren les revaloracions realitzades en els exercicis 1996, 2000 i 2002 de la totalitat de les obres d'art que van constituir l'aportació inicial del Fundador i de les donacions i adquisicions d'obres d'art posteriors, per valor de 40.825, 8.347 i 89.791 milers d'euros, respectivament. Aquestes revaloracions es van practicar amb l'objectiu de reflectir el patrimoni artístic de la Fundació en funció del seu valor de mercat.

INMOVILIZACIONES MATERIALES

La composición y evolución de estas cuentas en el transcurso del ejercicio, expresada en euros, corresponde al siguiente detalle:

	2008	Altas	Bajas	2009
210/211 Terrenos y construcciones	3 471 528,94	418 215,10	0,00	3 889 744,04
212 Instalaciones técnicas, maquinaria y proyectos	7 047 654,77	126 557,30	0,00	7 174 212,07
215/216 Otras instalaciones, utillaje y mobiliario	1 343 503,33	73 293,19	0,00	1 416 796,52
217 Equipos informáticos y otro inmovilizado	589 189,44	49 452,36	0,00	638 641,80
281 Amortizaciones	(6 020 029,53)	(522 187,58)	0,00	(6 542 217,11)
Total Inmovilizado material neto	6 431 846,95			6 577 177,32

El importe de los bienes completamente amortizados al cierre del ejercicio, expresado en euros, es el siguiente:

	2009
210/211 Terrenos y construcciones	107 762,08
212 Instalaciones técnicas, maquinaria y proyectos	932 979,83
215/216 Otras instalaciones, utillaje y mobiliario	608 358,27
217 Equipos informáticos y otro inmovilizado	365 729,94
Total bienes completamente amortizados	2 014 830,12

INVERSIONES FINANCIERAS

Los movimientos de las inversiones financieras a largo plazo habidos en el transcurso del ejercicio, expresados en euros, corresponden al siguiente detalle:

	2008	Altas	Bajas	2009
250 Participaciones en entidades del grupo / Inversiones financieras permanentes	204 345,12	0,00	0,00	204 345,12
260 Depósitos y fianzas constituidos a largo plazo	16 388,32	336,56	(17,78)	16 707,10
Total inversiones financieras a largo plazo	220 733,44			221 052,22

IMMOBILITZACIONS MATERIALS

La composició i evolució d'aquests comptes en el decurs de l'exercici, expressada en euros, correspon al detall següent:

	2008	Altes	Baixes	2009
210/211 Terrenys i construccions	3.471.528,94	418.215,10	0,00	3.889.744,04
212 Instal·lacions tècniques, maquinària i projectes	7.047.654,77	126.557,30	0,00	7.174.212,07
215/216 Altres instal·lacions, utillatge i mobiliari	1.343.503,33	73.293,19	0,00	1.416.796,52
217 Equips informàtics i altre immobilitzat	589.189,44	49.452,36	0,00	638.641,80
281 Amortitzacions	(6.020.029,53)	(522.187,58)	0,00	(6.542.217,11)
Total Immobilitzat material net	6.431.846,95			6.577.177,32

L'import dels béns completament amortitzats al tancament de l'exercici, expressat en euros, és el següent:

	2009
210/211 Terrenys i construccions	107.762,08
212 Instal·lacions tècniques, maquinària i projectes	932.979,83
215/216 Altres instal·lacions, utillatge i mobiliari	608.358,27
217 Equips informàtics i altre immobilitzat	365.729,94
Total béns completament amortitzats	2.014.830,12

INVERSIONS FINANCERES

Els moviments de les inversions financeres a llarg termini que han tingut lloc en el decurs de l'exercici, expressats en euros, corresponen al detall següent:

	2008	Altes	Baixes	2009
250 Participacions en entitats del grup/ Inversions financeres permanents	204.345,12	0,00	0,00	204.345,12
260 Dipòsits i fiances constituïts a llarg termini	16.388,32	336,56	(17,78)	16.707,10
Total inversions financeres a llarg termini	220.733,44			221.052,22

Los movimientos de las inversiones financieras a corto plazo habidos en el transcurso del ejercicio, expresados en euros, corresponden al siguiente detalle:

	2008	Altas	Bajas	2009
532 Créditos a entidades del grupo	257 552,58	0,00	0,00	257 552,58
541 Depósitos a plazo y valores de renta fija	4 567 045,49	29 628 000,00	(28 360 045,49)	5 835 000,00
Total inversiones financieras a corto plazo	4 824 598,07			6 092 552,58

El detalle de las entidades con participación de la Fundación es el siguiente:

	Valor libros	Fondos Propios	% partic.	Actividad
Distribucions d'Art Surrealista, S.A.				
Torre Galatea, Pujada del Castell, 28				
17600 Figueres (Girona)				
NIF: A17064320	204 344,12	419 008,84	100%	Comercio minorista
Demart Pro Arte, B.V.				
Frederick Roeskestraat, 123				
1076 EE Amsterdam				
Holanda	1,00	(35 902,62)	100%	Explotación marcas

Atendiendo a lo establecido en el Acuerdo de 20 de noviembre de 2003 del Consejo de la Comisión Nacional del Mercado de Valores, por el que se aprueba el Código de conducta de las entidades sin ánimo de lucro para la realización de inversiones temporales, se informa de que la Fundación no ha realizado inversiones financieras a corto plazo durante el 2009 en valores mobiliarios e instrumentos financieros en el ámbito de supervisión de la Comisión Nacional del Mercado de Valores.

EXISTENCIAS

La composición de las existencias de la Fundación al cierre del ejercicio, expresada en euros, es la siguiente:

300/320 Existencias comerciales	1 341 577,55
390 Deterioro de valor de las existencias	(67 078,88)
Total	1 274 498,67

Els moviments de les inversions financeres a curt termini que han tingut lloc en el decurs de l'exercici, expressats en euros, corresponen al detall següent:

	2008	Altes	Baixes	2009
532 Crèdits a entitats del grup	257.552,58	0,00	0,00	257.552,58
541 Dipòsits a termini i valors de renda fixa	4.567.045,49	29.628.000,00	(28.360.045,49)	5.835.000,00
Total inversions financeres a curt termini	4.824.598,07			6.092.552,58

El detall de les entitats amb participació de la Fundació és el següent:

	Valor llibres	Fons Propis	% partic.	Activitat
Distribucions d'Art Surrealista, S.A.				
Torre Galatea, Pujada del Castell, 28				
17600 Figueres (Girona)				
NIF: A17064320	204.344,12	419.008,84	100%	Comerç minorista
Demart Pro Arte, B.V.				
Frederick Roeskestraat, 123				
1076 EE Amsterdam				
Holanda	1,00	(35.902,62)	100%	Explotació marques

En compliment del que estableix l'Acord de 20 de novembre de 2003 del Consell de la Comissió Nacional del Mercat de Valors, pel qual s'aprova el Codi de conducta de les entitats sense ànim de lucre per a la realització d'inversions temporals, s'informa que la Fundació no ha realitzat inversions financeres a curt termini durant el 2009 en valors mobiliaris i instruments financers en l'àmbit de supervisió de la Comissió Nacional del Mercat de Valors.

EXISTÈNCIES

La composició de les existències de la Fundació al tancament de l'exercici, expressada en euros, és la següent:

300/320 Existències comercials	1.341.577,55
390 Deteriorament de valor de les existències	(67.078,88)
Total	1.274.498,67

USUARIOS Y OTROS DEUDORES DE LA ACTIVIDAD PROPIA

La Fundación no mantiene saldos deudores con usuarios, patrocinadores o afiliados al cierre del ejercicio.

La evolución de los saldos procedentes de clientes y otros deudores de la actividad propia en el transcurso del ejercicio, expresada en euros, ha sido la siguiente:

	2008	Altas	Bajas	2009
430 Clientes	167 712,51	6 388 967,87	(6 481 170,02)	75 510,36
440/480 Otros deudores / Deudores varios y gastos anticipados	236 140,42	9 641 908,00	(9 842 993,34)	35 055,08
Total	403 852,93			110 565,44

FONDOS PROPIOS

La evolución de los fondos propios en el transcurso del ejercicio, expresada en euros, ha sido la siguiente:

	2008	Aplicación excedente	Excedente 2009	2009
101 Dotación fundacional / Aportación Fundador y otros	20 265 819,54	0,00	0,00	20 265 819,54
117 Reservas voluntarias / Reservas capitalizadas	40 674 123,33	4 429 375,55	0,00	45 103 498,88
129 Excedente del ejercicio	4 429 375,55	(4 429 375,55)	4 098 556,16	4 098 556,16
Total Fondos Propios	65 369 318,42			69 467 874,58

Dotación fundacional / Aportación Fundador y otros
La dotación inicial y la suma de las donaciones recibidas suponen un patrimonio de 20 265 820 euros.

Revalorización patrimonio artístico
La reserva de revalorización, reflejada en el balance recogido al final de esta Memoria, se registró en los ejercicios 1996, 2000 y 2002, amparándose en informes periciales emitidos sobre la totalidad de las obras de arte que

constituyeron la aportación inicial del Fundador y las adquisiciones gratuitas y onerosas posteriores, por valor de 40 825, 8 347 y 89 791 miles de euros, respectivamente.

Reservas voluntarias / Reservas capitalizadas
El saldo de la cuenta de reservas voluntarias y de capitalización a 31 de diciembre de 2009 corresponde a la aplicación de los excedentes positivos de ejercicios anteriores.

USUARIS I ALTRES DEUTORS DE L'ACTIVITAT PRÒPIA

La Fundació no manté saldos deutors amb usuaris, patrocinadors o afiliats al tancament de l'exercici.

L'evolució dels saldos procedents de clients i altres deutors de l'activitat pròpia en el decurs de l'exercici, expressada en euros, ha estat la següent:

	2008	Altes	Baixes	2009
430 Clients	167.712,51	6.388.967,87	(6.481.170,02)	75.510,36
440/480 Altres deutors/ Deutors diversos i despeses anticipades	236.140,42	9.641.908,00	(9.842.993,34)	35.055,08
Total	403.852,93			110.565,44

FONS PROPIS

L'evolució dels fons propis en el decurs de l'exercici, expressada en euros, ha estat la següent:

	2008	Aplicació excedent	Excedent 2009	2009
101 Dotació fundacional/ Aportació Fundador i altres	20.265.819,54	0,00	0,00	20.265.819,54
117 Reserves voluntàries/ Reserves capitalitzades	40.674.123,33	4.429.375,55	0,00	45.103.498,88
129 Excedent de l'exercici	4.429.375,55	(4.429.375,55)	4.098.556,16	4.098.556,16
Total Fons Propis	65.369.318,42			69.467.874,58

Dotació fundacional/Aportació Fundador i altres
La dotació inicial i la suma de les donacions rebudes suposen un patrimoni de 20.265.820 euros.

Revaloració del patrimoni artístic
La reserva de revaloració, reflectida en el balanç recollit al final d'aquesta Memòria, es va registrar en els exercicis 1996, 2000 i 2002, a l'empara dels informes pericials emesos sobre la totalitat de les obres d'art

que van constituir l'aportació inicial del Fundador i les adquisicions gratuïtes i oneroses posteriors, per valor de 40.825, 8.347 i 89.791 milers d'euros, respectivament.

Reserves voluntàries/Reserves capitalitzades
El saldo del compte de reserves voluntàries i de capitalització a 31 de desembre de 2009 correspon a l'aplicació dels excedents positius d'exercicis anteriors.

SUBVENCIONES, APORTACIONES, DONACIONES Y LEGADOS DE CAPITAL / APORTACIONES BIENES

Los movimientos habidos en el transcurso del ejercicio, expresados en euros, corresponden al siguiente detalle:

	2008	Altas	Saneamiento	2009
131/132 Otras subvenciones, aportaciones, donaciones y legados / Aportaciones bienes	495 378,18	646 897,46	(24 645,81)	1 117 629,83
Subvenciones, aportaciones, donaciones y legados / Aportaciones bienes	495 378,18			1 117 629,83

DEUDAS NO COMERCIALES

Deudas con entidades de crédito / Deudas a largo y corto plazo con entidades de crédito

La composición de las deudas con entidades de crédito de la Fundación al cierre del ejercicio, expresada en euros, es la siguiente:

VENCIMIENTO DE LAS DEUDAS A LARGO PLAZO						
	Corto plazo	2011	2012	2013	Posterior 2013	Largo plazo
170/520 Préstamos y otras deudas	540 910,90	540 910,88	0,00	0,00	0,00	540 910,88
Total Deudas entidades de crédito	540 910,90	540 910,88	0,00	0,00	0,00	540 910,88

Otras deudas no comerciales

La composición a 31 de diciembre de 2008 y de 2009, expresada en euros, es la siguiente:

	Corto plazo 2008	Largo plazo 2008	Corto plazo 2009	Largo plazo 2009
475 Hacienda Pública acreedora por IVA	34 463,31	0,00	0,00	0,00
475 Hacienda Pública acreedora por IRPF	34 950,51	0,00	36 283,20	0,00
476 Seguridad Social Acreedora	56 226,85	0,00	62 348,92	0,00
171/173/521/523 Otras deudas / Prov. inmov. / Plan Avanza	771 085,09	0,00	19 121,29	1 853 102,54
Total otras deudas no comerciales	896 725,76	0,00	117 753,41	1 853 102,54

SITUACIÓN FISCAL

La Fundación no ha sido inspeccionada por las autoridades fiscales durante sus cuatro últimos ejercicios. De acuerdo con la legislación vigente, los impuestos no pueden

considerarse definitivamente liquidados hasta que las declaraciones presentadas hayan sido inspeccionadas por las autoridades fiscales o haya transcurrido el plazo de prescripción.

SUBVENCIONS, APORTACIONS, DONACIONS I LLEGATS DE CAPITAL/APORTACIONS BÉNS

Els moviments que han tingut lloc en el decurs de l'exercici, expressats en euros, corresponen al detall següent:

	2008	Altas	Sanejament	2009
131/132 Altres subvencions, aportacions, donacions i llegats/Aportacions béns	495.378,18	646.897,46	(24.645,81)	1.117.629,83
Subvencions, aportacions, donacions i llegats/Aportacions béns	495.378,18			1.117.629,83

DEUTES NO COMERCIALS

Deutes amb entitats de crèdit/Deutes a llarg i curt termini amb entitats de crèdit

La composició dels deutes amb entitats de crèdit de la Fundació al tancament de l'exercici, expressada en euros, és la següent:

VENCIMENT DELS DEUTES A LLARG TERMINI						
	Curt termini	2011	2012	2013	Posterior 2013	Llarg termini
170/520 Préstecs i altres deutes	540.910,90	540.910,88	0,00	0,00	0,00	540.910,88
Total Deutes entitats de crèdit	540.910,90	540.910,88	0,00	0,00	0,00	540.910,88

Altres deutes no comercials

La composició a 31 de desembre de 2008 i de 2009, expressada en euros, és la següent:

	Curt termini 2008	Llarg termini 2008	Curt termini 2009	Llarg termini 2009
475 Hisenda pública creditora per IVA	34.463,31	0,00	0,00	0,00
475 Hisenda pública creditora per IRPF	34.950,51	0,00	36.283,20	0,00
476 Seguretat Social creditora	56.226,85	0,00	62.348,92	0,00
171/173/521/523 Altres deutes/ Prov. immov./Plan Avanza	771.085,09	0,00	19.121,29	1.853.102,54
Total altres deutes no comercials	896.725,76	0,00	117.753,41	1.853.102,54

SITUACIÓ FISCAL

La Fundació no ha estat inspeccionada per les autoritats fiscals durant els quatre últims exercicis. D'acord amb la legislació vigent, els impostos no es poden considerar definitivament

liquidats fins que les declaracions presentades no hagin estat inspeccionades per les autoritats fiscals o fins que no hagi transcorregut el termini de prescripció.

GARANTÍAS, COMPROMISOS Y CONTINGENCIAS

Las fianzas, avales o garantías prestados a terceros al cierre del ejercicio, expresados en euros, son las siguientes:

Entidad financiera	Importe	Fecha constitución
"la Caixa"	16 000,00	13-mar-01

INGRESOS Y GASTOS

Consumo de materias primas y otros aprovisionamientos
Los consumos de existencias correspondientes al ejercicio, expresados en euros, se indican en el siguiente detalle:

600 Compras de bienes	1 161 429,85
610 Variación de existencias	22 196,19
Consumo de explotación	1 183 626,04

Gastos de personal
El detalle de este epígrafe al cierre del ejercicio, expresado en euros, es el siguiente:

640 Sueldos y salarios	2 172 398,27
642 Seguridad social a cargo de la empresa	652 990,80
649 Otros gastos sociales	31 423,30
642/649 Total Cargas sociales	684 414,10

La plantilla media de personal a tiempo completo en el transcurso del ejercicio, distribuida por áreas de trabajo, ha sido la siguiente:

Secretaría General y Museos	59,58
Gerencia y tiendas	19,09
Centro de Estudios	6,35
Registro	1,00
Restauración	4,30
Total	90,32

Variación de las provisiones
La variación de las provisiones en el transcurso del ejercicio corresponde al siguiente detalle, expresado en euros:

693 Pérdidas por deterioro de existencias / Dotación a la provisión de existencias	67 078,88
793 Reversión del deterioro de existencias / Provisión de existencias aplicada	(67 594,39)
Variación de las provisiones de tráfico	(515,51)

Transacciones efectuadas con empresas del grupo y asociadas
Las transacciones efectuadas con empresas del grupo y asociadas, en euros, son las siguientes:

Compras del ejercicio	1 209 020,36
Gastos otros servicios	3 000,00
Ingresos otros servicios	5 570,13

Otros ingresos y gastos

	Gastos	Ingresos
671 Resultados procedentes del inmovilizado	0,00	91,85
746 Aportaciones / Subvenciones de capital traspasadas al resultado	0,00	24 645,81
678/778 Resultados excepcionales	0,00	50 960,15
Total	0,00	75 697,81

GARANTIES, COMPROMISOS I CONTINGÈNCIES

Les fiances, avals o garanties prestats a tercers al tancament de l'exercici, expressats en euros, són els següents:

Entitat financera	Import	Data constitució
"la Caixa"	16.000,00	13-mar-01

INGRESSOS I DESPESES

Consum de primeres matèries i altres aprovisionaments
Els consums d'existències corresponents a l'exercici, expressats en euros, s'indiquen al detall següent:

600 Compres de béns	1.161.429,85
610 Variació d'existències	22.196,19
Consum d'explotació	1.183.626,04

Despeses de personal
El detall d'aquest epígraf al tancament de l'exercici, expressat en euros, és el següent:

640 Sous i salaris	2.172.398,27
642 Seguretat social a càrrec de l'empresa	652.990,80
649 Altres despeses socials	31.423,30
642/649 Total Càrregues socials	684.414,10

La plantilla mitjana de personal a temps complet en el decurs de l'exercici, distribuïda per àrees de treball, ha estat la següent:

Secretaria General i Museus	59,58
Gerència i botigues	19,09
Centre d'Estudis	6,35
Registre	1,00
Restauració	4,30
Total	90,32

Variació de les provisions
La variació de les provisions en el decurs de l'exercici correspon al detall següent, expressat en euros:

693 Pèrdues per deteriorament d'existències/ Dotació a la provisió d'existències	67.078,88
793 Reversió del deteriorament d'existències/ Provisió d'existències aplicada	(67.594,39)
Variació de les provisions de tràfic	(515,51)

Transaccions efectuades amb empreses del grup i associades
Les transaccions efectuades amb empreses del grup i associades, en euros, són les següents:

Compres de l'exercici	1.209.020,36
Despeses altres serveis	3.000,00
Ingressos altres serveis	5.570,13

Altres ingressos i despeses

	Despeses	Ingressos
671 Resultats procedents de l'immobilitzat	0,00	91,85
746 Aportacions/Subvencions de capital traspasades al resultat	0,00	24.645,81
678/778 Resultats excepcionals	0,00	50.960,15
Total	0,00	75.697,81

APLICACIÓN DE ELEMENTOS PATRIMONIALES A FINES PROPIOS

El destino de las rentas e ingresos, expresado en euros, corresponde al siguiente detalle:

					Importe destinado a fines propios					
					Destinado en el ejercicio					
Ejercicio	Ingresos brutos	Gastos necesarios	Imptos.	Diferencia	Importe	%	(n-3)	(n-2)	(n-1)	(n)
2006	11 786 972	8 217 486	0	3 569 486	3 544 667	99,3%	3 544 667	0	0	0
2007	12 498 443	8 902 311	0	3 596 132	3 571 533	99,3%	3 571 533	0	0	0
2008	13 607 854	9 174 653	0	4 433 201	4 429 376	99,9%		4 429 376		0
2009	13 049 924	8 945 349	0	4 104 575	4 098 556	99,9%			4 098 556	

		Importe destinado a dotación fundacional				
Gastos de administración		Destinado en el ejercicio				
Ejercicio	Importe	Total Importe	(n-3)	(n-2)	(n-1)	(n)
2006	24 819	0	0	0	0	0
2007	24 599	0		0	0	0
2008	3 825	0			0	0
2009	6 019	0				0

ACONTECIMIENTOS POSTERIORES AL CIERRE

No se han producido hechos posteriores que puedan afectar significativamente a las cuentas anuales de la Fundación.

CUENTA DE RESULTADOS ANALÍTICA

Las cuentas de resultados analíticas de los ejercicios 2008 y 2009, expresadas en euros, son las siguientes:

Conceptos	Ejercicio 2009		Ejercicio 2008	
	Importe	%	Importe	%
Ingresos de la entidad por la actividad propia	12 889 846,51	100,0%	13 403 882,65	100,0%
Consumo de explotación	(1 183 626,04)	-9,2%	(1 317 220,21)	-9,8%
Otros gastos de explotación	(4 069 450,92)	-31,6%	(3 767 542,50)	-28,1%
Otros ingresos	0,00	0,0%	0,00	0,0%
Gastos de personal	(2 856 812,37)	-22,2%	(2 672 614,93)	-19,9%
Resultado bruto de explotación	4 779 957,18	37,1%	5 646 505,01	42,1%
Dotaciones amortizaciones inmovilizado	(781 086,35)	-6,1%	(1 274 040,14)	-9,5%
Variación de las provisiones de tráfico	515,51	0,0%	(4 208,33)	0,0%
Resultado neto de explotación	3 999 386,34	31,0%	4 368 256,54	32,6%
Ingresos financieros	84 379,25	0,7%	178 396,39	1,3%
Gastos financieros	(60 907,24)	-0,5%	(142 077,46)	-1,1%
Resultado de las actividades ordinarias	4 022 858,35	31,2%	4 404 575,47	32,9%
Resultados procedentes del inmovilizado	91,85	0,0%	(774,62)	0,0%
Subvenciones de capital traspasadas al resultado	24 645,81	0,2%	24 645,81	0,2%
Resultados excepcionales	50 960,15	0,4%	928,89	0,0%
Resultado antes de impuestos	4 098 556,16	31,8%	4 429 375,55	33,0%
Impuesto sobre sociedades	0,00	0,0%	0,00	0,0%
Excedente del ejercicio	4 098 556,16	31,8%	4 429 375,55	33,0%

APLICACIÓ D'ELEMENTS PATRIMONIALS A FINS PROPIS

La destinació de les rendes i ingressos, expressada en euros, correspon al detall següent:

					Import destinat a fins propis					
					Destinat en l'exercici					
Exercici	Ingressos bruts	Despeses necessàries	Imptos.	Diferència	Import	%	(n-3)	(n-2)	(n-1)	(n)
2006	11.786.972	8.217.486	0	3.569.486	3.544.667	99,3%	3.544.667	0	0	0
2007	12.498.443	8.902.311	0	3.596.132	3.571.533	99,3%	3.571.533	0	0	0
2008	13.607.854	9.174.653	0	4.433.201	4.429.376	99,9%		4.429.376		0
2009	13.049.924	8.945.349	0	4.104.575	4.098.556	99,9%			4.098.556	

		Import destinat a dotació fundacional				
Despeses d'administració		Destinat en l'exercici				
Exercici	Import	Total Import	(n-3)	(n-2)	(n-1)	(n)
2006	24.819	0	0	0	0	0
2007	24.599	0		0	0	0
2008	3.825	0			0	0
2009	6.019	0				0

ESDEVENIMENTS POSTERIORES AL TANCAMENT

No s'han produït fets posteriors que puguin afectar significativament els comptes anuals de la Fundació.

COMPTE DE RESULTATS ANALÍTIC

Els comptes analítics de resultats dels exercicis 2008 i 2009, expressats en euros, són els següents:

Conceptes	Exercici 2009		Exercici 2008	
	Import	%	Import	%
Ingressos de l'entitat per l'activitat pròpia	12.889.846,51	100,0%	13.403.882,65	100,0%
Consum d'explotació	(1.183.626,04)	-9,2%	(1.317.220,21)	-9,8%
Altres despeses d'explotació	(4.069.450,92)	-31,6%	(3.767.542,50)	-28,1%
Altres ingressos	0,00	0,0%	0,00	0,0%
Despeses de personal	(2.856.812,37)	-22,2%	(2.672.614,93)	-19,9%
Resultat brut d'explotació	4.779.957,18	37,1%	5.646.505,01	42,1%
Dotacions amortitzacions immobilitzat	(781.086,35)	-6,1%	(1.274.040,14)	-9,5%
Variació de les provisions de tràfic	515,51	0,0%	(4.208,33)	0,0%
Resultat net d'explotació	3.999.386,34	31,0%	4.368.256,54	32,6%
Ingressos financers	84.379,25	0,7%	178.396,39	1,3%
Despeses financeres	(60.907,24)	-0,5%	(142.077,46)	-1,1%
Resultat de les activitats ordinàries	4.022.858,35	31,2%	4.404.575,47	32,9%
Resultats procedents de l'immobilitzat	91,85	0,0%	(774,62)	0,0%
Subvencions de capital traspasades al resultat	24.645,81	0,2%	24.645,81	0,2%
Resultats excepcionals	50.960,15	0,4%	928,89	0,0%
Resultat abans d'impostos	4.098.556,16	31,8%	4.429.375,55	33,0%
Impost sobre societats	0,00	0,0%	0,00	0,0%
Excedent de l'exercici	4.098.556,16	31,8%	4.429.375,55	33,0%

BALANCES DE SITUACIÓN SIN ACTUALIZACIÓN DEL PATRIMONIO ARTÍSTICO

Los balances de situación sin actualización del valor del patrimonio artístico a 31 de diciembre del 2009 y 2008, expresados en euros, son:

BALANCES DE SITUACIÓN SIN ACTUALIZACIÓN DEL VALOR DEL PATRIMONIO ARTÍSTICO A 31 DE DICIEMBRE DE 2009 Y 2008		
ACTIVO	2009	2008
INMOVILIZADO	66 540 292,40	62 884 348,67
Inmovilizaciones intangibles	675 549,57	696 683,37
Gastos de investigación y desarrollo	20 304,59	20 304,59
Propiedad intelectual y concesiones	6 121 160,95	5 940 856,95
Aplicaciones informáticas	944 641,20	887 272,08
Amortizaciones	(6 410 557,17)	(6 151 750,25)
Bienes del Patrimonio Histórico	59 066 513,29	55 535 084,91
Inmovilizaciones materiales	6 577 177,32	6 431 846,95
Terrenos y construcciones	3 889 744,04	3 471 528,94
Instalaciones técnicas y maquinaria	7 174 212,07	7 047 654,77
Otras instalaciones, utillaje y mobiliario	1 416 796,52	1 343 503,33
Equipos informáticos y otro inmovilizado	638 641,80	589 189,44
Amortizaciones	(6 542 217,11)	(6 020 029,53)
Inversiones financieras a largo plazo / Inmovilizaciones financieras	221 052,22	220 733,44
Participaciones en entidades del grupo	204 345,12	204 345,12
Depósitos y fianzas constituidos a largo plazo	16 707,10	16 388,32
ACTIVO CORRIENTE	7 988 500,75	6 697 493,98
Existencias	1 274 498,67	1 296 179,35
Existencias comerciales	1 341 577,55	1 363 773,74
Deterioro de valor	(67 078,88)	(67 594,39)
Otros deudores	132 546,75	406 058,83
Clientes por ventas y prestaciones de servicios	75 510,36	167 712,51
Deudores varios	35 055,08	236 140,42
Administraciones públicas	21 981,31	2 205,90
Inversiones financieras a corto plazo / Inversiones financieras temporales	6 092 552,58	4 824 598,07
Créditos a entidades del grupo	257 552,58	257 552,58
Cartera de valores a corto plazo	5 835 000,00	4 567 045,49
Efectivo y otros activos líquidos equivalentes	488 902,75	170 657,73
TOTAL ACTIVO	74 528 793,15	69 581 842,65

BALANCES DE SITUACIÓN SIN ACTUALIZACIÓN DEL VALOR DEL PATRIMONIO ARTÍSTICO A 31 DE DICIEMBRE DE 2009 Y 2008		
PASIVO	2009	2008
PATRIMONIO NETO	70 585 504,41	65 864 696,60
FONDOS PROPIOS	69 467 874,58	65 369 318,42
Dotación fundacional / Fondo social	20 265 819,54	20 265 819,54
Reservas	45 103 498,88	40 674 123,33
Reservas voluntarias	45 103 498,88	40 674 123,33
Excedentes del ejercicio	4 098 556,16	4 429 375,55
SUBVENCIONES, DONACIONES Y LEGADOS RECIBIDOS	1 117 629,83	495 378,18
Subvenciones, aportaciones, donaciones y legados de capital	1 117 629,83	495 378,18
PASIVO NO CORRIENTE	2 394 013,42	1 081 821,77
Deudas con entidades de crédito	540 910,88	1 081 821,77
Deudas con entidades de crédito	540 910,88	1 081 821,77
Otros acreedores	1 853 102,54	0,00
Plan Avanza	1 853 102,54	0,00
PASIVO CORRIENTE	1 549 275,32	2 635 324,28
Deudas con entidades de crédito	540 910,90	1 006 695,28
Préstamos y otras deudas	540 910,90	1 006 695,28
Acreedores Comerciales	890 611,01	731 903,24
Deudas por compras y prestac. servicios	890 611,01	731 903,24
Otras Deudas no Comerciales	117 753,41	896 725,76
Administraciones Públicas	98 632,12	125 640,67
Otras deudas	19 121,29	771 085,09
TOTAL PASIVO	74 528 793,15	69 581 842,65

BALANÇ DE SITUACIÓ SENSE ACTUALITZACIÓ DEL PATRIMONI ARTÍSTIC

Els Balanços de situació sense actualització del valor del patrimoni artístic a 31 de desembre de 2009 i 2008, expressats en euros, són:

BALANÇOS DE SITUACIÓ SENSE ACTUALITZACIÓ DEL VALOR DEL PATRIMONI ARTÍSTIC A 31 DE DESEMBRE DE 2009 I 2008		
ACTIU	2009	2008
IMMOBILITZAT	66.540.292,40	62.884.348,67
Immobilitzacions intangibles	675.549,57	696.683,37
Despeses de recerca i desenvolupament	20.304,59	20.304,59
Propietat intel·lectual i concessions	6.121.160,95	5.940.856,95
Aplicacions informàtiques	944.641,20	887.272,08
Amortitzacions	(6.410.557,17)	(6.151.750,25)
Béns del Patrimoni Històric	59.066.513,29	55.535.084,91
Immobilitzacions materials	6.577.177,32	6.431.846,95
Terrenys i construccions	3.889.744,04	3.471.528,94
Instal·lacions tècniques i maquinària	7.174.212,07	7.047.654,77
Altres instal·lacions, utilatge i mobiliari	1.416.796,52	1.343.503,33
Equips informàtics i altre immobilitzat	638.641,80	589.189,44
Amortitzacions	(6.542.217,11)	(6.020.029,53)
Inversions financeres a llarg termini/Immobilitzacions financeres	221.052,22	220.733,44
Participacions en entitats del grup	204.345,12	204.345,12
Dipòsits i fiances constituïts a llarg termini	16.707,10	16.388,32
ACTIU CORRENT	7.988.500,75	6.697.493,98
Existències	1.274.498,67	1.296.179,35
Existències comercials	1.341.577,55	1.363.773,74
Deteriorament de valor	(67.078,88)	(67.594,39)
Altres deutors	132.546,75	406.058,83
Clients per vendes i prestacions de serveis	75.510,36	167.712,51
Deutors diversos	35.055,08	236.140,42
Administracions públiques	21.981,31	2.205,90
Inversions financeres a curt termini/Inversions financeres temporals	6.092.552,58	4.824.598,07
Crèdits a entitats del grup	257.552,58	257.552,58
Cartera de valors a curt termini	5.835.000,00	4.567.045,49
Efectiu i altres actius líquids equivalents	488.902,75	170.657,73
TOTAL ACTIU	74.528.793,15	69.581.842,65

BALANÇOS DE SITUACIÓ SENSE ACTUALITZACIÓ DEL VALOR DEL PATRIMONI ARTÍSTIC A 31 DE DESEMBRE DE 2009 I 2008		
PASSIU	2009	2008
PATRIMONI NET	70.585.504,41	65.864.696,60
FONS PROPIS	69.467.874,58	65.369.318,42
Dotació fundacional/Fons social	20.265.819,54	20.265.819,54
Reserves	45.103.498,88	40.674.123,33
Reserves voluntàries	45.103.498,88	40.674.123,33
Excedents de l'exercici	4.098.556,16	4.429.375,55
SUBVENCIONS, DONACIONS I LLEGATS REBUTS	1.117.629,83	495.378,18
Subvencions, aportacions, donacions i llegats de capital	1.117.629,83	495.378,18
PASSIU NO CORRENT	2.394.013,42	1.081.821,77
Deutes amb entitats de crèdit	540.910,88	1.081.821,77
Deutes amb entitats de crèdit	540.910,88	1.081.821,77
Altres creditors	1.853.102,54	0,00
Plan Avanza	1.853.102,54	0,00
PASSIU CORRENT	1.549.275,32	2.635.324,28
Deutes amb entitats de crèdit	540.910,90	1.006.695,28
Préstecs i altres deutes	540.910,90	1.006.695,28
Creditors Comercials	890.611,01	731.903,24
Deutes per compres i prestac. serveis	890.611,01	731.903,24
Altres Deutes no Comercials	117.753,41	896.725,76
Administracions Públiques	98.632,12	125.640,67
Altres deutes	19.121,29	771.085,09
TOTAL PASSIU	74.528.793,15	69.581.842,65

BALANCE DE SITUACIÓN CON ACTUALIZACIÓN DEL PATRIMONIO ARTÍSTICO

Como se ha indicado en el texto de la Memoria, se adjunta el Balance con actualización del patrimonio artístico a 31 de diciembre, expresado en euros.

BALANCE CON ACTUALIZACIÓN DEL VALOR DEL PATRIMONIO ARTÍSTICO A 31 DE DICIEMBRE DE 2009			
Cta.	Concepto	Activo	Pasivo
101	Aportación Fundador y otros		20 265 819,54
117	Reservas voluntarias y capitalizadas		40 674 123,33
111	Revalorización patrimonio artístico		138 963 429,82
129	Excedente ejercicio anterior		4 429 375,55
131	Aportaciones		1 117 629,83
	TOTAL PATRIMONIO NETO (FONDOS PROPIOS Y APORTACIONES)		205450378,07
200	Investigación y desarrollo	20 304,59	
202	Concesión Púbol - Portlligat	167 951,88	
203	Propiedad intelectual e industrial	5 953 209,07	
206	Aplicaciones informáticas	944 641,20	
	TOTAL INMOVILIZADO INTANGIBLE	7 086 106,74	
210/211	Terrenos y construcciones	3 889 744,04	
212	Instalaciones	6 483 713,32	
212	Proyecto nuevas instalaciones	690 498,75	
216	Mobiliario	1 416 796,52	
217	Equipos informáticos	638 641,80	
231	Documentación bibliográfica	2 204 565,69	
233	Obras de arte	195 825 377,42	
	TOTAL INMOVILIZADO MATERIAL	211 149 337,54	
250	Inversiones financieras permanentes	204 345,12	
260	Fianzas constituidas a largo plazo	16 707,10	
	TOTAL INVERSIONES FINANCIERAS A LARGO PLAZO / INMOVILIZADO FINANCIERO	221 052,22	
280	Amort. acumul. inver. conces. Púbol-Portlligat	-167 947,87	
280	Amort. acumul. propiedad intelectual	-5 477 546,91	
280	Amort. acumul. aplicaciones informáticas	-744 757,80	
280	Amort. acumul. gastos I + D	-20 304,59	
281	Amort. acumul. construcciones	-1 035 818,77	
281	Amort. acumul. instalaciones	-3 563 034,28	
281	Amort. acumul. proyecto nuevas instalaciones	-384 644,43	
281	Amort. acumul. mobiliario	-1 030 198,97	
281	Amort. acumul. equipos informáticos	-528 520,66	
	TOTAL AMORTIZACIONES	-12 952 774,28	
300	Existencias	1 341 577,55	
390	Deterioro del valor de las existencias	-67 078,88	
	TOTAL EXISTENCIAS	1 274 498,67	

BALANCE CON ACTUALIZACIÓN DEL VALOR DEL PATRIMONIO ARTÍSTICO A 31 DE DICIEMBRE DE 2009			
Cta.	Concepto	Activo	Pasivo
430	Clientes	75 510,36	
440	Deudores varios	35 055,08	
470	H.P. Deudora por varios conceptos	21 981,31	
532	Créditos a corto plazo	257 552,58	
170	Deudas a largo plazo entidades crédito		540 910,88
170	Deudas a largo plazo Plan Avanza		1 853 102,54
410	Acreedores		890 359,73
465	Remuneraciones pendientes de pago		251,28
475	H P Acreedora por IRPF		36 283,20
476	Organismos SS acreedores		62 348,92
520	Deudas corto plazo entidades crédito		540 910,90
523	Proveedores inmovilizado		19 121,29
	TOTAL DEUDORES / ACREEDORES	390 099,33	3 943 288,74
576	Valores de renta fija	5 835 000,00	
570	Caja Fundación	35 723,81	
572	Bancos e inst. crédito c/c	453 178,94	
	TOTAL CUENTAS FINANCIERAS	6 323 902,75	
	RESULTADO PERIODO		4 098 556,16
	T O T A L E S	213 492 222,97	213492222,97

BALANÇ DE SITUACIÓ AMB ACTUALITZACIÓ DEL PATRIMONI ARTÍSTIC

Com s’ha indicat en el text de la Memòria, s’adjunta el balanç amb actualització del patrimoni artístic a 31 de desembre, expressat en euros.

BALANÇ AMB ACTUALITZACIÓ DEL VALOR DEL PATRIMONI ARTÍSTIC A 31 DE DESEMBRE DE 2009			
Cte.	Concepte	Actiu	Passiu
101	Aportació Fundador i altres		20.265.819,54
117	Reserves voluntàries i capitalitzades		40.674.123,33
111	Revaloració patrimoni artístic		138.963.429,82
129	Excedent exercici anterior		4.429.375,55
131	Aportacions		1.117.629,83
TOTAL PATRIMONI NET (FONS PROPIS I APORTACIONS)			205.450.378,07
200	Recerca i desenvolupament	20.304,59	
202	Concessió Púbol-Portlligat	167.951,88	
203	Propietat intel·lectual i industrial	5.953.209,07	
206	Aplicacions informàtiques	944.641,20	
TOTAL IMMOBILITZAT INTANGIBLE		7.086.106,74	
210/211	Terrenys i Construccions	3.889.744,04	
212	Instal·lacions	6.483.713,32	
212	Projecte noves instal·lacions	690.498,75	
216	Mobiliari	1.416.796,52	
217	Equips informàtics	638.641,80	
231	Documentació bibliogràfica	2.204.565,69	
233	Obres d'art	195.825.377,42	
TOTAL IMMOBILITZAT MATERIAL		211.149.337,54	
250	Inversions financeres permanents	204.345,12	
260	Fiances constituïdes a llarg termini	16.707,10	
TOTAL INVERSIONS FINANCERES A LLARG TERMINI/IMMOBILITZAT FINANCER		221.052,22	
280	Amort. acumul. inver. conces. Púbol-Portlligat	-167.947,87	
280	Amort. acumul. propietat intel·lectual	-5.477.546,91	
280	Amort. acumul. aplicacions informàtiques	-744.757,80	
280	Amort. acumul. despeses R + D	-20.304,59	
281	Amort. acumul. construccions	-1.035.818,77	
281	Amort. acumul. instal·lacions	-3.563.034,28	
281	Amort. acumul. projecte noves instal·lacions	-384.644,43	
281	Amort. acumul. mobiliari	-1.030.198,97	
281	Amort. acumul. equips informàtics	-528.520,66	
TOTAL AMORTITZACIONS		-12.952.774,28	
300	Existències	1.341.577,55	
390	Deteriorament de valor de les existències	-67.078,88	
TOTAL EXISTÈNCIES		1.274.498,67	

BALANÇ AMB ACTUALITZACIÓ DEL VALOR DEL PATRIMONI ARTÍSTIC A 31 DE DESEMBRE DE 2009			
Cte.	Concepte	Actiu	Passiu
430	Clients	75.510,36	
440	Deutors diversos	35.055,08	
470	H.P. Deutora per diversos conceptes	21.981,31	
532	Crèdits a curt termini	257.552,58	
170	Deutes a llarg termini entitats crèdit		540.910,88
170	Deutes a llarg termini Plan Avanza		1.853.102,54
410	Creditors		890.359,73
465	Remuneracions pendents de pagament		251,28
475	H.P. Creditora per IRPF		36.283,20
476	Organismes SS creditors		62.348,92
520	Deutes curt termini entitats crèdit		540.910,90
523	Proveïdors Immobilitzat		19.121,29
TOTAL DEUTORS/CREDITORS		390.099,33	3.943.288,74
576	Valors de renda fixa	5.835.000,00	
570	Caixa Fundació	35.723,81	
572	Bancs i inst. crèdit c/c	453.178,94	
TOTAL COMPTES FINANCERS		6.323.902,75	
RESULTAT PERÍODE			4.098.556,16
T O T A L S		213.492.222,97	213.492.222,97

ÍNDICE DE PORTADILLAS
ÍNDIX DE PORTADELLES

Las joyas que se reproducen en las portadillas se encuentran en exposición permanente en el espacio Dalí·Joyas del Teatro-Museo Dalí de Figueres | Les joies que es reproduïxen a les portadelles es troben en exposició permanent a l'espai Dalí·Joies del Teatre-Museu Dalí de Figueres.

Cubierta anterior y posterior
Coberta anterior i posterior
El ojo del tiempo | L'ull del temps
Núm. Inv. 5162

2 *La flor psicodélica | La flor psicodèlica*
Núm. Inv. 5179

0 *La cruz del ángel | La creu de l'àngel*
Núm. Inv. 5172

3 *El elefante espacial | L'elefant espacial*
Núm. Inv. 5173

1 *El ángel caído | L'àngel caigut*
Núm. Inv. 5175

4 *La luz de Cristo | La llum de Crist*
Núm. Inv. 5170

5 *Las uvas de la inmortalidad*
Els raïms de la immortalitat
Núm. Inv. 5180

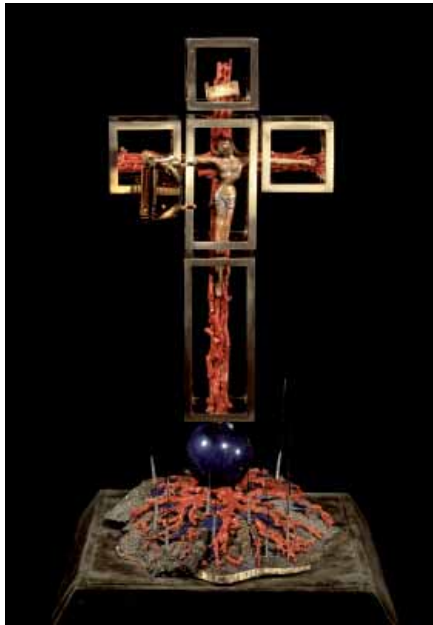
8 *Delfines y sirenas | Dofins i sirenes*
Núm. Inv. 5178

6 *El cáliz de la vida | El calze de la vida*
Núm. Inv. 5181

A *Dafne*
Núm. Inv. 5176

7 *El lago del cisne | El llac del cigne*
Núm. Inv. 5164

B *Pax Vobiscum*
Núm. Inv. 5177

CRÉDITOS

Se puede obtener una copia de esta Memoria en formato PDF en el sitio web de la Fundación: <http://www.salvador-dali.org>

Redacción: Fundació Gala-Salvador Dalí
Coordinación: Imma Parada Soler
Fotografías: Ajuntament de Figueres, *El Periódico*, Festival JazzPera, Gasull Fotografia, Instituto Cervantes, *La Vanguardia*, NGV, Real Casa de la Moneda, Skylight, *The Age*, Triangle Postals, Ugo Camera-Made in Montesinos, S.L.
Diseño: bisdixit.com
Traducciones: Link
Fotomecánica e impresión: Gràfiques Trema

Obras de Salvador Dalí:
© Salvador Dalí, Fundació Gala-Salvador Dalí, Figueres, 2010
Derechos de imagen de Salvador Dalí reservados. Fundació Gala-Salvador Dalí, Figueres, 2010
De la edición:
© Fundació Gala-Salvador Dalí, Figueres, 2010

Todos los derechos reservados

Depósito legal: GI-200-2010

Fundació Gala-Salvador Dalí
Torre Galatea
Pujada del Castell, 28
17600 Figueres
<http://www.salvador-dali.org>

CRÈDITS

Es pot obtenir una còpia d’aquesta Memòria en format PDF en el lloc web de la Fundació: <http://www.salvador-dali.org>

Redacció: Fundació Gala-Salvador Dalí
Coordinació: Imma Parada Soler
Fotografies: Ajuntament de Figueres, *El Periódico*, Festival JazzPera, Gasull Fotografia, Instituto Cervantes, *La Vanguardia*, NGV, Real Casa de la Moneda, Skylight, *The Age*, Triangle Postals, Ugo Camera-Made in Montesinos, S.L.
Disseny: bisdixit.com
Traducció: Link
Fotomecànica i impressió: Gràfiques Trema

Obres de Salvador Dalí:
© Salvador Dalí, Fundació Gala-Salvador Dalí, Figueres, 2010
Drets d’imatge de Salvador Dalí reservats. Fundació Gala-Salvador Dalí, Figueres, 2010
De l’edició:
© Fundació Gala-Salvador Dalí, Figueres, 2010

Tots els drets reservats

Dipòsit legal: GI-200-2010

Fundació Gala-Salvador Dalí
Torre Galatea
Pujada del Castell, 28
17600 Figueres
<http://www.salvador-dali.org>

FUNDACIÓ
GALA-SALVADOR DALÍ